

**T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI**

KAMU İŞLETMELERİ 2016 YILI GENEL RAPORU

**KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ
DİĞER KURULUŞLAR
İŞTİRAKLER**

ISSN : 2146 - 7439

**T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI**

KAMU İŞLETMELERİ 2016 YILI GENEL RAPORU

**KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ
DİĞER KURULUŞLAR
İŞTİRAKLER**

Bu rapor; 03.12.2010 tarih ve 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 43 üncü maddesi gereğince düzenlenmiş, Rapor Değerlendirme Kurulu'nun 19.12.2017 tarih ve 329/1 sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

ISBN : 978-975-7590-29-3

ISSN : 2146 - 7439

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
GİRİŞ	-
RAPORDA YER ALAN KISALTMALAR	-
RAPORDA YER ALAN ÇİZELGELER	-
I. KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ	
A- KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN TANIMI, KURULUŞ NEDENLERİ, TARİHÇESİ, HUKUKİ YAPISI VE DENETİM ŞEKLİ	
1-Kamu iktisadi teşebbüsü kavramı ve kapsamı	1
2-Kamu iktisadi teşebbüslerinin kuruluş nedenleri ve tarihçesi	2
3-Kamu iktisadi teşebbüslerinin hukuki yapısı	6
4-Kamu iktisadi teşebbüslerinin denetimi	8
B- KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN TÜRKİYE EKONOMİSİ İÇİNDEKİ YERİ	
1-Ekonomik gelişmeler ve politikalar	11
2-Kamu iktisadi teşebbüslerine ilişkin hedef ve politikalar	13
3- Kamu iktisadi teşebbüslerinin Türkiye ekonomisi içindeki yeri	16
a)İstihdam yönünden	18
b)Üretim yönünden	20
ba)Mal ve hizmet üretimi yönünden	20
bb)Mali kuruluşlar yönünden	22
c)Yatırımlar yönünden	25
d)Hazine ile ilişkiler yönünden	26
e)Gayri safi yurt içi hasılaya katkı yönünden	27
C- İSTİHDAM	
1-İstihdamla ilgili hedef ve politikalar	31
2-Personel istihdamı	32
3-Personelle ilgili sosyal konular	34
D- MALİ DURUM VE FİNANSMAN	
1-Genel mali durum	43
2-Sektörler itibarıyla mali durum	51
3-Finansman programı ve gerçekleşmesi	62
E- İŞLETME ÇALIŞMALARI	
1-Alımlar	65
2-Üretim	71
a)İşletmeciler kuruluşlar	71
b)Mali kuruluşlar	84
3-Satışlar	103
4-Stoklar	112
5-İşletme sonuçları	114
F- YATIRIMLAR	
1-Genel durum	135
2-Yatırımların sektörel dağılımı	138
G- ÖZELLEŞTİRME ÇALIŞMALARI	
1-Özelleştirme politikaları	141
2-Mevzuat	141
3-Özelleştirme uygulamaları	141

II. DİĞER KURULUŞLAR

A- DİĞER KURULUŞLARIN HUKUKİ YAPISI VE DENETİM ŞEKLİ	150
B- DİĞER KURULUŞLARIN TÜRKİYE EKONOMİSİ İÇİNDEKİ YERİ	150
C- İSTİHDAM	
1-Personel statüsü	152
2-Personel istihdamı	152
3-Personelle ilgili sosyal konular	153
D- MALİ DURUM VE FİNANSMAN	
1-Genel mali durum	156
2-Sektörler itibarıyla mali durum	163
3-Finansman programı ve gerçekleşmesi	169
E- İŞLETME ÇALIŞMALARI	
1-Alımlar	170
2-Üretim	172
a)İşletmeciler kuruluşlar	172
b)Mali kuruluşlar	175
3-Satışlar	177
4-Stoklar	178
5-İşletme sonuçları	180
F- YATIRIMLAR	193

III. İŞTİRAKLER

A- İŞTİRAK TANIMI, İŞTİRAK NEDENLERİ, HUKUKİ YAPISI	194
B- İŞTİRAKLERİN DENETİMİ	195
C- İŞTİRAK UYGULAMALARI	196

IV. DENETLENEN KURULUŞLARIN GENEL VE ORTAK SORUNLARI İLE ÖNERİLER

1-İstihdamla ilgili sorunlar ve öneriler	198
2-Mali durumla ilgili sorunlar ve öneriler	199
3-İşletme çalışmalarıyla ilgili sorunlar ve öneriler	199
a)Alımlarla ilgili sorunlar ve öneriler	199
b)Mali kuruluşlarla ilgili sorunlar ve öneriler	199
4-Yatırımlarla ilgili sorunlar ve öneriler.....	200
EKLER.....	201

GİRİŞ

Cumhuriyetin ilanından sonra özel sektör ağırlıklı ekonomik politikalar benimsenmiş olmakla birlikte, Osmanlı İmparatorluğu'ndan devralınan kuruluşları işletmek üzere bazı düzenlemeler yapılmış, yeni teşebbüsler kurulmaya devam edilmiştir. 1920'li yılların sonunda ortaya çıkan Dünya ekonomik krizi, 1930'lu yıllarda devlet işletmelerinin önemini bir kat daha artırmış, devletçilik politikalarının ön plana çıkarılmasında etkili olmuştur.

Diğer bazı ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de sosyal ve özellikle ekonomik nedenlerle ihtiyaç duyulan devlete ait kuruluşların genel ekonomi içindeki önem ve ağırlığı 2000'li yıllara kadar devam etmiştir. Ekonomik ve siyasi sistemi ne olursa olsun, her ülkede az veya çok sayıda yer alan bu kuruluşlar, ülkemizde esas itibarıyla iktisadi alanda ticari faaliyette bulunmak üzere kurulmuşlardır. Ancak, özelleştirme çalışmaları kapsamında; iktisadi devlet teşekküllerinde olduğu gibi, sahalarında tekel olmanın yanı sıra temel mal ve hizmet üretme işlevlerine sahip olan kamu iktisadi kuruluşlarının bu statüleri ile işlevleri de daraltılmıştır.

KİT'lerin işlevlerinin özel sektöre devredilmesine yönelik çalışmalar, 1984 yılında yürürlüğe konulan Tasarrufların Teşviki ve Kamu Yatırımlarının Hızlandırılmasına Dair 2983 sayılı ve 1986 yılında yürürlüğe konulan 3291 sayılı kanunlarla başlatılmıştır. 1994 yılında yürürlüğe giren 4046 sayılı Kanunla genel özelleştirme uygulamaları, 2000 yılında yürürlüğe giren 4502 ve 4603 sayılı kanunlarla telekomünikasyon işlemlerinin ve kamu bankalarının özelleştirilmesi hususları düzenlenmiştir. Enerji sektöründe faaliyet gösterecek özel sektörle ilgili düzenlemeler; 1984 yılında 3096 sayılı, 1994 yılında 4046 sayılı, 1997 yılında 4283 sayılı kanunlarla yapılırken, MPİ'nin uhdesinde bulunan şans oyunlarının lisans verilmek suretiyle özelleştirilmesine ilişkin hususlar 2003 yılında 4971 sayılı, 2008 yılında 5793 sayılı kanunlarla, şans oyunlarının düzenlenmesiyle ilgili iş ve hizmetlerin özel hukuk sözleşmeleriyle Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş anonim şirketlere yaptırılmasına ilişkin hususlar 2010 yılında 6009 sayılı Kanunla düzenlenmiştir.

Her ülke için geçerli tek bir KİT tanımı bulunmamaktadır. Türkiye'de Anayasada, KİT'lerin TBMM'ce denetlenmesine ilişkin 3346 sayılı Kanunda ve KİT'lerin hukukunu düzenleyen 233 sayılı KHK'da farklı KİT tanımları bulunmaktadır. 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanunda, özelleştirme kapsam ve programına alınan kuruluşlar hakkında özelleştirme uygulamaları ile ilgili olarak 233 sayılı KHK hükümlerinin uygulanmayacağı öngörülürken, özel kanunlarla özelleştirme kapsamına alınan kuruluşlar, KİT'lerle ilgili yasal çerçeveyi düzenleyen 233 sayılı KHK'nın dışına çıkarılarak özel hukuk hükümlerine tabi tutulmaktadır. Yıllık olarak hazırlanan "Kamu İşletmeleri Genel Raporu", Anayasa'daki tanımı kapsamında KİT'ler, diğer kuruluşlar ve iştirakler ayrımıyla hazırlanmakta, yıllar itibarıyla karşılaştırmaya imkan verecek şekilde denetlenen kuruluşlarla ilgili beş yıllık verileri içermektedir.

Raporda, kuruluşlar; tarihçe, hukuki yapı ve denetim, Türkiye ekonomisi içindeki yeri, istihdam durumu, mali bünye ve finansman durumu, işletme çalışmaları, yatırımlar, KİT'lerle ilgili özelleştirme çalışmaları ve iştiraklerine ilişkin bilgileri içerecek şekilde değerlendirilmiş,

denetime tabi kuruluşlarla ilgili genel mahiyetteki sorunlar ve önerilere ayrı bir bölümde yer verilmiştir.

Değerlendirmeler; tarım, sanayi ve hizmetler sektörleri olmak üzere üç ana sektör itibarıyla yapılmış olup, sanayi sektörü içinde madencilik, imalat ve enerji; hizmetler sektörü içinde ulaştırma-haberleşme, ticaret, bankacılık ve sigortacılık ile diğer hizmetler alt sektörleri yer almaktadır. Hizmetler sektörü içinde yer alan bankacılık ve sigortacılık alt sektöründe faaliyet gösteren kuruluşlara ait değerler, gerek içinde bulunduğu hizmetler sektörünü, gerekse toplam değerleri önemli ölçüde etkilediğinden, genel toplam içinde “mali kuruluşlar” başlığı altında toplanmış, içerik olarak aynı bazda olmayan tablolar mali kuruluşlar hariç olarak hazırlanmıştır.

Raporda yıllar itibarıyla yapılan karşılaştırmalarda, fiyat artışlarından kaynaklanan rakamsal değişmelerin etkisini ortadan kaldırmak için TÜİK tarafından hazırlanan 2003 temel yıllık yurt içi üretici ve tüketici fiyat endekslerinden yararlanılmıştır.

Fiyat değişim oranları ve 2003 temel yıllık fiyat endeksleri (Kaynak: TÜİK)

Yıllar	Yurt içi üretici fiyat endeksi (Yİ-ÜFE)			Tüketici fiyat endeksi (TÜFE)		
	Yıllık ortalama artış (%)	Aralık ayına göre artış (%)	2003=101,78 aralık ayı endeksi	Yıllık ortalama artış (%)	Aralık ayına göre artış (%)	2003=104,12 aralık ayı endeksi
2012	6,09	2,45	207,29	8,89	6,16	213,23
2013	4,48	6,97	221,74	7,49	7,40	229,01
2014	10,25	6,36	235,84	8,85	8,17	247,72
2015	5,28	5,71	249,31	7,67	8,81	269,54
2016	4,30	9,94	274,09	7,78	8,53	292,54

2016 yılında, EÜAŞ’ın bağlı ortaklıklarında Kemerköy Elektrik Üretim AŞ ile Yeniköy-Yatağan Elektrik Üretim AŞ denetim kapsamından çıkarken, T.C. Ziraat Bankası AŞ’nin bağlı ortaklığı olarak kurulan Ziraat Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı AŞ ve Ziraat Katılım Varlık Kiralama AŞ denetim kapsamına alınmıştır.

Raporda değerlendirilen beş yıllık dönemde; kapsama giren kuruluşlarla ilgili olarak 2012 yılına ait 91, 2013 yılına ait 95, 2014 yılına ait 74, 2015 ve 2016 yıllarına ait 75’er adet rapor hazırlanmıştır. 2012-2016 yıllarında Hazine Müsteşarlığı Adına Alınan Tütünlerin Hesap ve İşlemleri denetlenmiş olmakla birlikte, tüzel kişiliği olmayan geçici bir hesap olduğundan genel rapor verileri arasında değerlendirilmemiştir. Rapor kapsamına giren kuruluşlara ait başlıca bilgilere rapor ekinde yer verilmek suretiyle, yararlanmak isteyenlerin değişik ihtiyaçlarının karşılanması amaçlanmıştır.

Sayıştay’ın 3346 sayılı Kanun kapsamında yapılan denetimine tabi KİT’ler ve diğer kuruluşlarla ilgili; kesinleşmiş bilgileri ihtiva eden bu rapor, konusunda temel ve sürekli bir kaynak olma özelliği taşımaktadır.

RAPORDA YER ALAN KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ADÜAŞ	Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ
AOÇ	Atatürk Orman Çiftliği
BDDK	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BDT	Birleşik Devletler Topluluğu
BİT	Belediye iktisadi teşebbüsü
BOTAŞ	Boru Hatları ile Petrol Taşıma AŞ
CIF	Cost, insurance and freight (mal bedeli, sigorta ve navlun dahil)
ÇAY-KUR	Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğu
DHMİ	Devlet Hava Meydanları İşletmesi
DİBS	Devlet iç borçlanma senedi
DMO	Devlet Malzeme Ofisi
DOĞUSAN	Doğusan Boru Sanayii ve Tic. AŞ
ESK	Et ve Süt Kurumu
EMLAKKONUT	Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı AŞ
EPIAŞ	Enerji Piyasaları İşletme AŞ
EÜAŞ	Elektrik Üretim AŞ
EXIMBANK	Türkiye İhracat Kredi Bankası AŞ
FOB	Free on board (Güvertede teslim)
GSMH	Gayri safi milli hasıla
GSYH	Gayri safi yurt içi hasıla
GSYO	Girişim sermayesi yatırım ortaklığı
GYO	Gayrimenkul yatırım ortaklığı
HAVAŞ	Hava Alanları Yer Hizmetleri AŞ
HM	T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı
İDT	İktisadi devlet teşekkülü
KAP	Kamuoyu Aydınlatma Platformu
KEGM	Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğu
KGF	Kredi Garanti Fonu
KHK	Kanun hükmünde kararname
KİK	Kamu iktisadi kuruluşu
KİT	Kamu iktisadi teşebbüsü
LNG	Liquified natural gas (Sıvılaştırılmış doğal gaz)
MARTEK	Marmara Teknokent AŞ
MİGEM	Maden İşleri Genel Müdürlüğu
MKE	Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu
MKK	Merkezi Kayıt Kuruluşu
MKYO	Menkul kıymet yatırım ortaklığı
MPI	Milli Piyango İdaresi
OECD	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
OPEC	Petrol İhraç Eden Ülkeler Birliği
ÖİB	Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
ÖYK	Özelleştirme Yüksek Kurulu
PİGM	Petrol İşleri Genel Müdürlüğu

PTT	T.C. Posta ve Telgraf Teşkilatı AŞ
SAGP	Satınalma gücü paritesi
SEAS	Soma Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
SGMK	Sabit getirili menkul kıymet
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu
TBB	Türkiye Bankalar Birliği
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TCDD	T.C. Devlet Demiryolları İşletmesi
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası AŞ
TDÇİ	Türkiye Demir Çelik İşletmeleri
TDİ	Türkiye Denizcilik İşletmeleri
TEDAŞ	Türkiye Elektrik Dağıtım AŞ
TEİAŞ	Türkiye Elektrik İletim AŞ
TEMSAN	Türkiye Elektromekanik Sanayi Genel Müdürlüğü
TETAŞ	Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt AŞ
TİGEM	Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü
TKB	Türkiye Kalkınma Bankası AŞ
TKİ	Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu
TMO	Toprak Mahsulleri Ofisi
TOKİ	Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
TPAO	Türkiye Petrolleri AO
TR	Türkiye
TRT	Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
TSPAKB	Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği
TTK	Türkiye Taşkömürü Kurumu
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu
TÜDEMSAŞ	Türkiye Demiryolu Makinaları Sanayi ve Ticaret AŞ
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TÜLOMSAŞ	Türkiye Lokomotif ve Motor Sanayi Ticaret AŞ
TÜRKSAT	Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme AŞ
TÜRKŞEKER	Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ
TÜVASAŞ	Türkiye Vagon Sanayi ve Ticaret AŞ
VAKIFBANK	Türkiye Vakıflar Bankası AO
YHT	Yüksek Hızlı Tren
Yİ	Yap-işlet
YİD	Yap-işlet-devret
YPK	Yüksek Planlama Kurulu

RAPORDA YER ALAN ÇİZELGELER

<u>No</u>	<u>Çizelge adı</u>	<u>Sayfa</u>
1	Dünya ekonomisinde temel göstergeler	11
2	Türkiye'nin temel ekonomik göstergeleri	12
3	KİT'lerin 2012-2016 dönemine ait başlıca bilgileri	17
4	Sektörler itibarıyla istihdam	19
5	Başlıca mal ve hizmet üretimleri	21
6	Türk mali sektörünün aktif büyüklüğündeki değişim	23
7	Türkiye'de faaliyette bulunan bankalarla ilgili başlıca finansal bilgiler	24
8	Sabit sermaye yatırımları (Cari fiyatlarla)	25
9	Sabit sermaye yatırımları ve GSYH içindeki payları (Cari fiyatlarla)	25
10	KİT'lere yapılan Hazine ödemeleri	26
11	KİT'lerin Hazineye katkısı	26
12a	GSMH ve KİT'lerin GSMH'ye katkısı (Cari fiyatlarla)	28
12b	GSMH ve KİT'lerin GSMH'ye katkısı (2003 yılı fiyatlarıyla)	29
13	GSMH büyüme hızları (2003 yılı fiyatlarıyla)	30
14	Statülerine göre işçiler	33
15	Personel giderlerinin personel türleri itibarıyla dağılımı	34
16	Personel sayısı	35
17	Personel giderleri	36
18	Memur sayısı	37
19	Memur giderleri	38
20	Sözleşmeli personel sayısı	39
21	Sözleşmeli personel giderleri	40
22	İşçi sayısı	41
23	İşçi giderleri	42
24	KİT'lerin 2012-2016 yılları mali durumu	44
24a	KİT'lerin 2016 yılı kaynak ve varlıklarının sektörler itibarıyla dağılımı	45
25	KİT'lerin öz kaynak unsurları	47
26	KİT'lerin yabancı kaynak unsurları	48
27	KİT'lerin varlıklarının ayrıntısı	50
28	Varlık ve kaynakların sektörlere göre dağılımı	52
29	Tarım sektörünün 2012-2016 yılları mali durumu	53
30	Madencilik sektörünün 2012-2016 yılları mali durumu	54
31	İmalat sektörünün 2012-2016 yılları mali durumu	55
32	Enerji sektörünün 2012-2016 yılları mali durumu	56
33	Ulaştırma-haberleşme sektörünün 2012-2016 yılları mali durumu	57

<u>No</u>	<u>Cizelge adı</u>	<u>Sayfa</u>
34	Ticaret sektörünün 2012-2016 yılları mali durumu	58
35	Diğer hizmetler sektörünün 2012-2016 yılları mali durumu	59
36	Mali kuruluşların 2012-2016 yılları mali durumu	60
37	2012-2016 yılları finansman sonuçları	63
37a	2016 yılı finansman durumu	64
38a	KİT'lerin sektörler itibarıyla tüm mal alımları (Cari fiyatlarla)	66
38b	KİT'lerin sektörler itibarıyla tüm mal alımları (2003 yılı fiyatlarıyla)	66
39	Gruplar itibarıyla KİT'lerin 2012-2016 dönemi mal alımları	67
39a	KİT'lerin 2016 yılı mal alımlarının gruplar itibarıyla ayrıntısı	67
40	KİT'lerin sektörler itibarıyla dış mal alımları	67
41	KİT'lerin sektörler itibarıyla hizmet alımları	68
42	2016 yılında yüksek tutarlı mal alımı olan 25 kuruluş	68
43	KİT'lerin başlıca tarımsal ve hayvansal ürün üretimi	72
44	KİT'lerin başlıca birincil enerji kaynakları ve metal dışı maden üretimi	74
45	KİT'lerin başlıca tüketim malları, ara malları ve yatırım malları üretimi	75
46	KİT'lerin ikincil enerji kaynakları üretimi	78
47	KİT'lerin başlıca ulaştırma ve haberleşme hizmetleri üretimi	79
48	KİT'lerin başlıca ticaret sektörü üretimi	81
49	KİT'lerin başlıca diğer hizmetler üretimi	82
50	Kamu sermayeli bankalar mevduatının toplam mevduat içindeki yeri	85
51	Kamu sermayeli banka kredilerinin toplam krediler içindeki yeri	85
52	Mevduat bankalarının finansal değerleri	88
53	Mevduat bankalarına ait rasyolar	89
54	Kalkınma ve yatırım bankalarının finansal değerleri	92
55	Kalkınma ve yatırım bankalarına ait bazı rasyolar	93
56	T.H. Emlak Bankası'na ait finansal veriler	95
57	Sigorta şirketleri ile ilgili başlıca bilgiler	97
58	Aracı kurumlarla ilgili başlıca bilgiler	99
59	Portföy yönetim şirketlerine ait başlıca bilgiler	100
60	Finansal kiralama şirketleri ile ilgili başlıca bilgiler	102
61	Finansal kiralama sektörüne ait rasyolar	102
62a	Net satış hasılatı (Cari fiyatlarla)	104
62b	Net satış hasılatı (2003 yılı fiyatlarıyla)	104
63	Hazine tarafından karşılanan görev zararı ve sübvansiyonlar	107
64	KİT'lerin 2012-2016 yılları stokları	113
64a	Stok türleri itibarıyla 2016 yılı stokları	114
65a	KİT'lerin 2012-2016 yılları satış sonuçları (Cari fiyatlarla)	115
65b	KİT'lerin 2012-2016 yılları satış sonuçları (2003 yılı fiyatlarıyla)	115

No	<u>Cizelge adı</u>	<u>Sayfa</u>
66	KİT'lerin sektörler itibarıyla 2016 yılı satış sonuçları (Cari fiyatlarla)	116
67	KİT'lerle ilgili satış göstergeleri	117
68a	KİT'lerin 2012-2016 yılları gelir ve gider unsurları (Cari fiyatlarla)	118
68b	KİT'lerin 2012-2016 yılları gelir ve gider unsurları (2003 yılı fiyatlarıyla)	119
69	2016 yılı dönem sonucunun oluşumu	120
70	KİT'lerin 2012-2016 dönemi faaliyet ve dönem sonuçları	121
71a	2012-2016 yılları finansman giderleri (Cari fiyatlarla)	124
71b	2012-2016 yılları finansman giderleri (2003 yılı fiyatlarıyla)	124
72	2016 yılı finansman giderleri	125
73	Finansman giderlerinin ayrıntısı	126
74	KİT'lerin finansman giderlerinin dönem sonucuna etkisi	127
75	KİT'lerin 2012-2016 yıllarında tahakkuk eden vergileri	128
75a	2016 yılında tahakkuk eden vergiler	129
76	KİT'ler tarafından 2012-2016 yıllarında sağlanan ve ödenen dövizler	130
76a	2016 yılında sağlanan ve ödenen dövizler	131
77	KİT'lerin 2012-2016 yıllarında GSMH'ye katkısı (Cari fiyatlarla)	132
77a	2016 yılında KİT'lerin GSMH'ye katkısı	133
78	KİT'lerin yarattıkları katma değer faktörler itibarıyla dağılımı (%)	134
79	KİT'lerin 2012-2016 yılları nakdi yatırım harcamaları	136
79a	KİT'lerin sektörler itibarıyla 2016 yılı yatırım harcaması	137
80	Özelleştirme kapsam ve programındaki kuruluşlar	142
81	Diğer kuruluşların 2012-2016 dönemine ait başlıca bilgileri	151
82	Diğer kuruluşlarda çalışan personel	152
83	Diğer kuruluşlar personeli	154
84	Diğer kuruluşlar personel giderleri	154
85a	Memur giderleri	155
85b	Sözleşmeli giderleri	155
85c	İşçi giderleri	155
86	Diğer kuruluşların 2012-2016 yılları mali durumu	157
86a	Diğer kuruluşların 2016 yılı kaynak ve varlıklarının dağılımı	158
87	Diğer kuruluşların öz kaynak unsurları	159
88	Diğer kuruluşların yabancı kaynak unsurları	160
89	Diğer kuruluşların varlık unsurları	162
90	Varlık ve kaynakların sektörlere göre dağılımı	164
91	Tarım sektörünün 2012-2016 yılları mali durumu	165
92	Ulaştırma-haberleşme sektörünün 2012-2016 yılları mali durumu	166
93	Diğer hizmetler sektörünün 2012-2016 yılları mali durumu	167
94	Mali kuruluşların 2012-2016 yılları mali durumu	168

<u>No</u>	<u>Çizelge adı</u>	<u>Sayfa</u>
95	Diğer kuruluşların sektörler itibarıyla tüm mal alımları	170
95a	Diğer kuruluşların mal alımlarının gruplar itibarıyla ayrıntısı	170
95b	Diğer kuruluşların gruplar itibarıyla mal alımları	170
96	Diğer kuruluşların sektörler itibarıyla hizmet alımları	171
97	Başlıca tarımsal ve hayvansal ürün üretimi	173
98	T.Vakıflar Bankasının başlıca finansal verileri	176
99	T.Vakıflar Bankasına ait rasyolar	176
100a	Net satış hasılatı (Cari fiyatlarla)	177
100b	Net satış hasılatı (2003 yılı fiyatlarıyla)	177
101	Diğer kuruluşların 2012-2016 yılları stokları	179
101a	Diğer kuruluşların stok türleri itibarıyla 2016 yılı stokları	180
102a	Diğer kuruluşların 2012-2016 yılları satış sonuçları (Cari fiyatlarla)	181
102b	Diğer kuruluşların 2012-2016 yılları satış sonuçları (2003 yılı fiyatlarıyla)	181
103	Diğer kuruluşların sektörler itibarıyla 2016 yılı satış sonuçları	182
104a	Diğer kuruluşların 2012-2016 yılları dönem sonucunun oluşumu (Cari fiyatlarla)	183
104b	Diğer kuruluşların 2012-2016 yılları dönem sonucunun oluşumu (2003 yılı fiyat.)	184
105	Diğer kuruluşların 2016 yılı dönem sonucunun oluşumu	185
106	Diğer kuruluşların 2012-2016 yılları faaliyet ve dönem sonuçları	186
107	Diğer kuruluşların 2012-2016 yılları finansman giderleri	187
108	Diğer kuruluşların 2012-2016 yılları vergi tahakkukları	188
108a	Diğer kuruluşların 2016 yılında tahakkuk eden vergileri	189
109	2012-2016 yıllarında sağlanan ve ödenen dövizler	190
109a	Diğer kuruluşlarca 2016 yılında sağlanan ve ödenen dövizler	190
110	Diğer kuruluşların 2012-2016 yılları GSMH'ye katkısı (Cari fiyatlarla)	191
110a	Diğer kuruluşların 2016 yılı GSMH'ye katkısı	192
111	Diğer kuruluşların 2012-2016 yılları nakdi yatırım harcamaları	193
112	İştiraklere ait başlıca bilgiler	197

I. KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ

A-KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN TANIMI, KURULUŞ

NEDENLERİ, TARİHÇESİ, HUKUKİ YAPISI VE DENETİM ŞEKLİ

1- Kamu iktisadi teşebbüsü kavramı ve kapsamı:

“*Kamu İktisadi Teşebbüsü (KİT)*” kavramı ülkeden ülkeye değişmekle birlikte, genel olarak kamusal kaynakları kullanmak suretiyle ekonomik alanda faaliyet gösteren “*Kamu Kuruluşları*”nı ifade etmek üzere kullanılmaktadır.

Avrupa Kamu Teşebbüsleri Merkezi (CEEP) KİT’i; mal ve hizmet üretmek üzere kurulmuş olan, mali olanaklarının yarısından fazlası merkezi veya yerel kamu idareleri tarafından sağlanan veya işletme sonuçlarından bu idarelerin sorumlu bulunduğu ve bunlar tarafından denetlenen girişimler olarak tanımlamaktadır.

Ülkemizde de KİT kavramının içeriği, tarihsel süreç içerisinde önemli farklılıklar göstermiş olup, KİT’lerle ilgili ilk genel tanım, 17.06.1938 tarih ve 3460 sayılı, Sermayesinin Tamamı Devlet Tarafından Verilmek Suretiyle Kurulan İktisadi Teşekküllerin Teşkilatıyla İdare ve Murakabeleri Hakkındaki Kanun’da yer almıştır. Anılan Kanun’da, sermayesinin tamamı devlete ait olan ve kendi kanunlarında bu Kanun’a tabi oldukları belirtilen, tüzel kişiliği haiz, idarî ve malî yönden özerk ve sorumluluğu sermayeleri ile sınırlı kuruluşlar “*İktisadi Devlet Teşekkülü*” olarak tanımlanmıştır.

1961 Anayasası’nın 127 nci maddesinde, “*Kamu iktisadi teşebbüslerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi’nce denetlenmesi kanunla düzenlenir.*” denilmek suretiyle ilk kez “*Kamu İktisadi Teşebbüsleri*” kavramı yer almasına karşılık, kavramın tanımı yapılmamıştır.

KİT’lerle ilgili olarak 1964 yılında, 3460 sayılı Kanun’un yerine çıkarılan 440 sayılı Kanun’la yapılan ikinci düzenlemede; KİT’ler için iktisadi devlet teşekkülü kavramına yer verilmiş ve “*Sermayelerinin yarısından fazlası tek başına veya birlikte Devlet’e (Genel ve Katma Bütçeli İdareler) ve iktisadi devlet teşekküllerine ait olup, iktisadi alanda ticari esaslara göre faaliyet göstermek üzere kurulan ve kuruluş kanunlarında bu Kanuna (440) tabi olacakları belirtilen teşebbüslerdir.*” şeklinde tanımlanmıştır.

1982 Anayasası’nda, 1961 Anayasası’ndan farklı olarak KİT’lerin tanımı da yer almıştır. 1982 Anayasasının “*Kamu iktisadi teşebbüslerinin denetimi*” başlığını taşıyan 165 inci maddesinde KİT’ler, “*sermayesinin yarısından fazlası doğrudan doğruya veya dolaylı olarak devlete ait olan kamu kuruluş ve ortaklıkları ...*” şeklinde tanımlanmıştır.

1983 yılında 440 sayılı Kanun’un yerine çıkarılan 60 sayılı KHK, aynı yıl 2929 sayılı Kanunla değiştirilmiş, bu Kanun da yedi ay sonra 1984 yılında yürürlükten kaldırılarak yerine 233 sayılı KHK yürürlüğe konulmuştur.

233 sayılı KHK’da; kamu iktisadi teşebbüsü (KİT) “*Teşebbüs*”, iktisadi devlet teşekkülü (İDT), kamu iktisadi kuruluşu (KİK), müessese, bağlı ortaklık, iştirak ve işletme tanımlarına ayrı ayrı yer verilirken, KİK tanımı, 1994 yılında özelleştirme uygulamalarını düzenleyen 4046 sayılı Kanun’la yeniden yapılmıştır.

233 sayılı KHK'da; AOC, T.C. Merkez Bankası, Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları TAŞ (sonradan özelleştirilmiştir), T. İş Bankası AŞ (1998'den itibaren sermayesinde kamu payı kalmamıştır), Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası AŞ (Türkiye Kalkınma Bankası'na dönüştürülmüştür), İller Bankası Genel Müdürlüğü ile il özel idareleri ve belediyelerin sermayelerinin yarısından fazlasına tek başına veya birlikte sahip oldukları iktisadi teşebbüsler kapsam dışında bırakılmıştır.

1987 yılında çıkarılan 3346 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'da ise, "Ödenmiş sermayesinin yarısından fazlası kamu tüzel kişilerinince sağlanmış olan kurumlar ile bu kurumların ödenmiş sermayesinin yarısından fazlasını sağlamış oldukları diğer kurumlar ve yukarıda sayılanlardan olmamakla beraber, kendilerine bazı kamu yetki ve görevleri verilmiş olup, galip vasıfları bu kamu hizmetlerini yürütmek olan ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından olmayan, özel kanunlara tabi kurumlar ve İller Bankası bu kanunla konulan denetime tabidir" hükmüne yer verilerek TBMM'nin denetimine tabi olacak kamu iktisadi teşebbüslerinin kapsamı belirlenirken; mahalli idarelerin ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının sermayesinin yarısından fazlasını sağladıkları kurumlar ile bu kurumların ödenmiş sermayesinin yarısından fazlasını sağladıkları kurumlar ve T.C. Merkez Bankası 3346 sayılı Kanun'la konulan denetimin kapsamı dışında bırakılmıştır.

1987 yılında, 87/11914 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile, Devlet Yatırım Bankasının yeniden düzenlenmesi suretiyle kurulan Türkiye İhracat ve Kredi Bankası AŞ (EXİMBANK), sermayesinin en az yarısından fazlasının Hazineye ait olması öngörülmüş olmasına rağmen, KİT mevzuatı dışında tutulmuştur.

1994 yılında yürürlüğe giren 4046 sayılı Kanun'un;

-37 nci maddesinde; özelleştirme uygulamaları ile ilgili olarak "Bu Kanun hükümleri gereğince özelleştirme programına alınan kuruluşlar özel hukuk hükümlerine tabi tutulmuş olup, bunlar hakkında varsa kendi kuruluş kanunları ile diğer kanunlarda yer alan, bu Kanuna aykırı hükümler ve 233 sayılı KHK hükümleri uygulanmaz" hükmüne yer verilmiş,

-11 inci maddesinde; özelleştirme kapsam ve programına alınan KİT'lerin, sermayelerindeki kamu payı %50'nin altına düşünceye kadar TBMM ve Sayıştay'ın denetimine tabi olması düzenlenmiştir.

2-Kamu iktisadi teşebbüslerinin kuruluş nedenleri ve tarihçesi:

Kamunun mal ve hizmet üretimi ile ticari faaliyette bulunması, genel olarak ekonomik nedenlere dayanmakla birlikte, zaman zaman ideolojik, sosyal vb. nedenlerle de olabilmektedir.

Özellikle gelişmekte olan ülkelerdeki KİT'lerin kuruluş amaçları; ekonomik kalkınmayı sağlamak, tekelleri devlet eliyle işletmek, özel sektörün başaramayacağı veya giremediği işleri yapmak, ekonomiye yön vermek, özel sektöre öncülük etmek, gelir dağılımını düzenlemek vb. olarak sayılabilir.

Türkiye'de faaliyet gösteren KİT'lerin kuruluşu Cumhuriyet öncesi dönemde başlamış olup, Cumhuriyet dönemindeki KİT politikalarının da; 1923-1930, 1931-1950, 1951-1960, 1961-1979, 1980 ve sonrası olmak üzere dönemler itibarıyla farklılık gösterdiği görülmektedir.

a) Cumhuriyet öncesi dönem:

KİT'lerin, sistemli bir şekilde kurulmaları ve geliştirilmeleri her ne kadar 1930'lu yıllardan sonra gerçekleştirilmiş ise de, Cumhuriyet öncesi dönemde de özellikle ordu ve Sarayın ihtiyaçlarını karşılamak üzere bazı devlet işletmeleri bulunmaktadır.

KİT sayılabilecek bu ilk kuruluşlar olan "Top Asitanesi" ve "Tersane-i Amire" esas olarak ordu ve Sarayın ihtiyaçlarını karşılamak üzere 15. yüzyılda kurulmuşlardır.

Cumhuriyet öncesi dönemde daha ziyade 19. yüzyılda kurulan işletme ve fabrikalar ile sandıkların başlıcaları; Beykoz Teçhizat-ı Askeriye Fabrikası (askeri kundura, çizme, palaska üretimi - 1810), Feshane Fabrikası (çuha, fes, battaniye üretimi - 1835) ve İzmit Fabrikası (çuha, asker elbiseliği üretimi - 1835), Fevaid-i Osmaniye (deniz yolu işletmesi - 1843), Hereke Fabrikası (kadife, ipekli kumaş, saten, tafta üretimi - 1845), Bakırköy Fabrikası (pamuklu bez üretimi - 1850), Ruscuk Memleket Sandığı ile Emniyet Sandığı (1863), Ziraat Bankası (1888), Yıldız Çini Fabrikası (çini eşya üretimi -1892) olarak sayılabilir.

Zamanla bünyesi ve ismi değişen "Top Asitanesi" bugünkü Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu'nun temelini oluşturmuştur. 1835'de kurulan Feshane, 1845 yılında kurulan Hereke İpekli ve Yünlü Dokuma Fabrikası ve 1850'de kurulan Bakırköy Pamuklu Dokuma Fabrikaları, Sümerbank bünyesinde uzun yıllar hizmet vermiştir. İlk devlet bankası olma özelliğini taşıyan Ziraat Bankası; 1863 yılında tarımı kredilendirmek amacıyla kurulan Memleket Sandıkları'nın, 1888'de banka şubelerine dönüştürülmesiyle teşekkül etmiştir.

b) Cumhuriyet dönemi:

Daha Cumhuriyet kurulmadan önce, 17 Şubat - 4 Mart 1923 tarihleri arasında toplanan İzmir İktisat Kongresinde; ekonomik kalkınmanın itici gücünün özel teşebbüs olması, devletin özel girişimciliği desteklemesi ve teşvik etmesi fikri ağırlıklı görüş olarak benimsenirken, Osmanlı döneminden devreden tesislerin, devlet tarafından işletilmesi yoluna gidilmiştir.

1925 yılında 633 sayılı Kanun'la; "*Bankaya devredilmiş olan müessesatı sınıyeyi teşekkül edecek şirketlere devredinceye kadar bizzat idare etmek, iştirak suretiyle tesisat-ı sınıyede bulunmak ve işletmek*" yanında maden işletmek ve her türlü bankacılık işlemleri yapmak üzere, "Türkiye Sanayi ve Maadin Bankası" kurulmuştur. Kanun'un 8 inci maddesinde, "*Banka kendisine devredilen fabrikaları, yüzde elli biri nama muharrer senetle kendisine ve Türk efrat ve eşhası hükmiyesine ait olmak üzere tesis edeceği Türk anonim şirketlere devrederek işletmeye mezundur*" hükmüne yer verilerek, bir yandan, anılan Kongrede saptanan ekonomik politikaların kararlılıkla uygulanacağı vurgulanırken, diğer yandan, bu düzenleme ile "Özelleştirme" kavramı ve modeli de ülke gündemine girmiştir.

Ekonomik kalkınmada temel unsur olarak görülen özel sektörün, güçlendirilmesi amacıyla 1924 yılında İş Bankası, 1926 yılında Emlak ve Eytam Bankası kurulmuş, 1927 yılında da Teşvik-i Sanayi Kanunu çıkarılmıştır. Söz konusu Kanun'la getirilen koruma ve teşviklere karşın, yeterli sermaye birikimine sahip olmaması, alt yapı sorunları, yetişmiş insan gücünün yetersizliği vb. nedenlerle özel sektörün kendisinden beklenen atılımı gerçekleştirememesi, uygulanan ekonomik politikalarından beklenen olumlu sonuçların alınamaması, Türkiye Sanayi ve Maadin Bankası'nın da temel fonksiyonlarını yerine getirmede yetersiz kalması ve 1929 ekonomik buhranının ortaya çıkması, ekonomide devletçilik fikrinin ağırlık kazanmasına ve bu yönde yeni uygulamaların başlatılmasına neden olmuştur.

Devletçilik uygulamalarının ağır bastığı 1931-1950 döneminde, Türkiye Sanayi ve Maadin Bankası'na bağlı tesisler, 1932 yılında 2058 sayılı Kanun'la kurulan Devlet Sanayi Ofisi'ne verilmiş, Bankacılık işlemleri de 1932 yılında 2064 sayılı Kanun'la kurulan Türkiye Sanayi Kredi Bankası'na devredilmiştir.

Ekonomik politikadaki köklü değişiklik eğilimi, Devlet Sanayi Ofisi'nin kuruluşunu düzenleyen 2058 sayılı Kanun'un gerekçesinde "...büyük mikyasta yapılması lazım gelen sanayi işlerinin ya hariçten gelen sermayeler veya Hükümet teşebbüs muavenetiyle meydana getirilmesi zarureti hasıl olmuştur. Memleketin iktisadi muvazenesinin süratle tanzimi ve istihsal imkânlarının tahakkuku için icap eden sanayi teşebbüslerinin doğrudan doğruya Devlet tarafından vücuda getirilmesi ve işletilmesi bir zaruret teşkil etmektedir." ifadesiyle yer almıştır.

Devlet Sanayi Ofisi ve Türkiye Sanayi Kredi Bankasının, özel teşebbüs taraftarı çevrelerde büyük tepkiyle karşılanması üzerine bu iki kuruluş, daha bir yıl olmadan "milli sanayinin gelişmesine katkıda bulunmaktan çok özel sektörü caydırıcı etkisi olduğu" gerekçesiyle kapatılmış, 1933 yılında Devlet Sanayi Ofisi ve Türkiye Sanayi Kredi Bankasının yerine kurulan Sümerbank'ın kuruluşunu düzenleyen 2262 sayılı Kanun'da kuruluşun amacı "Alelûmum sanayi işleriyle ve bankacılık muameleleriyle iştigal etmek" olarak belirlenmiştir. Yapılan düzenlemede; KİT'lerin katı bir devletçilik anlayışı ile kurulmadığı, aynı zamanda, ekonomi açısından önemli sanayi dallarında faaliyet gösterecek özel sektör işletmelerinin kurulması ve geliştirilmesinin teşvik edildiği, kurulan işletmelerin sermayelerine iştirak etmek, kredi temin etmek ve nitelikli personel yetiştirmek amacının güdüldüğü görülmektedir.

Bu dönemde sanayinin geliştirilmesi için hazırlanan Birinci Beş Yıllık Sanayi Planında yer alan projelerin büyük bölümünü gerçekleştirme görevi de 1934 yılında 2580 sayılı Kanun'la Sümerbank'a verilmiştir.

Sümerbank'ın, kendisine devredilen mevcut sınai tesislerini işletmek yanında Birinci Beş Yıllık Sanayi Planında öngörülen projeleri gerçekleştirmeye başlaması, Türkiye ekonomisinin bugünkü biçimini almasında etkin rol oynayan ve bugün de uygulanmakta olan "*Karma Ekonomik Model*" sürecinin başlangıcını oluşturmuştur.

Sümerbank'ın kuruluşunu takiben 1935 yılında 2805 sayılı Kanun'la, Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü'nce bulunan işletmeye elverişli madenlerin işlenmesini sağlamak ve Elektrik İşleri Etüt İdaresi'nce geliştirilecek projelere göre enerji üretimi ve dağıtımını yapmak üzere Etibank kurulmuştur.

Sümerbank ve Etibank; temel sanayi, maden ve enerji işletmelerinin kurulmasında, modern işletmecilik tekniklerinin uygulanmasında, kalifiye insan gücünün yetiştirilmesinde, iştirakler kurarak şirketleşmenin geliştirilmesinde çok önemli görevler üstlenmiş olup, bunlar tarafından kurulan işletmeler, daha sonra kurulan KİT'lerin birçoğunun çekirdeğini oluşturmuştur.

Bu dönemde Sümerbank ve Etibank dışında, başkaca yeni kamu teşebbüslerinin kurulmasına bağlı olarak KİT'lerin gerek sayılarındaki artış, gerekse ekonomideki artan önemi, bu kuruluşların ortak bir düzenlemeye tabi tutulmaları gereğini ortaya çıkarmıştır. 1938 yılında 3460 sayılı Kanun çıkarılarak, o tarihte sermayesinin tamamı devlete ait teşekküllerden

Sümerbank, Etibank, T.C. Ziraat Bankası, Denizbank ve Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumu bu Kanun'a tabi kılınmıştır.

1940 yılında çıkarılan 3780 sayılı Milli Korunma Kanunu ile devletin ekonomideki ağırlığı daha da artırılmış, daha önce TBMM'ye ait olan KİT kurma yetkisinin, olağanüstü hal durumunda Bakanlar Kurulu'nca da kullanılmasına imkân tanınmıştır. Böylece hükümete, her alanda, her türlü ticari ve endüstriyel işletme kurma, hatta gerekli gördüğü özel sektör işletmelerine el koyabilme ve bunları işletme imkânı sağlanmıştır.

Birinci Beş Yıllık Sanayi Planından sonra İkinci Beş Yıllık Sanayi Planı da hazırlanmış olmakla birlikte, dünya savaşının ekonomik ve sosyal hayata yansıyan olumsuzlukları nedeniyle İkinci Beş Yıllık Sanayi Planı uygulanamamıştır.

1950 yılında çok partili demokratik sisteme geçişle birlikte başlayan 1951-1960 döneminde; devletin ekonomideki payının küçültülmesi hedeflenmiş olmasına karşılık, bu hedef gerçekleştirilememiş, mevcut KİT'ler özel sektöre devredilemediği gibi, TCDD, PTT, Denizcilik Bankası TAŞ ve DMO iktisadi devlet teşekkülü haline dönüştürülmüş, TPAO, EBK, TDÇİ ile SEKA ve T.C. Turizm Bankası gibi yeni teşekküller kurularak KİT'ler daha da yaygınlaştırılmıştır.

Devlet Planlama Teşkilatı'nın da kurulduğu 1961-1979 döneminde; karma ekonomi ilkesi benimsenmiş, KİT'lerin yeniden düzenlenmeleri ve etkinliklerinin sağlanması plan disiplini ile ele alınmaya çalışılmış, Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planının hedef ve stratejisinde kalkınmanın bir plan düzeni içerisinde gerçekleştirilmesi öngörülmüştür.

Plan hedefleri doğrultusunda "İktisadi Devlet Teşekkülleri Yeniden Düzenleme Komisyonu" kurulmuş, 1964 yılında; 3460 sayılı Kanun'un yerine 440 sayılı İktisadi Devlet Teşekkülleri ve İştirakler Hakkında Kanun, İDT'lerin yatırım sorunlarını çözmek amacıyla 441 sayılı Devlet Yatırım Bankası Kanunu ve KİT'lerin denetimine ilişkin olarak 468 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun çıkarılmıştır.

T. Elektronik San. ve Tic. AŞ, T. Elektromekanik Sanayi AŞ, Türk Motor Sanayi ve Tic. AŞ, Takım Tezgahları Sanayi ve Tic. AŞ, Gerede Çelik Konstrüksiyon Teçhizat Fabrikalar San. ve Tic. AŞ, Seydişehir Alüminyum Tesisleri, İskenderun Demir Çelik Fabrikaları, Devlet Yatırım Bankası, T. Elektrik Kurumu, ÇAY-KUR, Karadeniz Bakır İşletmeleri ve Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası gibi yeni KİT'ler bu dönemde kurulmuşlardır.

24 Ocak Kararlarının uygulamaya konulmasıyla başlayan 1980 sonrasındaki dönemde; ekonomik istikrar tedbirleri ile KİT politikalarında köklü değişiklikler yapılmıştır. Söz konusu kararlarla; genel ekonomik sorunların çözümlenmesinin yanında, ithal ikamesi ağırlıklı sanayileşme stratejisi yerine dışa yönelik sanayileşme stratejisi dönüşümünün sağlanması ve serbest piyasa kurallarının ekonomiye hakim kılınması amaçlanmış, bu amaçların gerçekleştirilmesi için çeşitli idari ve yasal düzenlemeler yapılmıştır.

1985-1989 yıllarında uygulanan Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planında; Kamu iktisadi teşebbüslerinin kârlı ve verimli çalışmalarının esas olduğu, idari ve mali açılardan bağımsız çalışabilmelerini sağlayacak düzenlemelerin yapılması öngörülmüştür. KİT yatırımlarının plan hedefleri doğrultusunda enerji, madencilik, ulaştırma-haberleşme sektörleri ile rehabilitasyon ve darboğaz giderme alanlarında yoğunlaştırılması ve özel sektörün yeterli olduğu alanlarda

yeni yatırımlardan kaçınılması ve özelleştirmelerin hisse satışı yolu ile sağlanması ilkesi benimsenmiştir.

1990-1994 yıllarını kapsayan Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planında da; iktisadi etkinliğin artırılması ve sermayenin tabana yayılmasını sağlamak üzere başlatılan özelleştirme programının süratle gerçekleştirilmesi hedeflenmiş, bir yandan özelleştirme faaliyetleri sürdürülürken, diğer taraftan KİT'lerin kendilerine yeterli kaynak yaratarak daha kârlı ve verimli çalışmalarının sağlanması öngörülmüştür.

1996-2000 yıllarını kapsayan Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planında; KİT'lerle ilgili hedefler, ilke ve politikaların yanında, “Özelleştirme” ve “Devlet İşletmeciliğinde Yapısal Değişim” projelerine yer verilmiştir.

2001-2005 dönemini kapsayan Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında; Devletin ekonomiye doğrudan müdahalesinin özelleştirme politikaları çerçevesinde olabildiğince daraltılması, özelleştirme kapsamı dışındaki işletmelerin faaliyetlerini özerk bir şekilde yürütebilmelerini teminen yeniden yapılandırılması, özelleştirmeden beklenen hedeflere ulaşılması amacıyla ulaştırma-haberleşme ve enerji sektörlerinde serbestleşmeye gidilmesi, özel sektör katılımının sağlanmasına yönelik düzenlemelere devam edilmesi, yap-işlet-devret, yap-işlet ve işletme hakkı devri gibi modellerin gözden geçirilerek rekabeti engelleyici uygulamalara yol açmasının önlenmesi, özel sektörün katılımına açılan iletişim ve enerji gibi sektörlerde, her türlü yapısal düzenlemelerin özerk düzenleyici kurullar vasıtasıyla sağlanması, özelleştirme uygulamalarında sermaye piyasasından yararlanılarak sermayenin tabana yayılmasının sağlanması öngörülmüştür.

2007-2013 dönemi için hazırlanan Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planında; özelleştirmelerin de etkisiyle KİT sisteminin ekonomi içindeki payının önemli ölçüde azalması, KİT'lerin toplam brüt satış hasılatının GSYH'ye oranının 2006 yılındaki %9 seviyesinden 2013 yılında %3,3'e düşmesi, aynı dönemde KİT sisteminde yaratılan katma değer GSYH'ye oranının da %2'den %0,6'ya düşmesi hedeflenmiştir. Planda özelleştirme işlemleri sonucunda kamunun, hava ve deniz ulaşımı ile lokomotif ve vagon üretimi; şeker, tütün ve çay ürünlerinin işlenmesi; petrokimya sanayi; malzeme alımı; elektrik dağıtım ve toptan ticareti faaliyet alanlarından tamamen çekilmesi öngörüldükçe; elektrik üretimi, doğal gaz piyasası, kömür ve diğer maden işletmeciliğindeki payının azalması, buna mukabil tahıl alımı, tohumluk üretimi, demiryolu ulaşımı alt yapısı, elektrik iletimi, petrol arama, hava meydanlarının işletilmesi, posta hizmetleri ile kıyı emniyetinin sağlanması alanlarında faaliyet gösteren KİT'ler özelleştirme kapsamı dışında tutulmuştur.

2014-2018 dönemini kapsayan Onuncu Kalkınma Planı ile 2014-2016 dönemini kapsayan orta vadeli plan ve yıllık programlardaki KİT'lerle ilgili düzenleme ve hedeflere “B-Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Türkiye Ekonomisi İçindeki Yeri” alt bölümünde yer verilmiştir.

3- Kamu iktisadi teşebbüslerinin hukuki yapısı:

Cumhuriyet döneminin ilk kamu iktisadi teşebbüsleri olan Türkiye Sanayi ve Maadin Bankası, daha sonra bu Bankanın yerini alan Devlet Sanayi Ofisi ve Türkiye Sanayi Kredi Bankası ile bu iki kuruluşun yerini alan Sümerbank ve daha sonra kurulan KİT'lerin hukuki yapıları kendi kanunları ile belirlenmiştir.

KİT'ler, sayılarının ve önemlerinin giderek artması sonucu ilk olarak 1938 yılında çıkarılan 3460 sayılı Sermayesinin Tamamı Devlet Tarafından Verilmek Suretiyle Kurulan İktisadi Teşekküllerin Teşkilatıyla İdare ve Murakabeleri Hakkında Kanun ile yönetim ve denetim yönünden ortak bir statüye kavuşturulmuştur. 1940 yılında 3780 sayılı Kanunla KİT kurma yetkisi Bakanlar Kuruluna verilmiş, 1960 yılında 23 sayılı Kanunla KİT'lerin yönetim kurullarının yerine "Müdürler Kurulu" oluşturulmuş, 1964 yılında 440 sayılı Kanunla KİT'lerin tanımı yeniden yapılmış, bu kuruluşların yönetim ve denetimleri yeniden düzenlenmiştir.

KİT'lerin bugünkü hukuki statülerine ilişkin yasal düzenleme 1984 yılında 233 sayılı KHK ile, KİT personel rejimine ilişkin düzenleme 1990 yılında 399 sayılı KHK ile yapılmıştır.

1980 sonrasında özelleştirme çalışmalarıyla ilgili ilk düzenlemeler, 1984 yılında 2983 sayılı Kanun ve 1986 yılında 3291 sayılı Kanunla yapılmıştır. 1994 yılında 4046 sayılı Kanunda, özelleştirme kapsam ve programına alınan kuruluşların, özelleştirme uygulamaları ile ilgili olarak; özel hukuk hükümlerine tabi olması, bunlar hakkında varsa kendi kuruluş kanunları ile diğer kanunlarda yer alan 4046 sayılı Kanun'a aykırı hükümler ile 233 sayılı KHK hükümlerinin uygulanmayacağına ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

KİT tanımı ve kapsamındaki karmaşıklığın giderilmesine yönelik düzenlemelere gerek ve ihtiyaç bulunurken, temel işlevi değişmeyen kuruluşların KİT mevzuatı dışında bırakılması uygulamadaki karmaşayı daha da artırmakta, belediyeler tarafından kurulan ve BİT'ler olarak anılan belediye iktisadi teşebbüsleri de KİT mevzuatına tabi bulunmamaktadır.

233 sayılı KHK'da saklı tutulan hususlar dışında, özel hukuk hükümlerine tabi olarak faaliyet gösteren kamu iktisadi teşebbüsleri; Bakanlar Kurulu kararı ile kurulan, tüzel kişiliğe sahip, sermayesinin tamamı Devlete ait, sorumlulukları sermayeleri ile sınırlı kuruluşlardır.

İDT'ler iktisadi alanda ticari esaslara göre faaliyette bulunmak üzere kurulan; KİK'ler ise tekel niteliğindeki mal ve hizmetleri kamu yararı gözeterek üretmek ve pazarlamak üzere kurulan ve gördüğü bu kamu hizmeti dolayısıyla ürettiği mal ve hizmetler imtiyaz sayılan kuruluşlardır.

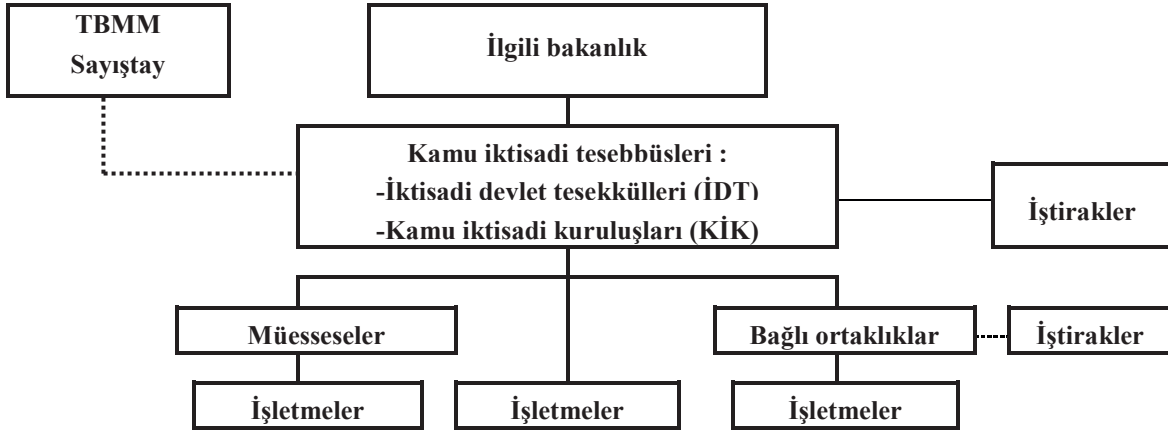
KİT'lerin mal ve hizmet üretim birimleri, müessese ve işletme olarak yapılandırılmış olup, bağlı ortaklıklar; bir müessesenin veya işletmenin bağlı ortaklık haline getirilmesi, teşebbüsün iştirakteki hissesinin %50'nin üstüne çıkması, sermayesinde %50'den fazla hisseye sahip olunan yeni bir şirket kurulması şeklinde oluşmaktadır.

İştirakler tümüyle özel hukuk hükümlerine tabi olarak faaliyetlerini sürdürmektedirler.

233 sayılı KHK'da; ilgili bakanlıkların, teşebbüs, müessese ve bağlı ortaklık faaliyetlerinin kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine uygun olarak yürütülmesini gözetmekle görevli olduğu, bu denetim ve gözetim yetkisinin, kuruluşların görev ve yetkilerini daraltmayacak, normal faaliyetlerini aksatmayacak şekilde kullanılması gerektiği düzenlenmiştir.

KİT'lerin devlet teşkilatı içindeki konumu, ana teşekkül, müessese ve bağlı ortaklık ilişkileri aşağıdaki şemada gösterilmiştir.

Şema: Devlet teşkilatı içinde KİT'lerin konumu

2016 yılında 26.08.2016 tarih ve 29813 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile “sermaye piyasalarında araç çeşitliliği ve derinliğine katkı sağlamak, yurtiçinde kamuya ait olan varlıkları ekonomiye kazandırmak, dış kaynak temin etmek, stratejik, büyük ölçekli yatırımlara iştirak etmek için Türkiye Varlık Fonu ve bu fona bağlı alt fonları kurmak ve yönetmek üzere Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin (Şirket) kurulması, yönetimi ve faaliyetlerine ilişkin esasları düzenlemek” amacıyla Başbakanlığa bağlı Türkiye Varlık Fonu kurulmuştur.

05.02.2017 tarihli ve 29970 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 24.01.2017 tarihli ve 2017/9756 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla; 233 sayılı KHK’ya tabi kuruluşlardan BOTAŞ, ÇAY-KUR, Eti Maden ve TPAO’nun %100 hissesi, özel kanunlarına tabi kuruluşlardan TC Ziraat Bankası, PTT ve Tüksat’ın %100 hissesi, Borsa İstanbul’un %73,6 oranındaki hissesi, Hazinesin iştiraklerinden Türk Telekom AŞ’nin %6,7 oranındaki hissesi ile mülkiyeti Hazineye ait bazı taşınmazların Türkiye Varlık Fonu’na devredilmesi kararlaştırılmıştır.

ÖYK’nın 03.02.2017 tarih ve 2017/1-5 sayılı kararları ile de; özelleştirme kapsam ve programında bulunan T.Halk Bankası AŞ’nin %51,11, THY’nin %49,12, TDİ’nin %49, Kayseri Şeker Fabrikası AŞ’nin %10 oranındaki hisseleri ile TCDD’nin İzmir Limanının, 680 sayılı KHK’nın 82 nci maddesi ile değişik 320 sayılı KHK’nın ek 2 nci maddesi gereğince şans oyunlarına ilişkin lisans Türkiye Varlık Fonuna devredilmiştir.

4- Kamu iktisadi teşebbüslerinin denetimi:

KİT’lerin, iktisadi alanda ticari esaslara göre faaliyette bulunan kuruluşlar olmaları, piyasa koşullarına göre süratle hareket etmeleri ve ileri işletmecilik kurallarına göre kârlılık ve verimlilik ilkelerine göre çalışmalarının gerekli olduğu gerekçesiyle Cumhuriyet döneminin ilk KİT’leri, Sayıştay denetimine, Muhasebe-i Umumiye Kanunu’na ve Devlet İhale Kanunu’na tabi kılınmamış, kendi kanunlarında özel denetim şekillerine yer verilmiştir.

1930’lu yılların başından itibaren KİT sayısının ve ekonomideki ağırlıklarının giderek artması, bu konuda genel bir düzenleme yapılması ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Bu ihtiyaç Atatürk tarafından 1937 yılında TBMM’yi açış konuşmasında “... sermayesinin tamamı ve büyük kısmı devlete ait ticari sınai kurumların mali kontrol şeklini, bu kurumların bünyelerine

ve kendilerinden istediğimiz ve isteyeceğimiz ticari usul ve zihniyetle çalışma icaplarına süratle tevfiik etmek. Bu kurumların bugünkü usullerle çalışabilmelerine imkan yoktur.” şeklinde dile getirilmiştir.

1938 yılında 3460 sayılı Kanun`la; KİT`leri, idari, mali ve teknik bakımdan sürekli denetlemek ve gözetlemekle görevli “Umumi Murakabe Heyeti” ve Umumi Murakabe Heyetinin raporlarını esas alarak yapacağı denetimler sonunda KİT`lerin ibra edilip edilmemesi konusunda karar almak üzere, Başbakanın başkanlığında yasama ve yürütme organı temsilcilerinden oluşan “Umumi Heyet” kurulmuş, Umumi Murakabe Heyeti daha sonra Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu adını almıştır.

1961 ve 1982 Anayasalarında KİT`lerin Türkiye Büyük Millet Meclisince denetiminin, özel bir kanunla düzenlenmesi öngörülmüş olup, günümüzde KİT`lerin denetimi 1982 Anayasası'nın 165 inci maddesi gereğince 1987 yılında çıkarılan 3346 sayılı “Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesi Hakkında Kanun” kapsamında yürütülmektedir.

2010 yılında 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'yla Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'nun tüzel kişiliği sona erdirilerek Sayıştay'a devredilmesi sonucu, KİT`ler 6085 sayılı Kanun ve 233 sayılı KHK gereği Sayıştay'ın denetimine tabi olmuştur.

6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun denetim alanını düzenleyen 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde öngörülen %50 sınırının Anayasa Mahkemesinin 04.12.2014 tarih ve 2014/184 K. Sayılı kararıyla iptal edilmesi üzerine, 14.01.2016 tarih ve 6661 sayılı Kanun'un 19 uncu maddesiyle, 6085 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “sermayesindeki kamu payı doğrudan veya dolaylı olarak %50'den fazla olan” ibaresinin “sermayesinde doğrudan veya dolaylı olarak kamu payı olan” şeklinde değiştirilmek suretiyle, sermayesinde kamu payı olan tüm kuruluşlar Sayıştay'ın denetimine tabi olmuştur.

4046 sayılı Kanun'un 11 inci maddesinde; özelleştirme programına alınan kuruluşların sermayelerindeki kamu payı %50'nin altına düşünceye kadar Sayıştay'ın denetimine tabi olduğu düzenlenmiştir.

KİT`lerin TBMM'ce denetimi, 3346 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesi uyarınca, 35 üyeden oluşan, “Türkiye Büyük Millet Meclisi Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu” tarafından yapılmakta, denetimde; Sayıştay'ın raporlarıyla, Başbakanlığın sevk edeceği diğer raporlar ve varsa Komisyonca tespit edilen diğer konular esas alınmaktadır.

KİT Komisyonunda, denetlenecek kuruluşların durumu; ulusal ekonomiye faydalı olabilmeleri için özerk bir tarzda, ekonominin kuralları ve ekonomik gerekler dahilinde, verimlilik ve kârlılık ilkeleri doğrultusunda yönetilerek, kuruluş amaçlarına ulaşmalarını teminen, faaliyetlerinin mevzuata, uzun vadeli kalkınma planına ve planın uygulama programlarına uygunluğu yönünden değerlendirilmektedir.

KİT Komisyonunca karara bağlanıp süresi içinde kesinleşen veya itiraz üzerine Genel Kurulca görüşülerek tasvip edilen veya edilmeyen bilançolarla netice hesapları veya mali durumları gösteren tablolar, yönetim kurullarının ibra edilme veya edilmeme kararı ile birlikte kesinleştikten sonra Resmî Gazetede yayımlanmakta, ibra edilmeyen kuruluşların sorumluları

hakkında genel hükümlere göre adli kovuşturma veya işlem yapılabilmesi için karar, TBMM Başkanlığınca Başbakanlığa ve ilgili adli mercie bildirilmektedir.

3346 sayılı Kanun'a tabi ve genel kurulları T. Ticaret Kanunu'na veya özel kanunlarına göre oluşturulan şirket ve kurumlar, diğer KİT'ler gibi denetlenmekle birlikte, bunların bilanço ve netice hesaplarıyla ilgili olarak Komisyonunda ve itiraz halinde TBMM Genel Kurulu'nda herhangi bir oylama yapılmamakta ve yönetim kurullarının ibra edilmesi veya edilmemesi hususunda karar verilmemekte, bilanço ve netice hesapları genel görüşmeye sunulmaktadır.

233 sayılı KHK'nin 55/3 üncü maddesi çerçevesinde KİT'ler tarafından kurulmuş, merkezi yurt dışında olan ve kurulduğu ülkenin mevzuatına tabi şirketler bulunmaktadır.

Kamu payı %50'nin üzerinde olan şirketlerin, Anayasanın 165 inci maddesi kapsamında TBMM tarafından denetlenmesine ilişkin düzenlemede; yurt içi ve yurt dışı ayrımı yapılmamış olmasına rağmen, yurt dışında bulunan şirketler hakkında ayrı bir denetim raporu hazırlanmamakta, bunların faaliyetleri bağlı olduğu ana kuruluş raporunda değerlendirilmektedir.

KİT'lerin üzerinde, TBMM ve Sayıştay'ın dışında, çeşitli mevzuat hükümleri çerçevesinde diğer bazı idare ve organların da denetim yetkileri bulunmaktadır.

KİT'ler mevzuat gereği birer bakanlıkla ilgilendirilmiş olup, 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun kapsamında özelleştirme programına alınanlar ise doğrudan ÖİB'ye bağlanmaktadır. Mevzuatla yapılan düzenlemelerle EÜAŞ, bankalar ve MPI gibi bazı kuruluşların, özelleştirme programına alınsalar bile bağlı veya ilgili oldukları bakanlıkla bağlantısı devam ettirilmiştir.

İlgili bakanlıklar, teşebbüs, müessese ve bağlı ortaklık faaliyetlerinin kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine uygun olarak yürütülmesini gözetmekle görevlendirilmiştir. İlgili bakanlıkça genelde kendi teftiş kurulları aracılığı ile yapılan denetim, periyodik bir denetim şekli olmaktan ziyade belli konuların incelenmesi ve soruşturulmasına yönelik olarak gerektiğinde yapılmaktadır.

KİT'ler, ticari kuruluşlar olmakla birlikte aynı zamanda kamu yönetimi içinde yer almaları nedeniyle, kamu yönetimi üzerinde genel denetim yetkisi bulunan Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu, Başbakanlık Teftiş Kurulu, Maliye Bakanlığı Vergi Denetim Kurulu, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (Bankalarla ilgili olarak), Hazine Kontrolörleri Kurulu, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (Enerji KİT'leri ile ilgili) gibi bazı denetim organlarının KİT'ler üzerinde denetim yetkileri bulunmaktadır. Ayrıca KİT'lerin üzerinde, başta Başbakanlık, Kalkınma Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Personel Başkanlığı ve Kamu İhale Kurulu olmak üzere diğer bazı kuruluşların da düzenleyici, izin verici, kontrol edici, kısıtlayıcı vb. nitelikte yetkileri bulunmaktadır.

B-KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN TÜRKİYE EKONOMİSİ İÇİNDEKİ YERİ

1- Ekonomik gelişmeler ve politikalar:

2012-2016 yıllarında dünya ekonomisindeki gelişmelere ilişkin temel göstergeler 1 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge:1- Dünya ekonomisinde temel göstergeler

(Yüzde değişme)

Başlıca göstergeler	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı
Dünya hasılası	3,4	3,3	3,4	3,2	3,2	-
Gelişmiş ekonomiler	1,2	1,1	1,9	2,1	1,7	(0,4)
-ABD	2,3	1,5	2,4	2,6	1,5	(1,1)
-Japonya	1,5	1,6	0	0,5	1	0,5
-Avro bölgesi	(0,7)	(0,3)	1,1	2	1,8	(0,2)
-Almanya	0,9	0,4	1,6	1,5	1,9	0,4
Yükselen piyasalar ve gelişmekte olan ekonomiler	5,1	5	4,6	4	4,3	0,3
-Afrika (Sahra altı)	4,4	5,2	5,1	3,4	1,4	(2)
-Gelişmekte olan Asya	6,7	7	6,8	6,6	6,4	(0,2)
-Latin Amerika	2,9	2,9	1	0	(0,9)	(0,9)
-Orta Doğu ve Kuzey Afrika	4,8	2,3	2,6	2,1	5	2,9
Dünya ticaret hacmi (Mal ve hizmet ithalatı)	2,9	3,3	3,8	2,6	2,4	(0,2)
-Gelişmiş ekonomiler	1,2	2	3,8	4,2	2,7	(1,5)
-Yükselen piyasalar ve gelişmekte olan ekonomiler	6	5,2	4,5	(0,6)	2	2,6
Tüketici fiyatları (Yıllık ortalama):						
-Gelişmiş ekonomiler	1,9	1,4	1,4	0,3	0,8	0,5
-Avro bölgesi	2,5	1,3	0,4	0	0,2	0,2
-Yükselen piyasalar ve gelişmekte olan ekonomiler	6,1	5,8	4,7	4,7	4,3	(0,4)
İşsizlik oranı (%):						
-Gelişmiş ekonomiler	8	7,9	7,3	6,7	6,2	(0,5)
-Avro bölgesi	11,3	12	11,6	10,9	10	(0,9)
Libor (Altı aylık ABD Doları) (%)	0,7	0,4	(1,5)	(0,6)	1,1	1,7

Dünya ekonomisinin son beş yıllık temel göstergelerine bakıldığında; büyüme rakamlarının %3'ler civarındaki yatay seyri, 2008-2009 yıllarında yaşanan finansal krizden önceki %5'ler seviyesindeki büyüme rakamlarını halen yakalayamamıştır. En yüksek büyüme oranları Asya ülkelerinde, en düşük büyüme oranları Latin Amerika bölgesinde görülmektedir.

Aynı dönemde dünya ticaret hacminde azalan ivme 2016 yılında, gelişmiş ülkelerdeki daralmaya mukabil gelişmekte olan ülkelerdeki artışla yatay bir şekil almıştır. Küresel talebin ve dolayısıyla dünya ticaret hacmindeki genişleme hızının düşmesine paralel olarak tüketici fiyatlardaki artış hızı da azalış göstermiştir.

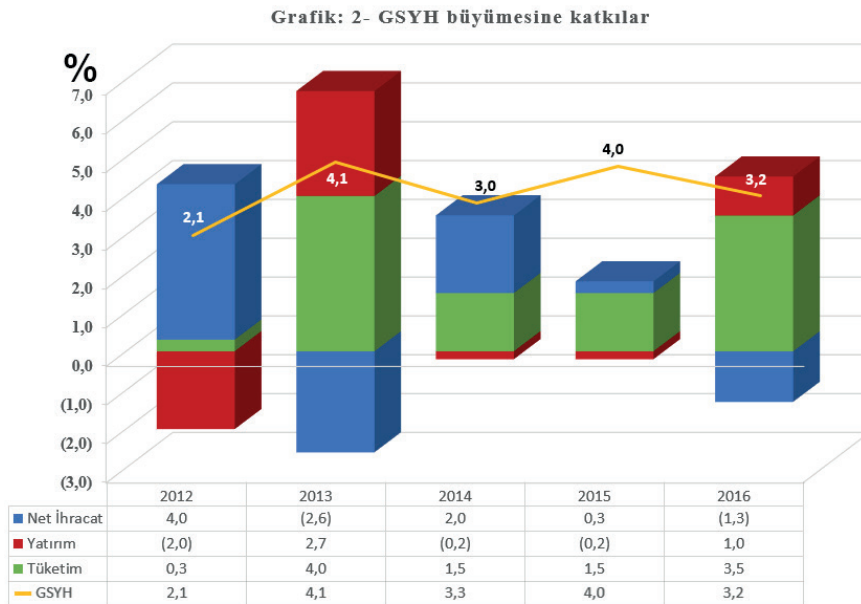
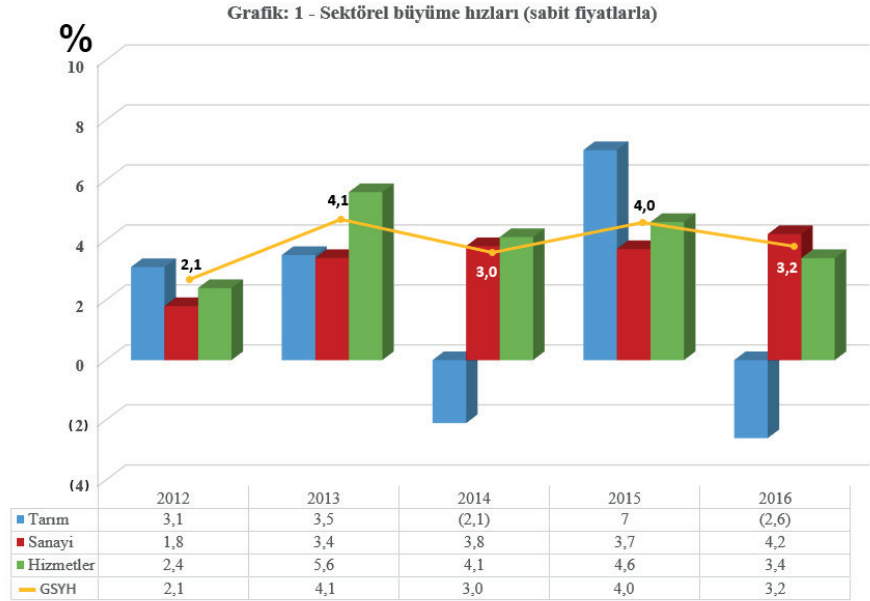
Türkiye'nin 2012-2016 yıllarına ilişkin temel ekonomik göstergeleri 2 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 2-Türkiye'nin temel ekonomik göstergeleri

Temel göstergeler	Ölçü	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı
Büyüme ve istihdam (Yüzde değişme):							
Toplam tüketim	%	0,3	5,2	2	5,1	4,7	(0,4)
-Kamu	%	6,4	6,9	3,8	5,6	10,5	4,9
-Özel	%	(0,3)	5	1,8	5	3,8	(1,2)
Toplam sabit sermaye yatırımı	%	(2,5)	4,7	(1,5)	9,3	2,2	(7,1)
-Kamu	%	10,4	20,6	(6,3)	9,4	2,9	(6,5)
-Özel	%	(5,1)	0,9	(0,2)	2,4	2,1	(0,3)
Toplam mal ve hizmet ihracatı	%	14,9	1,1	8,2	4,3	(1,9)	(6,2)
Toplam mal ve hizmet ithalatı	%	0,7	8,0	(0,4)	1,7	3,7	2,0
GSYH	%	4,8	8,5	5,2	6,1	3,2	(2,9)
GSYH (Cari fiyatlarla)	Milyar TL	1.570	1.810	2.044	2.339	2.609	270
GSYH (ABD Doları)	Milyar Dolar	871	950	935	862	863	1,0
Kişi başı milli gelir (GSYH)	ABD Doları	11.588	12.480	12.112	11.069	10.883	(186)
Kişi başı milli gelir (SAGP, GSYH)	ABD Doları	20.549	22.314	23.236	24.324	24.807	483
Nüfus (Yıl ortası)	Bin kişi	75.176	76.148	77.182	78.218	79.278	1.060
İş gücüne katılma oranı	%	47,6	48,3	50,5	51,3	52,0	0,7
İstihdam düzeyi	Bin kişi	23.937	24.601	25.933	26.621	27.205	584
İşsizlik oranı	%	8,4	9,0	9,9	10,3	10,9	0,6
Dış ticaret (ABD Doları):							
İhracat (FOB)	Milyar Dolar	153	152	158	144	143	(1)
İthalat (CIF)	Milyar Dolar	237	252	242	207	199	(8)
Dış ticaret dengesi	%	(84,1)	(99,9)	(84,6)	(63,4)	(56,1)	7,3
Cari işlemler dengesi / GSYH	%	(5,5)	(6,7)	(4,7)	(3,7)	(3,8)	(0,1)
Dış ticaret hacmi / GSYH	%	49,5	49	50	48,8	39,6	(9,2)
Kamu finansmanı (%):							
Genel devlet gelirleri / GSYH	%	34,1	34,6	33,8	34,2	34,7	0,5
Genel devlet harcamaları / GSYH	%	35,1	35,2	34,3	34,3	36,0	1,7
Genel devlet borçlanma gereği / GSYH	%	0,9	0,6	0,5	0,1	1,3	1,2
Genel devlet faiz harcamaları / GSYH	%	3,2	2,9	2,5	2,3	2,0	(0,3)
Program tanımlı genel devlet dengesi	%	0,7	0,7	0,5	0,5	(1,0)	(1,5)
Kamu kesimi borçlanma gereği / GSYH	%	0,9	0,4	0,5	0,0	1,0	1,0
Program tanımlı kamu kesimi dengesi	%	0,8	0,9	0,5	0,6	(0,6)	(1,2)
AB tanımlı Nominal borç stoku / GSYH	%	32,6	31,3	28,6	27,5	28,1	0,6
Fiyatlar (Yüzde değişme):							
GSYH deflatörü	%	7,4	6,3	7,4	7,8	8,1	0,3
TÜFE (Yıl sonu)	%	6,2	7,4	8,2	8,8	8,5	(0,3)

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı, 2018 Yılı Programı, tablo I.3-Temel ekonomik büyüklükler.

Türkiye ekonomisinin 2012-2016 yıllarına ilişkin gerçekleşen sektörel büyüme hızları 1 sayılı, GSYH büyümesine yatırım, net mal ve hizmet ihracatı ve tüketimin katkısı 2 sayılı grafikte gösterilmiştir.

2012-2016 döneminde diğer kamu yatırımları %81,9 oranında, özel sektör yatırımları %45,5 oranında artış gösterirken KİT yatırımları artış oranı %24,6 olarak gerçekleşmiştir. KİT yatırımlarındaki artışta özelleştirme uygulamaları nedeniyle KİT sayısındaki azalışın yanı sıra KİT'lerde ihtiyaç duyulan kapasite artırımlarının zamanında yapılamaması etkili olmaktadır.

2- Kamu iktisadi teşebbüslerine ilişkin hedef ve politikalar:

KİT'lerin yönetim ve çalışma esasları 233 sayılı KHK'da, denetimle ilgili hususlar ise 6085 sayılı Kanun ve 3346 sayılı Kanun'la belirlenmiş olup, kalkınma planlarında ve yıllık programlarında KİT'lerle ilgili hedef ve politikalara yer verildiği gibi, Bakanlar Kurulu kararı ile çıkarılan kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıkların genel yatırım ve finansman programı ve Başbakanlık tasarruf genelgeleri ile de KİT'lerin faaliyetlerine ilişkin çeşitli düzenlemeler yapılmaktadır.

2014-2018 dönemi için hazırlanan Onuncu Kalkınma Planında;

-Uygulanacak politikalar sonucunda reel GSYH'nın yıllık ortalama %5,5 oranında artması, cari GSYH'nin 1,3 trilyon dolara, kişi başına gelirin ise 16 bin dolara ulaşması,

-Sanayinin GSYH içerisindeki payının azalma eğiliminin tersine çevrilmesi, sanayinin geliştirilmesine ve rekabet gücünün artırılmasına yönelik atılacak adımlarla sanayi sektörünün %6,4 oranında büyümesi ve GSYH içerisindeki payının bir miktar artması, tarım sektörünün yıllık ortalama %3,1 oranında büyümesi ve GSYH içerisindeki payının plan dönemi sonunda %6,8'e gerilemesi, hizmetler sektörünün ise GSYH'ya paralel bir eğilim sergilemesi,

-Plan dönemi sonunda özelleştirme programındaki kuruluşlar dahil KİT'lerin ürettiği katma değer GSYH içindeki payının %0,8 olarak gerçekleşmesi,

-Özelleştirme kapsamındaki kuruluşlar dahil KİT'lerin faaliyetlerinin, ekonomik amaç ve hedeflere dayalı olarak yürütülmesi, devlet tarafından gerçekleştirilmesi zorunlu olan sosyal amaçlı ve kamu yararına yönelik faaliyetler için bu kuruluşların görevlendirilmesinden ziyade evrensel hizmet fonu oluşturulması gibi yöntemlerin öncelikli olarak değerlendirilmesi, KİT'lerin görevlendirilmesi zaruretinin ortaya çıkması durumunda ise oluşacak maliyet zamanında karşılanması,

-KİT'lerin faaliyetlerinin, piyasa mekanizmasını bozucu etkiye neden olmayacak şekilde yürütülmesi,

-KİT'lerde verimliliğin, hesap verebilirliğin, karar süreçlerinde esnekliğin artırılmasını sağlayacak uluslararası kabul görmüş kurumsal yönetim ilkeleriyle ve yeni Türk Ticaret Kanunuyla uyumlu bir mevzuat düzenlemesi yapılması,

-Stratejik yönetim anlayışının yaygınlaştırılması, KİT faaliyetlerinin stratejik planlar ve performans programlarına uyumunun artırılmasına yönelik uygulamalar gerçekleştirilmesi, KİT'lerde etkili iç denetim ve iç kontrol mekanizmasının kurulması ve iç denetim birimlerinin etkin hale getirilmesi, dış denetim süreçlerinin, hesap verebilirlik anlayışı çerçevesinde etkinleştirilmesi,

-KİT'lerin, istikrarlı yüksek büyümeye katkı sağlamak amacıyla teknolojik altyapılarını ve Ar-Ge faaliyetlerini geliştirerek katma değeri yüksek ürünlere yoğunlaşması, yerli enerji kaynaklarından faydalanması ve ihracata yönelik yeni fırsatları değerlendirmesi,

-KİT'lerde hizmet alım süreçlerinin etkinleştirilerek mal ve hizmet üretiminde kalite-maliyet dengesinin sağlanması,

-Özelleştirme uygulamalarının, uzun vadeli sektörel öncelikler çerçevesinde belirlenmiş bir program dâhilinde sürdürülmesi, uygulamalarda halka arz yönteminin kullanılmasına ağırlık verilmesi,

-Kamu elektrik üretim tesislerinin önemli bir bölümü ile dağıtım varlıklarının tümünün özelleştirilmesinin tamamlanması, kamu kesiminin özelleştirmelerin dışında tuttuğu santrallerle elektrik üretimine devam etmesi, iletim ve toptan satış faaliyetlerini sürdürmesi,

-Türkiye Demiryolu Ulaştırmasının Serbestleştirilmesi Hakkında Kanun çerçevesinde TCDD'nin yeniden yapılandırılmasının tamamlanması, demiryolu yük ve yolcu taşımacılığının özel demiryolu işletmelerine açılması, TCDD şebekesi yenileme ve bakım-onarım hizmetlerinin özel kesim eliyle yürütülmesinin esas olması, TCDD'nin kamu üzerindeki mali yükünün sürdürülebilir bir seviyeye çekilmesi,

öngörülmüştür.

11.10.2015 tarih ve 29499 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 04.09.2015 ve 2015/8114 sayılı Bakanlar Kurulu kararının eki Orta Vadeli Programda (2016-2018) kamu iktisadi teşebbüsleri ve özelleştirmeye ilişkin olarak;

-KİT’lerin kârlılık, verimlilik ve kurumsal yönetim ilkelerine uygun olarak işletilmesinin esas olduğu,

-Fiyatlandırma başta olmak üzere KİT’lerin tüm işletmecilik politikalarının, stratejik planlar ile genel yatırım ve finansman kararnamelerinde öngörülen hedeflere ulaşacak şekilde belirlenmesi ve etkin bir şekilde uygulanması, KİT faaliyetlerinin, piyasa mekanizmasını bozucu etkiye neden olmayacak şekilde yürütülmesi,

-KİT’lerde; yetkilendirmeyi, hesap verebilirliği, şeffaflığı, karar alma süreçlerinde etkinliği ve performansa dayalı yönetimi esas alan stratejik yönetim anlayışının yaygınlaştırılması,

-KİT mevzuatının değişen şartlara uygun şekilde yenilenmesi,

-KİT’lerin finansal tablolarının Türkiye Muhasebe Standartlarına göre düzenlenmesi,

-KİT’lerde bağımsız dış denetim uygulamasının etkin bir şekilde yürütülmesi,

-KİT faaliyetlerinin stratejik planlar ve performans programlarına uygun olarak yürütülmesi,

-Bütün KİT’lerde iç denetim ve iç kontrol sistemi kuruluş sürecinin tamamlanması ve iç denetim birimlerinin etkin hale getirilmesi,

-KİT’lerin; sosyal amaçlı ve kamu yararına yönelik faaliyetler için mümkün olduğunca görevlendirilmemesi, bununla birlikte KİT’lerin görevlendirilmesinin zorunlu olması durumunda oluşacak maliyetin zamanında karşılanması,

-KİT’lerin, teknolojik altyapılarını ve Ar-Ge faaliyetlerini geliştirerek katma değeri yüksek ürünlere yoğunlaşması, yerli enerji kaynaklarından faydalanması ve ihracata yönelik yeni fırsatları değerlendirmesi,

-KİT’lerde etkin bir istihdam politikası uygulanmasına devam edilmesi,

-Yurt içi ve yurt dışında petrol ve doğal gaz arama faaliyetlerinin hızlandırılması, linyit kömürü ve jeotermal gibi yerli kaynakların arama ve üretim faaliyetlerinin azami seviyeye çıkarılması, fayda-maliyet dengesi gözetilerek kaya gazı ve diğer yeni teknolojilere yönelik kapsamlı araştırma faaliyetlerinin yürütülmesi,

-TCDD Genel Müdürlüğünün yeniden yapılandırılmasının tamamlanması, demiryolu yük ve yolcu taşımacılığının özel demiryolu işletmelerine açılması, TCDD’nin kamu üzerindeki mali yükünün sürdürülebilir bir seviyeye çekilmesi,

-TÜLOMSAŞ, TÜDEMSAŞ ve TÜVASAŞ’ın demiryolu sektöründe yapılan yasal düzenlemeler sonucu oluşan piyasa beklentilerini de karşılayacak şekilde yeniden yapılandırılması,

-Özelleştirme uygulamalarının, makroekonomik politikalar ve uzun vadeli sektörel öncelikler çerçevesinde belirlenmiş bir programa dayalı olarak sürdürülmesi, özelleştirme uygulamalarında halka arz yönteminin kullanılmasına ağırlık verilmesi,

hususlarına yer verilmiştir.

Kalkınma programları çerçevesinde Kalkınma Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulu Kararı ile uygulamaya konulan yıllık programlarda, genelde bütün ekonomide uygulanacak politikaların yanı sıra KİT’lerle ilgili politikalara da yer verilmektedir. 2016 yılı

Programı 17.10.2015 tarih ve 29505 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış olup Programda KİT’lerle ilgili olarak;

-KİT’lerin açık, şeffaf ve hesap verebilir bir yapıda çalışmalarını sağlayacak, uluslararası kurumsal yönetim ilkeleri ile uyumlu olacak şekilde mevzuat düzenlemesi yapılması

-2016 yılında özelleştirme kapsamında izlenen kuruluşlar dahil KİT sisteminin finansman fazlasının GSYH’ya oranının %0,36 olması,

-Genel Yatırım ve Finansman Programında öngörülen politikalarının gerçekleştirilmesi,

-Tarım KİT’lerinde alım miktar ve fiyatlarının öngörülenin üstünde stok artışına yol açmayacak şekilde tespit edilmesi,

-Yatırım harcamalarının belirlenen seviyede kalması ve bütçeden yapılacak transferlerin gerçekleştirilmesi,

-EÜAŞ’a ait elektrik üretim santrallerinin özelleştirme çalışmalarının sürdürülmesi, hedefleri benimsenmiştir.

KİT’lerin yıllık çalışmalarını yürütürken uyacakları esaslar, mal ve hizmet tedarik ve üretim faaliyetlerine, borç ödemeleri ve alacaklarına, istihdama ilişkin hükümler, uygulanacak fiyatlara ilişkin esaslar, her yıl Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıkları genel yatırım ve finansman programı ile belirlenmektedir.

Kamu İktisadi Teşebbüsleri ve Bağlı Ortaklıklarının 2016 Yılına Ait Genel Yatırım ve Finansman Programı, Bakanlar Kurulu’nun 12.10.2015 tarih ve 2015/8196 sayılı Kararı ile kabul edilmiş, 04.11.2015 tarih ve 29522 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

3-Kamu iktisadi teşebbüslerinin Türkiye ekonomisi içindeki yeri:

KİT’lerin 2012-2016 dönemine ait başlıca bilgiler 3 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge : 3 - KİTlerin 2011-2015 dönemine ait başlıca bilgileri

Toplu bilgiler	Ölçü	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	Artış veya azalış (%)
Esas sermaye	Bin TL	99.517.123	102.922.121	137.576.615	159.994.637	175.443.173	15.448.536	9,7
Ödenmiş sermaye	"	87.314.514	96.640.939	115.694.151	135.326.688	148.976.665	13.649.977	10,1
Sermaye ödeme oranı	%	87,7	93,9	84,1	84,6	85,1	0,5	0,6
Kaynaklar :								
Öz kaynaklar	Bin TL	126.649.570	129.429.973	151.592.218	167.886.653	202.708.564	34.821.911	20,7
Yabancı kaynaklar :								
-Kısa süreli	"	271.617.421	335.663.784	374.766.626	455.071.056	558.367.932	103.296.876	22,7
-Uzun süreli	"	39.680.125	49.443.504	69.340.965	96.653.590	140.162.673	43.509.083	45,0
Varlıklar :								
-Dönen varlıklar (Net)	"	230.591.448	310.195.931	304.357.042	360.327.097	382.352.329	22.025.232	6,1
-Duran varlıklar (Net)	"	207.355.668	204.341.330	291.342.767	359.284.202	518.886.840	159.602.638	44,4
Borçlanma gereği (*)	"	5.895.335	7.499.124	15.121.477	8.194.824	1.407.375	(6.787.449)	(82,8)
Yatırım harcamaları (Nakdi)	"	8.447.206	10.167.029	9.456.599	10.854.220	10.411.901	(442.319)	(4,1)
Tüm alımlar tutarı	"	75.038.651	67.043.571	79.470.474	75.025.893	59.979.241	(15.046.652)	(20,1)
Net satış hasılatı (*)	"	97.234.028	89.858.471	92.630.653	93.021.252	94.665.154	1.643.902	1,8
Satışların maliyeti (*)	"	112.549.728	100.127.744	116.484.865	105.785.318	79.595.581	(26.189.737)	(24,8)
Mevduat	"	198.950.205	242.491.343	256.963.602	309.871.705	388.946.878	79.075.173	25,5
Verilen krediler	"	157.154.654	229.685.777	284.432.377	370.681.929	485.510.702	114.828.773	31,0
Stüvansiyonlar	"	1.609.843	2.488.738	757.298	1.264.647	2.492.186	1.227.539	97,1
Stoklar:								
- İlk madde ve malzeme	"	3.693.092	3.056.641	2.969.592	3.163.215	3.508.225	345.010	10,9
- Yarı mamul-ara mamul	"	911.335	477.301	695.393	601.222	669.979	68.757	11,4
-Mamul	"	3.881.709	4.115.851	3.505.493	3.529.501	4.658.197	1.128.696	32,0
- Ticari mal	"	6.504.126	5.123.598	4.445.180	7.013.156	6.110.895	(902.261)	(12,9)
Personeel:								
Memur (ortalama)	Kişi	6.054	5.613	5.089	4.781	4.622	(159)	(3,3)
Sözleşmeli personel (ortalama)	"	78.700	76.656	74.423	74.910	74.694	(216)	(0,3)
İşçi (ortalama)	"	128.852	117.265	116.112	114.790	112.727	(2.063)	(1,8)
Toplam personel giderleri	Bin TL	12.669.978	13.437.500	13.865.476	15.016.776	16.564.163	1.547.387	10,3
Toplam memur giderleri	Bin TL	381.910	394.745	358.996	378.115	409.542	31.427	8,3
Toplam sözleşmeli personel giderleri	"	3.816.186	4.166.530	4.196.718	4.489.256	5.113.283	624.027	13,9
Toplam işçi giderleri	"	8.453.101	8.857.700	9.290.225	10.127.871	11.019.697	891.826	8,8
Aylık kişi başına memur giderleri	TL	5.257	5.861	5.879	6.591	7.384	793	12,0
Aylık kişi başına sözleşmeli personel giderleri	"	4.041	4.529	4.699	4.994	5.705	711	14,2
Aylık kişi başına işçi giderleri	"	5.467	6.295	6.668	7.352	8.146	794	10,8
Tahakkuk eden kurumlar vergisi	Bin TL	3.722.821	3.069.524	3.081.301	2.578.921	6.957.076	4.378.155	169,8
Tahakkuk eden tüm vergiler	"	9.466.133	7.885.654	7.409.914	8.159.681	14.243.150	6.083.469	74,6
GSYH'ya katkı (türetici fiyatlarıyla)	"	29.191.560	35.056.128	30.485.576	33.382.610	52.065.983	18.683.373	56,0
GSYH'ya katkı (alıcı fiyatlarıyla)	"	33.324.893	38.032.044	33.973.111	37.698.406	56.703.060	19.004.654	50,4
GSMH'ye katkı (alıcı fiyatlarıyla)	"	33.930.050	38.443.982	31.962.765	40.985.211	57.341.315	16.356.104	39,9
İşletme faaliyetleri karları toplamı (*)	"	7.135.737	9.539.996	4.564.038	9.284.651	18.209.677	8.925.026	96,1
İşletme faaliyetleri zararları toplamı (*)	"	(3.291.996)	(2.634.139)	(6.523.789)	(4.434.717)	(4.290.468)	144.249	(3,3)
Finansman giderleri (yatırımlar hariç)(*)	"	824.391	1.187.395	766.793	1.291.932	1.246.440	(45.492)	(3,5)
Dönem zararları toplamı	Bin TL	15.623.669	20.711.678	14.922.478	18.883.315	36.726.372	17.843.057	94,5
Dönem zararları toplamı	Bin TL	(2.634.375)	(6.772.041)	(6.671.304)	(3.891.067)	(3.908.984)	(17.917)	0,5

(*) Mali kuruşlar hariç.

KİT'ler, 2016 yıl sonu itibarıyla, 202,7 milyar TL'si öz kaynak, 698,5 milyar TL'si yabancı kaynak olmak üzere toplam 901,2 milyar TL kullanmıştır. Kullanılan kaynakların; %79,8 oranında 719,3 milyar TL'si mali kuruluşlara, %20,2 oranında 181,9 milyar TL'si işletmeci KİT'lere aittir.

2016 yılında gerçekleştirilen 13,6 milyar TL'lik ödeme ile 149 milyar TL'ye ulaşan ödenmiş sermayenin; %15,1 oranında 22,5 milyar TL'si mali kuruluşlara, %84,9 oranında 126,5 milyar TL'si işletmeci KİT'lere aittir.

2012-2016 döneminde KİT'ler içinde değerlendirilen kuruluşların sektörler itibarıyla ayrıntısına Ek:1'de, rapor kapsamındaki kuruluşların 2016 yılına ilişkin başlıca bilgilere Ek:8'de yer verilmiş, KİT'lerin istihdam, üretim, yatırım, hazine ile ilişkiler ve yaratılan katma değer olarak Türkiye ekonomisindeki yeri aşağıda ayrıntılı olarak incelenmiştir.

a) İstihdam yönünden:

TÜİK hane halkı işgücü anketi sonuçlarına göre; 2016 yılında Türkiye'nin istihdama baz teşkil eden 15 yaş üzeri nüfusu 58.720 bin kişi, işgücüne dahil olmayan nüfus 28.185 bin kişi, toplam işgücü 30.535 bin kişi, işgücüne katılma oranı %52, toplam istihdam 27.205 bin kişi, istihdam oranı %46,3, işsiz sayısı 3.330 bin kişi, işsizlik oranı ise %10,9 olarak gerçekleşmiştir.

2012 yılında 23.927 bin kişi olan toplam istihdam, 2016 yılında %13,7 oranında 3.278 bin kişi artarak 27.205 bin kişiye ulaşmıştır. 2012 yılında %8,4 seviyesinde olan işsizlik oranı 2016 yılında %10,9 olarak gerçekleşmiştir.

1980'li yıllarda izlenmeye başlanan özelleştirme politikaları ve uygulamaları sonucunda KİT'ler, diğer göstergeler bakımından olduğu gibi, istihdam bakımından da küçülmeye devam etmektedir. 1990 yılında 18.538 bin kişi olan Türkiye yıllık ortalama istihdamının %3,9'u oranında 720 bin kişisi KİT'lerde istihdam edilirken, izleyen dönemlerde hem sayısal ve hem de oransal olarak azalan trend sonucunda 2012 yılında 23.927 bin kişi olan Türkiye istihdamının %0,9'u oranında 214 bin kişisi, 2016 yılında 27.205 bin kişi olan Türkiye istihdamının %0,7'si oranında 192 bin kişisi KİT'lerde istihdam edilmiştir.

2012-2016 döneminde Türkiye istihdamı %13,7 oranında artarken, KİT istihdamı %10,3 oranında azalmıştır. KİT istihdamındaki azalışta, KİT'lerin özelleştirme uygulamalarının yanında, son yıllarda birçok işin hizmet alımı suretiyle yüklenicilere gördürülmesi ve bu nedenle KİT istihdamının yerini özel sektör istihdamının alması etkili olmuştur.

Türkiye'de ve KİT'lerde 2012-2016 dönemine sektörler bazında istihdam edilen personel sayısı 4 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 4-Sektörler itibarıyla istihdam (Bin kişi)

Sektörler	2012		2013		2014		2015		2016	
	TR	KİT	TR	KİT	TR	KİT	TR	KİT	TR	KİT
1-Tarım	5.301	4	5.204	4	5.470	3	5.483	3	5.305	3
2-Sanayi:										
a)Madencilik	117	28	108	26	134	25	118	25	125	24
b)İmalat	4.561	30	4.768	29	4.937	28	4.957	28	4.915	27
c)Enerji	225	31	224	21	245	21	257	18	257	17
Toplam (2)	4.903	89	5.101	76	5.316	74	5.332	71	5.297	68
3-Hizmetler:										
a)Ulaştırma-haberleşme	1.310	71	1.381	70	1.346	67	1.359	67	1.433	67
b)Ticaret	3.442	5	3.456	5	3.586	5	3.692	5	3.758	5
c)Diğer hizmetler	3.046	2	3.218	1	3.468	1	3.575	1	3.700	1
Toplam (3)	7.798	78	8.055	76	8.400	73	8.626	73	8.891	73
4-Mali kuruluşlar	259	43	283	44	301	45	294	47	301	48
5-Diğer	5.676		5.958		6.446		6.886		7.411	
Genel toplam	23.937	214	24.601	200	25.933	195	26.621	194	27.205	192
KİT/TR (%)		0,9		0,8		0,8		0,7		0,7

Notlar:

- 1- Değerler yıllık ortalamadır.
- 2- Türkiye değerleri, TÜİK Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarına dayanan Temel İstatistikler veri tabanından alınmıştır.
- 3- Türkiye 2012-2013 değerleri, TÜİK'in ekonometrik model değerlerine göre dağıtılmıştır.

b) Üretim yönünden:

KİT'lerin üretim yönünden Türkiye ekonomisi içindeki yeri; mal ve hizmet üreten kuruluşlar ve mali kuruluşlar (bankacılık ve sigortacılık) olmak üzere iki grup halinde değerlendirilmiştir.

ba) Mal ve hizmet üretimi yönünden:

2016 yılında Türkiye üretiminde KİT payları; gövde et üretiminde %33'lük artış ile %1, çay üretiminde %18 artış ile %53 olarak gerçekleşmiştir.

2013 yılında çıkarılan 6461 sayılı Türkiye Demiryolu Ulaştırmasının Serbestleştirilmesi Hakkında Kanun'la; Türkiye'de yeni bir dönem başlamış, sektör rekabete açılmış, TCDD altyapı işletmecisi olarak ve İDT statüsünde yapılandırılırken; demiryolu tren işletmecisi olarak kurulması öngörülen "TCDD Taşımacılık Anonim Şirketi" 2017 yılında faaliyete başlamıştır.

2013 yılına kadar demir yolları ile ilgili lokomotif ve vagon üretiminde tek el konumunda olan TCDD'nin bağlı ortaklıkları TÜDEMTAŞ, TULOMSAŞ ve TÜVASAŞ tarafından 2016 yılında 865 adet yük ve yolcu vagonu imal edilmiş, bir önceki yıla göre üretim %140 oranında artmıştır.

Türkiye'nin elektrik enerjisi kurulu gücü, 2015 yılında 73.147,6 MW seviyesinde, 2016 yılında %7,3 artışla 78.497,4 MW seviyesine ulaşmıştır. Bu dönemde toplam kurulu güç içindeki termik tesislerin payı %56,7'den %56,6'ya, hidrolik tesislerin payı %35,4'den %33,96'ya düşerken, jeotermal, rüzgâr ve güneş enerjisi gibi diğer tesislerinin payı ise %7,9'dan %8,37'ye yükselmiştir.

Türkiye'nin elektrik enerjisi brüt üretim miktarı, 2015 yılında 261.783,3 GWh iken, 2016 yılında %4,4 artışla 273.400 GWh seviyesine yükselmiştir.

2016 yılında EÜAŞ'ın toplam brüt enerji üretimi önceki yılın %84'ü oranında 46.509 GWh olarak gerçekleşmiştir. Bu durum önceki yıl brüt üretime göre 8.810 GWh tutarında bir azalmaya karşılık gelmektedir.

EÜAŞ yapmış olduğu bu üretimle Türkiye'de üretilen brüt 273.400 GWh'lik toplam elektrik enerjisinin %17'sini karşılamıştır. Üretimdeki düşüş büyük oranda, EÜAŞ ve bağlı ortaklıklarının toplam kurulu güç içindeki payı önceki yıl %27,2 iken, özelleştirmelerin etkisiyle cari yılda %25,6 seviyesine düşmesinden kaynaklanmıştır.

Ulaştırma sektöründe demiryolu taşımacılığı Türkiye'de TCDD tarafından gerçekleştirilmektedir. 2015 yılında demiryolu 95,3 milyon kişi taşınırken 2016 yılında önceki yıla göre %6,6 oranında azalışla 89,04 milyon kişi taşınmış ve bu yolcuların taşındığı mesafe 4,3 milyar yolcu/km olmuştur. Yolcuların %76,46 oranında 68,08 milyon kişisi banliyö, %23,53 oranında 20,96 milyon kişisi ana hat yolcusudur.

YHT ile taşınan yolcu sayısında 2015 yılına göre %3,4 oranında artış kaydedilmiştir.

Bazı mal ve hizmetlerin, 2012-2016 yıllarına ait Türkiye ve KİT üretimleri 5 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 5-Başlıca mal ve hizmet üretimleri

Mal ve hizmetler	Ölçü	2012		2013		2014		2015		2016			
		Türkiye	KİT	%	Türkiye	KİT	%	Türkiye	KİT	%	Türkiye	KİT	%
1-Madencilik :													
a) Birincil enerji kaynakları:													
-Taş kömürü (tuvenan)	Bin ton	3.235	2.441	75,5	2.789	2.191	2.637	2.084	1.585	2.110	2.828	1.496	52,9
-Linyit (tuvenan)	Bin ton	78.078	35.757	45,8	60.741	22.231	69.067	44.661	22.907	51.683	59.289	24.734	41,7
-Ham petrol	Bin ton	2.367	1.710	72,2	2.476	1.809	2.574	1.800	1.786	2.757	2.782	1.807	65,0
b) Metal dışı madenler:													
-Bor mineralleri (konsantr)	Bin ton	2.225	2.225	100,0	1.780	1.780	1.871	1.871	1.884	1.884	1.583	1.583	100,0
2-İmalat:													
a) Tüketim malları:													
-Gövde et	Bin ton	916	26	2,8	996	22	1.008	25	18	1.150	1.173	12	1,0
-Çay	Bin ton	223	120	53,8	213	130	220	148	120	266	236	125	53,0
-Şeker	Bin ton	2.270	1.170	51,5	2.285	1.295	2.165	1.080	1.023	1.996	2.165	1.404	64,8
b) Yatırım malları:													
-Vagon	Adet	993	993	100,0	929	929	840	840	360	360	865	865	100,0
-Lokomotif	Adet	5	5	100,0	3	3	10	10	55	55	-	-	100,0
3-Enerji :													
-Elektrik (brüt)	GWh	239.081	90.823	38,0	240.154	77.352	251.963	70.469	55.319	261.783	273.400	46.509	17,0
4-Ulaştırma:													
a) Yolcu taşıma:													
-Demiryolu	Milyon yolcu x km	4.598	4.598	100,0	3.775	3.775	4.393	4.393	4.828	4.828	4.325	4.325	100,0
b)Yük taşıma:													
-Demiryolu	Milyon ton x km	11.223	11.223	100,0	11.177	11.177	11.601	11.601	10.474	10.474	11.661	11.661	100,0
c)Petrol ve doğal gaz taşıma													
-Doğal gaz	Milyon Sm ³	46.773	46.773	100,0	46.534	46.534	50.311	50.311	49.958	49.958	48.176	48.176	100,0
-Ham petrol (boru hattı)	Milyon ton/yıl	23,9	23,9	100,0	25	25	13	13	33	33	34	34	100,0
5-Haberleşme:													
-Kablo TV abonesi	Bin adet	1.251	1.251	100,0	1.182	1.182	1.176	1.176	1.161	1.161	1.188	1.188	100,0

2012-2016 döneminde; KİT'lerin Türkiye üretimindeki paylarında azalma eğilimi olduğu görülmektedir. KİT'lerin ekonomideki ağırlığı 1980'li yıllara kadar devam etmiş, ancak ithal ikamesi politikasının terk edilerek dışa açık büyüme modeline geçilmesiyle birçok KİT, dış rekabet koşullarına ayak uyduramamıştır. Bir yandan özel sektörün güçlenmesi, diğer yandan özelleştirme uygulamaları ile KİT'lerin üretimdeki payları giderek azalma sürecine girmiştir. KİT'ler son 20 yıl içinde, çimento, tekstil, kağıt, yem, süt ürünleri, orman ürünleri, demir çelik, tarım traktörü, petrol, gübre, petrokimya, turizm, hava ve denizyolu taşımacılığı ve madencilik sektörünün bazı dallarından tümüyle veya büyük ölçüde çekilmişlerdir.

bb) Mali kuruluşlar yönünden:

Ağırlıklı olarak bankacılık sektöründen oluşan mali sektör (finansal sektör) 2016 yılında da büyümesini sürdürmüş olup, 2016 yıl sonu bilanço tutarı 2015 yılına göre %16,2 oranında artarak 4,1 trilyon TL'ye ulaşmıştır.^(1,2)

Bankacılık sektörünün 2016 yılı toplam varlıkları ise önceki yıla göre %16 oranında artarak 2,7 trilyon TL'ye yükselmiştir.^(3,4)

2016 yılında; Türk mali sektörü aktif büyüklüğünde ilk sırayı %66,7 pay ve 2,7 trilyon TL tutarla bankacılık sektörü, ikinci sırayı %15 pay ve 614 milyar TL tutarla Borsa İstanbul (kapitalizasyon) ve üçüncü sırayı %8,4 pay ve 345 milyar TL ile T.C. Merkez Bankası almıştır.

2016 yıl sonu itibarıyla, 34'ü mevduat, 13'ü kalkınma ve yatırım, 5'i katılım bankası olmak üzere 52 banka faaliyet göstermiştir.

2016 yılında önceki yıla göre, TBB'ye üye bankaların toplam şube sayısı 533 adet azalarak 11.741'e düşmüş; istihdam edilen personel sayısı 211 bin kişiye, toplam aktifleri %16 oranında artarak 2,7 trilyon TL'ye yükselmiştir.

Öz kaynaklarda büyüme önceki yıla göre sınırlı düzeyde kalmış; öz kaynaklar %14 oranında artarak 300 milyar TL olmuştur.

Sektörün toplam mevduatı 2016 yılında %17 oranında artarak 1.454 milyar TL'ye, toplam kredileri %17 oranında artarak 1.747 milyar TL'ye ulaşmış, mevduatın krediye dönüşüm oranı %119 olarak gerçekleşmiştir.

Bankaların 2015 yılı net dönem kârı 26,1 milyar TL iken, 2016 yılında %44 oranında 11,4 milyar TL artarak 37,5 milyar TL olmuştur.

Bankacılık sektörünün varlıklarının yüzde 64'ü kredilerden, yüzde 15'i likit aktiflerden oluşmaktadır. Menkul değerlerin payı yüzde 13 düzeyindedir. İştirak ve sabit kıymetlerin payı yüzde 2'dir. Kaynakların yüzde 53'ü mevduat, yüzde 15'i bankalardan sağlanan borçlardan oluşmaktadır.

TBB verilerine göre sektördeki ilk beş bankanın toplam aktifler içindeki payı önceki döneme göre %1 azalarak %57 seviyesinde gerçekleşmiş olup, ilk beş banka içinde 2016 yıl sonu itibarıyla T.C. Ziraat Bankası AŞ ve 4 özel sermayeli mevduat bankası yer alırken, ilk 10

(1) TBB-Türk Bankacılık Sektörü Genel Görünümü – Mayıs 2017 – Yayın No:321

(2) BDDK-Yıllık Faaliyet Raporu - 2016

(3) TSPB-Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği

(4) TBB-Türk Bankacılık Sektörü Genel Görünümü – Mayıs 2017 – Yayın No:321

banka arasında 3 kamu sermayeli mevduat bankası, 4 özel sermayeli banka ve 3 yabancı sermayeli banka yer almıştır.

Kamu sermayeli bankaların (Katılım bankaları hariç) toplam aktiflerinin sektör içindeki payı 0,8 puan artarak %30,9'a ulaşırken, toplam mevduat içindeki payı %34, toplam krediler içindeki payı %25,6'dan %31,4'e yükselmiştir.

Toplam krediler 2016 yılında %17 oranında 258 milyar TL büyüyerek 1.717 milyar TL'ye ulaşmıştır. Kredilerin %65'i TL, %35'i ise yabancı para cinsi kredilerinden oluşmuştur.

Toplam mevduat %17 oranında büyürken, pasifler içindeki payı %56 düzeyinde gerçekleşmiştir. Toplam mevduatın %57'sini TL mevduat, %43'ünü yabancı para cinsi mevduat oluşturmuştur. TL mevduatın payı azalmıştır.

Toplam öz kaynaklar %15 oranında 37 milyar TL artarak 289 milyar TL'ye ulaşmış olup, öz kaynaklardaki artış sermaye artışı ve kâr yedeklerindeki artıştan kaynaklanmıştır.

Türk mali sektörünün 2012-2016 yıllarına ait aktif büyüklükleri karşılaştırmalı olarak 6 sayılı, bankacılık sektörünün 2012-2016 dönemine ait başlıca finansal bilgileri, kamu bankalarıyla karşılaştırılmalı olarak 7 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge:6- Türk mali sektörünün aktif büyüklüğündeki değişim

(Milyar TL)

Kuruluşlar	2012	Toplam Aktif Payı (%)	2013	Toplam Aktif Payı (%)	2014	Toplam Aktif Payı (%)	2015	Toplam Aktif Payı (%)	2016	Toplam Aktif Payı (%)	Son iki Yıl Değişimi (%)
TCMB	202	8,7	265,9	9,7	281,9	8,9	293,2	8,3	345,4	8,4	17,8
Borsa İstanbul (Kapitalizasyon)	552,9	23,8	503,7	18,4	627	19,7	554,9	15,8	614	15	10,7
Bankalar	1.370,6	59	1.732,4	63,4	1.994,2	62,8	2.357,4	66,9	2.731,0	66,7	15,8
Sigorta Şirketleri	50,8	2,2	62,5	2,3	79	2,5	95	2,7	96	2,3	1,1
Reasürans Şirketleri	1,8	0,1	1,8	0,1	2	0,1	3	0,1	3	0,1	0
Emeklilik Yatırım Fonları	20,4	0,9	26,3	1,0	37,8	1,2	48	1,4	61	1,5	27,1
Menkul Kıymet Yatırım Fonları	30,7	1,3	30,5	1,1	33,3	1,0	37,2	1,1	43,7	1,1	17,5
Finansal Kiralama Şirketleri	20,3	0,9	28,5	1,0	32,6	1,0	40,7	1,2	48,5	1,2	19,2
GYO	24,1	1,0	18,7	0,7	22	0,7	21,3	0,6	60,6	1,5	184,5
Aracı kurumlar	11,4	0,5	14	0,5	15,1	0,5	15,3	0,4	21,2	0,5	38,6
Factoring Şirketleri	18,2	0,8	21,8	0,8	26,5	0,8	26,7	0,8	33,1	0,8	24
Tüketici Finansman Şirketleri	11,6	0,5	16	0,6	20,3	0,6	27,2	0,8	32,8	0,8	20,6
Varlık Yönetim Şirketleri	1,4	0,1	1,6	0,1	1,7	0,1	0,2	0	0,4	0	77,8
Finansal Holding Şirketleri	6,2	0,3	6	0,2	0,3	0	-	-	-	-	-
MKYO	0,7	0	0,5	0	0,4	0	0,4	0	0,4	0	0
GSYO	0,7	0	1,2	0	1,5	0	1,3	0	1,1	0	(15,4)
Portföy Yönetim Şirketleri	0,4	0	0,7	0	0,4	0	0,5	0	0,5	0	0
KGF	0,3	0	0,3	0	0,3	0	0,3	0	0,3	0	0
Toplam	2.324,5	100	2.732,4	100	3.176,3	100	3.522,6	100	4.093,0	100	16,2

Kaynak: BDDK, TCMB, HM, SPK, KAP, TSPB, MKK, KGF

(Milyon TL)

Çizelge : 7- Türkiye'de faaliyette bulunan bankalarla ilgili başlıca finansal bilgiler (*)

Finansal bilgiler	2012			2013			2014			2015			2016		
	Tüm bankalar	Kamu sermayeli bankalar	Payı %	Tüm bankalar	Kamu sermayeli bankalar	Payı %	Tüm bankalar	Kamu sermayeli bankalar	Payı %	Tüm bankalar	Kamu sermayeli bankalar	Payı %	Tüm bankalar	Kamu sermayeli bankalar	Payı %
Kaynaklar:															
Öz kaynaklar	174.563	43.048	24,7	184.892	47.210	25,5	222.332	61.368	27,6	251.614	69.012	27,4	288.789	79.792	27,6
Mevduat	770.016	198.940	25,8	943.313	242.491	25,7	1.057.638	256.964	24,3	1.250.698	308.615	24,7	1.462.844	373.282	25,5
Alınan krediler	129.330	21.834	16,9	198.038	43.046	21,7	233.056	55.268	23,7	297.163	77.615	26,1	353.974	100.511	28,4
Para piyasasına borçlar	80.081	11.635	14,5	117.591	25.652	21,8	136.040	40.414	29,7	159.576	51.696	32,4	160.143	65.128	40,7
Fonlar	9.052	8.427	93,1	9.519	8.917	93,7	11.463	10.919	95,3	12.985	12.341	95	15.258	14.231	93,3
Muhtelif borçlar	27.674	2.539	9,4	36.859	3.525	9,6	42.825	4.343	10,1	53.285	5.641	10,6	63.876	8.048	12,6
Karşılıklar	23.345	5.156	22,1	28.012	6.306	22,5	32.166	7.415	23,1	36.685	7.922	21,6	42.001	9.817	23,4
Diğer pasifler	84.082	10.551	12,5	117.146	13.407	11,4	152.789	20.286	13,3	173.989	25.379	14,6	208.463	35.555	17,1
Toplam	1.298.143	302.130	23,2	1.635.370	390.554	23,9	1.888.308	456.978	24,2	2.235.995	558.221	25	2.595.348	686.364	26,4
Varıtlar:															
Nakit değerler ve Merkez Bankası	132.657	33.222	25	190.820	46.578	24,4	214.596	50.426	23,5	251.700	59.863	23,8	289.438	69.538	24,0
Bankalar	35.053	9.097	25,6	44.765	8.563	19,1	48.114	9.121	19	61.849	12.560	20,3	67.061	14.093	21,0
Para piyasasından alacaklar	14.498	543	3,7	16.414	146	0,9	20.037	358	1,8	13.036	35	0,3	5.176	379	7,3
Finansal varlıklar (net)	294.197	89.386	30,4	304.262	92.026	30,2	322.993	91.890	28,4	349.890	93.500	26,7	384.541	103.104	26,8
Krediler ve alacaklar:	768.939	161.876	21,1	1.015.524	233.048	22,9	1.209.686	290.194	24	1.458.516	373.515	25,6	1.716.623	474.262	27,6
-Krediler ve alacaklar	763.511	160.689	21	1.009.334	231.738	23,0	1.201.374	288.063	24	1.448.210	371.638	25,7	1.704.732	472.668	27,7
-Takipteki krediler	21.886	4.227	19,3	27.356	4.904	17,9	33.232	6.654	20	43.203	7.354	17,0	54.900	9.716	17,7
-Özel karşılıklar (-)	(16.458)	(3.040)	18,5	(21.166)	(3.594)	17,0	(24.920)	(4.522)	18,1	(32.897)	(5.477)	16,6	(43.009)	(8.124)	18,9
İştirakler, bağlı ve birlikte kontrol edilen şirketler	21.981	2.940	13,4	23.387	3.742	16,0	26.250	4.322	16,5	32.618	5.595	17,2	39.353	7.487	19,0
Duran varlıklar (net)	13.165	2.363	17,9	14.712	2.544	17,3	20.148	6.356	31,5	28.448	7.642	26,9	30.318	8.253	27,2
Diğer aktifler	17.653	2.703	15,3	25.486	3.907	15,3	26.484	4.310	16,3	39.938	5.511	13,8	62.838	9.248	14,7
Toplam	1.298.143	302.130	23,2	1.635.370	390.554	23,9	1.888.308	456.978	24,2	2.235.995	558.221	25	2.595.348	686.364	26,4

(*) Katılım bankaları hariç.

Bankacılık dışı diğer mali sektör içinde finansal kiralama şirketleri, faktöring şirketleri, tüketici finansman şirketleri, varlık yönetim şirketleri, finansal holding şirketleri, sigorta ve reasürans şirketleri, aracı kurumlar, KGF, MKYO, GYO, GSYO, portföy yönetim şirketleri, menkul kıymet yatırım fonları ve emeklilik yatırım fonları yer almaktadır.

2016 yıl sonu itibarıyla bankacılık dışı diğer mali kuruluşlar içinde ilk sırayı sigortacılık sektörü, ikinci sırayı emeklilik yatırım fonları almış, mali sektörün toplam aktif büyüklüğü içindeki payları sırasıyla %2,3 ve %1,5 olmuştur.

c) Yatırımlar yönünden:

KİT, diğer kamu ve özel kesim yatırımlarının 2012-2016 yılları gerçekleştirmeleri 8 sayılı, 2012-2016 yıllarında Türkiye ve KİT'ler tarafından yaratılmış olan GSYH ve yapılan yatırımların karşılaştırması 9 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 8- Sabit sermaye yatırımları (Cari fiyatlarla)

(Milyon TL)

Kesimler	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	(%)
A-Kamu kesimi:							
1-KİT'ler	8.447	10.167	9.457	10.854	10.412	(442)	(4)
2-Diğer kamu	51.661	67.998	70.976	84.417	94.087	9.670	11
Toplam (A)	60.108	78.165	80.433	95.271	104.499	9.228	9
B-Özel kesim	231.033	244.464	276.215	308.835	336.249	27.414	8
Genel toplam	291.141	322.629	356.648	404.107	440.749	36.642	8

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı 2017 Yılı Programı, tablo 19, 21, 23- Sektörler itibarıyla sabit sermaye yatırımları

Çizelge: 9-Sabit sermaye yatırımları ve GSYH içindeki payları (Cari fiyatlarla)

Yıllar	Türkiye GSYH	Türkiye sabit sermaye yatırımı	Türkiye sabit sermaye yatırımı/GSYH	KİT GSYH	KİT sabit sermaye yatırımı	KİT sabit sermaye yatırımı/KİT GSYH
	Milyon TL	Milyon TL	(%)	Milyon TL	Milyon TL	(%)
2012	1.569.672	291.141	18,5	33.325	10.167	27,23
2013	1.809.713	322.629	17,8	37.384	7.386	19,8
2014	2.044.466	356.648	17,4	33.973	9.457	27,8
2015	2.338.647	404.107	17,3	37.698	10.854	28,8
2016	2.608.525	440.749	16,9	56.703	10.412	18,4

KİT sabit sermaye yatırımları 2015 yılına göre %4 oranında azalarak 10,4 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılında KİT'lerin kamu kesimi içindeki payı %10 olup, toplam sabit sermaye yatırımları içindeki payı ise %2,4 olarak gerçekleşmiştir.

2016 yılında kamu sabit sermaye yatırımları %9 oranında, özel sektör sabit sermaye yatırımları ise %8 oranında artmıştır. 2016 yılında Türkiye GSYH'sinin %16,9'u oranında sabit sermaye yatırımı gerçekleşmiştir. KİT sabit sermaye yatırımlarının KİT GSYH'sine oranı ise 2015 yılında %28,8 iken, 2016 yılında % 18,4 olarak gerçekleşmiştir.

Eğitim ve sağlık hizmetlerinin etkili bir şekilde sunulması ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi, rekabet gücümüzün artırılması ve sürdürülebilir büyümenin sağlanması için

gerekli sosyal ve fiziki altyapının geliştirilmesi, çevrenin korunması, AB kriterlerine uyumun sağlanması, gelişmiş ülkelere göre ve bölgeler arasında oluşan gelişmişlik farklarının azaltılması için önemli miktarlarda kamu yatırımı ihtiyacı bulunmaktadır.

Kamu yatırımlarının etkili, verimli ve zamanında gerçekleştirilmesi, mevcut sermaye stokunun daha etkin kullanılması, eğitim, sağlık, teknolojik araştırma, ulaştırma, içme suyu ile bilgi ve iletişim teknolojilerinin geliştirilmesine yönelik altyapı kapsamındaki kamu yatırımı ihtiyacı devam etmektedir.

d)Hazine ile ilişkiler yönünden:

KİT'lerin 2012-2016 döneminde Hazedden sağladığı kaynaklar 10 sayılı, KİT'lerin kâr payı ve ödediği dolaylı-dolaysız vergiler yoluyla Hazineye katkısı 11 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 10 -KİT'lere yapılan Hazine ödemeleri

(Milyon TL)

Hazine ödemeleri	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
Cari fiyatlarla:							
-Sübvansiyonlar	1.888	1.627	2.298	2.265	2.520	255	11,3
-Sermaye ödemesi (*)	5.504	7.856	13.137	9.500	7.776	(1.724)	(18,1)
Toplam	7.392	9.483	15.435	11.765	10.296	(1.469)	(12,5)
2013 yılı fiyatlarla:							
-Sübvansiyonlar	911	734	974	909	919	10	1,2
-Sermaye ödemesi (*)	2.655	3.543	5.571	3.810	2.837	(973)	(25,5)
Toplam	3.566	4.277	6.545	4.719	3.756	(963)	(20,4)

(*) ÖİB sermaye ödemeleri dahil

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı, Kamu Sermayeli Kuruluş ve İşletmeler İstatistikleri, 30.06.2017

Çizelge: 11 -KİT'lerin Hazineye katkısı

(Milyon TL)

KİT'lerin Hazineye katkısı	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
Dönem sonuçları yönünden :							
-Dönem kârları	15.624	20.719	14.922	18.291	36.726	18.435	100,8
-Dönem zararları	(2.634)	(6.772)	(6.671)	(3.879)	(3.909)	(30)	0,8
-Dönem sonucu	12.990	13.947	8.251	14.412	32.817	18.405	127,7
-Dön.kârından Hazineye devredilen kâr payları	2.991	4.642	3.434	3.820	4.359	539	14,1
-Hasılat payı	496	573	620	679	712	33	4,9
Vergiler yönünden :							
-KİT vergi ödemeleri	9.466	7.886	7.410	8.160	14.243	6.083	74,5
-Türkiye'nin vergi hasılatı (*)	317.219	367.518	401.684	465.229	529.608	64.379	13,8
-Toplam vergi hasılatı içindeki KİT payı	3,0	2,1	1,8	1,8	2,7	0,9	53,3

(*) Gelir İdaresi Başkanlığının Vergi istatistikleri, Tablo 2.

KİT'ler ile Hazine arasındaki mali ilişkiler, Hazine Müsteşarlığı bütçesinden KİT'lere yapılan ödemeler ile sermayeye yönelik bazı kaynakların KİT bünyesinde bırakılması ve KİT'lerden bütçeye yapılan ödemelerden oluşmaktadır.

KİT'lere 233 sayılı KHK uyarınca Bakanlar Kurulu tarafından verilen görevler dolayısıyla mevzuatta belirtilen usullere göre tahakkuk eden görev zararı alacakları çerçevesinde Hazinece ödeme yapılmaktadır. 2016 yılında KİT'lere yapılan görev zararı ödemesi 2,5 milyar TL'nin; 791 milyon TL'si TMO'ya, 1,3 milyar TL'si TKİ'ye, 426 milyon TL'si TCDD'ye, 19 milyon TL'si TTK'ya ait bulunmaktadır.

KİT'lere yapılan sermaye ödemeleri; merkezi yönetim bütçesinden KİT'lere nakit sermaye transferi yapılması, Hazine-KİT borç alacak ilişkileri çerçevesinde Hazineye olan borçlarının ödenmemiş sermayeye mahsup edilmesi ya da Özelleştirme Fonundan yapılan ödemelerle gerçekleştirilmektedir. 2016 yılında Hazine ve Özelleştirme İdaresi tarafından gerçekleştirilen sermaye ödemesinin tutarı 7,8 milyar TL olmuştur. Anılan tutarın, 6,1 milyar TL'sini TCDD, 920 milyon TL'sini TTKya, 310 milyon TL'sini TPAO'ya, 250 milyon TL'sini TİGEM'e, 33 milyon TL'sini MKE'ye, 25'er milyon TL'sini ESK ve ÇAY-KUR'a sermaye ödemeleri oluşturmaktadır.

2016 yılında dönem kârları toplamının %101 oranında 18 milyar TL artış göstermesi nedeniyle, Hazine adına tahakkuk eden temettü tutarı geçen yıla göre %14 oranında 539 milyon TL fazla gerçekleşmiştir.

KİT'lere yükümlü sıfatıyla tahakkuk ettirilen vergi tutarı, 2016 yılında bir önceki döneme göre %74,5 oranında fazlasıyla 14,2 milyar TL olarak gerçekleşmiş olup, 529,6 milyar TL tutarındaki Türkiye vergi hâsılatının %2,7'sine tekabül etmiştir.

KİT'ler, vergi ve diğer kanuni yükümlülüklerin dışında Hazineye iki şekilde katkı yapmaktadır. Bunlardan birincisi, sermayedar olmanın bir sonucu olarak, ilgili mevzuata göre hesaplanıp Hazineye yapılan temettü ödemeleri; diğeri ise, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 78 inci maddesi uyarınca gayri safi satış hasılatının azami %15'ine kadar olmak üzere yapılan hasılat payı ödemeleridir. Bu ödemeleri yapacak KİT'ler ve ödeme oranları 30.12.2005 tarih ve 2005/9916 sayılı ve 29.12.2006 tarihli ve 2006/11442 sayılı Bakanlar Kurulu Kararları ile Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü, DHMİ, DMO ve TPAO olarak belirlenmiştir.

2016 yılında 379,5 milyon TL'si DHMİ'den, 153,6 milyon TL'si TPAO'dan, 102 milyon TL'si Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü'nden, 77 milyon TL'si de DMO'dan olmak üzere değinilen dört kuruluştan Hazine adına toplam 712 milyon TL tutarında hasılat payı tahakkuku yapılmıştır.

e) Gayri safi yurt içi hasılaya katkı yönünden:

KİT'lerin 2012-2016 yıllarında GSYH'ye katkısı cari fiyatlarla 12/a sayılı, 2003 yılı sabit fiyatlarıyla 12/b sayılı, 2013 yılı fiyatlarıyla büyüme hızları 13 sayılı çizelgelerde gösterilmiştir.

(Milyon TL)

Çizelge : 12/a - GSMH ve KİT'lerin GSMH'ye katkısı (Cari fiyatlarla)

Sektörler	2012			2013			2014			2015			2016							
	Türkiye Tutar	% (1)	KİT Tutar	% (2)	Türkiye Tutar	% (1)	KİT Tutar	% (2)	Türkiye Tutar	% (1)	KİT Tutar	% (2)	Türkiye Tutar	% (1)	KİT Tutar	% (2)				
1- Tarım	121.693	7,8	257	0,2	121.709	6,7	296	0,2	134.725	6,6	227	0,2	161.448	6,9	262	0,2	161.305	6,2	257	0,2
2- Sanayi:	287.453	18,3	11.088	3,9	338.300	18,7	12.624	3,7	390.991	19,1	10.829	2,8	439.906	18,8	6.494	1,5	488.285	18,7	13.247	2,7
-Madencilik	17.117	1,1	3.962	23,1	19.420	1,1	3.739	19,3	19.410	0,9	6.354	32,7	19.255	0,8	462	2,4	21.369	0,8	2.085	9,8
-İmalat	249.251	15,9	1.853	0,7	293.884	16,2	1.775	0,6	343.305	16,8	1.989	0,6	390.796	16,7	2.588	0,7	432.980	16,6	3.126	0,7
-Enerji	21.085	1,3	5.273	25,0	24.996	1,4	7.110	28,4	28.276	1,4	2.486	8,8	29.855	1,3	3.444	11,5	33.936	1,3	8.036	23,7
3- Hizmetler:	785.571	50,0	17.847	2,3	908.995	50,2	22.136	2,4	1.033.976	50,6	19.430	1,9	1.182.817	50,6	26.626	2,3	1.323.575	50,7	38.562	2,9
-Ulaştırma- haberleşme	127.730	8,1	3.418	2,7	143.170	7,9	4.414	3,1	162.271	7,9	3.240	2,0	183.912	7,9	7.225	3,9	197.259	7,6	13.873	7,0
-Ticaret	176.324	11,2	871	0,5	201.817	11,2	716	0,4	234.133	11,5	737	0,3	268.544	11,5	654	0,2	296.142	11,4	1.244	0,4
-Hizmet, inşaat ve diğer	481.517	30,7	13.558	2,8	564.008	31,2	17.006	3,0	637.572	31,2	15.453	2,4	730.361	31,2	18.747	2,6	830.174	31,8	23.445	2,8
Toplam	1.194.717	76,1	29.192	2,4	1.369.004	75,6	35.056	2,6	1.559.692	76,3	30.486	2,0	1.784.171	76,3	33.382	1,9	1.973.165	75,6	52.066	2,6
4- Devlet hizmetleri	190.696	12,1			216.321	12,0			248.498	12,2			276.556	11,8			325.731	12,5		
Toplam GSYH (Faktör fiyatları)	1.385.413	88,3	29.192	2,1	1.585.325	87,6	35.056	2,2	1.808.190	88,4	30.486	1,7	2.060.727	88,1	33.382	1,6	2.298.896	88,1	52.066	2,3
5- İthalat vergileri	184.259	11,7			224.388	12,4			236.276	11,6			277.920	11,9			309.629	11,9		
6- Dolaylı vergiler			5.743				4.816								5.581				7.129	
7- Negatif etkiler(*)			1.610				2.488								1.265				2.492	
Toplam GSYH (Alıcı fiyatlarıyla)	1.569.672	100,0	33.325	2,1	1.809.713	100,0	37.384	2,1	2.044.466	100,0	33.973	1,7	2.338.647	100,0	37.698	1,6	2.608.525	100,0	56.703	2,2

Kaynak: Türkiye rakamları, TÜİK Temel Ekonomik Göstergeler 2009 yılı bazı serisi. <http://www.tuik.gov.tr/USTMenu.do?metod=temelst> (06.12.2017)

(*) KİT'lerde negatif etkiler sübvansiyon şeklindeki Hazine yardımları, başkaca yardımlar ve vergi iadelerinden oluşmuştur.

(1) Sektörlerin Türkiye GSYH'si içindeki paylarını göstermektedir.

(2) KİT'lerin Türkiye GSYH'si içindeki paylarını göstermektedir.

(Milyon TL)

Çizelge : 12/b - GSMH ve KİT'lerin GSMH'ye katkısı (2003 yılı fiyatlarıyla)

Sektörler	2012			2013			2014			2015			2016			
	Türkiye Tutar	% (1)	KİT Tutar	% (2)	Türkiye Tutar	% (1)	KİT Tutar	% (2)	Türkiye Tutar	% (1)	KİT Tutar	% (2)	Türkiye Tutar	% (1)	KİT Tutar	% (2)
1- Tarım	58.707	7,8	124	0,2	54.888	6,7	133	0,2	57.126	6,6	96	0,2	64.758	6,9	105	0,2
2- Sanayi :	138.672	18,3	5.349	3,9	152.566	18,7	5.693	3,7	165.787	19,1	4.592	2,8	176.449	18,8	2.605	1,5
-Madencilik	8.258	1,1	1.911	23,1	8.758	1,1	1.686	19,3	8.230	0,9	2.694	32,7	7.723	0,8	185	2,4
-İmalat	120.243	15,9	894	0,7	132.535	16,2	800	0,6	145.567	16,8	843	0,6	156.751	16,7	1.038	0,7
-Enerji	10.172	1,3	2.544	25,0	11.273	1,4	3.206	28,4	11.989	1,4	1.054	8,8	11.975	1,3	1.381	11,5
3- Hizmetler :	378.972	50,0	8.610	2,3	409.937	50,2	9.983	2,4	438.423	50,6	8.239	1,9	474.436	50,6	10.680	2,3
-Ulaştırma- haberleşme	61.619	8,1	1.649	2,7	64.567	7,9	1.991	3,1	68.806	7,9	1.374	2,0	73.768	7,9	2.898	3,9
-Ticaret	85.062	11,2	420	0,5	91.015	11,2	323	0,4	99.276	11,5	313	0,3	107.715	11,5	262	0,2
-Hizmet, inşaat ve diğer	232.291	30,7	6.541	2,8	254.356	31,2	7.669	3,0	270.341	31,2	6.552	2,4	292.953	31,2	7.520	2,6
Toplam	576.351	76,1	14.083	2,4	617.392	75,6	15.810	2,6	661.335	76,3	12.927	2,0	715.644	76,3	13.390	1,9
4- Devlet hizmetleri	91.995	12,1			97.556	12,0			105.367	12,2			110.929	11,8		
Toplam GSYH (Faktör fiy.)	668.345	88,3	14.083	2,1	714.948	87,6	15.810	2,2	766.702	88,4	12.927	1,7	826.572	88,1	13.390	1,6
5- İthalat vergileri	88.889	11,7			101.194	12,4			100.185	11,6			111.476	11,9		
6- Dolaylı vergiler			2.771				2.172		1.800						2.239	
7- Negatif etkiler(*)			777				1.122		321						507	
Toplam GSYH (Alıcı fiyatlarıyla)	757.235	100,0	16.077	2,1	816.142	100,0	16.859	2,1	866.887	100,0	14.405	1,7	938.048	100,0	15.121	1,6
													112.966			
															2.601	
															909	
															20.688	

Çizelge : 13 - GSMH büyüme hızları (2003 fiyatlarıyla)

(%)

Sektörler	2012		2013		2014		2015		2016	
	TR	KİT	TR	KİT	TR	KİT	TR	KİT	TR	KİT
1- Tarım	5,2	10,0	(6,5)	7,7	4,1	(27,9)	13,4	9,2	(9,1)	(10,8)
2- Sanayi :	3,7	(1,7)	10,0	6,4	8,7	(19,3)	6,4	(43,3)	1,0	85,5
-Madencilik	7,9	(21,9)	6,1	(11,8)	(6,0)	59,8	(6,2)	(93,1)	0,9	310,5
-İmalat	2,5	(4,0)	10,2	(10,5)	9,8	5,4	7,7	23,1	0,8	9,9
-Enerji	10,3	23,3	10,8	26,1	6,4	(67,1)	(0,1)	31,1	3,4	112,2
3- Hizmetler :	7,7	27,3	8,2	15,9	6,9	(17,5)	8,2	29,6	1,8	31,7
-Ulaştırma- haberleşme	10,0	33,3	4,8	20,7	6,6	(31,0)	7,2	110,9	(2,4)	74,7
-Ticaret	6,1	(32,7)	7,0	(23,2)	9,1	(3,2)	8,5	(16,1)	0,3	73,0
-Hizmet, inşaat ve diğer	7,2	33,5	9,5	17,3	6,3	(14,6)	8,4	14,8	3,4	13,8
Ara toplam	6,4	14,3	7,1	12,3	7,1	(18,2)	8,2	3,6	0,6	41,9
4- Devlet hizmetleri	12,2		6,0		8,0		5,3		7,1	
Toplam GSYH (Fak.fiy.)	6,8	14,3	7,0	12,3	7,2	(18,2)	7,8	3,6	1,5	41,9
6-İthalat vergileri	4,2		13,8		(1,0)		11,3		1,3	
7-Dolaylı vergiler		21,1		(21,6)		(17,1)		24,4		16,2
8-Negatif etkiler		(30,7)		44,5		(71,4)		58,1		79,2
Toplam GSYH (Alıcı fiy.)	6,5	19,2	7,8	4,9	6,2	(14,6)	8,2	5,0	1,5	36,8

2016 yılında Türkiye’de üretilen 2,6 trilyon TL tutarındaki GSYH’nin (alıcı fiyatlarıyla), %2,2 oranında 56,7 milyar TL’si KİT’lere aittir.

2012 yılında %2,1 oranında gerçekleşen KİT payı, yıllar itibarıyla azalarak 2015 yılında %1,6’ya gerilemiş olmasına karşılık, 2016 yılında %2,2’ye yükselmesinde önceki yıla göre %94,5 oranında 17,8 milyar TL artış gösteren dönem kârları etkili olmuştur.

C-İSTİHDAM

1-İstihdamla ilgili hedef ve politikalar:

233 sayılı KHK'ya tabi olan KİT ve bağlı ortaklıklarında personel istihdamının temel ilkeleri, KİT personel rejimini düzenleyen 22.01.1990 tarihli ve 399 sayılı KHK'nın 2 nci maddesinde yer almıştır.

KİT'lerde istihdama ilişkin yasal düzenleme, ilke, hedef ve politikalar; yıllık kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıkları genel yatırım ve finansman programı kararnameleleri, Bakanlar Kurulu kararları, Başbakanlık tarafından yayımlanan genelgeler, yıllık işletme bütçeleri ve yönetim kurulu kararları ile uygulamaya geçirilmektedir.

2014-2018 dönemini kapsayan Onuncu Kalkınma Planında istihdama ilişkin temel amaç ve hedef; "Toplumun tüm kesimlerine insana yaraşır iş fırsatlarının sunulduğu, işgücünün niteliğinin yükseltilip etkin kullanıldığı, toplumsal cinsiyet eşitliği ile iş sağlığı ve güvenliği şartlarının iyileştirildiği ve güvenceli esneklik yaklaşımının benimsendiği bir işgücü piyasasının oluşturulması" şeklinde belirlenmiştir.

12.10.2015 tarihli ve 2015/8196 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının eki KİT ve Bağlı Ortaklıklarının 2016 yılı Genel Yatırım ve Finansman Programının genel ilkeleri düzenleyen 3 üncü maddesinin (1/c) bendinde; etkin bir insan kaynakları politikası izlenmesi, bu çerçevede, tüm personelin kamu teşebbüsü içinde rasyonel bir şekilde dağıtılması ve atıl duran personelin eleman açığı bulunan diğer hizmet birimlerine kaydırılmasının sağlanması öngörülmüştür.

Kararnamenin istihdama ilişkin 4-11 inci maddelerinde; açıktan ve naklen atama, ilave atama, zorunlu istihdam, işe alma sınavları, geçici işçi istihdamı, fazla çalışma, pozisyon iptali gibi hususlar ayrıntılı olarak düzenlenmiş, kamu teşebbüslerinin, kararda bahsi geçmeyen her türlü personel alımından önce ilgisine göre Hazine Müsteşarlığından ve ÖİB'den izin almak zorunda oldukları belirtilmiştir.

Karar gereğince; Kalkınma Bakanlığı tarafından uygun görülen yatırımlar kapsamında kurulan yeni tesis ve işletme birimlerinin ilave personel ihtiyacına ilişkin talepler YPK tarafından karara bağlanacak, 5620 sayılı Kanun çerçevesinde, yıl içerisinde 179 prim gün süresini aşmamak üzere ve sadece mevsimlik işlerde ve/veya kampanya işlerinde geçici işçi çalıştırılabilecek, 2016 yılında geçici işçilerin çalıştırılacakları toplam adam/ay süresi, son üç yılda belirlenen en yüksek izin tavanını aşmayacak şekilde, yıl içinde askerden dönecekler de dikkate alınarak, ilgisine göre Hazine Müsteşarlığının veya ÖİB'nin uygun görüşü alındıktan sonra Devlet Personel Başkanlığına vize ettirilecek, 2016 yılında, 2015 yılı için belirlenen fazla çalışma tavanını aşmayacak şekilde fazla çalışma yaptırılabilir, fazla çalışma tavanının yeterli olmaması halinde, KİT yönetim kurulları belirlenen tavanı %10'una kadar arttırılabilecek, maaş ve ücret ödemeleri Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca karşılanan kuruluşlarda 2015 yılı içinde emeklilik veya iş akdi feshi nedeniyle ayrılan işçilerin pozisyonlarının tamamı 30.06.2016 tarihine kadar yönetim kurulu kararı ile iptal edilecek ve ÖİB'ye bilgi verilecektir.

2-Personel istihdamı:

KİT'lerle ilgili olarak çıkarılan 233 sayılı KHK'da KİT personel rejiminin ayrı bir kanunla düzenlenmesi öngörülmüştür.

233 sayılı KHK'nın personele ilişkin hükümlerinde önemli düzenlemeler yapan 05.01.1988 tarih ve 308 sayılı KHK'nın 3 üncü maddesinin, Anayasa Mahkemesince iptali üzerine çıkarılan 22.01.1990 tarih ve 399 sayılı KHK'nın 3 üncü maddesinin (a) bendinde istihdam şekilleri; memur, sözleşmeli personel ve işçiler olarak belirlenmiştir.

KİT'lerde işçi personelin istihdamı; 4857 sayılı İş Kanunu ile 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14 üncü maddesi hükümlerine göre yürütülmekte olup, ücret ve diğer hakları ile ilgili olarak 2012 yılında yürürlüğe giren 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu, 2006 yılında yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile toplu iş sözleşmesi ve personel yönetmelikleri hükümleri uygulanmaktadır.

KİT'lerde 4857 sayılı İş Kanunu'na tabi olarak çalışan işçiler;

-Üretim yerlerinde ve bürolarda toplu iş sözleşmesi hükümlerine tabi olarak çalışanlar,

-İşveren vekili durumunda bulunan veya sendika üyesi olması yasaklananlar veya bunlardan olmamakla beraber işverenle toplu iş sözleşmesi yapmaya yetkili işçi sendikası üyesi olmayan ve bu sendikaya dayanışma aidatı ödemediklerinden haklarında toplu iş sözleşmesi hükümleri uygulanmayan ve kapsam dışı olarak nitelendirilen personel,

-Kamuda geçici işçi çalıştırılması hakkında 5620 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesi kapsamında bir mali yılda 6 aydan az olmak üzere çalıştırılan geçici işçiler,

olmak üzere üç ayrı grupta toplanmıştır.

4046 sayılı Kanun kapsamında özelleştirme programına alınan kuruluşların personeli programa alınma tarihindeki statülerini korumakta ve özelleşmenin gerçekleştiği tarihe kadar buldukları statülerde çalışmaya devam ettiğinden, özelleştirme programındaki kuruluşların personeli de KİT personeli olarak değerlendirilmektedir.

4603 sayılı Kanun'a tabi kamu bankaları 233 ve 399 sayılı KHK'ların kapsamından çıkarılmış olmakla birlikte, Kanun'un 2 nci maddesinin üçüncü bendinde "Bankaların bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut personeli hakkında aylık, özlük ve emeklilikleri yönünden tabi oldukları mevzuatın uygulanmasına devam olunur. Bunlardan uygun görülenler istekleri halinde, emeklilik statüleri devam etmek üzere özel hukuk hükümlerine göre çalıştırılabilir." hükmü bulunmaktadır.

KİT'lerde çalışan personel sayısı yıllar itibarıyla sürekli azalma eğilimi içindedir. 2012 yılında istihdam edilen ortalama personel sayısı 213.606 kişi iken, 2016 yılında 192.043 kişiye, 2012 yılında yıl sonu itibarıyla istihdam edilen personel sayısı 209.229 kişi iken, 2016 yılında 186.734 kişiye gerilemiştir. 2012-2015 döneminde ortalama personel sayısı %10,1 oranında 21.563 kişi, yıl sonu personel sayısı ise %10,8 oranında 22.495 kişi azalmıştır.

2016 yılında çalışan personel sayısında diğer hizmetler hariç tüm sektörlerde azalma olmuştur. Yıl sonu itibarıyla KİT toplam personel sayısı önceki yıla göre %2,9 oranında 5.732 kişi azalarak 186,7 bin kişiye düşmüştür. Personel sayısının azalmasında, emeklilik vb. nedenlerle ayrılmaların yanında, EÜAŞ gibi bazı kuruluşlardaki özelleştirmeler etkili olmakta,

emeklilik veya diğer şekillerde kuruluşlardan ayrılan personelin yerine yeni personel alınmasına getirilen kısıtlamalar nedeniyle ortaya çıkan personel ihtiyacı hizmet alımı suretiyle yüklenici işçileriyle karşılanmaktadır.

2015 yıl sonu itibarıyla 69.547 kişi olan yüklenici işçisi sayısı 2016 yıl sonu itibarıyla 59.255 kişi olarak gerçekleşmiştir.

KİT'lerde çalışan işçi personelin bir bölümü kapsam içi statüde çalışırken, bir bölümü işveren vekili olarak veya büro hizmetlerinde kapsam dışı statüde, bir bölümü geçici kadrolarda istihdam edilmektedir.

2012-2016 yılları arasında KİT'lerde çalışan işçilerin statüleri itibarıyla ortalama ve yıl sonu sayıları 14 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 14- Statülerine göre işçiler

(Kişi)

İşçiler	Kapsam dışı		Kapsam içi		Geçici işçi		Toplam	
	Ortalama	Yıl sonu	Ortalama	Yıl sonu	Ortalama	Yıl sonu	Ortalama	Yıl sonu
2012	44.229	44.439	78.812	76.376	5.811	3.667	128.852	124.482
2013	45.818	46.853	66.385	65.005	5.062	3.144	117.265	115.002
2014	48.167	49.562	62.971	60.554	4.953	2.643	116.091	112.759
2015	59.011	60.333	50.400	49.362	5.379	2.764	114.790	112.459
2016	60.177	59.317	47.193	45.415	5.357	3.140	112.727	107.872

Kapsam dışı personel uygulaması ağırlıklı olarak mali sektörde yıllar itibarıyla yaygınlaşmış olup, madencilik (TPAO, TTK), imalat (TÜLOMSAŞ) ve ulaştırma (TDİ, BOTAŞ, Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü vb.) sektörlerinde de rastlanmaktadır. Geçici işçiler, genel olarak mevsimlik faaliyetlerin ağırlıklı olduğu Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü, T. Şeker Fabrikaları AŞ gibi KİT'lerde çalıştırılmaktadır.

Memur ve sözleşmeli personelin çalışma şartları ile özlük ve mali hakları 657 sayılı Kanun ve 399 sayılı KHK'da düzenlenmiş olmakla birlikte; 2001 yılında yürürlüğe giren 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu gereği, memur ve sözleşmeli personel sendika üyesi olabilmekte ve ücretlerinin belirlenmesi konusunda hükümetle toplu görüşme yapabilmektedirler.

527 sayılı KHK hükümleri gereği, özelleştirme kapsam ve programında bulunan KİT'lerde çalışan sözleşmeli personel hakkında 399 sayılı KHK uygulanmaya devam edilmekte ve bunların ücretleri YPK kararları ile belirlenmektedir.

2016 yılında çalışan tüm personel için, önceki yıla göre %10,3 oranında 1,6 milyar TL artışla 16,6 milyar TL olarak gerçekleşen giderlerin %94'ü cari yıl, kalan %6'sı ise geçmiş yıl giderleriyle ilgilidir. Toplam giderlerin %66,5'i işçiler, %30,9'u sözleşmeli personel, %2,6'sı yönetim ve denetim kurulu üyeleri ile memurlar için harcanmıştır.

KİT'lerde 2012-2016 yıllarında sektörler itibarıyla çalışan personel için yapılan giderlerin ayrıntısı 15 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 15-Personel giderlerinin statü itibarıyla dağılımı

(Bin TL)

Personel giderleri	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
1-Yönetim ve Denetim Kurulu üyeleri(*)	18.781	18.525	19.537	21.534	21.641	107	0,5
2-Memurlar	381.910	394.745	358.996	378.115	409.542	31.427	8,3
3-Sözleşmeli personel	3.816.186	4.166.530	4.196.718	4.489.256	5.113.283	624.027	13,9
4- İşçiler	8.453.101	8.857.700	9.290.225	10.127.871	11.019.697	891.826	8,8
Toplam	12.669.978	13.437.500	13.865.476	15.016.776	16.564.163	1.547.387	10,3

(*) Kuruluş dışı

KİT statüsündeki kuruluşlarda 2012-2016 yıllarında çalışan personelin sektörler itibarıyla yıllık ortalama ve yıl sonu sayıları ile personel giderlerinin ayrıntısı ve personel başına düşen aylık ortalama giderler 16-23 sayılı çizelgelerde gösterilmiştir.

3-Personelle ilgili sosyal konular:

2016 yılında gerçekleşen 15,6 milyar TL tutarındaki personel giderlerinin %27,6'sını oluşturan 4,7 milyar TL tutarındaki sosyal giderlerin; 3,7 milyar TL'si cari yılla, kalan tutar geçmiş yıl giderleriyle ilgilidir. Toplam sosyal giderler içinde %37,8 oranında 1,7 milyar TL ile en büyük pay SGK primi ve işsizlik sigortası primi işveren payı giderlerine ait olup, emekli olan işçilere ödenen kıdem tazminatı %13,4 oranında 613 milyon TL, memur ve sözleşmeli personel için ödenen emekli ikramiyesi %2,6 oranında 121 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Sektörler	Ortalama								Yıl sonu							2016 yılı toplamı içindeki payı %			
	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı							
	3.582	3.567	3.325	3.161	2.961	(200)	3.443	3.503	3.244	3.109	2.901	(208)							
1-Tarım																			
2-Sanayi:																			
a) Madencilik	28.139	26.387	25.347	24.836	23.792	(1.044)	26.899	25.345	24.733	24.687	22.787	(1.900)	12,2						
b) İmalat	30.130	28.853	28.145	27.943	27.045	(898)	27.562	26.643	25.731	25.120	24.280	(840)	13,0						
c) Enerji	30.748	21.340	21.006	18.316	16.929	(1.387)	31.019	21.234	19.738	17.454	16.309	(1.145)	8,7						
Toplam (2)	89.017	76.580	74.498	71.095	67.766	(3.329)	85.480	73.222	70.202	67.261	63.376	(3.885)	33,9						
3-Hizmetler:																			
a) Ulaştırma-haberleşme	71.384	69.970	67.076	66.990	67.415	425	70.635	67.056	67.184	67.548	66.800	(748)	35,8						
b) Ticaret	4.876	4.520	4.549	4.657	4.438	(219)	4.885	4.566	4.564	4.727	4.509	(218)	2,4						
c) Diğer hizmetler	2.034	1.173	1.189	1.086	1.160	74	1.945	1.106	1.072	1.140	1.228	88	0,7						
Toplam (3)	78.294	75.663	72.814	72.733	73.013	280	77.465	72.728	72.820	73.415	72.537	(878)	38,8						
4-Mali kuruluşlar	42.713	43.724	44.987	47.492	48.303	811	42.841	44.712	46.358	48.681	47.920	(761)	25,7						
Genel toplam	213.606	199.534	195.624	194.481	192.043	(2.438)	209.229	194.165	192.624	192.466	186.734	(5.732)	100						
Endeks 2011=100	98,5	92,0	90,2	89,7	88,6		98,1	91,0	90,3	90,2	87,5								

Çizelge: 16- Personel sayısı

(Kişi)

Sektörler	2016					Toplam		
	2012	2013	2014	2015	Esas ücret		Ek ödeme	Sosyal giderler
1-Tarım	187.754	201.049	220.168	221.987	115.568	37.793	78.050	231.411
2-Sanayi:								
a) Madencilik	1.824.903	1.838.178	1.822.270	2.069.641	862.040	598.794	736.190	2.197.024
b) İmalat	1.806.074	1.908.425	1.929.056	2.141.043	1.139.366	413.431	762.553	2.315.350
c) Enerji	1.927.107	1.484.450	1.594.578	1.448.075	563.782	372.362	370.772	1.306.916
Toplam (2)	5.558.084	5.231.053	5.345.904	5.658.759	2.565.188	1.384.587	1.869.515	5.819.290
3-Hizmetler:								
a) Ulaştırma-haberleşme	3.962.318	4.431.892	4.417.232	4.773.735	3.071.899	1.077.759	1.262.970	5.412.628
b) Ticaret	250.855	239.599	260.708	281.501	204.604	40.785	79.679	325.068
c) Diğer hizmetler	165.279	98.571	125.292	123.985	89.850	11.041	44.753	145.644
Toplam (3)	4.378.452	4.770.062	4.803.232	5.179.221	3.366.353	1.129.585	1.387.402	5.883.340
4-Mali kuruluşlar	2.545.688	3.235.336	3.496.170	3.956.809	2.326.831	1.061.559	1.241.732	4.630.122
Genel toplam (Cari fiyatlarla)	12.669.978	13.437.500	13.865.474	15.016.776	8.373.940	3.613.524	4.576.699	16.564.163
Endeks 2011=100	109,3	115,9	119,6	129,6				142,9
Aylık ortalama gider TL	4.943	5.612	5.907	6.435				7.188
Endeks 2011=100	111,0	126,0	132,6	144,4				161,3
Genel toplam (2013 yılı tüketici fiyat.)	5.941.930	5.867.648	5.597.237	5.571.261				5.662.187
Endeks 2011=100	103,0	101,7	97,0	96,5				98,1
Aylık ortalama gider TL	2.318	2.451	2.384	2.387				2.457
Endeks 2011=100	104,5	110,5	107,5	107,6				110,8

Çizelge: 17- Personel giderleri

(Bin TL)

Sektörler	Ortalama										Yıl sonu					2016 yılı toplamı içindeki payı %
	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı				
	168	166	163	162	158	(4)	166	165	163	161	161					
1-Tarım	168	166	163	162	158	(4)	166	165	163	161	161		3,6			
2-Sanayi:																
a)Madencilik	720	685	624	590	596	6	694	640	602	590	577	(13)	12,8			
b)İmalat	1.309	1.336	1.331	1.286	1.233	(53)	1.320	1.349	1.302	1.271	1.201	(70)	26,7			
c)Enerji	1.126	884	910	893	849	(44)	1.129	916	905	885	820	(65)	18,2			
Toplam (2)	3.155	2.905	2.865	2.769	2.678	(91)	3.143	2.905	2.809	2.746	2.598	(148)	57,7			
3-Hizmetler:																
a)Ulaştırma-haberleşme	2.379	2.205	1.732	1.524	1.437	(87)	2.393	1.881	1.588	1.493	1.367	(126)	30,3			
b)Ticaret	282	286	282	281	302	21	284	282	285	287	321	34	7,1			
c)Diğer hizmetler	60	51	43	41	43	2	57	45	42	41	55	14	1,2			
Toplam (3)	2.721	2.542	2.057	1.846	1.782	(64)	2.734	2.208	1.915	1.821	1.743	(78)	38,7			
4-Mali kuruluşlar	10		4	4	4		1		4	4	3	(1)	0,1			
Genel toplam	6.054	5.613	5.089	4.781	4.622	(159)	6.044	5.278	4.891	4.732	4.505	(227)	100			
Endeks 2011=100	82,1	76,1	69,0	64,8	62,7		97,9	85,5	79,2	76,6	72,9					

Çizelge: 18-Memur sayısı

(Kişi)

(Bin TL)

Sektörler	2012	2013	2014	2015	2016			Toplam
					Esas ücret	Ek ödeme	Sosyal giderler	
1-Tarım	11.201	11.503	12.428	13.218	4.527	5.613	4.686	14.826
2-Sanayi:								
a)Madencilik	39.842	39.981	40.484	43.862	23.172	14.048	10.485	47.705
b)İmalat	81.975	89.975	92.300	96.896	50.624	25.474	32.615	108.713
c)Enerji	79.370	61.879	62.879	72.630	24.924	30.429	23.213	78.566
Toplam (2)	201.187	191.835	195.663	213.388	98.720	69.951	66.313	234.984
3-Hizmetler:								
a)Ulaştırma-haberleşme	147.184	169.019	127.257	125.891	30.826	64.273	34.621	129.720
b)Ticaret	17.118	18.107	19.676	20.445	8.723	8.753	7.225	24.701
c)Diğer hizmetler	4.723	4.263	4.893	5.173	2.151	920	1.821	4.892
Toplam (3)	169.025	191.389	151.826	151.509	41.700	73.946	43.667	159.313
4-Mali kuruluşlar	497	18			419			419
Genel toplam (Cari fiyatlarla)	381.910	394.745	359.917	378.115	145.366	149.510	114.666	409.542
Endeks 2011=100	94,1	97,2	88,6	93,1				100,9
Aylık ortalama gider TL	5.257	5.861	5.879	6.591				7.384
Endeks 2011=100	114,6	127,8	128,2	143,7				161,0
Genel toplam (2013 yılı tüketici fiyat.)	179.107	172.370	144.920	140.282				139.995
Endeks 2011=100	88,6	85,3	71,7	69,4				69,3
Aylık ortalama gider TL	2.465	2.559	2.373	2.445				2.524
Endeks 2011=100	107,9	112,0	103,9	107,0				110,5

Çizelge: 20-Sözleşmeli personel sayısı (Kişi)

Sektörler	Ortalama						Yıl sonu						
	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	2016 yılı toplamı içindeki payı %
1-Tarım	893	1.002	1.010	1.038	1.015	(23)	875	1.053	1.015	1.070	1.029	(41)	1,4
2-Sanayi:													
a)Madencilik	4.646	4.536	4.410	4.357	4.287	(70)	4.490	4.318	4.297	4.410	4.215	(195)	5,7
b)İmalat	6.002	5.989	5.971	6.051	5.990	(61)	6.019	5.925	6.022	6.092	6.017	(75)	8,1
c)Enerji	10.453	8.161	8.314	8.130	7.820	(310)	10.639	8.240	8.362	7.927	7.628	(299)	10,3
Toplam (2)	21.101	18.686	18.695	18.538	18.097	(441)	21.148	18.483	18.681	18.429	17.860	(569)	24,0
3-Hizmetler:													
a)Ulaştırma-haberleşme	49.982	50.162	47.780	48.322	48.715	393	49.958	47.411	48.311	48.750	48.724	(26)	65,5
b)Ticaret	3.520	3.641	3.732	3.839	3.790	(49)	3.561	3.723	3.757	3.890	3.693	(197)	5,0
c)Diğer hizmetler	353	252	170	137	120	(17)	308	201	149	125	124	(1)	0,2
Toplam (3)	53.855	54.055	51.682	52.298	52.625	327	53.827	51.335	52.217	52.765	52.541	(224)	70,7
4-Mali kuruluşlar	2.851	2.913	3.036	3.036	2.957	(79)	2.853	3.014	3.061	3.011	2.927	(84)	3,9
Genel toplam	78.700	76.656	74.423	74.910	74.694	(216)	78.703	73.885	74.974	75.275	74.357	(918)	100,0
Endeks 2011=100	101,3	98,7	95,8	96,5	96,2		99,4	93,3	94,7	95,1	93,9		

(Bin TL)

Çizelge: 21- Sözleşmeli personel giderleri

Sektörler	2012	2013	2014	2015	2016			Toplam
					Esas ücret	Ek ödeme	Sosyal giderler	
1-Tarım	41.535	48.878	52.692	58.437	45.751	6.571	13.896	66.218
2-Sanayi:								
a)Madencilik	233.377	237.713	247.149	265.058	205.409	20.982	65.515	291.906
b)İmalat	279.933	304.144	326.156	354.923	286.013	18.636	104.299	408.948
c)Eneji	458.835	387.868	445.110	475.486	342.339	49.092	102.843	494.274
Toplam (2)	972.145	929.725	1.018.415	1.095.467	833.761	88.710	272.657	1.195.128
3-Hizmetler:								
a)Ulaştırma-haberleşme	2.411.360	2.759.418	2.660.988	2.834.079	2.198.501	473.695	610.192	3.282.388
b)Ticaret	157.926	177.642	197.528	213.528	169.914	23.750	55.977	249.641
c)Diğer hizmetler	21.336	17.371	13.438	11.848	6.020	707	5.747	12.474
Toplam (3)	2.590.622	2.954.431	2.871.954	3.059.455	2.374.435	498.152	671.916	3.544.503
4-Mali kuruluşlar	211.884	233.496	253.656	275.897	179.083	69.754	58.597	307.434
Genel toplam (Cari fiyatlarla)	3.816.186	4.166.530	4.196.717	4.489.256	3.433.030	663.187	1.017.066	5.113.283
Endeks 2011=100	118,1	129,0	129,9	138,9				158,3
Aylık ortalama gider TL	4.041	4.529	4.699	4.994				5.705
Endeks 2011=100	116,6	130,6	135,5	144,0				164,5
Genel toplam (2013 yılı tüketici fiyat.)	1.789.704	1.819.366	1.694.138	1.665.525				1.747.892
Endeks 2011=100	111,3	113,1	105,3	103,5				108,7
Aylık ortalama gider TL	1.895	1.978	1.897	1.853				1.950
Endeks 2011=100	109,8	114,6	109,9	107,4				113,0

Sektörler	Ortalama						Yıl sonu						2016 yılı toplamı içindeki payı %
	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
1-Tarım	2.521	2.399	2.152	1.961	1.788	(173)	2.402	2.285	2.066	1.878	1.711	(167)	1,6
2-Sanayi:													
a)Madencilik	22.773	21.166	20.313	19.889	18.909	(980)	21.715	20.387	19.834	19.687	17.995	(1.692)	16,7
b)İmalat	22.819	21.528	20.843	20.606	19.822	(784)	20.223	19.369	18.407	17.757	17.062	(695)	15,8
c)Enerji	19.169	12.295	11.782	9.293	8.260	(1.033)	19.251	12.078	10.471	8.642	7.861	(781)	7,3
Toplam (2)	64.761	54.989	52.938	49.788	46.991	(2.797)	61.189	51.834	48.712	46.086	42.918	(3.168)	39,8
3-Hizmetler:													
a)Ulaştırma-haberleşme	19.023	17.603	17.564	17.144	17.263	119	18.284	17.764	17.285	17.305	16.709	(596)	15,5
b)Ticaret	1.074	593	535	537	346	(191)	1.040	561	522	550	495	(55)	0,5
c)Diğer hizmetler	1.621	870	976	908	997	89	1.580	860	881	974	1.049	75	1,0
Toplam (3)	21.718	19.066	19.075	18.589	18.606	17	20.904	19.185	18.688	18.829	18.253	(576)	16,9
4-Mali kuruluşlar	39.852	40.811	41.947	44.452	45.342	890	39.987	41.698	43.293	45.666	44.990	(676)	41,7
Genel toplam	128.852	117.265	116.112	114.790	112.727	(2.063)	124.482	115.002	112.759	112.459	107.872	(4.587)	100,0
Endeks 2011=100	97,8	89,0	88,1	87,1	85,6		97,2	89,8	88,1	87,8	84,3		

Çizelge: 22-İşçi sayısı

(Kişi)

Sektörler	2012	2013	2014	2015	2016			
					Esas ücret	Ek ödeme	Sosyal giderler	Toplam
1-Tarım	134.817	140.437	154.938	150.237	65.195	25.609	59.468	150.272
2-Sanayi:								
a)Madencilik	1.550.765	1.559.524	1.534.074	1.759.945	632.852	563.682	660.190	1.856.724
b)İmalat	1.442.952	1.512.957	1.508.865	1.687.362	801.183	369.147	625.639	1.795.969
c)Enerji	1.385.893	1.033.076	1.085.749	898.623	195.572	292.813	244.716	733.101
Toplam (2)	4.379.610	4.105.557	4.128.688	4.345.930	1.629.607	1.225.642	1.530.545	4.385.794
3-Hizmetler:								
a)Ulaştırma-haberleşme	1.402.251	1.501.798	1.627.585	1.812.036	840.884	539.447	618.157	1.998.488
b)Ticaret	75.111	43.404	43.085	47.101	25.831	8.265	16.477	50.573
c)Diğer hizmetler	137.157	75.133	105.243	105.134	79.716	9.312	37.185	126.213
Toplam (3)	1.614.519	1.620.335	1.775.913	1.964.271	946.431	557.024	671.819	2.175.274
4-Mali kuruluşlar	2.324.155	2.991.371	3.230.685	3.667.433	2.134.189	991.110	1.183.058	4.308.357
Genel toplam (Cari fiyatlarla)	8.453.101	8.857.700	9.290.224	10.127.871	4.775.422	2.799.385	3.444.890	11.019.697
Endeks 2011=100	106,5	111,6	117,1	127,6				138,9
Aylık ortalama gider TL	5.467	6.295	6.668	7.352				8.146
Endeks 2011=100	108,9	125,4	132,8	146,5				162,3
Genel toplam (2013 yılı tüketici fiyat.)	3.964.311	3.867.822	3.750.293	37.574.653				3.766.903
Endeks 2011=100	100,3	97,9	94,9	950,9				95,3
Aylık ortalama gider TL	2.564	2.749	2.692	2.728				2.785
Endeks 2011=100	102,6	110,0	107,7	109,1				111,4

Çizelge: 23- İşçi giderleri

(Bin TL)

D-MALİ DURUM VE FİNANSMAN

1-Genel mali durum:

KİT'lerin 2016 yılı toplam kaynak ve varlıkları (mali kuruluşlar hariç) 2012 yıl sonu değerlerine göre %34,1 oranında artarken son beş yılın ortalama artış oranı ise %9,2 olmuştur.

Mukayese edilen yıllara ait kaynak ve varlıkların artış oranları ile yurt içi üretici fiyatlarındaki artış oranları aşağıda gösterilmiştir.

Yıllar	Kaynak - varlık artışı %	Üretici fiyatları artışı %
2012	13,06	6,09
2013	(10,85)	4,48
2014	13,49	10,25
2015	10,34	5,28
2016	20,14	4,30

Yıllar itibarıyla KİT'lerin kaynak ve varlıklarındaki artışlar 2013 yılındaki azalış dışında artan bir seyir izlemiş ve genel olarak yurt içi üretici fiyatlarındaki artışların üzerinde gerçekleşmiştir. 2016 yılında ise KİT'lerin kaynak ve varlıklarındaki artışlar üretici fiyatlarındaki artışların yaklaşık beş katı düzeyinde olmuştur.

KİT'lerin mali durumlarının değerlendirilmesine esas sektörel bazda 2016 yılı varlıklarının ayrıntısına (Ek:3), kaynaklarının ayrıntısına (Ek:4) ekler arasında yer verilmiştir.

KİT'lerin 2012-2016 yıllarına ait bilançoları üzerinde gerekli sadeleştirmeler yapılarak hazırlanan konsolide mali durumu gösteren veriler ve bu verilerin kaynak ve varlıklar toplamı içerisindeki payları 24 sayılı, 2016 yılına ait kaynak ve varlıklarının sektörler itibarıyla ayrıntısı 24/a sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 24- KİT'lerin 2012-2016 yılları mali durumu (*)

M a l i d u r u m	2012		2013		2014		2015		2016		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	82.522.942	60,8	81.386.750	67,3	90.325.668	65,8	100.075.526	66,1	121.936.026	67,0	21.860.500	21,8
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	12.012.738	8,9	11.340.216	9,4	14.398.521	10,5	20.438.608	13,5	23.810.590	13,1	3.371.982	16,5
b) Kısa süreli	41.102.207	30,3	30.547.326	25,3	32.536.509	23,7	30.938.117	20,4	36.177.780	19,9	5.239.663	16,9
Toplam (2)	53.114.945	39,2	41.887.542	34,6	46.935.030	34,2	51.376.725	33,9	59.988.370	33,0	8.611.645	16,8
3 - Yabancı kaynaklara sirayet eden zarar (-)			2.359.788	2,0	24.811	0,0	19.460	0,0			(19.460)	-
Kaynaklar toplamı	135.637.887	100,0	120.914.504	100,0	137.235.887	100,0	151.432.791	100,0	181.924.396	100,0	30.491.605	20,1
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	62.400.322	46,0	61.197.332	50,6	71.770.537	52,3	79.931.857	52,8	91.624.708	50,4	11.692.851	14,6
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	2.955.615	2,2	2.729.143	2,3	11.004.096	8,0	14.761.194	9,7	19.611.020	10,8	4.849.826	32,9
Toplam (1)	65.355.937	48,2	63.926.475	52,9	82.774.633	60,3	94.693.051	62,5	111.235.728	61,1	16.542.677	17,5
2 - Dönen varlıklar												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	59.347.271	43,8	46.511.509	38,5	45.793.244	33,4	48.098.340	31,8	58.552.997	32,2	10.454.657	21,7
b) Hazır değerler	10.935.679	8,1	10.476.520	8,7	8.668.010	6,3	8.641.400	5,7	12.135.671	6,7	3.494.271	40,4
Toplam (2)	70.282.950	51,8	56.988.029	47,1	54.461.254	39,7	56.739.740	37,5	70.688.668	38,9	13.948.928	24,6
Varlıklar toplamı	135.638.887	100,0	120.914.504	100,0	137.235.887	100,0	151.432.791	100,0	181.924.396	100,0	30.491.605	20,1

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	: Öz kaynaklar/yabancı kaynaklar*100	=	155,37	194,30	194,79	194,79	203,27
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin	: Paraya çevrilebilir ve hazır	=	54,00	49,39	47,22	47,22	49,64
varlıklar toplamına oranı	: değerler/ Varlıklar toplamı*100	=	75,62	75,19	79,46	79,87	75,14
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	: Bağlı değerler/Öz kaynaklar*100	=	26,61	34,30	26,64	27,93	33,54
Disponibilite oranı	: Hazır değerler / Kısa süreli borçlar*100	=	171,00	186,56	167,39	183,40	195,39
Genişletilmiş likidite oranı	: Dönen varlıklar / Kısa süreli borçlar*100	=	6,25	6,07	(1,58)	3,48	14,95
Mali rantabilite oranı	: Dönem sonuçları (Kâr) / Öz kaynaklar*100	=					

(Bin TL)

Çizelge : 24/a- KİT'lerin 2016 yılı kaynak ve varlıklarının sektörler itibarıyla dağılımı (*)

M a l i d u r u m	Tarım	Maden	İmalat	Enerji	Ulaş.-hab.	Ticaret	Diğer hizmetler	Ara toplam	Sektörler arası düzeltme	Toplam
Sektördeki ana kuruluş sayısı	1	4	10	5	7	3	10	40	-	40
Kaynaklar (Pasif) :										
1 - Öz kaynaklar	1.332.073	15.737.610	5.229.357	34.024.839	59.480.233	4.951.363	2.319.213	123.074.688	1.138.662	121.936.026
2 - Yabancı kaynaklar :										
a) Uzun süreli	721.300	8.783.642	517.012	9.550.293	5.202.213	1.351.647	70.053	25.474.860	1.664.270	23.810.590
b) Kısa süreli	721.300	3.714.571	5.243.153	8.322.630	15.686.273	5.339.350	195.010	39.222.287	3.044.507	36.177.780
Toplam (2)	721.300	12.498.213	5.760.165	17.872.923	20.888.486	6.690.997	265.063	64.697.147	4.708.777	59.988.370
3 - Yabancı kaynaklara sırayet eden zarar (-)										
Kaynaklar toplamı	2.053.373	28.235.823	10.989.522	51.897.762	80.368.719	11.642.360	2.584.276	187.771.835	5.847.439	181.924.396
Varlıklar (Aktif):										
1 - Duran varlıklar :										
a) Bağlı değerler	1.346.017	4.421.816	2.275.928	28.905.523	52.659.806	1.150.738	2.003.542	92.763.370	1.138.662	91.624.708
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	5.868	16.546.755	19.223	3.046.589	1.459.332	178.514	19.008	21.275.289	176.018	21.099.271
Toplam (1)	1.351.885	20.968.571	2.295.151	31.952.112	54.119.138	1.329.252	2.022.550	114.038.659	1.314.680	112.723.979
2 - Dönen varlıklar										
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	669.349	6.635.600	7.643.663	19.853.410	18.635.475	7.933.336	226.671	61.597.504	2.680.766	58.916.738
b) Hazır değerler	32.139	631.652	1.050.708	92.240	7.614.106	2.379.772	335.055	12.135.672		12.135.672
Toplam (2)	701.488	7.267.252	8.694.371	19.945.650	26.249.581	10.313.108	561.726	73.733.176	2.680.766	71.052.410
Varlıklar toplamı	2.053.373	28.235.823	10.989.522	51.897.762	80.368.719	11.642.360	2.584.276	187.771.835	3.995.446	183.776.389
Düzeltilme öncesi sektör payı	1,09	15,04	5,85	27,64	42,80	6,20	1,38	100,00	2,13	97,87
Düzeltilme sonrası sektör payı	1,12	15,36	5,98	28,24	43,73	6,34	1,41	102,17	2,17	100,00

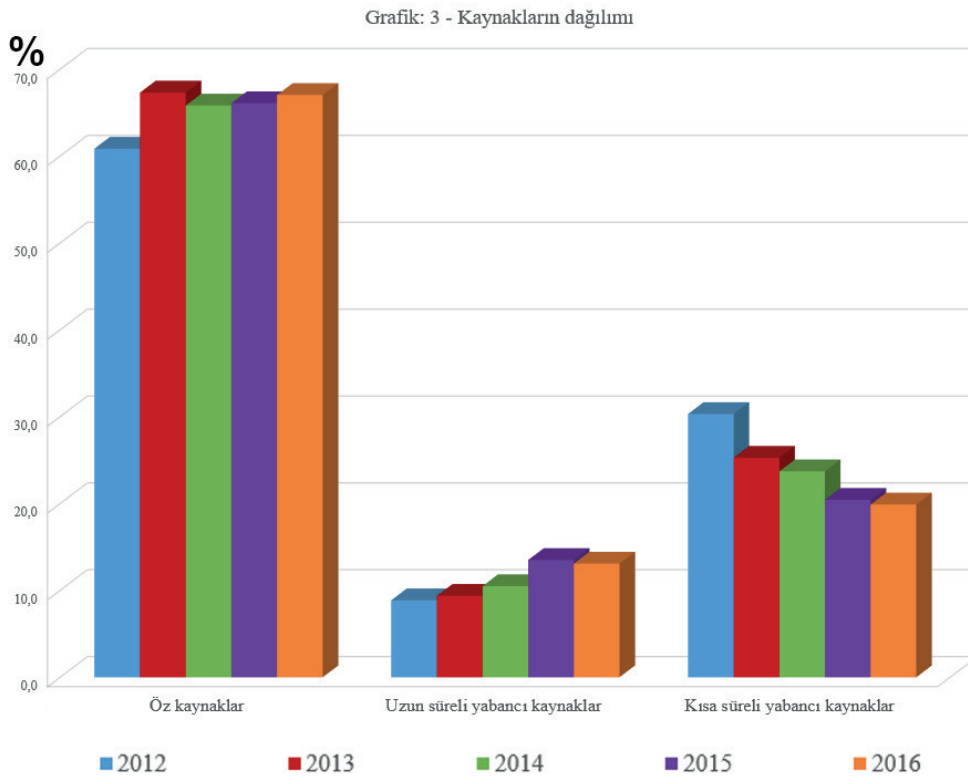
(*) Mali kuruluşlar hariç.

2015 yılı itibarıyla 151,4 milyar TL tutarındaki KİT kaynaklarının; %13,5'i uzun, %20,4'ü kısa süreli olmak üzere toplam %33,9'u yabancı kaynaklardan, %66,1'i de öz kaynaklardan oluşmuştur. 2016 yılı itibarıyla ise KİT'lerin 181,9 milyar TL tutarındaki kaynaklarının; %13,1'i uzun, %19,9'u kısa süreli olmak üzere toplam %33'ü yabancı kaynaklardan, %67'si de öz kaynaklardan oluşmuştur.

Çizelgede, sektörler arası düzeltmeler (kompanse) yapılmış olup, bu düzeltmelerden önceki ve sonraki duruma göre sektörlerin toplam varlıklar içerisindeki payları, 28 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

a) Kaynaklar arasındaki ilişkiler:

KİT'lerin 2012-2016 yıllarına ait beş yıllık öz kaynak ve yabancı kaynaklarının durumu aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

2012-2016 döneminde net öz kaynaklar ortalama %22,2 oranında artış kaydetmiş olup, ön önemli artış 2016 yılında gerçekleşmiştir. 2016 yılında net öz kaynaklar geçen yıla göre %81,8 oranında artış göstermiştir. Kaynaklar içerisinde öz kaynakların payı, yıllar itibarıyla dalgalanma göstermesine rağmen ortalama %65 seviyesinde gerçekleşmiş, 2016 yılında ise bu oran %76,9 oranına çıkmıştır.

Öz kaynakları oluşturan unsurlar incelendiğinde; 2016 yılında gerçekleşen artışın geçmiş yıllar karları, sermaye yedekleri vb. diğer öz kaynaklar ile dönem kârının öz kaynaklarda kalacak kısmında görülen artışlardan kaynaklandığı görülmektedir.

KİT'lerin son beş yıla ait öz kaynak unsurları, zararları ve net öz kaynakları 25 sayılı, yabancı kaynak unsurlarının ayrıntısı 26 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 25- KİT'lerin öz kaynak unsurları (*)

Öz kaynak unsurları	2012		2013		2014		2015		2016		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
1 - Ödenmiş sermaye	72.430.874	59,7	81.254.124	67,1	99.935.822	72,4	116.244.890	76,5	126.486.916	53,5	10.242.026	8,8
2 - Yeniden değerlendirme fonu												
3 - Kâr yedekleri	29.729.304	24,5	20.146.317	16,6	20.691.606	15,0	22.524.812	14,8	22.798.106	9,6	273.294	1,2
4 - Diğer öz kaynaklar (Geçmiş yıllar kârları, serm.yedekleri vb.)	15.315.170	12,6	15.221.268	12,6	15.719.937	11,4	10.598.320	7,0	73.462.623	31,1	62.864.303	593,2
5 - Dönem kârlarının öz kaynaklarda kalacak kısmı	3.796.643	3,1	4.518.914	3,7	1.641.980	1,2	2.603.734	1,7	13.821.429	5,8	11.217.695	430,8
Ara toplam	121.271.991	100,0	121.140.623	100,0	137.989.345	100,0	151.971.756	100,0	236.569.074	100,0	84.597.318	55,7
6 - Geçmiş yıllar zararları (-)	(35.959.054)	(29,7)	(32.995.084)	(27,2)	(41.068.299)	(29,8)	(48.036.331)	(31,6)	(50.790.163)	(21,5)	(2.753.832)	5,7
7 - Dönem net zararı (-)	(2.789.995)	(2,3)	(6.758.789)	(5,6)	(6.595.378)	(4,8)	(3.859.899)	(2,5)	(3.854.515)	(1,6)	5.384	(0,1)
Toplam öz kaynaklar	82.522.942	68,0	81.386.750	67,2	90.325.668	65,5	100.075.526	65,9	181.924.396	76,9	81.848.870	81,8
8 - Yabancı kaynaklara sirayet eden zarar (-)											19.460	-
Net öz kaynaklar	82.522.942	68,0	79.026.962	65,2	90.300.857	65,4	100.056.066	65,8	181.924.396	76,9	81.868.330	81,8

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Çizelge: 26 - KİT'lerin yabancı kaynak unsurları (*)

Yabancı kaynak unsurları	2012		2013		2014		2015		2016		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
1-Mali borçlar	7.356.280	13,8	9.101.882	21,7	9.682.860	20,6	13.781.766	26,8	18.977.245	31,6	5.195.479	37,7
a)Kısa süreli	2.351.296	4,4	2.937.739	7,0	3.488.188	10,7	4.440.368	14,4	6.593.434	18,2	2.153.066	48,5
b)Uzun süreli	5.004.984	9,4	6.164.143	14,7	6.194.672	13,2	9.341.398	18,2	12.383.811	20,6	3.042.413	32,6
2-Ticari borçlar	13.550.202	25,5	10.526.983	25,1	10.602.217	22,6	13.549.996	26,4	16.269.427	27,1	2.719.431	20,1
a)Kısa süreli	11.734.963	22,1	9.838.768	23,5	10.018.354	21,3	10.350.613	20,1	12.684.979	21,1	2.334.366	22,6
b)Uzun süreli	1.815.239	3,4	688.215	1,6	583.863	1,2	3.199.383	6,2	3.584.448	6,0	385.065	12,0
3-Vergi borçları	2.271.445	4,3	1.414.823	3,4	768.185	1,6	418.061	0,8	2.883.521	4,8	2.465.460	589,7
a)Kısa süreli	2.271.445	4,3	1.362.861	3,3	768.185	1,6	418.061	0,8	2.881.890	4,8	2.463.829	589,3
b)Uzun süreli			51.962	0,1					1.631	0,0	1.631	0,0
4-Diğer borçlar	19.524.768	36,8	6.739.963	16,1	8.267.860	17,6	7.995.878	15,6	5.156.020	8,6	(2.839.858)	(35,5)
a)Kısa süreli	18.338.980	34,5	6.679.810	15,9	8.214.630	17,5	7.920.483	15,4	5.076.059	8,5	(2.844.424)	(35,9)
b)Uzun süreli	1.185.788	2,2	60.153	0,1	53.230	0,1	75.395	0,1	79.961	0,1	4.566	6,1
5-Diğer yabancı kaynaklar	10.413.250	19,6	14.103.891	33,7	17.613.908	37,5	15.631.024	30,4	16.702.157	27,8	1.071.133	6,9
a)Kısa süreli	6.405.523	12,1	9.728.148	23,2	10.047.152	21,4	7.808.592	15,2	8.941.418	14,9	1.132.826	14,5
b)Uzun süreli	4.007.727	7,5	4.375.743	10,4	7.566.756	16,1	7.822.432	15,2	7.760.739	12,9	(61.693)	(0,8)
Yabancı kaynaklar toplamı	53.115.945	100,0	41.887.542	100,0	46.935.030	100,0	51.376.725	100,0	59.988.370	100,0	8.611.645	16,8
a)Kısa süreli	41.102.207	77,4	30.547.326	72,9	32.536.509	69,3	30.938.117	60,2	36.177.780	60,3	5.239.663	16,9
b)Uzun süreli	12.013.738	22,6	11.340.216	27,1	14.398.521	30,7	20.438.608	39,8	23.810.590	39,7	3.371.982	16,5

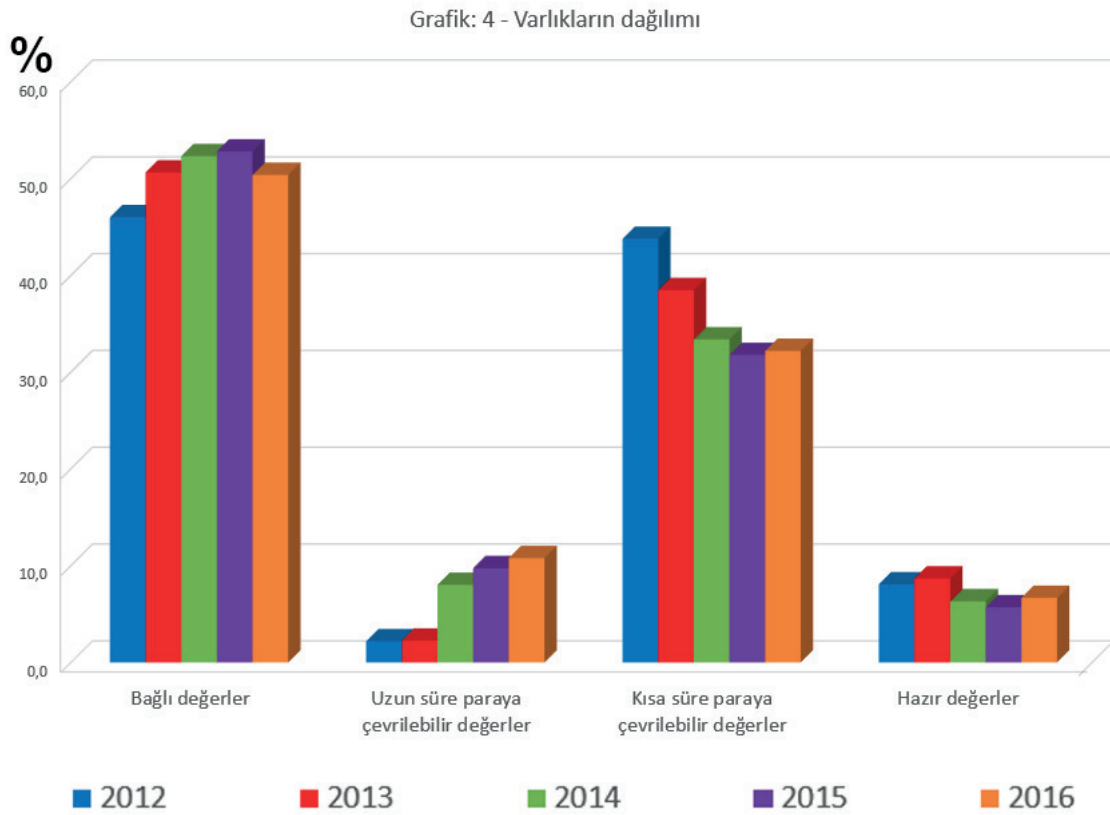
(*) Mali kuruluşlar hariç.

2016 yılında toplam yabancı kaynaklar önceki yıla göre %16,8 oranında artış gösterirken, öz kaynaklar artış oranının %81,8 olarak gerçekleşmesi nedeniyle, toplam kaynaklar içerisinde yabancı kaynak payı 0,9 puan azalarak %33 olmuştur.

Yabancı kaynakları oluşturan mali borçlar %37,7, ticari borçlar %20,1, diğer yabancı kaynaklar %6,9 oranında artarken, vergi borçları önceki yıla göre 6 kat artış göstermiş, diğer borçlar %35,5 oranında azalmıştır.

b) Varlıklar arasındaki ilişkiler:

KİT'lerin 2012-2016 yılları arasındaki beş yıllık dönemde varlıklarının durumu aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

KİT'lerin 2016 yılı varlıklarının %50,4'ünü bağlı değerler oluşturmaktadır. Uzun sürede paraya çevrilebilir diğer varlıklar da göz önüne alındığında, duran varlıklar toplam varlıkların %61,1'ini oluşturmaktadır. Toplam varlıkların %38,9'unu oluşturan dönen varlıkların %6,7'si hazır değerlere ait bulunmaktadır.

KİT'lerin son beş yıla ait dönen ve duran varlıkları, son iki yılı karşılaştırmalı olarak 27 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 27 - KİT'lerin varlıklarının ayrıntısı (*)

Varlık unsurları	2012		2013		2014		2015		2016		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
1-Bağlı değerler :	62.400.322	46,0	61.197.332	50,6	71.770.537	52,3	79.931.857	52,8	91.624.708	50,4	11.692.851	14,6
a) Maddi duran varlıklar	55.108.449	40,6	55.133.015	45,6	64.227.418	46,8	69.676.212	46,0	78.480.002	43,1	8.803.790	12,6
b) Diğer bağlı değerler	7.291.873	5,4	6.064.317	5,0	7.543.119	5,5	10.255.645	6,8	13.144.706	7,2	2.889.061	28,2
2-Stoklar :	17.534.427	12,9	14.519.002	12,0	12.125.086	8,8	14.874.654	9,8	16.027.845	8,8	1.153.191	7,8
a) Dönen	17.534.427	12,9	14.519.002	12,0	12.125.086	8,8	14.803.915	9,8	15.947.072	8,8	1.143.157	7,7
b) Duran							70.739	0,0	80.773	0,0	10.034	14,2
3-Hazineden alacaklar :	2.471.350	1,8	1.346.084	1,1	1.882.267	1,4	5.104.139	3,4	6.292.473	3,5	1.188.334	23,3
a) Dönen	2.429.923	1,8	1.307.879	1,1	1.878.984	1,4	5.101.412	3,4	6.289.852	3,5	1.188.440	23,3
b) Duran	41.427	0,0	38.205	0,0	3.283	0,0	2.727	0,0	2.621	0,0	(106)	(3,9)
4-Yurt dışından alacaklar :	1.535.979	1,1	1.838.218	1,5	5.766.334	4,2	1.866.232	1,2	2.507.889	1,4	641.657	34,4
a) Dönen	1.532.723	1,1	1.708.935	1,4	5.679.224	4,1	1.779.105	1,2	2.369.347	1,3	590.242	33,2
b) Duran	3.256	0,0	129.283	0,1	87.110	0,1	87.127	0,1	138.542	0,1	51.415	59,0
5-Diğer alacaklar :	35.594.625	26,2	29.732.069	24,6	36.139.040	26,3	39.824.904	26,3	48.270.353	26,5	8.445.449	21,2
a) Dönen	32.698.174	24,1	27.170.431	22,5	25.225.358	18,4	25.224.320	16,7	28.881.286	15,9	3.656.966	14,5
b) Duran	2.896.451	2,1	2.561.638	2,1	10.913.682	8,0	14.600.584	9,6	19.389.067	10,7	4.788.483	32,8
6-Menkul kıymetler :	776.870	0,6	1.805.279	1,5	884.613	0,6	1.189.605	0,8	5.065.457	2,8	3.875.852	32,5,8
a) Dönen	776.870	0,6	1.805.262	1,5	884.592	0,6	1.189.588	0,8	5.065.440	2,8	3.875.852	32,5,8
b) Duran			17	0,0	21	0,0	17	0,0	17	0,0	0	0,0
7-Hazır değerler :	10.935.679	8,1	10.476.520	8,7	8.668.010	6,3	8.641.400	5,7	12.135.671	6,7	3.494.271	40,4
a) Dönen	10.935.679	8,1	10.476.520	8,7	8.668.010	6,3	8.641.400	5,7	12.135.671	6,7	3.494.271	40,4
b) Duran												
Varlıklar toplamı :	135.638.887	100,0	120.914.504	100,0	137.235.887	100,0	151.432.791	100,0	181.924.396	100,0	30.491.605	20,1
a) Dönen	70.282.950	51,8	56.988.029	47,1	54.461.254	39,7	56.739.740	37,5	70.688.668	38,9	13.948.928	24,6
b) Duran	65.355.937	48,2	63.926.475	52,9	82.774.633	60,3	94.693.051	62,5	111.235.728	61,1	16.542.677	17,5

(*) Mali kuruluşlar hariç.

KİT'lerin son beş yıla ait bağlı değerlerinin, paraya çevrilebilir ve hazır değerlerinin, varlıklar toplamı içindeki oranlarına aşağıda yer verilmiştir.

	2012	2013	2014	2015	2016
	%	%	%	%	%
<u>Bağlı değerlerx100</u> Varlıklar toplamı	= 46	50,6	52,3	52,8	50,4
<u>Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerx100</u> Varlıklar toplamı	= 54	49,4	47,7	47,2	49,6

Bağlı değerlerin varlıklar içerisindeki payı yıllar itibarıyla artış göstererek 2015 yılında %52,8'e ulaşmış olup, 2016 yılında 2,4 puan azalırken, paraya çevrilebilir değerler ve hazır değerlerin payı artış göstermiştir.

c) Kaynaklarla varlıklar arasındaki ilişkiler:

Kaynaklarla varlıklar arasındaki ilişkileri ve yıllara göre izlediği seyri görmek üzere bazı göstergelere aşağıda yer verilmiştir.

	2012	2013	2014	2015	2016
	%	%	%	%	%
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı = $\frac{\text{Bağlı değerlerx100}}{\text{Öz kaynaklar}}$	= 75,6	75,2	79,5	79,9	75,1
Disponibilite = $\frac{\text{Hazır değerlerx100}}{\text{Kısa süreli borçlar}}$	= 26,6	34,3	26,6	27,9	33,5
Genişletilmiş likidite oranı = $\frac{\text{Dönen varlıklarx100}}{\text{Kısa süreli borçlar}}$	= 171,0	186,6	167,4	183,4	195,4

KİT'ler öz kaynakları ile bağlı değerlerini büyük ölçüde karşılayabilecek durumda bulunmaktadır. 2016 yılında hazır değerler ile kısa süreli borçları karşılama oranı %33,5 ve dönen varlıklarla kısa süreli borçları karşılama oranı %195,4 seviyesine yükselmiştir. Bu durum KİT'lerin hazır değerlerinin geçen yıla göre %40,4 ve dönen varlıklarının %24,6 oranında artmasından kaynaklanmıştır.

2-Sektörler itibarıyla mali durum:

KİT toplam kaynak ve varlıkları ile bunların sektörlere göre dağılımı 28 sayılı çizelgede; sektörlerin mali durumlarına ilişkin veriler ve bu veriler ışığında hesaplanan rasyolar 29-36 sayılı çizelgelerde gösterilmiştir.

Çizelge: 28- Varlık ve kaynakların sektörlerle göre dağılımı (Bin TL)

Sektör ve alt sektörler	2012		2013		2014		2015		2016		Son iki yıl farkı (%)	
	Toplam	(%)	Toplam	%	Toplam	%	Toplam	%	Toplam	%	Toplam	%
1-Tarım	1.204.637	0,3	1.637.906	0,3	1.768.580	0,3	1.899.688	0,3	2.053.373	0,2	153.685	8,1
2-Sanayi:												
a)Madencilik	13.346.146	3,0	14.149.600	2,7	17.220.520	2,9	20.991.237	2,9	28.235.823	3,1	7.244.586	34,5
b)İmalat sanayii	8.062.277	1,8	7.623.813	1,5	8.372.859	1,4	8.568.937	1,2	10.989.522	1,2	2.420.585	28,2
c)Enerji	59.980.316	13,7	52.135.636	10,1	48.216.563	8,1	45.751.104	6,4	51.897.762	5,8	6.146.658	13,4
Toplam (2)	81.388.739	18,6	73.909.049	14,4	73.809.942	12,4	75.311.278	10,6	91.123.107	10,1	15.811.829	21,0
3-Hizmetler:												
a)Ulaştırma-haberleşme	44.953.029	10,3	50.635.672	9,8	59.052.388	9,9	67.226.941	9,4	80.368.719	8,9	13.141.778	19,5
b)Ticaret	8.218.102	1,9	7.683.712	1,5	7.192.071	1,2	9.789.054	1,4	11.642.360	1,3	1.853.306	18,9
c)Diğ.Hizmetler	16.222.623	3,7	1.203.083	0,2	1.212.207	0,2	1.201.276	0,2	2.584.276	0,3	1.383.000	115,1
Toplam (3)	69.393.754	15,8	59.522.467	11,6	67.456.666	11,3	78.217.271	11,0	94.595.355	10,5	16.378.084	20,9
Toplam (1+2+3)	151.987.130	34,7	135.069.422	26,2	143.035.188	24,0	155.428.237	21,8	187.771.835	20,8	32.343.598	20,8
Düzeltilme (-)	16.348.243	3,7	14.154.918	2,8	5.799.301	1,0	3.995.446	0,6	5.847.439	0,6	1.851.993	46,4
Net toplam (1+2+3)	135.638.887	31,0	120.914.504	23,5	137.235.887	23,0	151.432.791	21,2	181.924.396	20,2	30.491.605	20,1
4-Mali kuruluşlar	302.308.229	69,0	393.679.287	76,5	458.463.922	77,0	562.260.951	78,8	719.314.773	79,8	157.053.822	27,9
Genel toplam	437.947.116	100,0	514.593.791	100,0	595.699.809	100,0	713.693.742	100,0	901.239.169	100,0	187.545.427	26,3

Çizelge: 29- Tarım sektörünün 2012-2016 yılları mali durumu

M a l i d u r u m	2012		2013		2014		2015		2016		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	937.670	77,8	1.169.724	71,4	1.105.043	62,5	1.173.169	61,8	1.332.073	64,9	158.904	13,5
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	735	0,1	569	0,0	253	0,0	0	0,0	0	0,0	0	
b) Kısa süreli	266.232	22,1	467.613	28,5	663.284	37,5	726.519	38,2	721.300	35,1	(5.219)	(0,7)
Toplam (2)	266.967	22,2	468.182	28,6	663.537	37,5	726.519	38,2	721.300	35,1	(5.219)	(0,7)
3 - Yabancı kaynaklara sirayet eden zarar (-) Kaynaklar toplamı	1.204.637	100,0	1.637.906	100,0	1.768.580	100,0	1.899.688	100,0	2.053.373	100,0	153.685	8,1
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	752.569	62,5	1.055.133	64,4	1.201.989	68,0	1.300.534	68,5	1.346.017	65,6	45.483	3,5
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	4.374	0,4	4.730	0,3	5.018	0,3	5.773	0,3	5.868	0,3	95	1,6
Toplam (1)	756.943	62,8	1.059.863	64,7	1.207.007	68,2	1.306.307	68,8	1.351.885	65,8	45.578	3,5
2 - Dönen varlıklar												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	433.743	36,0	568.536	34,7	555.297	31,4	575.784	30,3	669.349	32,6	93.565	16,3
b) Hazır değerler	13.951	1,2	9.507	0,6	6.276	0,4	17.597	0,9	32.139	1,6	14.542	82,6
Toplam (2)	447.694	37,2	578.043	35,3	561.573	31,8	593.381	31,2	701.488	34,2	108.107	18,2
Varlıklar toplamı	1.204.637	100,0	1.637.906	100,0	1.768.580	100,0	1.899.688	100,0	2.053.373	100,0	153.685	8,1

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	: Öz kaynaklar/yabancı kaynaklar*100	=	351,23	249,84	166,54	161,48	184,68
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar toplamına oranı	: Paraya çevrilebilir ve hazır değerler/ Varlıklar toplamı*100	=	37,53	35,58	32,04	31,54	34,45
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	: Bağlı değerler/Öz kaynaklar*100	=	80,26	90,20	108,77	110,86	101,05
Disponibilite oranı	: Hazır değerler / Kısa süreli borçlar*100	=	5,24	2,03	0,95	2,42	4,46
Genişletilmiş likidite oranı	: Dönen varlıklar / Kısa süreli borçlar*100	=	168,16	123,62	84,67	81,67	97,25
Mali rantabilite oranı	: Dönem sonuçları (Kar) / Öz kaynaklar*100	=	1,69	2,74	(11,28)	(6,81)	(6,84)

Çizelge: 30- Madencilik sektörünün 2012-2016 yılları mali durumu

M a l i d u r u m	2012		2013		2014		2015		2016		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	9.503.309	71,2	10.310.201	72,9	11.724.463	68,1	12.593.721	60,0	15.737.610	55,7	3.143.889	25,0
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	574.406	4,3	571.684	4,0	2.831.729	16,4	5.963.190	28,4	8.783.642	31,1	2.820.452	47,3
b) Kısa süreli	3.268.431	24,5	3.267.715	23,1	2.664.328	15,5	2.434.326	11,6	3.714.571	13,2	1.280.245	52,6
Toplam (2)	3.842.837	28,8	3.839.399	27,1	5.496.057	31,9	8.397.516	40,0	12.498.213	44,3	4.100.697	48,8
3 - Yabancı kaynaklara sırayet eden zarar (-)												
Kaynaklar toplamı	13.346.146	100,0	14.149.600	100,0	17.220.520	100,0	20.991.237	100,0	28.235.823	100,0	7.244.586	34,5
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	4.152.437	31,1	4.054.917	28,7	5.600.552	32,5	5.551.843	26,4	4.421.816	15,7	(1.130.027)	(20,4)
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	1.251.994	9,4	2.045.328	14,5	6.438.558	37,4	10.586.316	50,4	16.546.755	58,6	5.960.439	56,3
Toplam (1)	5.404.431	40,5	6.100.245	43,1	12.039.110	69,9	16.138.159	76,9	20.968.571	74,3	4.830.412	29,9
2 - Dönen varlıklar												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	4.808.194	36,0	5.403.668	38,2	4.862.862	28,2	4.479.542	21,3	6.635.600	23,5	2.156.058	48,1
b) Hazır değerler	3.133.521	23,5	2.645.687	18,7	318.548	1,8	373.536	1,8	631.652	2,2	258.116	69,1
Toplam (2)	7.941.715	59,5	8.049.355	56,9	5.181.410	30,1	4.853.078	23,1	7.267.252	25,7	2.414.174	49,7
Varlıklar toplamı	13.346.146	100,0	14.149.600	100,0	17.220.520	100,0	20.991.237	100,0	28.235.823	100,0	7.244.586	34,5

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	: Öz kaynaklar/yabancı kaynaklar*100	=	247,30	2012	2013	2014	2015	2016
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar toplamına oranı	: Paraya çevrilebilir ve hazır değerler/ Varlıklar toplamı*100	=	68,89	71,34	67,48	73,55	84,34	
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	: Bağlı değerler/Öz kaynaklar*100	=	43,69	39,33	47,77	44,08	28,10	
Disponiblite oranı	: Hazır değerler / Kısa süreli borçlar* 100	=	95,87	80,96	11,96	15,34	17,00	
Genişletilmiş likidite oranı	: Dönen varlıklar / Kısa süreli borçlar* 100	=	242,98	246,33	194,47	199,36	195,64	
Mali rantabilite oranı	: Dönem sonuçları (Kâr) / Öz kaynaklar* 100	=	27,16	20,32	10,94	11,09	23,42	

Çizelge: 31- İmalat sektörünün 2012-2016 yılları mali durumu

M a l i d u r u m	2012		2013		2014		2015		2016		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	4.279.451	53,1	4.313.908	56,6	4.420.498	52,8	5.084.850	59,3	5.229.357	47,6	144.507	2,8
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	389.612	4,8	322.873	4,2	423.026	5,1	468.527	5,5	517.012	4,7	48.485	10,3
b) Kısa süreli	3.393.214	42,1	2.987.032	39,2	3.529.335	42,2	3.015.560	35,2	5.243.153	47,7	2.227.593	73,9
Toplam (2)	3.782.826	46,9	3.309.905	43,4	3.952.361	47,2	3.484.087	40,7	5.760.165	52,4	2.276.078	65,3
3 - Yabancı kaynaklara sirayet eden zarar (-)												
Kaynaklar toplamı	8.062.277	100,0	7.623.813	100,0	8.372.859	100,0	8.568.937	100,0	10.989.522	100,0	2.420.585	28,2
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	1.617.106	20,1	1.697.895	22,3	1.739.477	20,8	2.098.799	24,5	2.275.928	20,7	177.129	8,4
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	291.299	3,6	157.122	2,1	568.204	6,8	172.121	2,0	19.223	0,2	(152.898)	(88,8)
Toplam (1)	1.908.405	23,7	1.855.017	24,3	2.307.681	27,6	2.270.920	26,5	2.295.151	20,9	24.231	1,1
2 - Dönen varlıklar												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	5.128.639	63,6	5.201.260	68,2	5.744.738	68,6	5.969.100	69,7	7.643.663	69,6	1.674.563	28,1
b) Hazır değerler	1.025.233	12,7	567.536	7,4	320.440	3,8	328.917	3,8	1.050.708	9,6	721.791	219,4
Toplam (2)	6.153.872	76,3	5.768.796	75,7	6.065.178	72,4	6.298.017	73,5	8.694.371	79,1	2.396.354	38,0
Varlıklar toplamı	8.062.277	100,0	7.623.813	100,0	8.372.859	100,0	8.568.937	100,0	10.989.522	100,0	2.420.585	28,2

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	:	Öz kaynaklar/yabancı kaynaklar*100	=	113,13	130,33	111,84	145,94	90,78
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar toplamına oranı	:	Paraya çevrilebilir ve hazır değerler/ Varlıklar toplamı*100	=	79,94	77,73	79,22	75,51	79,29
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	:	Bağlı değerler/Öz kaynaklar*100	=	37,79	39,36	39,35	41,28	43,52
Disponibilite oranı	:	Hazır değerler / Kısa süreli borçlar*100	=	30,21	19,00	9,08	10,91	20,04
Genişletilmiş likidite oranı	:	Dönen varlıklar / Kısa süreli borçlar*100	=	181,36	193,13	171,85	208,85	165,82
Mali rantabilite oranı	:	Dönem sonuçları (Kâr) / Öz kaynaklar*100	=	-	-	-	0,31	3,10

Çizelge: 32- Enerji sektörünün 2012-2016 yılları mali durumu

M a l i d u r u m	2012		2013		2014		2015		2016		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	30.018.867	50,0	27.386.957	52,5	28.891.117	59,9	29.015.023	63,4	34.024.839	65,6	5.009.816	17,3
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	5.292.126	8,8	5.576.148	10,7	6.572.839	13,6	9.312.430	20,4	9.550.293	18,4	237.863	2,6
b) Kısa süreli	24.669.323	41,1	21.518.577	41,3	12.752.607	26,4	7.423.651	16,2	8.322.630	16,0	898.979	12,1
Toplam (2)	29.961.449	50,0	27.094.725	52,0	19.325.446	40,1	16.736.081	36,6	17.872.923	34,4	1.136.842	6,8
3 - Yabancı kaynaklara sirayet eden zarar (-)			2.346.046	4,5								
Kaynaklar toplamı	59.980.316	100,0	52.135.636	100,0	48.216.563	100,0	45.751.104	100,0	51.897.762	100,0	6.146.658	13,4
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	27.868.426	46,5	23.634.808	45,3	25.939.775	53,8	26.968.859	58,9	28.905.523	55,7	1.936.664	7,2
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	150.142	0,3	222.336	0,4	3.785.275	7,9	3.484.522	7,6	3.046.589	5,9	(437.933)	(12,6)
Toplam (1)	28.018.568	46,7	23.857.144	45,8	29.725.050	61,6	30.453.381	66,6	31.952.112	61,6	1.498.731	4,9
2 - Dönen varlıklar												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	29.395.103	49,0	25.353.134	48,6	16.508.969	34,2	14.632.526	32,0	19.853.410	38,3	5.220.884	35,7
b) Hazır değerler	2.566.645	4,3	2.925.358	5,6	1.982.544	4,1	665.197	1,5	92.240	0,2	(572.957)	(86,1)
Toplam (2)	31.961.748	53,3	28.278.492	54,2	18.491.513	38,4	15.297.723	33,4	19.945.650	38,4	4.647.927	30,4
Varlıklar toplamı	59.980.316	100,0	52.135.636	100,0	48.216.563	100,0	45.751.104	100,0	51.897.762	100,0	6.146.658	13,4

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	: Öz kaynaklar/yabancı kaynaklar*100	=	100,19	101,08	101,08	149,50	173,37	190,37
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar toplamına oranı	: Paraya çevrilebilir ve hazır değerler/ Varlıklar toplamı*100	=	53,54	54,67	46,20	41,05	44,30	
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	: Bağlı değerler/Öz kaynaklar*100	=	92,84	86,30	89,78	92,95	84,95	
Disponibilite oranı	: Hazır değerler / Kısa süreli borçlar*100	=	10,40	13,59	15,55	8,96	1,11	
Genişletilmiş likidite oranı	: Dönen varlıklar / Kısa süreli borçlar*100	=	129,56	131,41	145,00	206,07	239,66	
Mali rantabilite oranı	: Dönem sonuçları (Kâr) / Öz kaynaklar*100	=	8,30	0,80	(5,60)	2,55	14,8	

Çizelge: 33- Ulaştırma-haberleşme sektörünün 2012-2016 yılları mali durumu

M a l i d u r u m	2012		2013		2014		2015		2016		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	28.690.733	63,8	34.579.970	68,3	40.248.029	68,2	47.571.930	70,8	59.480.233	74,0	11.908.303	25,0
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	2.264.702	5,0	2.680.075	5,3	3.093.212	5,2	3.445.776	5,1	5.202.213	6,5	1.756.437	51,0
b) Kısa süreli	13.997.594	31,1	13.375.627	26,4	15.711.147	26,6	16.209.235	24,1	15.686.273	19,5	(522.962)	(3,2)
Toplam (2)	16.262.296	36,2	16.055.702	31,7	18.804.359	31,8	19.655.011	29,2	20.888.486	26,0	1.233.475	6,3
3 - Yabancı kaynaklara sıra yet eden zarar (-)												
Kaynaklar toplamı	44.953.029	100,0	50.635.672	100,0	59.052.388	100,0	67.226.941	100,0	80.368.719	100,0	13.141.778	19,5
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	23.879.815	53,1	29.894.217	59,0	36.313.608	61,5	43.068.255	64,1	52.659.806	65,5	9.591.551	22,3
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	367.697	0,8	173.128	0,3	52.977	0,1	459.864	0,7	1.459.332	1,8	999.468	217,3
Toplam (1)	24.247.512	53,9	30.067.345	59,4	36.366.585	61,6	43.528.119	64,7	54.119.138	67,3	10.591.019	24,3
2 - Dönen varlıklar												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	18.644.307	41,5	17.630.980	34,8	18.332.686	31,0	18.233.508	27,1	18.635.475	23,2	401.967	2,2
b) Hazır değerler	2.061.210	4,6	2.937.347	5,8	4.353.117	7,4	5.465.314	8,1	7.614.106	9,5	2.148.792	39,3
Toplam (2)	20.705.517	46,1	20.568.327	40,6	22.685.803	38,4	23.698.822	35,3	26.249.581	32,7	2.550.759	10,8
Varlıklar toplamı	44.953.029	100,0	50.635.672	100,0	59.052.388	100,0	67.226.941	100,0	80.368.719	100,0	13.141.778	19,5

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	: Öz kaynaklar/yabancı kaynaklar*100	=	176,42	215,38	214,04	242,03	284,75
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar toplamına oranı	: Paraya çevrilebilir ve hazır değerler/ Varlıklar toplamı*100	=	46,88	40,96	38,51	35,94	34,48
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	: Bağlı değerler/Öz kaynaklar*100	=	83,23	86,45	90,22	90,53	88,53
Disponibilite oranı	: Hazır değerler / Kısa süreli borçlar*100	=	14,73	21,96	27,71	33,72	48,54
Genişletilmiş likidite oranı	: Dönen varlıklar / Kısa süreli borçlar*100	=	147,92	153,77	144,39	146,21	167,34
Mali rantabilite oranı	: Dönem sonuçları (Kâr) /Öz kaynaklar*100	=	-	4,39	(2,41)	2,12	15,1

Çizelge: 34- Ticaret sektörünün 2012-2016 yılları mali durumu

Mali Durum	2012		2013		2014		2015		2016		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	4.252.310	51,7	3.831.924	49,9	4.167.259	57,9	4.812.802	49,2	4.951.363	42,5	138.561	2,9
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	2.244.992	27,3	1.932.576	25,2	1.254.411	17,4	1.287.840	13,2	1.351.647	11,6	63.807	5,0
b) Kısa süreli	1.720.800	20,9	1.919.212	25,0	1.770.401	24,6	3.688.412	37,7	5.339.350	45,9	1.650.938	44,8
Toplam (2)	3.965.792	48,3	3.851.788	50,1	3.024.812	42,1	4.976.252	50,8	6.690.997	57,5	1.714.745	34,5
3 - Yabancı kaynaklara sirayet eden zarar (-) Kaynaklar toplamı	8.218.102	100,0	7.683.712	100,0	7.192.071	100,0	9.789.054	100,0	11.642.360	100,0	1.853.306	18,9
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	1.885.238	22,9	1.098.716	14,3	1.147.487	16,0	1.153.447	11,8	1.150.738	9,9	(2.709)	(0,2)
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	80.877	1,0	71.680	0,9	116.077	1,6	155.760	1,6	178.514	1,5	22.754	14,6
Toplam (1)	1.966.115	23,9	1.170.396	15,2	1.263.564	17,6	1.309.207	13,4	1.329.252	11,4	20.045	1,5
2 - Dönen varlıklar												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	5.315.711	64,7	5.242.344	68,2	4.295.689	59,7	6.762.783	69,1	7.933.336	68,1	1.170.553	17,3
b) Hazır değerler	936.276	11,4	1.270.972	16,5	1.632.818	22,7	1.717.064	17,5	2.379.772	20,4	662.708	38,6
Toplam (2)	6.251.987	76,1	6.513.316	84,8	5.928.507	82,4	8.479.847	86,6	10.313.108	88,6	1.833.261	21,6
Varlıklar toplamı	8.218.102	100,0	7.683.712	100,0	7.192.071	100,0	9.789.054	100,0	11.642.360	100,0	1.853.306	18,9

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	=	2012	2013	2014	2015	2016
		%	%	%	%	%
	=	107,22	99,48	137,77	96,72	74,00
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar toplamına oranı	: Öz kaynaklar/yabancı kaynaklar*100					
		=	77,06	84,05	88,22	90,12
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	: Paraya çevrilebilir ve hazır değerler/ Varlıklar toplamı*100					
		=	44,33	27,54	23,97	23,24
Disponibilite oranı	: Bağlı değerler/Öz kaynaklar*100					
		=	54,41	66,22	46,55	44,57
Genişletilmiş likidite oranı	: Hazır değerler / Kısa süreli borçlar*100					
		=	363,32	339,37	229,91	193,15
Mali rantabilite oranı	: Dönen varlıklar / Kısa süreli borçlar*100					
		=	5,08	6,25	7,62	9,35
	: Dönem sonuçları (Kâr) / Öz kaynaklar*100					

Çizelge: 35- Diğer hizmetler sektörünün 2012-2016 yılları mali durumu

Mali durum	2012		2013		2014		2015		2016		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	5.779.014	35,6	832.728	69,2	889.562	73,4	962.693	80,1	2.319.213	89,7	1.356.520	140,9
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	1.295.609	8,0	256.332	21,3	223.488	18,4	136.863	11,4	70.053	2,7	(66.810)	(48,8)
b) Kısa süreli	9.148.000	56,4	127.765	10,6	123.968	10,2	121.180	10,1	195.010	7,5	73.830	60,9
Toplam (2)	10.443.609	64,4	384.097	31,9	347.456	28,7	258.043	21,5	265.063	10,3	7.020	2,7
3 - Yabancı kaynaklara sirayet eden zarar (-)			13.742		24.811	2,0	19.460	1,6			(19.460)	(100,0)
Kaynaklar toplamı	16.222.623	100,0	1.203.083	100,0	1.212.207	100,0	1.201.276	100,0	2.584.276	100,0	1.383.000	115,1
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	3.183.143	19,6	800.308	66,5	947.952	78,2	928.782	77,3	2.003.542	77,5	1.074.760	115,7
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	857.676	5,3	54.860	4,6	38.424	3,2	72.856	6,1	19.008	0,7	(53.848)	(73,9)
Toplam (1)	4.040.819	24,9	855.168	71,1	986.376	81,4	1.001.638	83,4	2.022.550	78,3	1.020.912	101,9
2 - Dönen varlıklar												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	10.982.961	67,7	227.802	18,9	171.564	14,2	125.863	10,5	226.671	8,8	100.808	80,1
b) Hazır değerler	1.198.843	7,4	120.113	10,0	54.267	4,5	73.775	6,1	335.055	13,0	261.280	354,2
Toplam (2)	12.181.804	75,1	347.915	28,9	225.831	18,6	199.638	16,6	561.726	21,7	362.088	181,4
Varlıklar toplamı	16.222.623	100,0	1.203.083	100,0	1.212.207	100,0	1.201.276	100,0	2.584.276	100,0	1.383.000	115,1

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	: Öz kaynaklar/yabancı kaynaklar*100	=	55,34	216,80	256,02	373,07	874,97
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar toplamına oranı	: Paraya çevrilebilir ve hazır değerler/ Varlıklar toplamı*100	=	80,38	33,48	21,80	22,68	22,47
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	: Bağlı değerler/Öz kaynaklar*100	=	55,08	96,11	106,56	96,48	86,39
Disponibilite oranı	: Hazır değerler / Kısa süreli borçlar*100	=	13,10	94,01	43,78	60,88	171,81
Genişletilmiş likidite oranı	: Dönen varlıklar / Kısa süreli borçlar*100	=	133,16	272,31	182,17	164,75	288,05
Mali rantabilite oranı	: Dönem sonuçları (Kâr) / Öz kaynaklar*100	=	5,70	(12,49)	3,01	3,70	(0,72)

Çizelge: 36- Mali kuruluşların 2012-2016 yılları mali durumu

Mali durum	2012		2013		2014		2015		2016		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	44.126.628	14,6	48.076.399	12,2	61.266.550	13,4	68.575.606	12,2	80.557.929	11,2	11.982.323	17,5
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	27.666.387	9,2	40.294.197	10,2	54.967.255	12,0	73.903.172	13,1	116.352.083	16,2	42.448.911	57,4
b) Kısa süreli	230.515.214	76,3	305.308.691	77,6	342.230.117	74,6	419.782.173	74,7	522.190.152	72,6	102.407.979	24,4
Toplam (2)	258.181.601	85,4	345.602.888	87,8	397.197.372	86,6	493.685.345	87,8	638.542.235	88,8	144.856.890	29,3
3 - Azınlık payları									214.609	0,0	214.609	
Kaynaklar toplamı	302.308.229	100,0	393.679.287	100,0	458.463.922	100,0	562.260.951	100,0	719.314.773	100,0	157.053.822	27,9
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	5.085.976	1,7	5.854.469	1,5	9.311.734	2,0	11.604.529	2,1	11.272.496	1,6	(332.033)	(2,9)
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	136.913.755	45,3	134.583.567	34,2	199.256.400	43,5	288.812.363	51,4	396.378.616	55,1	107.566.253	37,2
Toplam (1)	141.999.731	47,0	140.438.036	35,7	208.568.134	45,5	300.416.892	53,4	407.651.112	56,7	107.234.220	35,7
2 - Dönen varlıklar												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	116.616.691	38,6	196.069.106	49,8	187.921.376	41,0	186.525.583	33,2	220.408.536	30,6	33.882.953	18,2
b) Hazır değerler	43.691.807	14,5	57.172.145	14,5	61.974.412	13,5	75.318.476	13,4	91.255.125	12,7	15.936.649	21,2
Toplam (2)	160.308.498	53,0	253.241.251	64,3	249.895.788	54,5	261.844.059	46,6	311.663.661	43,3	49.819.602	19,0
Varlıklar toplamı	302.308.229	100,0	393.679.287	100,0	458.463.922	100,0	562.260.951	100,0	719.314.773	100,0	157.053.822	27,9

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	: Öz kaynaklar/yabancı kaynaklar*100	2012	2013	2014	2015	2016
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar toplamına oranı	: Paraya çevrilebilir ve hazır değerler/ Varlıklar toplamı*100	= 17,09	13,91	15,42	13,89	12,62
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	: Bağlı değerler/Öz kaynaklar*100	= 98,32	98,51	97,97	97,94	98,43
Disponibilitite oranı	: Hazır değerler / Kısa süreli borçlar*100	= 11,53	12,18	15,20	16,92	13,99
Genişletilmiş likidite oranı	: Dönen varlıklar / Kısa süreli borçlar*100	= 18,95	18,73	18,11	17,94	17,48
Mali rantabilite oranı	: Dönem sonuçları (Kâr) / Öz kaynaklar*100	= 17,70	18,68	15,79	16,68	18,08

KİT'lerin mali durumlarıyla ilgili olarak, gerek sektörler bazında yapılan incelemede, gerekse bu raporun 3 ve 4 numaralı eklerinde kaynak ve varlıkların ayrıntısı verildiğinden, aşağıda sektörler itibarıyla yapılan mali durum değerlendirmelerinde genel bilgilere yer verilmiştir.

a) Tarım sektörü:

Tarım sektöründe faaliyet gösteren tek KİT olan TİGEM'in 2016 yılı kaynak ve varlıkları bir önceki döneme göre %8,1 oranında, hazır değerleri %82,6 oranında artmıştır.

b) Sanayi sektörü:

Sanayi sektöründe faaliyet gösteren KİT'lerin 2012-2016 dönemine ait mali durumları madencilik, imalat ve enerji alt sektörleri bazında aşağıda incelenmiştir.

2016 yılı itibarıyla madencilik sektöründe faaliyet gösteren 4 kuruluşun toplam varlıkları sanayi sektörünün %31'ini oluşturmuştur.

Madencilik alt sektöründe faaliyet gösteren KİT'lerin 2016 yılı toplam kaynak ve varlıkları 2012 yılı değerlerine göre %111,6 oranında, bir önceki yıla göre ise %34,5 oranında artmıştır. Artış; dönen varlıklarındaki %49,7'lik artıştan kaynaklanmıştır.

2016 yılında imalat sanayinde faaliyet gösteren 10 kuruluşun toplam kaynak ve varlıkları sanayi sektörünün %12,1'ini oluşturmuştur.

İmalat sektöründe faaliyet gösteren KİT'lerin 2016 yılı toplam kaynak ve varlıkları, 2012 yılı değerlerine göre %36,3 oranında ve bir önceki yıla göre %28,2 oranında artmıştır.

Sektörde yer alan ESK; 2016 yılında canlı hayvan satışlarından ihtiyacının çok üzerinde nakit girişi sağlamış ve yabancı kaynaklarını ödemiştir. Ayrıca, geçmiş yıllarda zarar eden kuruluşun 2016 yılında kar etmesi sektörün gelişimine önemli katkı sağlamıştır.

Ayrıca, T.Şeker Fabrikaları AŞ'nin dönen varlıkları %29,3 oranında artış göstermiş ve sektörü olumlu yönde etkilemiştir.

2016 yılı itibarıyla enerji sektöründe yer alan 5 kuruluşun toplam kaynak ve varlıkları sanayi sektörünün %57'sini oluşturmuştur.

Enerji sektöründe faaliyet gösteren KİT'lerin toplam kaynak ve varlıkları 2012-2015 döneminde sektörde gerçekleşen özelleştirmelerin etkisiyle %23,7 oranında azalırken, 2016 yılında %13,4 oranında artış göstermiştir.

c) Hizmetler sektörü:

Hizmetler sektörünün %85'ini oluşturan Ulaştırma-haberleşme alt sektöründe faaliyet gösteren toplam 7 KİT'in 2016 yılı toplam kaynak ve varlıkları 2012 yılına göre %78,8 oranında, bir önceki döneme göre ise %19,5 oranında artmıştır. Bu artışta, kuruluşların öz kaynaklarındaki %25 oranındaki artış etkili olmuştur.

TCDD'nin 2012-2016 faaliyet dönemleri zararlı sonuçlandığundan, iç kaynak yaratılamamış; kaynak ihtiyacı sürekli olarak Hazine tarafından yapılan sermaye artışları ve Hazine devirli/garantili yurt dışı krediler ile karşılanmıştır. Bu kapsamda 2016 yılında sermayeye mahsuben 4,2 milyar TL ödeme yapılmıştır.

Ticaret alanında faaliyet gösteren 3 kuruluşun 2016 yılı toplam kaynak ve varlıkları 2012 yılına göre %41,7, bir önceki döneme göre ise %18,9 oranında artmıştır. Söz konusu artışta; kısa süreli yabancı kaynaklardaki artış etkili olmuştur.

Sektörün büyük kuruluşu TMO, her yıl Bakanlar Kurulunca çıkarılan kararnamelerle, tarım ürünlerinin destekleme alımı ve satımında görevlendirilmektedir. İlgili kararnamelerde, verilen görev sonucu meydana gelen zararların Hazine’ce karşılanması gerektiği, ayrıca TMO’nun ürün alımları için gerek duyacağı finansmanın, görev zararlarının ödenmesi için Genel Bütçeye konulan ödenekten yapılacak aktarmalar, T.C. Merkez Bankası’nca sağlanacak reeskont kredisi ve iç ve dış piyasalardan temin edilecek krediler ile karşılanması öngörülmektedir. Kuruluşun 2016 yılı bilançosunda 2016 yılı faaliyetleriyle ilgili görev zararı 1.893 milyon TL, OHAL ve savaş stokları muhafaza görevinden zarar 80,5 milyon TL ve diğer görevler zararı 49,2 milyon TL olmak üzere toplam 2.022,9 milyon TL görev zararı alacağı bulunmaktadır.

2016 yılında, diğer hizmetler alt sektöründe yer alan 10 kuruluşun varlık toplamı geçen yıla göre %115,1 oranında artmıştır. Bu artış, sektöre dahil edilen Ziraat Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı AŞ ve Ziraat Katılım Varlık Kiralama AŞ’nin varlıklarından kaynaklanmıştır.

d) Mali kuruluşlar:

2016 yılında sektörde bulunan 19 şirketin kaynakları toplamı son beş yılda %137,9 oranında artarken, son dönem yıllık artışı %27,9 ile üretici fiyatları artış endeksinin yaklaşık altı kat üzerinde gerçekleşmiştir.

2015 yılında toplam kaynakların %87,8’i yabancı kaynak, %12,2’si öz kaynaklardan oluşmakta iken, 2016 yılında bu değerler sırasıyla %88,8 ve %11,2 olarak gerçekleşmiş; sektörün mali yeterlilik oranı da 2016 yılında 1,3 puan azalışla %12,6’a gerilemiştir.

Sektörün kullandığı yabancı kaynaklar önceki döneme göre %29,3 oranında artış gösterirken, öz kaynak artışı %17,5 seviyesinde olmuştur.

3- Finansman programı ve gerçekleşmesi:

KİT’ler, bağlı ortaklıkları, özelleştirme programındaki kuruluşları ve özel kanunlara tabi kuruluşları içeren finansman programları her yıl belirlenmekte ve Hazine Müsteşarlığı tarafından takip edilmektedir.

Genel yatırım ve finansman programı kapsamında olan kuruluşların kaynak, ödeme ve yatırım dengesi ile finansman ihtiyacı, temin edilen finansmanın kaynaklarıyla ilgili 2012-2016 dönemine ait değerler 37 sayılı, 2016 yılına ilişkin finansman programı, revize ve kesinleşen değerlerin İDT, KİK, özelleştirme programındaki kuruluşlar ve özel kanunlara tabi kuruluşlar bazında dağılımı 37/a sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 37- 2012-2016 yılları finansman sonuçları(*)

(Bin TL)

Finansman programı büyüklükleri	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	(%)
I-Yaratılan fonlar (I+2):	3.989.183	(2.027.676)	(3.768.055)	4.675.288	14.129.217	9.453.929	202,2
I-Ayrılanmış dönem kâr veya zararı (-) (A+B+C+D+E):	7.318.285	5.135.349	1.796.494	7.739.515	20.319.869	12.580.354	162,5
A-Dönem kâr veya zararı (-):	4.313.555	2.072.222	(1.013.204)	3.608.431	18.171.309	14.562.878	403,6
B-Görev zararı (tahakkuk eden) (-)	(1.579.211)	(1.761.227)	(1.801.810)	(1.939.016)	(3.338.903)	(1.399.887)	72,2
C-A mortisman (cari dönemde ayrılan) (+)	3.876.069	3.679.392	4.131.333	4.367.422	4.871.914	504.492	11,6
D-Karşılık giderleri (cari dönemde ayrılan) (+)	558.139	487.214	106.208	947.769	281.150	(666.619)	(70,3)
E-Kur farkları (+)	149.733	657.748	373.967	754.909	334.399	(420.510)	(55,7)
2-Kanuni yükümlülükler (-):	(3.329.102)	(7.163.025)	(5.564.549)	(3.064.227)	(6.190.652)	(3.126.425)	102,0
II-Toplam finansman ihtiyacı:	9.884.518	5.471.448	11.353.692	13.077.583	15.536.593	2.459.010	18,8
-Yatırım	6.426.637	7.216.094	8.588.170	9.192.603	9.015.183	(177.420)	(1,9)
-Stok artışı	2.266.482	1.453.818	(2.370.856)	1.588.801	805.166	(783.635)	(49,3)
-Sabit kıymet artışı	1.161.375	(3.007.347)	4.020.283	389.062	4.321.921	3.932.859	1.010,9
-Bağlı ortaklık ve iştiraklerdeki sermaye artışı	30.024	(191.117)	1.116.095	1.907.117	1.394.322	(512.795)	(26,9)
III-Borçlanma gereği (I-II)	5.895.335	7.499.124	15.121.747	8.402.295	1.407.375	(6.994.920)	(83,3)
IV-Net faiz ödemesi:	(315.596)	(528.122)	(250.712)	(272.346)	(666.126)	(393.780)	144,6
-Faiz gelirleri (-)	(662.589)	(758.194)	(563.548)	(573.445)	(1.325.990)	(752.545)	131,2
-Faiz giderleri (+)	346.993	230.072	312.836	301.099	659.864	358.765	119,2
V-Faiz dışı fazla (bütçe transferleri hariç) (III-IV)	(5.579.739)	(8.027.246)	(15.372.459)	(8.674.641)	(2.073.501)	6.601.140	(76,1)
VI-Toplam bütçe ve fon transferleri (tahsil veya mahsup olunan):	7.416.718	9.510.487	15.435.243	11.767.002	10.294.881	(1.472.121)	(12,5)
-Sermaye	5.504.466	7.856.462	13.136.862	9.499.959	7.775.922	(1.724.037)	(18,1)
-Görev zararı	1.887.577	1.627.094	2.298.381	2.264.844	2.519.675	254.831	11,3
-Yardım	24.675	26.931	0	2.199	(716)	(2.915)	(132,6)
VII-Transferler sonrası faiz dışı fazla (VI-V)	1.836.979	1.483.241	62.784	3.092.361	8.221.380	5.129.019	165,9

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Çizelge: 37/a- 2016 yılı finansman durumu (*)

Finansman programı	İDT			Klik			4046			Özel kanuna tabi			Toplam		
	Program	Revize	Kesin	Program	Revize	Kesin	Program	Revize	Kesin	Program	Revize	Kesin	Program	Revize	Kesin
1- Yaratılan fonlar	11.042.132	8.378.629	12.750.272	726.193	621.465	720.211	(22.255)	(279.166)	(7.327)	474.832	643.238	666.061	12.220.902	9.364.166	14.129.217
Ayıklanmış dönem kar zarar	15.134.910	11.249.616	16.875.128	2.284.821	2.332.954	2.442.262	(22.255)	(274.109)	(7.327)	833.178	1.032.524	1.009.806	18.230.654	14.340.985	20.319.869
+ Dönem kar zarar (690)	13.160.714	9.355.104	15.955.199	1.704.905	1.732.841	1.844.779	(319.408)	(585.788)	(327.837)	497.984	720.550	699.168	15.044.195	11.222.707	18.171.309
+Bütü satırlar	85.424.349	80.784.245	86.250.188	4.313.380	4.580.959	4.605.577	3.448.868	5.389.489	3.717.775	3.824.792	4.080.065	3.816.799	97.011.390	94.834.757	98.390.340
+Satış indirimleri	374.884	939.019	1.026.174	454.537	458.465	483.200	831	26.669	602	98.101	107.539	97.665	928.353	1.531.692	1.607.641
+Net satırlar	85.049.465	79.845.225	85.224.015	3.858.844	4.122.493	4.122.377	3.448.037	5.362.820	3.717.173	3.726.692	3.972.526	3.719.134	96.083.037	93.303.064	96.782.699
-Satışların maliyeti	67.103.634	64.509.922	69.065.794	1.939.413	2.087.001	2.077.100	3.031.069	5.030.087	3.389.002	2.703.367	2.910.813	2.792.161	74.777.483	74.537.823	77.324.057
-Faaliyet giderleri	4.412.280	4.295.693	3.955.568	250.105	255.535	246.137	708.538	867.346	769.452	676.346	851.213	722.630	6.047.269	6.249.801	5.695.787
+Diğer faaliyetler gelir ve kar	7.707.798	9.637.481	11.525.494	396.532	386.568	462.617	224.200	332.005	344.977	225.263	344.319	340.617	8.553.793	10.700.372	12.673.705
-Diğer faaliyetler gider ve zarar	6.179.619	7.924.986	7.304.341	388.498	418.932	406.341	11.990	98.992	31.549	116.161	104.444	99.095	6.696.268	8.547.354	7.841.326
-Finansman giderleri	522.341	847.971	989.647				62.110	38.407	15.847	8.258	0	0	592.708	886.378	1.005.494
+Olağan dışı gelir ve kar	599.748	1.738.320	5.402.835	48.348	29.506	19.543	61.268	87.717	141.882	113.103	327.854	330.290	822.467	2.183.397	5.893.850
-Olağan dışı gider ve zarar	1.978.423	4.287.349	4.881.794	20.803	44.259	30.180	239.207	333.483	325.319	62.941	57.679	76.987	2.301.374	4.722.770	5.314.280
-Görev zarar	2.004.330	2.758.245	3.338.903										2.004.330	2.758.245	3.338.903
+Cari yıl amortisman	3.839.283	3.501.061	3.676.906	573.743	593.639	595.159	293.876	305.221	303.994	320.368	296.566	295.855	5.027.270	4.696.487	4.871.914
+Karşılık	41.308	891.827	247.527	6.174	6.474	2.324	3.277	6.459	16.516	14.826	15.408	14.783	65.585	920.168	281.150
+Kur farkları	97.934	259.869	334.399										97.934	259.869	334.399
Kanunî yükümlülükler	(4.092.777)	(2.870.987)	(4.124.856)	(1.538.628)	(1.711.489)	(1.722.051)		(5.058)		(358.346)	(389.286)	(343.745)	(6.009.752)	(4.976.819)	(6.190.652)
-Kurumlar vergisi	978.952	753.981	802.077	335.127	383.635	409.056		2.721		78.425	134.536	134.536	1.392.503	1.274.874	1.345.669
-Tahakkuk eden peşin vergi	3.051.244	1.876.994	3.007.524	340.981	346.568	331.710		8.382		99.596	97.060	43.786	3.491.822	2.329.204	3.383.020
+Mahsup edilen peşin vergi	991.164	699.975	718.851	335.127	336.018	336.018		6.245		78.425	107.016	99.283	1.404.716	1.149.254	1.154.152
-Temettü ödemesi (Hazineye)	895.684	798.988	878.989	1.035.000	1.119.708	1.119.708				225.000	225.000	225.000	2.155.683	2.143.696	2.223.696
-Temettü stopajı (Maliyeye)	158.062	140.998	155.116	182.647	197.595	197.595				33.750	39.706	39.706	374.459	378.299	392.417
2- Toplam finansman ihtiyacı	13.093.953	14.715.739	13.914.952	873.550	827.032	743.852	522.516	1.098.844	566.178	588.422	524.039	311.611	15.078.441	17.165.655	15.536.593
- Yatırım	11.336.311	9.664.240	8.200.951	548.062	465.523	498.841	110.054	160.630	42.431	581.547	515.170	272.960	12.575.974	10.805.563	9.015.183
-Stok artışı	(958.901)	126.991	207.467	2.093	3.268	16.449	374.622	960.280	550.302	3.193	3.862	30.948	(578.993)	1.094.401	805.166
-Sabit kıymet artışı	417.043	3.744.378	4.112.211	323.395	358.241	228.562	37.840	(22.065)	(26.555)	3.682	5.007	7.703	781.960	4.085.560	4.321.921
-İştirak sermaye artışı	2.299.501	1.180.131	1.394.322										2.299.501	1.180.131	1.394.322
3- Borçlanma gereği	2.051.821	6.337.110	1.164.680	147.357	205.567	23.641	544.771	1.378.010	573.505	113.590	(119.199)	(354.450)	2.857.539	7.801.489	1.407.375
4- Net faiz ödemesi	108.484	(109.657)	(291.329)	(81.884)	(80.048)	(89.889)	9.618	(66.607)	(100.997)	(100.940)	(191.617)	(183.911)	(64.722)	(447.929)	(666.126)
-Faiz gelirleri	545.143	697.256	935.649	81.884	80.048	89.889	52.173	104.678	116.541	109.198	191.617	183.911	788.398	1.073.599	1.325.990
+Faiz giderleri	653.627	587.599	644.320				61.791	38.071	15.544	8.238			723.676	625.670	659.864
Faiz dışı fazla (bütcü transferleri hariç)	(1.943.337)	(6.446.767)	(1.456.008)	(229.241)	(285.615)	(113.530)	(535.154)	(1.444.617)	(674.502)	(214.530)	(72.418)	(170.539)	(2.922.261)	(8.249.418)	(2.073.501)
Toplam bütçe ve fon transferleri	10.523.386	11.483.640	10.175.820				62.000	413.050	119.061				10.535.386	11.896.690	10.294.881
Sermaye	8.551.000	7.626.869	7.656.891	0	0	0	61.000	412.050	119.030	0	0	0	8.612.000	8.038.919	7.775.922
Görev zararı	1.972.386	2.629.803	2.519.644	0	0	0	1.000	1.000	31	0	0	0	1.973.386	2.630.803	2.519.675
Yardım	0	1.226.968	(716)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1.226.968	(716)
Faiz dışı fazla (transferler sonrası)	8.580.050	5.036.873	8.719.811	(229.241)	(285.615)	(113.530)	(473.154)	(1.031.567)	(555.440)	(214.530)	(72.418)	(170.539)	7.663.125	3.647.273	8.221.380
Kaynak Hazine müsteşarlığı															

E-İŞLETME ÇALIŞMALARI

1-Alımlar:

Kamu hukukuna tâbi olan veya kamu kaynağı kullanan kurum ve kuruluşların yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usulleri belirleyen 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu 01.01.2003 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir. KİT'ler, 4734 sayılı Kanun'un 2/b maddesi ile Kamu İhale Kanunu kapsamı içinde yer almaktadır. 4603 sayılı Kanuna tabi bankaların ise, sadece yapım işleri kanun kapsamında bulunmaktadır. 13.02.2011 tarih 6111 sayılı Kanun ile bu bankaların doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları şirketlerin yapım ihaleleri dışındaki mal ve hizmet alımları, Kamu İhale Kanunu'nun kapsamı dışına çıkarılmıştır.

Kamu İhale Kanunu'nun 2 nci maddesinin son fıkrasında; enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektörlerinde faaliyet gösteren teşebbüs, işletme ve şirketlerin bu Kanun kapsamı dışında olduğu belirtilirken, geçici 4 üncü maddesinde bu kuruluşların kendi kanunları yürürlüğe girinceye kadar 4734 sayılı Kanuna tabi olacakları belirtilmiştir. Ancak, söz konusu kanuni düzenlemenin yapılmamış olması sebebiyle, bu kuruluşlarda 4734 sayılı Kanun uygulanmaya devam edilmektedir.

Kamu İhale Kanunu'ndan istisna tutulan mal ve hizmetler, Kanun'un 3 üncü maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu maddenin (g) fıkrasına göre; KİT'ler ile sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketlerin; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapacakları, yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli, 2015 yılı için 8.168.201 TL'yi aşmayan mal veya hizmet alımları istisna kapsamındadır. İstisna kapsamındaki mal ve hizmetler, kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamında, ilgili kuruluşların talebi üzerine Kamu İhale Kurumu tarafından belirlenmektedir.

KİT'lerin 2012-2016 yılları sektörler itibarıyla mal alımları cari fiyatlarla 38/a, 2003 yılı sabit fiyatlarıyla 38/b, 2012-2016 yılları mal alımlarının gruplar itibarıyla dağılımı 39, 2016 yılı mal alımlarının sektörel ayrıntısı 39/a, sektörler itibarıyla dış alımlar 40, hizmet alımları 41, 2016 yılında yüksek tutarlı alımı olan 25 kuruluşun 2012-2016 yılları ilk madde ve malzeme alımları 42 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 38/a – KİT'lerin sektörler itibarıyla tüm mal alımları

(Bin TL)

Sektörler	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
a) Tarım	177.961	199.022	218.362	229.993	373.822	143.829	62,5
b) Sanayi:							
ba) Madencilik	1.703.540	2.233.927	2.812.591	2.781.188	2.098.603	(682.585)	(25)
bb) İmalat	3.962.279	4.188.435	4.502.538	5.137.140	7.869.864	2.732.724	53,2
bc) Enerji	24.554.875	18.714.025	22.193.985	17.827.679	14.106.866	(3.720.813)	(21)
Toplam (b)	30.220.694	25.136.387	29.509.114	25.746.007	24.075.333	(1.670.674)	(6)
c) Hizmetler							
ca)Ulaş.-haberleş.	35.008.431	32.179.003	39.545.036	34.200.160	20.657.447	(13.542.713)	(40)
cb)Ticaret	6.091.947	6.023.539	5.958.575	10.337.164	9.898.310	(438.854)	(4)
cc) Diğer hizmet	6.272	5.544	5.956	4.268	6.091	1.823	42,7
Toplam(c)	41.106.650	38.208.086	45.509.567	44.541.592	30.561.848	(13.979.744)	(31)
d) Mali kuruluşlar	216.857	221.146	431.745	249.805	475.458	225.653	90,3
Genel toplam	71.722.162	63.764.641	75.668.788	70.767.397	55.486.461	(15.280.936)	(22)

Çizelge: 38/b- KİT'lerin sektörler itibarıyla tüm mal alımları (2003 yılı fiyatlarıyla)

(Bin TL)

Sektörler	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
a) Tarım	85.851	89.755	92.589	92.252	136.387	44.135	47,8
b) Sanayi:							
ba) Madencilik	821.815	1.007.453	1.192.584	1.115.554	765.662	(349.892)	(31)
bb) İmalat	1.911.467	1.888.895	1.909.149	2.060.543	2.871.270	810.720	39,3
bc) Enerji	11.845.663	8.439.625	9.410.611	7.150.808	5.146.801	(2.004.007)	(28)
Toplam (b)	14.578.944	11.335.973	12.512.345	10.326.905	8.783.733	(1.543.179)	(15)
c) Hizmetler:							
ca)Ulaş.-haberleşme	16.888.625	14.512.042	16.767.739	13.717.925	7.536.739	7.366.033	53,7
cb)Ticaret	2.938.852	2.716.487	2.526.533	4.146.309	3.611.336	(64.964)	(2)
cc)Diğer hizmet	3.026	2.500	2.525	1.712	2.222	412	24,1
Toplam(c)	19.830.503	17.231.030	19.296.797	17.865.946	11.150.297	(6.715.649)	(38)
d) Mali kuruluşlar	104.615	99.732	183.067	100.199	173.468	73.269	73,1
Genel toplam	34.599.914	28.756.489	32.084.797	28.385.302	20.243.884	(8.141.425)	(29)

Çizelge: 39- Gruplar itibarıyla KİT'lerin 2012-2016 dönemi mal alımları

(Bin TL)

Alımlar	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
-İlk madde	12.013.711	10.416.924	13.485.535	9.863.425	8.178.931	(1.684.494)	(17)
-İşl. malzemesi ve yedek	1.582.805	1.333.921	2.390.062	1.968.552	2.002.452	33.900	1,7
-Ticari mal	57.843.057	51.759.633	59.337.647	58.486.941	44.593.004	(13.893.937)	(24)
-Diğer alımlar	282.589	254.163	455.544	448.479	712.074	263.595	58,8
Toplam	71.722.162	63.764.641	75.668.788	70.767.397	55.486.461	(15.280.936)	(22)

Çizelge:39/a - KİT'lerin 2016 yılı mal alımlarının gruplar itibarıyla ayrıntısı

(Bin TL)

Alımlar	İlk madde	İşletme malz. ve yedek	Ticari mal	Diğer alımlar	Toplam
a) Tarım	12.475	229.177	131.900	-	373.822
b) Sanayi:					
ba) Madencilik	211.847	380.476	1.506.280	-	2.098.603
bb) İmalat	5.332.063	1.010.295	1.527.506	-	7.869.864
bc) Enerji	1.814.482	67.864	12.224.520	-	14.106.866
Toplam (b)	7.358.392	1.458.635	15.258.306	-	24.075.333
c) Hizmetler:					
ca)Ulaştırma.-haberleşme	587.254	273.592	19.614.593	182.008	20.657.447
cb)Ticaret	220.044	38.911	9.587.184	52.171	9.898.310
cc) Diğer hizmet	452	609		5.030	6.091
Toplam(c)	807.750	313.112	29.201.777	239.209	30.561.848
d) Mali kuruluşlar	44	1.528	1.021	472.865	475.458
Genel toplam	8.178.931	2.002.452	44.593.004	712.074	55.486.461

Çizelge: 40 – KİT'lerin sektörler itibarıyla dış mal alımları

(Bin TL)

Sektörler	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
a) Tarım	169	263	26	60	92.343	92.283	153.805
b) Sanayi:							
ba) Madencilik	14.451	527.694	300.986	384.327	102.105	(282.222)	(73,4)
bb) İmalat	399.976	157.299	219.454	221.737	1.727.053	1.505.316	679
bc) Enerji	5.886	202	7.215	107	-	(107)	(100)
Toplam (b)	420.313	685.195	527.655	606.171	1.829.158	1.222.987	202
c) Hizmetler							
ca)Ulaş.-haberleşme	34.156.918	29.646.497	36.213.952	32.521.801	19.397.662	(12.124.139)	(40)
cb)Ticaret	9.180	153.442	1.985.981	1.215.585	803.182	(412.403)	(34)
cc)Diğer hizmet	-	-	-	-	-	-	-
Toplam(c)	34.166.098	29.799.939	38.199.933	33.737.386	20.200.844	(13.536.542)	(40)
d) Mali kuruluşlar	122.678	37.734	105.078	1.223	11.312	10.089	825
Genel toplam	34.709.258	30.523.131	38.832.692	34.344.840	22.133.657	(12.211.183)	(35)

Çizelge : 41 – KİT'lerin sektörler itibarıyla hizmet alımları

(Bin TL)

Sektörler	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
a) Tarım	71.134	88.510	103.871	114.118	142.443	28.325	25
b) Sanayi:							
ba) Madencilik	677.984	697.791	660.411	980.742	759.393	(221.349)	(22,6)
bb) İmalat	308.410	358.272	407.636	440.019	503.499	63.480	14,4
bc) Enerji	880.283	467.902	600.593	602.779	705.067	102.288	17
Toplam (b)	1.866.677	1.523.965	1.668.640	2.023.540	1.967.959	(55.581)	(2,7)
c) Hizmetler:							
ca)Ulaş.-haberleşme	697.213	793.056	1.000.697	1.356.085	1.424.996	68.911	5,1
cb)Ticaret	139.466	140.138	207.827	162.352	202.617	40.265	24,8
cc)Diğer hizmet	41.737	82.392	25.145	20.289	29.674	9.385	46,3
Toplam(c)	878.416	1.015.586	1.233.669	1.538.726	1.657.287	118.561	7,7
d) Mali kuruluşlar	500.262	658.486	795.506	582.112	725.091	142.979	24,6
Genel toplam	3.316.489	3.286.547	3.801.686	4.258.496	4.492.780	234.284	5,5

Çizelge: 42-2016 yılında yüksek tutarlı mal alımı olan 25 kuruluş

(Bin TL)

Kuruluş	Sektör	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
							Tutar	%
1 BOTAŞ	Ulaştırma	34.168.635	31.651.009	38.548.607	33.329.413	19.841.348	(13.488.065)	(40)
2 TETAŞ (1)	Enerji	14.342.376	22.589.925	20.937.102	20.195.577	17.009.552	(3.186.025)	(16)
3 TMO	Ticaret	1.251.621	2.487.782	1.378.389	4.684.511	4.041.630	(642.881)	(14)
4 DMO	Ticaret	1.518.514	1.582.842	2.118.943	3.283.320	3.440.975	157.655	4,8
5 T. Şeker Fab. AŞ	İmalat	1.909.115	2.196.795	2.240.365	2.441.061	3.225.530	784.469	32,1
6 TP Petrol Dağıtım AŞ	Ticaret	1.739.806	1.952.915	2.461.243	2.369.333	2.415.705	46.372	2,0
7 ESK	İmalat	472.458	420.427	580.081	753.894	2.251.125	1.497.231	198,6
8 EÜAŞ (Konsolide)	Enerji	7.777.890	5.605.895	7.887.796	4.106.356	1.827.754	(2.278.602)	(55)
9 TKİ	Maden	953.239	1.029.488	984.106	1.177.839	1.685.918	508.079	43,1
10 ÇAY-KUR	İmalat	861.459	961.884	978.987	1.199.019	1.402.485	203.466	17,0
11 TCDD(Konsolide)	Ulaştırma	965.740	574.586	1.072.229	955.041	1.021.084	66.043	6,9
12 MKE	İmalat	355.071	340.613	352.178	378.963	501.106	122.143	32,2
13 T.C.Ziraat Bankası	Bankacılık	163.906	190.101	345.156	225.831	464.527	238.696	105,7
14 TİGEM	Tarım	177.961	199.022	218.362	229.993	373.822	143.829	62,5
15 TÜVASAŞ	İmalat	196.032	51.045	49.428	102.543	272.622	170.079	165,9
16 Eti Maden İşletmeleri	Maden	136.147	145.024	170.732	212.971	179.163	(33.808)	(16)
17 TPAO	Maden	525.178	976.398	777.983	446.694	143.963	(302.731)	(68)
18 DHMİ	Ulaştırma	100.935	118.791	111.867	120.280	134.241	13.961	11,6
19 TÜDEMSAŞ	İmalat	52.149	91.645	95.396	144.406	104.832	(39.574)	(27)
20 TÜLOMSAŞ	İmalat	94.982	110.718	183.374	99.334	102.709	3.375	3,4
21 TTK	Maden	88.976	83.017	79.798	102.512	89.559	(12.953)	(13)
22 PTT	Haberleşme	43.102	37.992	55.870	61.613	67.068	5.455	8,9
23 TEİAŞ	Enerji	66.025	48.754	55.401	81.477	54.415	(27.062)	(33)
24 TURKSAT	Haberleşme	51.634	26.535	57.997	59.654	54.224	(5.430)	(9)
25 Kıyı Emniyeti Gen. Md.	Ulaştırma	20.051	22.957	26.227	24.011	18.998	(5.013)	(21)
Toplam		68.033.002	73.496.160	81.767.617	76.785.646	60.724.355	(16.061.291)	(21)

(1) Sektör içinde kompanse edilen 4,8 milyar TL dahil.

2016 yılında KİT'lerin toplam mal alımları, önceki yıla göre % 22 oranında 15,2 milyar TL azalarak 55,5 milyar TL'ye düşmüştür. Azalış büyük ölçüde, BOTAŞ'ın geçen yıla göre doğal gaz alımlarının tutar itibarıyla %40 oranında 13,5 milyar TL azalmasından ve TETAŞ'ın alımlarının önceki yıla göre %16 oranında 3,1 milyar TL azalmasından kaynaklanmıştır.

2016 yılında KİT'lerin toplam mal alımlarının; %37,2'si ulaştırma haberleşme, %25,4'ü enerji, %17,8'i ticaret sektöründe, %19,6'sı da diğer sektörlerde gerçekleşmiştir. Ulaştırma haberleşme sektörü içinde en büyük pay, KİT alımlarının 19,8 milyar TL'sini gerçekleştiren BOTAŞ'a aittir.

2016 yılında KİT'lerin dış alımları, BOTAŞ'ın alımlarındaki tutarsal azalışın etkisiyle %35,6 oranında düşmüştür. Dış alımların %87,6'sı ulaştırma sektöründe, %3,7'si ticaret sektöründe gerçekleşmiştir.

Ticaret sektöründe yer alan DMO'nun 2011 ve 2012 yıllarında 1,5 milyar TL, 2013 yılında 1,6 milyar TL, 2014 yılında 2,1 milyar TL, 2015 yılında 3,2 milyar TL olarak gerçekleşen alımlarının; 2016 yılında 3,4 milyar TL ile en üst seviyeye çıktığı görülmektedir.

KİT'ler içinde en büyük alımı gerçekleştiren ilk 25 kuruluşun 2016 yılı alımlarına bakıldığında, 19,8 milyar TL ile BOTAŞ ilk sırada, sektör içi alımlar dâhil 17 milyar TL ile TETAŞ ikinci sırada yer almıştır.

Sektörler itibarıyla genel durum incelendiğinde; tarım sektöründe faaliyet gösteren kuruluş olan TİGEM'in 2016 yılında gerçekleşen alımlar toplamının önceki yıla göre %62,5 oranında artarak 373,8 milyon TL olarak gerçekleştiği görülmektedir.

Sanayi sektörünün mal alımları, önceki yıla göre %6 oranında azalarak 24,1 milyar TL'ye düşmüştür. Bu tutarın %11'i madencilik, %19'u imalat ve %69'u enerji sektöründe gerçekleşmiştir.

Madencilik sektörü alımları önceki yıla göre %25 oranında azalarak 2,1 milyar TL'ye düşmüş olup bu azalışta, TPAO'nun 2016 yılı alımlarının önceki yıla göre %68 oranında 303 milyon TL azalarak 143,9 milyon TL'ye düşmesi etkili olmuştur.

İmalat sektörü alımları, 2016 yılında %53,2 oranında artarak 7,9 milyar TL tutarında gerçekleşmiştir. İmalat sektöründeki alımların %40,9'unu T. Şeker Fabrikaları AŞ, %28,6'sını ESK, %17,8'ini ÇAY-KUR, %6,4'ünü MKE ve kalan %6,3'ünü diğer kuruluşlar gerçekleştirmiştir.

Enerji sektörü alımları, 2016 yılında 19,2 milyar TL olarak gerçekleşmiş olup; 4,8 milyar TL tutarındaki sektör içi alımların düşülmesinden sonra nihai değer, 14,1 milyar TL olmuştur. Net alım tutarının görülebilmesi için, EÜAŞ'da üretilen ve TETAŞ'a satılan elektrik enerjisinin tutarı, toplam alımlardan düşülmüştür. Geçen yıla göre gerçekleşen azalış, büyük ölçüde EÜAŞ'ın yakıt alımlarındaki düşüşten ve TETAŞ'ın alımlarındaki düşüşten kaynaklanmıştır.

Ulaştırma-haberleşme sektörü alımları, 2016 yılında %40 oranında azalarak 20,7 milyar TL'ye düşmüştür. Sektör alımlarındaki azalış büyük ölçüde, BOTAŞ'ın geçen yıla göre doğal gaz alımlarının tutar itibarıyla %40 oranında 13,5 milyar TL azalmasından kaynaklanmıştır.

Ticaret sektörü alımları 2016 yılında %4,2 oranında azalarak 9,9 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Ticaret sektöründeki alımların %40,8'i TMO, %34,8'i DMO, %24,4'ü ise TP

Petrol Dağıtım AŞ tarafından gerçekleştirilmiştir. TMO'nun alımları, 2016 yılında %14 oranında azalış göstermiştir.

Ticaret sektöründe faaliyet gösteren DMO'nun alımları, 2016 yılında 157,7 milyon TL artarak 3,4 milyar TL'ye yükselmiştir. DMO'nun ticari mal alımları, müşteri dairelerin talebine bağlı olarak değişmektedir. Türkiye'de kamu kurum ve kuruluşları adına merkezi tedarik hizmetlerini yürütme görevi DMO'ya verilmiştir. Ancak, kamu kurum ve kuruluşlarının DMO'dan alım yapma zorunluluğu bulunmamaktadır.

2000'li yıllardan itibaren bütün dünyada, pek çok alanda işlemlerin elektronik ortamda yapılmasına yönelik çalışmalar yürütülmüş, bu durum kamu alımları dâhil pek çok işlemin birbiri ile bağlantılı olarak daha hızlı bir şekilde gerçekleştirmesi sonucunu ortaya koymuştur. Kurumların birçoğu alımlarda e-tedarik uygulamalarını etkin bir biçimde kullanmakta ya da kurulması yönünde çalışmalar sürdürülmektedir. Elektronik yolla yapılan kamu alımları, müşterilere işlem süresinin kısaltılması ve kolaylaştırılması, maliyeti düşürmesi ve raporlama ve değerlendirme sistemiyle mal alım sürecinin kontrolünde şeffaflık sağlanması gibi avantajlar sunmaktadır.

Kamu iktisadi teşebbüslerinin alımlarında elektronik tedarik uygulamalarının; alıcı ve satıcılara zaman ve maliyet tasarrufu sağlanması ve rekabetin artırılması yönünde katkı sağlayacağı dikkate alınarak, kamuda e-tedarik uygulamasına geçilmesi yönünde çalışmalar yapılması yararlı görülmektedir.

Mali kuruluşların alımları, 2016 yılında 225,7 milyon TL artarak 475 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Sektördeki alımlar; genel olarak bilgi işlem malzemesi, operasyon amaçlı cihazlar, taşıt yakıtı ve kırtasiye alımlarından oluşmaktadır.

Kamu iktisadi teşebbüslerine ait hizmet alımları tutarı, 2016 yılında geçen yıla göre %24,2 oranında artarak 4,5 milyar TL'ye yükselmiştir. 2015 yılına göre meydana gelen artışta, madencilik, ulaştırma haberleşme ve enerji sektörlerindeki hizmet alımlarının artması büyük ölçüde etkili olmuştur.

Tarım sektörü hizmet alımlarının tamamı, TİGEM tarafından gerçekleştirilen tarım işçiliği, koruma ve güvenlik hizmeti gibi alımları kapsamaktadır. Madencilik sektörü hizmet alımlarının ise yarıdan fazlası TKİ'nin yeraltı üretim işçiliği, kömür nakli ve diğer kalemlerdeki hizmet alımlarından, kalanı TTK, TPAO ve Eti Maden İşletmelerinin alımlarından oluşmaktadır.

Enerji sektöründeki hizmet alımları; termik santral teknik bakım ve onarımı, küçük HES işletilmesi, temizlik, araç kiralama, personel taşıma, yemek ve sosyal tesis işletmesi gibi hizmet alım kalemlerini içermektedir.

2016 yılında ulaştırma haberleşme sektörünün hizmet alımları 68,9 milyon TL artış göstererek 1,4 milyar TL'ye yükselmiştir.

Ticaret sektöründeki hizmet alımlarının 167,7 milyon TL'si TMO'nun, 20,9 milyon TL'si TP Petrol Dağıtım AŞ'nin, 13,9 milyon TL'si de DMO'nun hizmet alımlarını kapsamaktadır.

Diğer hizmetler sektörünün cari yıl hizmet alımları önceki yıla göre %46,3 oranında artarak 29,7 milyon TL'ye yükselirken, mali sektör hizmet alımları, önceki yıla göre %24,6 oranında artarak 725 milyon TL'ye yükselmiştir.

KİT'lerde temizlik ve yemek gibi yardımcı hizmetlerin yerine getirilmesini sağlamaya yönelik olarak başlatılan hizmet alımları yöntemi, giderlerde tasarruf sağlanması amacıyla yaygınlaşmış, son yıllarda esas faaliyet alanına giren birçok iş, hizmet alımı ile yürütülür hale gelmiştir.

TPAO'da arama ve üretim alanı ile ilgili hizmet alımı gerçekleştirilmektedir. Eti Maden İşletmeleri'nde triyaj (ayıklama), öğütme, ambalajlama gibi bazı işler yüklenici personeli tarafından yapılmaktadır. Aynı şekilde TKİ'de kömür kriblaj (eleme), lavvar (yıkama) ve torbalama tesislerinde çalıştırma ve yer altı üretim işçiliği gibi bazı üretimle ilgili işler yüklenici personeli tarafından yapılmaktadır.

KİT'lerde üçüncü kişilerden yapılan hizmet alımlarında, İş Kanunu'ndan doğan maddi yükümlülükler nedeniyle ortaya çıkan hukuki ihtilaflarda, son yıllarda kuruluşlar aleyhine verilen yargı kararlarının sürekli artması, kalıcı ve köklü çözümün sağlanması için yasal bir düzenlemenin yapılması gereğini ortaya koymaktadır.

2-Üretim:

Bu bölümde KİT üretimleri; tarım sektörü, sanayi sektörü, hizmetler sektörü ve mali kuruluşlar başlıkları altında incelenmiştir.

a) İşletmeciler kuruluşları:

aa) Tarım sektörü:

KİT'ler içinde esas faaliyet alanı tarım olan ve tarım sektöründe tek KİT durumunda bulunan TİGEM, Türkiye'nin bitkisel ve hayvansal üretimini artırmak, çeşitlendirmek ve ürün kalitesini iyileştirmek amacıyla yetiştirdiği tohumluk, fidan, fide ve benzerleri ile ürettiği damızlık hayvan ve spermaları yetiştiricilere intikal ettirmek, tarım teknolojisi, girdi kullanımı ve ıslahı konularında öncülük ve öğreticilik yapmaktadır. TİGEM bu faaliyetleri sırasında tarımsal üretimde de bulunmaktadır.

Yapısal sorunları nedeniyle kârlı ve verimli olarak çalıştırılmayan tarım işletmelerinin tasfiye edilerek, işletme hakkının TİGEM'in amaç ve faaliyetleri doğrultusunda kullanılmak üzere devri veya kiralanması hususunda 04.07.2003 tarih ve 2003/T-13 sayılı YPK kararı alınmıştır

2016 yılı itibarıyla, söz konusu 36 adet tarım işletmesinden, 17 adedi uzun süreli kiralama, 1 adedi kısmi kiralama ve 2 adedi de iştirak şeklinde olup, TİGEM kısmi kiralama yapılmış Boztepe TİM ile birlikte 17 adet tarım işletmesinde üretim faaliyetlerini sürdürmektedir.

TİGEM'in başlıca tarımsal mallar üretimi 43 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 43 - KİT'lerin başlıca tarımsal ve hayvansal ürün üretimi

Ürün cinsi	Birim	2012	2013	2014	2015	2016	2015'e göre fark		2016 yılı Türkiye üretimi içindeki KİT payı %
							Miktar	%	
Buğday	Bin ton	260	357	238	347	302	(45)	(13,0)	1,47
Arpa	Bin ton	17	26	11	27	14	(13)	(48,1)	0,21
Silaj mısır (yem)	Bin ton	116	145	165	198	194	(4)	(2,0)	0,96
Yonca (kuru ot)	Bin ton	20	23	28	37	43	6	16,2	-
Buzağı	Baş	9.260	8.088	9.883	11.279	11.325	46	0,4	-
Kuzu	Baş	55.655	62.098	70.980	72.744	90.799	18.055	24,8	-
Tay	Baş	297	311	311	332	341	9	2,7	-

2016 yılı toplam buğday üretimi önceki yıla göre %12,97 oranında azalara 302 bin ton olarak gerçekleşmiştir.

2016 yılında Dünya'da buğday üretimi 728 milyon ton, Türkiye'de ise bir önceki yıla göre %8,7 oranında azalışla 20,64 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılı dünya buğday üretiminde Türkiye'nin payı %2,8, TİGEM'in payı ise %0,05 olarak gerçekleşmiştir.

TİGEM'in 2016 yılında buğday verimi bir önceki yıla göre %5,6 oranına azalışla 269 kg/da olarak gerçekleşirken, Türkiye ortalama buğday verimi 285 kg/da olarak dünya ortalamasının gerisinde kalmıştır.

TÜİK verilerine göre, buğday ekiliş alanlarının 7,9 milyon hektar olduğu Türkiye'de, yaklaşık 510 bin ton buğday tohumluğu ihtiyacı bulunmaktadır. TİGEM 2016 yılında ihtiyacın %18,2'sine karşılık gelen 93 bin ton tohumluk buğday satışı yapılmıştır. Bu miktar ülkenin buğday tohumluğu ihtiyacının %20'sini bile karşılamamaktadır.

TİGEM 2016 yılında 9 işletmede 92.860 dekar alanda arpa ekimi ile 30.964 ton arpa üretimi programa alınmış, gerçekleşmede ise Teşekkülün 8 işletmesinde 92.660 dekar alanda arpa ekimi yapılmış, 15.116 da terkin yapılarak, 77.544 da hasat edilen alandan 14.070 ton arpa üretimi gerçekleşmiştir.

Teşekkülün arpa üretimi 2016 yılında 2015 yılına göre %48 oranında 13.229 bin ton azalarak 14.070 tona düşmüştür. Aynı dönemde verimlilik te %43 oranında azalarak 181 kg/da olarak gerçekleşmiştir. Yağışların yeterli olmaması verimi olumsuz etkilemiştir.

Arpa üretiminin 63.075 dekarı sulu tarım alanlarında yapılmış olup, kuru tarım alanlarının verimliliği 429 kg/da olarak gerçekleşmiştir. Kalan 16.469 dekar arpa üretimi ise kuru tarım alanlarında yapılmış olup bunların ortalama verimliliği ise 114 kg/da olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye'nin yıllık 250 bin ton arpa tohumluğuna ihtiyacı bulunmaktadır. Ancak TİGEM'in üretimi bu ihtiyacı karşılamaya kâfi gelmemektedir. Arpa, yem ve bira sanayinin önemli bir ham maddesidir. Bu sebeple söz konusu sanayinin talep ettiği kalite ve özelliğe sahip üretimin yapılabilmesi için mutlaka nitelikli tohumluk kullanılması gerekli görülmektedir.

TİGEM'in arpa verimlilik oranı 2015 yılına göre %43 oranında azalarak 181 kg/da olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'nin yıllık 250 bin ton arpa tohumluğuna ihtiyacı bulunmaktadır.

Ancak TİGEM'in üretimi bu ihtiyacı karşılamaya kâfi gelmemektedir. Arpa, yem ve bira sanayinin önemli bir ham maddesidir. Bu sebeple söz konusu sanayinin talep ettiği kalite ve özelliğe sahip üretimin yapılabilmesi için mutlaka nitelikli tohumluk kullanılması gerekli görülmektedir.

TİGEM'in 2.786 bin dekar kültür altı arazisi olup, bunun %31'i oranında 850.016 dekarı sulanabilmektedir. Teşekküle ait arazi varlığının Ceylanpınar İşletmesi hariç önemli bir bölümü su potansiyeli bakımından yeterli değildir. Sulu tarım yapılan işletmelerde ise mevcut yerüstü su kaynaklarından azami ölçüde faydalanılmaya çalışılmaktadır.

Türkiye'de hayvancılığın gelişmesi, alınacak birçok mali ve teknik tedbirin yanı sıra üstün nitelikli damızlık temini ile yakından ilgilidir. TİGEM hayvancılık yaparak et ve süt üreten bir kuruluştan ziyade hayvan üretiminde girdi olarak kullanılan damızlık üretimi yapmaktadır. Türkiye hayvancılığının gelişmesinde TİGEM tarafından yetiştirilen damızlıkların önemi büyüktür.

2016 faaliyet döneminde, 12 işletmede 5 ırk ve 14.256 baş ana kadro olmak üzere, 30.764 baş hayvan ile damızlık sığır yetiştiriciliği faaliyetleri sürdürülmüştür. 2016 yılında 9 işletmede koyun yetiştiriciliği faaliyeti yürütülmüştür. Koyunculuk faaliyetleri 10 ırk ve 85.287 ana kadro olmak üzere 179.069 baş damızlık koyun varlığı ile sürdürülmüştür. Ceylanpınar ve Anadolu Tarım İşletmelerinde keçi yetiştiriciliğine devam edilmiştir.

ab) Sanayi sektörü:

(1) Madencilik:

Dünya fosil yakıt rezervinin, petrol eşdeğeri olarak %74'ünü kömür, %13'ünü petrol ve %13'ünü doğal gaz oluşturmaktadır.

2016 yılı itibarıyla Türkiye'de 14 milyar tonu linyit ve 1,3 milyar tonu da taşkömürü olmak üzere 15,3 milyar ton toplam kömür rezervi bulunmaktadır. Dünya birincil enerji tüketiminin türler bazında dağılımında; %33,6 ile petrol, %29,6 ile kömür, %23,8 ile doğal gaz, %8 ile hidro-elektrik ve %5 ile nükleer yer almaktadır.

Kamu eliyle linyit kömürü üretimi TKİ ve EÜAŞ tarafından gerçekleştirilmektedir. TKİ 2016 yılında üretim faaliyetlerini 2 müessese ve 1 işletmesinde sürdürmüştür. 2016 yılında satışı gerçekleştirilen 12,8 milyon ton kömürün; %63,6'sı termik santrallerine, %16,4'ü sanayi kuruluşlarına, %13,6'sı SYD Vakıflarına ve %6,5'i de ısınma amaçlı satışları göstermektedir.

Ülkemizde kamu eliyle taşkömürü üretimi TTK tarafından gerçekleştirilmektedir. TTK 2016 yılında üretim faaliyetlerini 5 müessesesinde sürdürmüştür.

KİT'lerin birincil enerji kaynakları ve metal dışı maden üretimi 44 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 44 -KİT'lerin başlıca birincil enerji kaynakları ve metal dışı maden üretimi

Birincil enerji kaynakları	Birim	2012	2013	2014	2015	2016	2015'e göre fark		2016 yılı Türkiye üretimi içindeki KİT payı %
							Miktar	%	
Taşkömürü (tuvenan)	Bin Ton	2.441	2.191	2.084	1.585	1.496	(89)	(5,6)	53
Linyit Kömürü (tuvenan)	Bin Ton	63.343	47.231	44.661	22.907	24.734	1.827	8,0	42
Ham petrol	Bin Ton	1.710	1.809	1.800	1.786	1.807	21	1,2	65
Doğalgaz	Milyon Sm ³	340	308	252	211	248	37	17,5	68
Tinkal (konsantre)	Bin ton	666	131	0	0	0	0	-	100
Üleksit (konsantre)	Bin ton	214	193	250	141	144	3	2	100
Kolemanit (konsantre)	Bin ton	1.345	1.457	1.621	1.743	1.439	(304)	(17,4)	100

2016 yılında Türkiye toplam tuvenan kömür üretimi, linyit ve taşkömürü olarak 53,8 milyon ton olurken, bunun 51,7 milyon tonu linyit, 2,1 milyon tonu da taşkömürü üretimine aittir. 2016 yılında Türkiye genelindeki linyit kömürü üretiminin %23'ü TKİ, %21'i EÜAŞ, taşkömürü üretiminin %77'si TTK, ham petrol üretiminin %65'i ve doğal gaz üretiminin %55'i TPAO tarafından gerçekleştirilmiştir.

TPAO'nun doğal gaz üretimi, 2016 yılında önceki yıla göre %17,5 oranında artarak 248 milyon Sm³ olmuştur.

Türkiye dünya bor rezervinin %74'üne yakın bir kısmına sahiptir. Dünya bor üretimi 2016 yılında 4,2 milyon ton civarında gerçekleşmiştir. Fiili bor üretiminde; Avrupa (Türkiye) % 50 pay ile birinci sırada yer alırken, bunu Kuzey Amerika (ABD) %25, Güney Amerika (Arjantin, Şili, Peru, Bolivya) %13 ve Asya (Rusya, Çin, Hindistan) %12 payla takip etmiştir.

2) İmalat sanayii sektörü:

KİT'lerin başlıca tüketim malları, ara mallar ve yatırım malları üretimi 45 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 45 -KİT'lerin başlıca tüketim malları, ara malları ve yatırım malları üretimi

Tüketim malları	Birim	2012	2013	2014	2015	2016	2015'e göre fark		Türkiye'nin 2016 yılı üretiminde KİT payı %
							Miktar	%	
1-Tüketim malları:									
a)Gıda maddeleri									
-Et ve et ürünleri									
Kırmızı et (gövde et)	Ton	26.364	21.887	24.681	17.628	29.846	12.218	69,3	2,5
Kanatlı (beyaz) et	Ton	254	-	-	-	-	-	-	-
-Süt:									
Küçükbaş (koyun)	Ton	2.812	3.091	3.199	3.091	2.813	(278)	(9,0)	0,2
Büyükbaş (inek)	Ton	43.474	54.511	57.220	73.410	76.980	3.570	4,9	0,5
-Çay (paketli)	Ton	120.460	129.875	148.487	120.266	125.437	5.171	4,3	53,2
-Şeker	Bin ton	1.170	1.295	1.080	1.023	1.404	381	37,2	59,3
b)Diğer									
-Gaz maskesi	Adet	18.133	23.055	23.294	31.223	7.188	(24.035)	(77,0)	100
-Kiremit	Bin adet	1.430	1.089	777	1.321	2.311	990	74,9	-
2-Ara mallar:									
-İspirto (alkol)	Bin lt	5.200	6.400	6.000	5.480	6.785	1.305	23,8	-
-Morfin hidrat	Ton	123	119	88	113	107	(6)	(5)	100
-Boraks									
(DH:dekahidrat)	Bin ton	158	145	116	61	70	9	14,8	100
-Borik asit	Ton	323	257	232	203	239	36	17,7	100
-Boraks									
(PH:pentahidrat)	Bin ton	863	799	840	840	780	(60)	(7,1)	100
3-Yatırım malları:									
a)Madeni eşya üretimi:									
-Metal yapı malzemesi	Ton	1.433	1.617	1.502	1.502	1.350	(152)	(10,1)	-
b)Meslek, bilim, ölçü kontrol ve optik donatımı üretimi:									
-Kesici	Adet	12	22	0	3	-	-	-	-
-Ayırıcı	Adet	4	776	4	1	11	10	1.000	-
c)Demiryolu taşıtları:									
-Lokomotif	Adet	5	3	10	55	-	-	-	100
-Yolcu vagonu	Adet	120	125	274	14	36	22	157,1	-
-Yük vagonu	Adet	873	804	566	346	829	483	139,6	-

Kırmızı ve beyaz et üretimi ESK'nın faaliyetleri içerisinde yer almaktadır. ESK 2015 yılında faaliyetlerini; büyükbaş ve küçükbaş hayvan kesiminin yapıldığı 10 adet kırmızı et kombinasında sürdürmüştür. Söz konusu kombinalarda üretim kapasiteleri kırmızı et için 153,7 bin ton/yıldır. 2016 yılında kırmızı et üretimi önceki yıla göre %69,3 oranında artarak 29,9 bin ton gerçekleşirken, beyaz et üretimi (Sincan Kombinasının beyaz et üretiminden çekilmesi ile) yapılmamış, satışı gerçekleştirilen tavuk eti piyasadan temin edilmiştir. Kuruma bağlı kombinaların kesim ve üretim kapasite kullanım oranları; büyükbaş hayvanda %10, küçükbaş hayvanda %4 düzeyinde olup, kapasitelerin çok altında gerçekleşmiştir.

KİT'lerde çay üretimi; 2016 yılında 45 adet tasnifli kuru çay ve 2 adet paketleme fabrikasına sahip Çay-Kur tarafından gerçekleştirilmiştir. Tasnifli kuru çay fabrikalarının 32'si Rize, 8'i Trabzon, 4'ü Artvin ve 1'ide Giresun'da bulunmaktadır. 2016 yılında 45 adet

fabrikada 8.645 ton/gün kapasite ile 125 bin ton paketli çay üretimi gerçekleştirilmiştir. En yüksek randıman %20,95 oranı ile Cumhuriyet Çay Fabrikasında, en düşük verim ise %16,28 oranı ile Işıklı Çay Fabrikasında gerçekleşmiştir. 2016 yılında gerçekleşen %19,62 ortalama randıman oranının altında kalan fabrika sayısı ise 21'dir. Gelişen teknolojiye paralel olarak dünya standartlarına uygun paketli çay üretimi yapılabilen, kendi enerjisinin bir kısmını güneş ve denizden üretebilen, içerisinde akıllı depo otomasyon sistemini de barındıran yeni ve modern bir paketleme tesisi yapılması yatırım programına alınmış olup, inşaatına başlanmıştır. Fabrikanın 2018 yılında tamamlanması öngörülmektedir.

T. Şeker Fabrikaları AŞ bünyesinde; 25 şeker fabrikası, 4 alkol fabrikası, 5 makine fabrikası, Ankara Elektromekanik Aygıtlar Fabrikası ve Tohum İşleme Fabrikası bulunmaktadır. 2016 yılı kampanya döneminde Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ 25 şeker fabrikasından 21'inde şeker üretimini gerçekleştirmiştir. Ayrıca bünyesindeki 4 alkol fabrikasından sadece Eskişehir'deki fabrika üretim faaliyetlerine devam etmektedir.

MKE Ana Statüsü'nün 4 üncü maddesinde Kurumun amacı; "Kalkınma planları ve yıllık programlar çerçevesinde, imalat sanayii alanında, her çeşit silah, mühimmat, patlayıcı madde, makina, teçhizat ve malzeme imalat kapasitelerini karlılık ve verimlilik esasları göz önüne alınarak, savunma ve sivil savunma ihtiyaçlarına göre planlama ve ekonomik bir şekilde üretmek ve pazarlamak" olarak belirlenmiştir. Kurumun bünyesinde bulundurduğu, Ankara'da 4 adet, Kırıkkale'de 5 adet ve Çankırı'da 1 adet olmak üzere toplam 10 adet fabrika, Ankara ve Kırıkkale'de 1'er adet olmak üzere toplam 2 adet İşletme Müdürlüğü ile; mühimmat, silah, roket, patlayıcı/piroteknik/kimyasal maddeler ve çelik/pirinç malzemeler olmak üzere beş ana gruptan oluşan 1.000 adedi aşkın çeşitli savunma sanayii ürününü üretme imkan ve kabiliyetine sahiptir.

Gaz maskesi üretiminde ilk üç sıradaki müşterileri Milli Savunma Bakanlığı, Sivil Savunma Genel Müdürlüğü ve Emniyet Genel Müdürlüğü'dür. Sivil Savunma Genel Müdürlüğü son 10 (on) yıldır sipariş vermemektedir. Emniyet Genel Müdürlüğü ise ihtiyacını ihale yolu ile ithalatçı firmalardan temin ettiğinden sadece Jandarma Genel Komutanlığının talepleri karşılanmakta olup, 2016 yılında gaz maskesi üretimi bir önceki yıla göre %77 oranında azalarak 7.188 adet olarak gerçekleşmiştir.

1986 yılından bu yana üretimi devam eden SR10-ST modeli maske, fonksiyonel özellikleri bakımından MSB'nin beklentilerini tam olarak karşılayamamaktadır. Bu nedenle MSB ve Kuvvet Komutanlıklarının istek ve görüşleri doğrultusunda yeni nesil (MKE-NEFES) KBRN panoramik gaz maskesinin 2014 yılında başlatılan tasarım çalışmaları tamamlanmış, üretim için kalıp ve test cihazları ile birlikte montaj aparatlarının tasarımı ve montaj hattı çalışmalarının 2016 sonunda tamamlanacağı planlanmıştır. Çift hat olmak üzere tamamlanan montaj hattında seri üretim deneme çalışmalarına başlanmıştır. Normal boy olarak üretimi yapılacak olan yeni nesil (MKE-NEFES) panoramik gaz maskesinin yapılan testlerinin olumlu raporlandırılmasını takiben, büyük ve küçük bedene göre üretim kalıplarının çeşitlendirilmesi, dokümantasyonun tamamlanması, konfigürasyon planının oluşturulması, hat kalifikasyonun yapılmasını müteakip 2017 yılında seri üretime geçilmesi hedeflenmiştir.

Perlitli beton kiremit üretimi yapan, özelleştirme kapsam ve programında bulunan Doğusan Boru San. ve Tic. AŞ tarafından 2016 yılında önceki yıla göre %74,9 oranında artış ile 2,3 milyon adet kiremit üretilmiştir. Buna karşılık kapasite kullanım oranı %10 mertebesinde

gerçekleşmiştir. Personel sayısının emekli olan personel nedeniyle azalması ve özelleştirme sürecinde olan şirketin eleman temininde yeterince destek olmamasından dolayı yetersiz pazarlama ve satış faaliyetleri, bu sonucu doğuran ana sebepler arasında sayılabilir.

Ara malı olarak kullanılmak üzere alkol (ispirto) üretimi Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu kuruluşa bağlı Erzurum, Eskişehir, Malatya ve Turhal şeker fabrikaları bünyesinde alkol fabrikaları bulunmaktadır. Alkol üretimi, şeker üretim sürecinin son aşamasında elde edilen melastan gerçekleştirilmektedir. Melasın bünyesinde bulunan yaklaşık %50 oranındaki şeker teknolojik olarak geri kazanılamadığı için melas şurubu alkol, yem ve maya üretiminde kullanılmaktadır. Fabrikaların yıllık alkol üretim kapasitesi 57,6 milyon litredir. Talep azlığı ve diğer 3 fabrikanın çevre sorunları nedeniyle üretimin tamamı Eskişehir fabrikasında gerçekleştirilmiştir.

Morfin, TMO'nun 26.000 ton çizilmemiş haşhaş kapsülü işleme kapasitesine sahip Bolvadin Afyon Alkoloidleri fabrikasında üretilmektedir. Üretilen morfin ve türevleri, yurtiçi ihtiyacının karşılanmasının yanı sıra %95'i tıbbi amaçlı olarak ihraç edilmektedir. 2016 yılında işlenen haşhaş kapsülünün %0,4'ü oranında morfin ihtiva ettiği ve yurt dışı piyasada yer alan diğer ülkelerde bunun 5 katı olarak %2 seviyesine kadar çıktığı dikkate alındığında, bu konuda alınacak daha çok mesafe bulunduğu anlaşılmaktadır.

TEMSAN'ın Ankara'da Orta ve Yüksek Gerilim Kesici ve Ayırıcı Fabrikası ve Diyarbakır'da Su Türbini ve Jeneratör Fabrikası olmak üzere iki fabrikası bulunmaktadır. Kuruluş, elektrik üretim ve dağıtımında kullanılan kesici ve ayırıcılar, su türbini, jeneratör, elektrik motoru gibi imalatları gerçekleştirmekte, ayrıca hidroelektrik santraller kurmakta ve işletmektedir.

TCDD'nin bağlı ortaklıkları olan TÜDEMSAŞ yük vagonu yapımı ve onarımı, TÜLOMSAŞ lokomotif ve yük vagonu yapımı ile bakım ve onarımı, TÜVASAŞ yolcu vagonu yapım ve onarımı alanlarında faaliyet göstermektedir. 2015 yılında 55 adet lokomotif üretimi gerçekleşmiş iken 2016 yılında hiç gerçekleşme olmamıştır. 2016 yılında TÜLOMSAŞ ve TÜDEMSAŞ tarafından toplam 829 adet yük vagonu, TÜVASAŞ tarafından 36 adet yolcu vagonu imal edilmiştir. Yük vagonu üretiminde bir önceki yıla göre %139 ve yolcu vagonundaki %157 oranlarında artış olmuştur. Şirketlerin, sadece TCDD siparişlerine bağımlı kalmaması, dışa açılarak piyasa payını yükseltmesi gereklidir. 2013 yılında çıkarılan "6461 sayılı Türkiye Demiryolu Ulaştırmasının Serbestleştirilmesi Hakkında Kanun" la, Türkiye'de yeni bir dönem başlamış; sektör rekabete açılmıştır. Anılan Kanunla TCDD, altyapı işletmecisi olarak ve İDT statüsünde yapılandırılırken; demiryolu tren işletmecisi olarak "TCDD Taşımacılık Anonim Şirketi" unvanıyla yeni bir şirket kurulması öngörülmüştür. 01.01.2017 tarihinden itibaren demiryolu tren işletmecisi olarak faaliyetine başlayan TCDD Taşımacılık AŞ'ye, daha önceden TCDD sorumluluğunda yürütülen yük taşımacılığı, yolcu taşımacılığı ve araç parkı yönetimi ile ilgili görevleri yürüten daire başkanlıkları da devredilmiştir.

3) Enerji (ikincil enerji) sektörü:

KİT'lerin ikincil enerji kaynağı üretimi 46 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 46 - İkincil enerji kaynakları

İkincil enerji	Birim	2012	2013	2014	2015	2016	2015'e göre fark		Türkiye'nin 2016 yılı üretimi KİT payı %
							Miktar	%	
Elektrik brüt üretim	GWh	90.823	77.352	70.469	55.319	46.509	(8.810)	(15,9)	17,0

Türkiye'nin elektrik enerjisi kurulu gücü, 2015 yılında 73.147,6 MW seviyesinde, 2016 yılında %7,3 artışla 78.497,4 MW seviyesine ulaşmıştır. Bu dönemde toplam kurulu güç içindeki termik tesislerin payı %56,7'den %56,6'ya, hidrolik tesislerin payı %35,4'den %33,96'ya düşerken, jeotermal, rüzgâr ve güneş enerjisi gibi diğer tesislerinin payı ise %7,9'dan %8,37'ye yükselmiştir.

Türkiye'nin elektrik enerjisi brüt üretim miktarı, 2015 yılında 261.783,3 GWh iken, 2016 yılında %4,4 artışla 273.400 GWh seviyesine yükselmiştir.

2016 yılında EÜAŞ'ın toplam brüt enerji üretimi önceki yılın %84'ü oranında 46.509 GWh olarak gerçekleşmiştir. Bu durum önceki yıl brüt üretime göre 8.810 GWh tutarında bir azalmaya karşılık gelmektedir.

EÜAŞ yapmış olduğu bu üretimle Türkiye'de üretilen brüt 273.400 GWh'lik toplam elektrik enerjisinin %17'sini karşılamıştır. Üretimdeki düşüş büyük oranda, EÜAŞ ve bağlı ortaklıklarının toplam kurulu güç içindeki payı önceki yıl %27,2 iken, özelleştirmelerin etkisiyle cari yılda %25,6 seviyesine düşmesinden kaynaklanmaktadır.

Önceki yıla göre EÜAŞ'ın 2016 yılında termik kaynaklı enerji üretiminde %58,20, hidrolik kaynaklı enerji üretiminde %0,86 oranında azalma olmuştur.

Termik kaynaklı üretim azalmasında özellikle kış aylarında doğal gaz arzında yaşanan sıkıntılar ve genel enerji talebinde yaşanan daralmaya bağlı olarak daha uygun maliyetli hidrolik kaynaklı üretime ağırlık verilerek termik santrallerde üretime ara verilmesi yanında Afşin-Elbistan havzasında yaşanan kömür üretim problemleri etkili olmuştur.

EÜAŞ genelinde 2015 yılında;

-Doğal gaz ve sıvı yakıtlı santrallerinde; toplam kurulu gücün %19'u oranında 3.779 MW'lık mevcut kurulu güce karşılık, toplam brüt üretimin %24,6'sı oranında 13.628,6 GWh'lik üretim,

-Linyit santrallerinde; toplam kurulu gücün %15,6'sı oranında 3.115 MW'lık mevcut kurulu güce karşılık, toplam brüt üretimin %12,2'si oranında 6.726,2 GWh'lik üretim,

-Hidrolik santrallerde; toplam kurulu gücün %65,4'ü oranında 13.006,3 MW'lık mevcut kurulu güce karşılık, toplam brüt üretimin %63,2'si oranında 34.964,5 GWh'lik üretim gerçekleştirilmişken,

EÜAŞ genelinde 2016 yılında;

-Doğal gaz ve sıvı yakıtlı santrallerinde; toplam kurulu gücün %18,84'ü oranında 3.779 MW'lık mevcut kurulu güce karşılık, toplam brüt üretimin %15,8'i oranında 7.026,6 GWh'lik üretim,

-Linyit santrallerinde; toplam kurulu gücün %115,53'ü oranında 3.115 MW'lık mevcut kurulu güce karşılık, toplam brüt üretimin %10,4'ü oranında 4.820,1 GWh'lik üretim,

-Hidrolik santrallerde; toplam kurulu gücün %65,6'sı oranında 13.167,2 MW'lık mevcut kurulu güce karşılık, toplam brüt üretimin %65,64'ü oranında 34.662,5 GWh'lik üretim gerçekleştirilmiştir.

2016 yılı Türkiye üretiminin kuruluşlara dağılımında; %25,92'si EÜAŞ'a, %62,20'si serbest üretim şirketlerine, %7,87'si yap-işlet, %2,11'i yap-işlet-devret modeliyle çalışan üreticilere, %1,91'i işletme hakkı devredilen santrallere aittir.

ac) Hizmetler sektörü:

(1) Ulaştırma-haberleşme:

KİT'lerin ulaştırma ve haberleşme sektöründeki başlıca üretimleri 47 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 47 –KİT'lerin başlıca ulaştırma ve haberleşme hizmetleri üretimi

Ulaştırma hizmetleri	Birim	2012	2013	2014	2015	2016	2015'e göre fark		Türkiye'nin 2016 yılı üretimi KİT payı %
							Miktar	%	
1-Ulaştırma hizmetleri:									
a)Demiryolu:									
-Yolcu taşıma	Mil.yolcu km	4.598	3.775	4.393	4.828	4.325	(503)	(10,4)	100
-Yük taşıma	Mil.ton km	11.223	11.177	11.601	10.474	11.661	1.187	11,3	100
b)Denizyolu:									
-Gemi kurtarma	Adet	13	15	12	18	16	(2)	(11,1)	-
c)Petrol ve doğalgaz taşıma:									
-Doğal gaz	Milyon Sm ³	46.773	46.534	50.311	49.958	48.176	(1.782)	(3,6)	100
-Ham petrol (boru hattı)	Mil.ton/yıl	24	25	13	33	34	1	3,0	100
2-Haberleşme hizmetleri:									
a)Posta hizmetleri:									
-Mektup	Mily.ad.	1.019	959	920	827	709	(118)	(14,3)	100
-Kargo/APG/KKTG/Kurye	Mily.ad.	39	42	44	49	57	8	16,3	-
-Havale	Mily.ad.	51,6	30,0	27,0	23,0	20,0	(3)	(13,0)	-
b)Telekomünikasyon hizmetleri:									
-Telgraf (yurt içi)	Bin ad.	846	747	525	397	360	(37)	(9,3)	100
-Kablo-TV abonesi	Bin ad.	1.251	1.182	1.176	1.161	1.188	27,0	2,3	100

Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri 2016 yılında; 589 adet seyir yardımcısı ile 419 adet yardımcı tesis ile kıyı emniyeti hizmetini, 89 deniz aracı ile kurtarma hizmetlerini yürütmüş, 16 adet gemiye kurtarma yardımı hizmeti vermiştir. 2016 yılında kılavuzluk hizmeti verilen toplam gemi sayısı 7.961 adet olmuştur.

BOTAŞ, yerli ve yabancı menşeli ham petrolün borularla taşınması yanında, sıvılaştırılmış doğal gaz ve boru gazının satın alınması, yurt içinde taşınması ve ana müşterilere

satılması faaliyetlerini yerine getirmektedir. Petrol boru hatları ile 2016 yılında toplamda 244,8 milyon varil ham petrol taşınmıştır. Geçen yıla göre %100,8 oranında gerçekleşme sağlanmış, geçen yıla göre taşınan ham petrol miktarı 2 milyon varil artmıştır. Ham petrol boru hatlarında toplam kapasite kullanım oranı %39,9 seviyesine gerçekleşmiştir.

Haberleşme sektöründe posta hizmetleri PTT tarafından 2016 yıl sonu itibarıyla, 82 başmüdürlüğe bağlı 1.012 merkez müdürlüğü ile merkez müdürlüklerine bağlı 2.347 şube ve 972 acente olmak üzere toplam 4.331 adet işyeri vasıtasıyla yürütülmektedir.

Gerek elektronik postanın, gerekse özel kargo ve koli şirketleri ile bankacılık hizmetlerinin gelişmesi, posta hizmetlerinde ana hizmet gurubu olarak kabul edilen mektup postası, koli, havale ve çek hizmetlerinin rekabet ortamına girmesine neden olmuştur. Telgraf hizmetleri ise teknolojik ve ekonomik önemini büyük ölçüde yitirerek en düşük seviyeye inmiştir. Acele posta gönderileri istikrarlı bir şekilde artmaktadır.

Türkiye’de uydu haberleşme hizmetleri 22.07.2004 tarihinden itibaren TÜRKSAT tarafından yürütülmektedir. Yapılan yasal düzenlemelerle Şirkete kablo TV şebekesinin işletilmesi ve e-Devlet Kapısının kurulması görevleri de verilmiştir. Şirket, sahibi olduğu uydularda kapasite kullanım oranlarında önemli artışlar sağlamış, Türksat-3A uydusunu hizmete vermiş, Şirket tarafından 2011 yılında başlatılan diğer bir proje kapsamında 2014 yılında hizmete verilen 30 transponderli (Toplam 1750 Mhz bant genişliği) Türksat-4A ve 2016 yılında hizmete verilen 43 transponder kapasiteli (Toplam 3400 Mhz bant genişliği) Türksat-4B uydularıyla halen kapsanamayan bazı alanların da kapsanması mümkün hale geldiği gibi önemli bir kapasite artışı sağlanmış, ayrıca data haberleşmesi için daha küçük çaplı çanak antenlerle iletişime imkan veren Ka frekans bandında hizmet verilir hale gelmiştir. Söz konusu uyduların yanı sıra kısmen yerli katkı ile üretilecek Türksat-5A uydusunun temini için çalışmalara başlanılmış, Türksat-6A uydusunun tamamen yerli imkanlarla üretimi konusunda projeye katkı sağlayacak taraflar arasında 15.12.2014 tarihi itibarıyla mutabakat sağlanmıştır. Şirketin yatırımına katkıda bulunduğu Uzay Sistemleri Entegrasyon ve Test Merkezi (USET)’inde üretilecek olan uydunun 2019 yılında tamamlanarak, 2020 yılında uzaya fırlatılması öngörülmektedir.

2016 yılında DHMİ tarafından işletilen 49 adet havalimanına inen-kalkan toplam uçak sayısı, geçen yıla göre %1,4 oranında azalış göstererek 1.191 bin adete, yolcu sayısı ise %5,7 oranında azalma göstererek 81,8 milyon kişi iç hat ve 61,4 milyon kişi dış hat olmak üzere 143,2 milyon kişi olarak gerçekleşmiştir.

2016 yılında da en çok yolcu trafiği, toplam 60,4 milyon yolcu ile İstanbul Atatürk Havalimanında gerçekleşmiştir. Toplam yolcunun %42,2’si İstanbul Atatürk Havalimanında gerçekleşmiştir. İstanbul Atatürk Havalimanını, 18,8 milyon yolcu ile Antalya Havalimanı ve 13 milyon yolcu ile Ankara Esenboğa Havalimanı izlemiştir. En az yolcu trafiğinin gerçekleştiği havalimanı ise 12,6 bin yolcu ile Uşak Havalimanı olmuştur. Balıkesir Merkez Havalimanında 2016 yılında yolcu trafiği yaşanmamıştır.

DHMİ, Türkiye’deki hava meydanlarının işletilmesi, meydan yer hizmetlerinin sağlanması, hava trafik kontrol hizmetlerinin ifası, seyrüsefer sistem ve kolaylıklarının kurulması ve işletilmesi görevinin yanı sıra, YİD modeli ile havalimanları yaptırabilmektedir. Bu kapsamda, 2013 yılında İstanbul Yeni Havalimanının ihalesi yapılmıştır. Söz konusu havalimanı, ilk etabının en geç 42 ayda tamamlanarak işletmeye verilmesi suretiyle 25 yıllık

işletme süresi için 22.152 Milyon Avro+ KDV bedelle ihale edilmiş ve 19.11.2013 tarihinde uygulama sözleşmesi imzalanmıştır. Proje ve master plan çalışmaları kapsamında alınması gereken izinler için geçen süreç sonunda 01.05.2015 tarihinde yer teslimi yapılmıştır. İstanbul Yeni Havalimanı birinci etabının 2018 yılında faaliyete geçmesi planlanmaktadır.

(2) Ticaret sektörü:

KİT'lerin ticaret sektöründeki başlıca üretimleri 48 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 48 –KİT'lerin başlıca ticaret sektörü üretimi

Ticaret ürünleri	Birim	2012	2013	2014	2015	2016	2015'e göre fark		Türkiye'nin 2016 yılı üretimi KİT payı %
							Miktar	%	
1-Kırtasiye ürünleri:									
-Klasör	Milyon ad.	2,3	1,5	1,1	1,0	2,1	1,1	110,0	-
-Toplu iğne	Ton	1,7	2,1	3,5	-	-	-	-	-
-Ataş	Milyon ad.	39,1	50	24	27	34	7,0	25,9	-
2-İlaç endüstrisi ürünleri:									
-Morfin hidrat	Ton	123	119	88	113	107	(6,0)	(5,3)	-

Kamu kuruluşlarının ihtiyaç duydukları malzemelerin tek elden, topluca, zamanında, istenilen kalitede ve uygun fiyatlarla temini DMO tarafından yürütülmektedir. DMO faaliyetlerini 7 Bölge Müdürlüğü, 4 İrtibat Bürosu ve Basım İşletmesi Müdürlüğü ile sürdürmektedir. İstanbul Basım İşletmesinde müşterilerin basılı evrak ihtiyaçlarının karşılanması yanında klasör, toplu iğne, ataş ve zarf üretimi gerçekleştirilmektedir.

TMO esas itibarıyla ticari bir kuruluş olup, ana görevi hububat alımı ve bu ürünlerin piyasada istikrarının temin edilmesi ve afyon ile uyuşturucu maddelere konulan devlet tekeli işletmektir. TMO 2016 yılında yurtdışından buğday, arpa, mısır, alımı yapılmamış, yurtiçinden 2,62 milyon ton buğday, 1,9 milyon ton mısır, 4 ton arpa, 16,6 bin ton haşhaş kapsülü alımı yapmıştır. TMO bünyesinde sanayi üretim yapan bir alkaloid fabrikası bulunmaktadır. Afyon'un Bolvadin ilçesinde 1981 yılında kurulan Alkaloid Fabrikası, modern teknolojisi ve 26 bin ton çizilmemiş haşhaş kapsülü işleme kapasitesi ile dünyanın belli başlı işletmeleri arasındadır. Alkaloid Fabrikasında 2016 yılında, 25.015 ton kapsül işlenerek 106.522 kg morfin (86.625 kg AMA) üretilmiştir. Ayrıca yan ürün olarak 1.027 kg teknik metanol üretilmiştir.

TP Petrol Dağıtım AŞ'nin doğrudan bir üretim faaliyeti bulunmamakta, EPDK mevzuatı çerçevesinde satın aldığı akaryakıtın dağıtımını yaparak faaliyet sahasındaki müşteri ve bayilere yeterli, kaliteli ve sürekli akaryakıt sağlama hizmeti vermektedir. 2015 yılında 1.184 bin m³ beyaz ürün (benzin, motorin, gaz yağı) ve 104 bin ton siyah ürün (fuel oil, diğer) satışı yapan şirket, 2016 yılında 1,231 bin m³ beyaz ürün (benzin, motorin, gaz yağı) ve 199 bin ton siyah ürün (fuel oil, diğer) satışı yapan şirket, 2016 yılı akaryakıt dağıtım pazarında tonaj sıralamasında 6. sırada yer almaktadır.

ad) Diğer hizmetler sektörü:

KİT'lerin diğer hizmetler sektöründeki başlıca üretimleri 49 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 49 –KİT'lerin başlıca diğer hizmetler üretimi

Ürünler	Birim	2012	2013	2014	2015	2016	2015'e göre fark		Türkiye'nin 2016 yılı üretimi KİT payı %
							Miktar	%	
1-Bankacılık ürünleri:									
-Kredi kartı	Milyon ad.	5,6	6,6	6,6	9,3	9,5	0,2	2,2	-
-Banka kartı	Milyon ad.	28,4	32,5	34,4	9,5	9,5	0,0	0,0	-
2-İnşaat sektörü üretimleri:									
-Konut ve villa	Adet	17.515	12.260	-	-	-	-	-	-
-Ticari ünite	Adet	1.823	2.259	-	-	-	-	-	-

tta Gayrimenkul AŞ, 2010 yılında özelleştirilen Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri'nin elinde bulunan ya da özelleştirme sürecinde bulunan gayrimenkullerle ilgili olarak yapılan ifraz ve tevhit çalışmalarına yardımcı olmak, her tür ve ölçekte plan, imar planı ile değişiklik ve revizyonlarını ve imar uygulamasına ilişkin parselasyon planlarının hazırlanması alanlarında faaliyet göstermiştir. Şirket 2013 yılından itibaren bazı arsaların satışı ve Erzurum Palandöken ve Konaklı Kayak Merkezlerinin işletilmesi ile ilgili olarak ÖİB'ce görevlendirilmiştir. ÖYK'nın 04.07.2016 tarihli ve 2016/46 sayılı Şirket ve Taşınmaz Devrine İlişkin Kararı üzerine, kararda belirtilen işlerin yapılması kaydı ile 5 milyon TL sermaye artırımını yapılarak, Erzurum Palandöken ve Konaklı Kayak Merkezleri Turizm ve Ticaret AŞ, 4046 Sayılı Kanununun 2/i maddesine istinaden 21.07.2016 tarihli Protokolle Erzurum Büyükşehir Belediyesine devredilmiştir.

tta Gayrimenkul AŞ mülkiyetindeki taşınmaz sayısı 2016 yılı sonu itibarı ile 799 adettir. 245 adet taşınmaz için (bir defadan fazla çıkılanlar dahil) 149 defa ihale ilanına çıkılmış ve 80 ayrı ihale oturumu yapılmıştır. Toplamda 120,1 milyon TL ihale geliri elde etmiştir.

Sektörde faaliyet gösteren Arıcak Turizm ve Ticaret AŞ'ye ait 153 oda, 326 yatak kapasiteli, 4 yıldızlı Aries Oteli Muğla-Fethiye-Çalış mevkiinde hizmet vermektedir. Şirketin tek faaliyeti, Aries Otel'in bir kiracıya tahsis edilerek işletilmesidir.

Bileşim Alternatif Dağıtım Kanalları ve Ödeme Sistemleri AŞ; kredili bankacılık ürünleri, kartlı ve/veya elektronik ödeme sistemleri, çağrı merkezleri, internet bankacılığı, ATM ve diğer elektronik bankacılık uygulamaları, üye işyeri çalışmaları alanlarında mevcut veya teknolojik gelişmelerden ötürü ortaya çıkacak her türlü faaliyette bulunmaktadır. Şirket 2016 yılında 3.739 adet ATM'ye hizmet vermiştir.

Konut, villa, ticari ünite üretimi alanlarında faaliyet yürütmekte olan TOKİ'nin iştiraki olan Emlak Konut GYO, şirket hisselerinin ikincil halka arzı sonrasında ana sermayedar TOKİ'nin Şirketteki hisse payının %49,33 oranına gerilemesi neticesinde 2013 yılında Sayıştay denetiminden çıkmıştır.

Halk GYO'nun faaliyet konusu; gayrimenkul portföyü oluşturmak, geliştirmek ve gayrimenkule dayalı sermaye araçlarına yatırım yapmaktır. 2014 yıl sonu itibarıyla Şirket'in toplam portföy değeri 1.606.190 bin TL'dir. Toplam portföyün %47 oranında 761.300 bin TL'si binalardan, %52 oranında 828.856 bin TL'si gayrimenkul projelerinden, %1 oranında 16.035 bin TL'si bankalardaki vadeli mevduattan oluşmaktadır. Şirket 14 adet gayrimenkulünü kiraya vermiş olup, bunlardan 42 milyon TL kira geliri elde etmiştir.

2010 yılında 477 milyon TL sermaye ile kurulan Halk GYO'nun sermayesi 06.04.2016 tarihinde yapılan Olağan Genel Kurul kararıyla 790 milyon TL'ye çıkarılmıştır.

Halk Bankasının, Halk GYO'nun sermayesindeki payı %71,96 iken, 2013-2016 yıllarında yapılan 58.178 bin TL tutarındaki hisse alımlarıyla, Nisan 2017'yi itibarıyla Bankanın payı %79,33'e yükselmiştir.

2016 yıl sonu itibarıyla, Şirket portföyünde bulunan İstanbul Finans Merkezi, Referans Bakırköy, Panorama Plus konut+ticari projesi, Halk Ofis Şekerpınar Projesi, Şehristan Konutları Projesi, Salıpazarı Otel Projesi ile Caddebostan Kentsel Dönüşüm Projesi Şirket'in önemli projeleri arasında yer almaktadır. Bu projelerden İstanbul Finans Merkezi ana yüklenici ihalesinde 08.12.2016 tarihinde YDA İnşaat San. ve Tic. AŞ firması ile sözleşme imzalanmıştır.

Kocaeli İli Şekerpınar İlçesinde konumlu ve iki bloktan oluşan Şekerpınar Bankacılık Üssü projesinin A Blok inşaatı tamamlanmış, T. Halk Bankası AŞ'ye 10 yıl süreli olarak kiralanmıştır. Yapım süreci devam eden B Blok'un kiralama / satış süreci ile ilgili Kuzeybatı Gayrimenkul Hizmetleri Danışmanlık ve Tic. AŞ firması, projenin kiralama / satış işlemlerine ilişkin faaliyetlerine devam etmektedir. 2016 yıl sonunda Şirket, gayrimenkul yatırımlarından önceki dönem göre %14 artışla 47,9 milyon TL kira geliri elde etmiştir.

Vakıf İnşaat Restorasyon ve Ticaret AŞ'nin faaliyet alanı; inşaat, taahhüt, proje, müşavirlik ve mühendislik etütleri yapmak, restorasyon için restorasyon mimarı, sedefkâr, sanat tarihçisi, kalemkâr vb. meslek mensuplarını kadrosunda bulundurmak ve bu meslek guruplarıyla ilgili okul, enstitü, araştırma merkezi vb. eğitim tesisleri kurmak, yönetmek, işletmek veya işletilmesini sağlamak olup, 2016 yılı içerisinde yapılan sermaye ödemesi bir kısmının aynı sermaye olarak bir kısmının da nakit olarak karşılanması sonucunda faaliyetlerine yeni bir hareket getirmesi, 2016 yılı sonu itibarıyla ihalesi kazanılmış olan restorasyon projesinin bu ivmeyi hızlandırması beklenmektedir. Ödenmiş sermaye artışında aynı sermaye olarak Şirkete devredilen arsalarla ilgili planlama çalışmaları devam etmekte, 2017 yılı içerisinde söz konusu çalışmaların tamamlanmasından sonra Şirketin gelir paylaşımı yöntemiyle yeni bir projenin başlatılması öngörülmektedir.

Ziraat Teknoloji AŞ; bilgi işlem faaliyetlerinin yürütülmesinin yanında, her nevi yazılım, donanım, network yapılarının kurulması, bakım ve destek hizmetlerinin sağlanması amacıyla kurulmuş olup, 01.06.2005 tarihinden bu yana T.C. Ziraat Bankası ve iştiraklerinin bilgi işlem faaliyetlerinin yürütülmesi hususunda hizmet vermektedir. Şirket sermayesinin %24'ü Bileşim Alternatif Dağıtım Kanalları ve Ödeme Sistemleri AŞ'ye ait iken, bu payın Ziraat Bankası AŞ'ce 2013 yılında alınmasından sonra, Şirket sermayesinin %100'ü T.C. Ziraat Bankası AŞ'ye ait olmuştur.

Marmara Teknokent AŞ, TÜBİTAK MAM bölgesinde yaklaşık 62 hektar alan üzerine kurulu bulunan hukuki statüleri birbirinden farklı Teknoloji Serbest Bölgesi ve Teknoloji Geliştirme Bölgesinde Ar-Ge ve Ar-Ge'ye dayalı faaliyet gösteren firma ve personeline altyapı ve üstyapı olanaklarıyla çeşitli hizmetler sunan bir hizmet üretim kuruluşudur. Şirketin gelirleri; Ar-Ge yapan firmalara verilen hizmetlerin bedellerinden ve firmalara tahsis edilen gayrimenkullerin kira gelirlerinden oluşmuştur. Yönetici Şirket, 2016 yılında tahakkuk eden toplam 13 milyon TL tutarındaki net satış gelirlerinin %42,3 oranında 5,5 milyon TL'sini Teknoloji Geliştirme Bölgesinde faaliyet gösteren 62 girişimci firmadan, %57,7 oranında 7,5 milyon TL'sini Teknoloji Serbest Bölgesinde faaliyette bulunan 25 girişimci firmadan elde etmiştir.

b) Mali kuruluşlar:

ba) Bankacılık:

Kamu sermayeli bankaların 2012-2016 yılları mevduatı ve kredileri, sektör değerleriyle karşılaştırmalı olarak 50 ve 51 sayılı çizelgede verilmiştir.

Çizelge : 50- Kamu sermayeli mevduat bankalarının toplam mevduat içindeki yeri

(Milyon TL)

Mevduat türü	2012			2013			2014			2015			2016		
	Mevduat bankaları	Kamu sermayeli bankalar	Payı %	Mevduat bankaları	Kamu sermayeli bankalar	Payı %	Mevduat bankaları	Kamu sermayeli bankalar	Payı %	Mevduat bankaları	Kamu sermayeli bankalar	Payı %	Mevduat bankaları	Kamu sermayeli bankalar	Payı %
Tasarıf mevduatı	293.590	84.621	28,8	330.986	91.989	27,8	373.973	98.488	26,3	411.750	113.424	27,5	479.967	131.169	27,3
Resmi kuruluşlar	39.858	21.876	54,9	47.763	25.307	53	45.935	25.810	56,2	52.768	28.236	53,5	56.501	32.323	57,2
Ticari kuruluşlar	125.896	23.241	18,6	148.115	31.993	21,6	164.009	30.537	18,6	173.439	37.983	21,9	218.274	48.975	22,4
Bankalar mevduatı	43.052	14.682	34,1	55.574	18.168	32,7	66.514	22.865	34,4	74.814	24.377	32,6	85.192	34.891	41,0
Döviz tevdiat	218.538	40.355	18,5	311.384	61.295	19,7	352.811	66.158	18,8	488.411	92.086	18,9	562.278	109.562	19,5
Diğer	34.737	11.313	32,6	33.097	9.717	29,4	41.557	9.750	23,5	40.373	10.401	25,8	46.381	12.628	27,2
Kıymetli madenler	14.345	2.852	19,8	16.394	4022	24,5	12.839	3354	26,1	9.143	2.109	23,1	14.251	3.734	26,2
Toplam	770.016	198.940	25,8	943.313	242.491	25,7	1.057.638	256.964	24,3	1.250.698	308.615	24,7	1.462.844	373.282	25,5

Çizelge: 51- Kamu sermayeli mevduat bankalarının toplam krediler içindeki yeri

(Milyon TL)

Kredi türü	2012			2013			2014			2015			2016		
	Tüm Bankalar	Kamu Sermayeli Bankalar	Payı %	Tüm Bankalar	Kamu Sermayeli Bankalar	Payı %	Tüm Bankalar	Kamu Sermayeli Bankalar	Payı %	Tüm Bankalar	Kamu Sermayeli Bankalar	Payı %	Tüm Bankalar	Kamu Sermayeli Bankalar	Payı %
1- Mevduat bankaları:															
a) Krediler ve Alacaklar	728.169	136.181	18,7	957.291	194.667	20,3	1.138.064	241.611	21,2	1.367.518	311.742	22,8	1.595.697	389.570	24,4
b) Takipteki krediler (Brüt)	21.588	4.018	18,6	26.931	4.663	17,3	32.750	6.417	19,6	42.724	7.114	16,7	54.299	9.357	17,2
c) Özel karşılıklar (-)	(16.239)	(2.878)	17,7	(20.884)	(3.434)	16,4	(24.612)	(4.346)	17,7	(32.545)	(5.298)	16,3	(42.650)	(7.930)	18,6
d) Net takipteki krediler	5.349	1.140	21,3	6.047	1.229	20,3	8.139	2.070	25,4	10.178	1.816	17,8	11.649	1.427	12,2
Toplam (1)	733.518	137.321	18,7	963.338	195.896	20,3	1.146.203	243.682	21,3	1.377.697	313.558	22,8	1.607.346	390.997	24,3
2- Kalkınma ve yatırım bankaları:															
a) Krediler ve alacaklar:	35.342	24.508	69,3	52.044	37.092	71,3	63.310	46.451	73,4	80.692	59.896	74,2	109.035	100.417	92,1
b) Takipteki krediler (Brüt)	299	210	70,2	425	242	56,9	481	237	49,2	479	240	50,0	601	408	67,9
c) Özel karşılıklar (-)	(220)	(162)	73,6	(283)	(161)	56,9	(309)	(176)	57	(352)	(179)	50,8	(359)	(243)	67,7
d) Net takipteki krediler	79	48	60,1	142	81	57	173	61	35,3	128	61	47,9	242	165	68,2
Toplam (2)	35.421	24.556	69,3	52.186	37.173	71,2	63.483	46.512	73,3	80.820	59.957	74,2	109.277	100.582	92,0
Genel toplam	768.939	161.877	21,1	1.015.524	233.069	23	1.209.686	290.194	24	1.458.516	373.515	25,6	1.716.623	491.579	28,6

2015 yılı sonunda bankacılık sektöründe faaliyet gösteren toplam banka sayısı 52 olmuştur. Bunların 34'ü mevduat, 13'ü kalkınma ve yatırım bankası statüsündedir. Mevduat bankalarının; 3'ü kamusal, 9'u özel, 21'i yabancı sermayeli banka ve 1 tanesi TMSF bünyesindedir. Kalkınma ve yatırım bankalarının 3'ü kamu sermayeli, 6'sı özel sermayeli ve 4'ü yabancı sermayeli bankalardır. 52 bankadan 5'i (T.C. Ziraat Bankası, T. Halk Bankası, İller Bankası, T. Kalkınma Bankası AŞ ve Türk Eximbank) kamusal sermayeli bankalar olup, 2'si mevduat bankası, 3'ü ise kalkınma ve yatırım bankası statüsündedir. Kamusal sermayeli T. Emlak Bankası ise tasfiye halindedir. Ancak, 27.05.2017 tarih ve 30078 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Bazı Kanunlarda Ve Bir Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile 15.11.2000 tarih ve 4603 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiş ve ilgili banka tasfiye halinden çıkarılmıştır.

“Geçici 3 üncü madde uyarınca tasfiyeye giren “Tasfiye Halinde Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi”, “Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi” adı altında, Genel Kurul tarafından belirlenecek esas sözleşme kapsamında ilgili mevzuatın gerektirdiği izinlerin alınmasını takiben bankacılık faaliyetlerinde bulunmak üzere bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla tasfiye hâlinde çıkarılmıştır.

Bu madde kapsamında tasfiyeden çıkan Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi'nin yeni esas sözleşmesi Genel Kurul tarafından kabul edilinceye kadar Tasfiye Kurulunun ilgili mevzuattan ve esas sözleşmeden kaynaklanan tüm yetki ve sorumlulukları ile Bankanın tüm iş ve işlemlerinde yetki ve sorumluluk Yönetim Kuruluna geçer.

Banka, faaliyet izni alıncaya kadar bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte kullanmakta olduğu adreste faaliyetlerini sürdürür.

2016 yıl sonu itibarıyla sektörün şube sayısı 11.747, personel sayısı ise 210.910 olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca bankacılık sektör verilerine dâhil edilmeyen 5 adet katılım bankası faaliyet göstermektedir.

Türk bankacılık sektörünün (katılım bankaları hariç) aktif büyüklüğü 2016 yıl sonunda bir önceki yıla göre %16,1 oranında 359 milyar TL artarak 2.595 milyar TL'ye yükselmiştir. 2016 yılında da krediler aktif büyümesinde belirleyici olmaya devam etmiş ve kredilerin toplam aktifler içindeki payı tarihi yüksek seviyelerini koruyarak ve artırarak %66,1 seviyelerine kadar yükselmiştir.

Sektörün toplam mevduat değerleri dikkate alındığında; kamu sermayeli bankaların sektör toplam mevduatından aldıkları pay, 2015 yılında %24,7 iken 2016 yılında 0,8 puan artarak %25,5 olmuştur. T.C. Ziraat Bankası'nın, 2016 yılında bankacılık sektörü mevduatından aldığı pay önceki yıla göre 0,3 puan artarak %15,2 oranına yükselmiş ve mevduat toplamında sektörde lider konumda yer almıştır. T. Halk Bankası ise mevduatta 2016 yılında da sektördeki 47 banka arasında 6. Sıradaki yerini korumuş ve mevduattan aldığı pay önceki yıla göre 0,5 puan artarak %10,3 olmuştur.

Bankacılık sektörünün toplam kredileri, önceki yıla göre 2016 yılında %17,7 oranında 258 milyar TL artarak 1.717 milyar TL'ye ulaşırken, kamu sermayeli bankaların kredileri aynı dönemde %27,0 oranında 100,7 milyar TL artarak 474,3 milyar TL'ye ulaşmıştır. Kredilerin artış hızında hem kurdaki yükseliş hem de makro ihtiyati önlemlerin uluslararası düzenlemelere uyumlu hale getirilmesi yanında Hükümetin ekonomik faaliyeti destekleyen çok yönlü

uygulamaları kredi talebini ve arzını olumlu yönde etkilemiştir. Sabit kurlarla, üçüncü çeyrek sonunda %10 olan yıllık kredi artış hızı yıl sonunda %14'e yükselmiştir. Kredi iştahını artıran ve büyümeyi, istihdamı destekleyen çok yönlü önlemler alınmıştır. Bankacılık düzenlemelerinde uluslararası standartlar ile uyum sağlandıktan sonra, makro ihtiyati tedbirler arasında yer alan ve uluslararası kurallara göre daha ağır yükümlükler getiren konularda uluslararası düzenlemelerle uyumlu olarak esneklik sağlanmıştır. 2016 yılında kamu alacakları yapılandırılmış, üretim, yatırım, ihracat ve istihdamı destekleyen yeni teşvikler getirilmiştir. Kredi arz ve talep iştahını artırmak amacıyla kredilerin vade ve teminat koşullarını rahatlatıcı kararlar alınmıştır. Teminat sıkıntısı olan işletmelerin finansmana erişimini kolaylaştırmak amacıyla Hazine teminatlı ve Kredi Garanti Fonu kefaleti ile sağlanacak krediler için Hazine garantilerinde limit on kat artırılarak 250 milyar TL'ye yükseltilmiştir. KOBİ'ler için, faiz ödemeleri KOSGEB tarafından yapılacak kredi imkânı sağlanmıştır.

Kamu sermayeli bankaların toplam kredileri, 2015 yıl sonunda sektörün %25,6'sını oluştururken, 2016 yıl sonunda bu oran %27,6'ya yükselmiştir. Sektörün toplam kredileri 2016 yılında toplam aktifin %66,1'ini oluştururken, kamu sermayeli bankaların kredileri aktiflerinin %69,1'ini oluşturmuş, kamu sermayeli bankalarda toplam kredilerin toplam aktife oranı sektör ortalamasının üzerindeki seyrini sürdürmüştür, reel kesimi finanse etmekte öncü rol oynamaya devam etmiştir.

Kamu sermayeli mevduat bankalarının 2015 yıl sonu itibarıyla kullandıkları krediler, tüm mevduat bankaları kredileri içinde %22,8 oranında yer alırken, bu oran 2016 yıl sonunda %24,4'e yükselmiştir. Diğer yandan, kamu sermayeli kalkınma ve yatırım bankalarının 2015 yıl sonundaki kredileri, sektör kalkınma ve yatırım bankaları içinde %75,2 oranında yer alırken, bu oran 2016 yılında %77,2 olarak gerçekleşmiştir.

2015 yılında tasfiye olunacak alacakların (brüt) yıllık artış hızı %20,8 seviyesinde gerçekleşmiştir. Aynı dönemde kredilerin takibe dönüşüm oranı ise %3,2'ye yükselmiştir. 2015 yılında kamu sermayeli mevduat bankalarının brüt takipteki kredilerinin, mevduat bankaları takipteki kredileri içindeki payı %16,7 olup, 2016 yıl sonunda bu oran %17,2'ye yükselirken, kamu sermayeli kalkınma ve yatırım bankalarının 2015 yılındaki brüt takipteki kredilerinin kalkınma ve yatırım bankaları takipteki kredileri içindeki payı %50 düzeyinde iken, bu oran 2016 yıl sonunda %60'a yükselmiştir.

(1) Kamu sermayeli mevduat bankaları:

Kamu sermayeli mevduat ve ticaret bankalarının sektör bankaları ile birlikte önemli finansal verilerine 52 sayılı çizelgede yer verilmiştir.

Çizelge: 52- Mevduat bankalarının finansal değerleri

(Milyon TL)

Finansal değerler	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
1- Öz kaynaklar:							
a) Diğer mevduat bankaları	128.063	133.441	156.040	177.173	202.884	25.711	14,5
b) Kamu bankaları	29.490	32.513	45.076	50.971	59.619	8.648	17,0
Toplam (1)	157.553	165.954	201.116	228.144	262.503	34.359	15,1
2- Mevduat:							
a) Diğer mevduat bankaları	571.076	700.822	800.674	942.082	1.089.562	147.480	15,7
b) Kamu bankaları	198.940	242.491	256.964	308.615	373.282	64.667	21,0
Toplam (2)	770.016	943.313	1.057.638	1.250.698	1.462.844	212.146	17,0
3- Krediler ve alacaklar:							
a) Diğer mevduat bankaları	596.198	767.442	902.521	1.064.139	1.216.348	152.209	14,3
b) Kamu bankaları	137.320	195.896	243.682	313.558	390.998	77.440	24,7
Toplam (3)	733.518	963.338	1.146.203	1.377.697	1.607.346	229.649	16,7
4- Finansal varlıklar (net):							
a) Diğer mevduat bankaları	199.109	207.946	226.128	250.935	275.231	24.296	9,7
b) Kamu bankaları	88.424	91.258	91.407	93.026	102.642	9.616	10,3
Toplam (4)	287.533	299.204	317.536	343.961	377.873	33.912	9,9
5- Toplam aktifler:							
a) Diğer mevduat bankaları	974.266	1.217.784	1.400.756	1.638.820	1.863.417	224.597	13,7
b) Kamu bankaları	271.150	347.474	403.023	490.578	589.202	98.624	20,1
Toplam (5)	1.245.416	1.565.258	1.803.780	2.129.397	2.452.619	323.222	15,2
6- Net dönem kârı:							
a) Diğer mevduat bankaları	16.294	16.392	16.671	16.411	25.090	8.679	52,9
b) Kamu bankaları	5.245	6.081	6.256	7.478	9.134	1.656	22,1
Toplam (6)	21.539	22.473	22.927	23.889	34.224	10.335	43,3

Kamu sermayeli mevduat bankaları (T.C. Ziraat Bankası AŞ ve T. Halk Bankası AŞ) 2016 faaliyetleri sonunda karlılık dışında bütün diğer unsurlar artışında sektörün üzerinde oranlarda artış sağlamış ve belirleyici rolünü sürdürmüştür.

Sermaye yeterliliği standart oranı, bankaların karşı karşıya kaldıkları kredi riski, piyasa riski ve operasyonel riski karşılayacak kadar sermaye (öz kaynak) bulundurma oranıdır.

Sermaye yeterliliği standart oranı, “Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik” çerçevesinde hesaplanmaktadır. Yönetmelikte bankaların, konsolide olmayan ve konsolide asgari sermaye yeterlilik oranında %8 olarak tespit edilmiş, BDDK’nın 6.11.2006 tarih ve 2026 sayılı Kararı ile SYR için hedef rasyo değeri %12 olarak belirlenmiştir.

Kamu sermayeli mevduat ve ticaret bankalarının sektör bankaları ile birlikte seçilmiş performans verilerine 53 sayılı çizelgede yer verilmiştir.

Çizelge: 53- Mevduat bankalarına ait rasyolar

(%)

Rasyolar	Mevduat bankaları					T.C. Ziraat Bankası AŞ					T. Halk Bankası AŞ				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Sermaye yeterlilik standart oranı	17,2	14,6	15,7	15,0	15,1	19,0	13,2	18,2	15,1	14,5	16,2	13,9	13,6	13,8	13,1
Öz kaynaklar / toplam aktifler	12,7	10,6	11,1	10,7	10,7	10,5	8,9	11,5	10,4	10,7	11,4	10,1	10,6	10,3	9,2
Toplam krediler ve alacaklar/toplam aktifler	58,9	61,5	63,5	64,7	65,5	43,9	53,5	57,3	61,7	65,0	60,9	60,6	65,5	67,5	68,4
Tüketici kredileri/toplam krediler ve alacaklar	35,2	33,1	30,0	27,1	25,5	40,4	33,6	29,7	26,9	26,9	26,6	27,2	24,6	21,1	20,0
Takipteki krediler (brüt)/toplam krediler ve alacaklar	2,9	2,8	2,9	3,1	3,4	2,9	2,2	1,9	1,7	1,8	3	2,6	3,6	3,1	3,2
Finansal varlıklar (net)/toplam aktifler	23,1	19,4	17,8	16,5	15,7	40,2	30,3	26,1	21,4	19,3	21,2	20,4	17,3	15,0	14,5
Likit aktifler / toplam aktifler	31,4	28,8	27,9	26,6	25,5	37,4	36,7	35,1	31,6	28,9	22,7	22,5	19,7	19,9	20,3
Net dönem kârı / toplam aktifler	1,7	1,4	1,3	1,1	1,4	1,6	1,6	1,6	1,7	1,8	2,4	2	1,4	1,2	1,1
Net dönem kârı /öz kaynaklar	13,7	13,5	11,4	10,5	13,0	15,4	18,1	14,2	16,4	17,1	21,1	19,4	13,3	11,9	11,9
Grup payı :															
Toplam kaynaklar (toplam aktifler)						13,1	13,3	13,7	14,2	14,6	8,7	8,9	8,6	8,8	9,4
Toplam krediler ve alacaklar						9,7	11,5	12,4	13,6	14,5	9	8,8	8,9	9,2	9,9
Toplam mevduat						15,4	15	14,5	14,9	15,2	10,4	10,7	9,8	9,8	10,3

Sermaye yeterliliği standart oranı 2016 yılında T.C. Ziraat Bankası'nda %14,5, T. Halk Bankası'nda ise %13,1 olarak gerçekleşmiştir. Kamu mevduat bankaları SYR'si BDDK tarafından belirlenen %12 düzeyinin üzerinde gerçekleşme ile birlikte, 2016 yıl sonunda sektörde %15,5 olarak gerçekleşen SYR'nin altında bulunmaktadır. Mevduat bankalarında ise oran %15,1 seviyesindedir.

T.C. Ziraat Bankası'nın 2016 yıl sonu itibarıyla aktif büyüklüğü, bir önceki yıl sonuna göre %18,1 oranında 55 milyar TL artarak 357,8 milyar TL'ye yükselmiş, aktif büyüklüğü itibarıyla 1. sırada yer alan Banka'nın bankacılık sektöründen aldığı pay %13,8, mevduat bankaları içindeki payı da %14,6 olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılında Halkbank, aktif büyüklüğü bakımından, önceki döneme göre 6. Sıradaki yerini korumuş, Banka'nın aktif büyüklüğü %23,3 oranında artarak 231,4 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Mevduat bankalarında finansal varlıkların aktif içindeki payı 2016 yılında %15,7 gerçekleşirken; T.C. Ziraat Bankası'nda finansal varlıkların aktifler içindeki payı yıllar itibarıyla düşmekle beraber 2016 yılında sektör oranı olan %16,0 ve mevduat bankaları oranı %15,7'nin üzerinde %19,3 olarak gerçekleşmiştir. Halkbank'ta ise bu oran yıllar itibarıyla düşüş göstermiş ve %14,5 seviyesine gerileyerek sektörün altında gerçekleşmiştir.

2016 yılında mevduat bankalarında aktifin %65,5'ini oluşturan kredi ve alacaklar, önceki yıla göre %17,7 oranında artarak 1,7 trilyon TL seviyesine ulaşmıştır. T. Halk Bankası'nın kullandığı krediler önceki döneme göre 2016 yıl sonunda %24,9 oranında artarak 158,4 milyar TL seviyesinde gerçekleşmiş, aktifinin %68,4'ünü oluşturmuştur. Banka'nın kredilerdeki mevduat bankaları payı önceki döneme göre %9,2'den %9,9'a yükselmiştir. T.C. Ziraat Bankası'nın kullandığı krediler ise %24,5 oranında artmış ve sektörden aldığı pay %14,5 seviyesine ulaşmıştır. Banka'nın kredilerinde son yıllarda yüksek tutar ve oranlarda artış izlenmiştir. Banka'da kredi ve alacakların aktife oranı %65 olup, sektör oranına yaklaşmıştır.

Sektörde (mevduat bankaları) toplam mevduat 2016 yılında 1.462,8 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. T.C. Ziraat Bankası'nın mevduatı ise aynı dönemde %19,6 oranında artarak 223 milyar TL olarak gerçekleşmiş sektörden aldığı pay 0,3 puan artarak %15,2 seviyesine yükselmiştir. Mevduat türleri açısından bakıldığında ise; ticari kuruluşlar mevduatı ve döviz tevdiat hesabı dışındaki türlerde lider ve ilk üç sırada yer aldığı görülmektedir. Ticari kuruluşlar mevduatında Banka'nın sektör payı %10,7 seviyesinde gerçekleşmiş ve sektörde sıralamasını yükselterek dördüncü sırada yer almıştır.

2016 yılında T. Halk Bankası'nın mevduat artış hızının %23,0 olarak gerçekleşerek, mevduat toplamının 150,3 milyar TL'ye ulaşmasında, bankalar mevduatının etkisi yüksek olmuştur. Banka'nın mevduattaki sektör payı %9,8'den %10,3'e yükselmiş, mevduatın krediye dönüşüm oranı 2015 yılında %103,8 iken, 2016 yılında %105,4'e yükselmiştir. Banka'da önceki döneme göre vadesiz mevduatın toplam mevduat içindeki payı 2,4 puan artarken, 1 aya kadar mevduatın toplam mevduat içindeki payı 3,6 puan, 1-3 ay vadeli mevduatın toplam mevduat içindeki payı 0,4 puan azalmıştır. 3-6 vadeli mevduatın payı 1,4, 6 ay- 1 yıl vadeli mevduatın payı ise 0,9 puan artmıştır. Önceki yıla göre vadeli bankalar mevduatının payı %32,2, vadesiz bankalar mevduatının payı %136,2 oranında artmıştır. Toplam bankalar mevduatı %55,9 oranında artış göstermiştir.

Aktif ve pasif vade uyumsuzluğunun giderilmesi, Banka'nın önemli fon kaynağını oluşturan vadeli mevduatın vade yapısının uzatılması ile mümkün olmakta, mevduatın kısa vade diliminde toplanması, Banka'nın kaynak kullanımlarının çoğunlukla orta ve uzun vadeli krediler olması nedeniyle aktif-pasif vade uyumsuzluğunu (likidite riski) ortaya çıkarmaktadır.

Banka nakdi kredilerinin %79,2'sinin orta ve uzun vadeli kredi ve alacıklardan oluştuğu dikkate alınacak olursa kaynak yapısının da buna uyumlu oluşturulması için tasarrufu özendirerek yeni ürünlerin geliştirilmesi önem arz etmektedir.

Takipteki krediler (brüt) mevduat bankalarında 2016 yıl sonu itibarıyla önceki yıla göre %27,1 oranında artarak 54,3 milyar TL olarak gerçekleşmiş, takipteki krediler (brüt)/toplam krediler ve alacak oranı, 2015 yıl sonunda sektörde %3,1 iken, 2016 yıl sonunda 0,3 puan artarak %3,4'e yükselmiştir. T.C. Ziraat Bankası AŞ'de takip oranı 2015 yılında %1,7 iken, 0,1 puan artarak 2016 yılında %1,8'e yükselmiştir. T. Halk Bankası'nda ise oran sektörle aynı %3,2 seviyesindedir.

Bankalar arası Kart Merkezi (BKM) verilerine göre, Türkiye'de toplam kredi kartı sayısı 2016 yıl sonu itibarıyla, %1 oranında artışla 58.795.476 adet olarak gerçekleşmiştir. T.C. Ziraat Bankası'nın kredi kartı sayısı ise 2016 sonunda %17,8 oranında artışla 4.071.847 adet olmuştur. Banka'nın 2015 yıl sonu itibarıyla sektörün kredi kartları toplamı içinde %5,9 oranındaki payı %6,9'a yükselirken; banka kartları toplamı içindeki payı da %19,8'den %21,3 seviyesine yükselmiştir. Banka kartı adedinde sektör lideri olan bankanın, banka kartı alışveriş işlem cirosunda da artış gözlenmiştir.

Bankanın, kredi kartı sayısı bakımından banka ölçeğinde düşünüldüğünde uygun bir konumda olmadığı ve sektörün gerisinde kaldığı görülmektedir. 2016 yılında önceki döneme göre bir artış olmakla birlikte, önceki yıllarda olduğu gibi kredi kartlarında sektör payı Banka büyüklüğüne paralel bir seviyeye ulaşamamıştır. Kredi kartı sayısı bakımından önceki döneme göre değişimlere bakıldığında zaman Bankanın sektöre göre daha fazla gelişme gösterdiği ancak Bankanın sektör içindeki payına göre, kredi kartı sayısı bakımından uygun bir konuma henüz ulaşamadığı görülmektedir.

T. Halk Bankasının 2015 yıl sonu itibarıyla 3.793.671 adet olan kart sayısı 2016 yıl sonu itibarıyla 3.876.299 adede ulaşmış; 2015 yıl sonu itibarıyla 281.877 olan POS adedi de, 2016 yıl sonu itibarıyla 317.228, Mayıs/2017 itibarıyla 318.140 adet olarak gerçekleşmiştir.

2016 yıl sonu itibarıyla Banka, toplam kart sayısını %2,2 oranında artırarak 3.876.299 adete, toplam kredi kartı cirosunu ise %3,6 oranında artırarak 18.863 milyon TL'ye yükseltmiştir. Kredi kartlarında adet olarak sektör 2015 yılında %2,1, 2016 yılında %1,0 büyürken Banka sırasıyla %11,0 ve %2,2 büyümüştür. Aktif kredi kartı adedinde sektörün %0,7 oranında büyümesine karşın, Banka %3,5 oranında büyümüş olup 2014 yılından bu yana sektörün üzerinde büyüme göstermektedir.

Mevduat bankalarının net dönem kârı 2016 yıl sonunda bir önceki yıla göre %43,3 oranında 10,3 milyar TL artışla 34,2 milyar TL olarak gerçekleşirken; T. Halk Bankası'nın net dönem kârı önceki yıla göre %10,5 oranında 243 milyon TL artışla 2,6 milyar TL, T.C. Ziraat Bankasının dönem net kârı önceki yıla göre %27,4 oranında 1,4 milyar TL artışla 6,6 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Net dönem karının aktiflere ve öz kaynaklara oranında T.C. Ziraat Bankası sektör oranının üzerinde, T. Halk Bankası ise sektör oranının altında kalmıştır.

(2) Kamu sermayeli kalkınma ve yatırım bankaları:

2016 yıl sonu itibarıyla, önceki yıl olduğu gibi 3'ü kamu sermayeli, 6'sı özel sermayeli ve 4'ü yabancı sermayeli olmak üzere toplam 13 kalkınma ve yatırım bankası mevcuttur.

Kalkınma ve yatırım bankaları varlık ve kaynaklar itibarıyla 2015 yıl sonunda tüm bankacılık sektörü aktifinin %4,8'ini oluştururken, 2016 yıl sonunda bu oran %5,5'e yükselmiştir.

Kalkınma ve yatırım bankalarının toplam kredileri, önceki yıla göre 2016 yıl sonunda %35,2 oranında, tüm bankacılık sektörünün toplam kredileri de %17,7 oranında artmış; bu nedenle kalkınma ve yatırım bankalarının toplam krediler itibarıyla tüm sektörden aldığı pay, 2015 yılında %5,5 iken, 2016 yılında %6,4'e yükselmiştir.

Kamu sermayeli kalkınma ve yatırım bankalarının sektör bankaları ile birlikte önemli finansal verileri 54 sayılı, seçilmiş performans verilerine 55 sayılı çizelgede yer verilmiştir.

Çizelge: 54- Kalkınma ve yatırım bankalarının finansal değerleri

(Milyon TL)

Finansal veriler	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
1- Krediler ve alacaklar:							
a) Diğer kalkınma ve yatırım bankaları	10.865	15.034	16.971	20.863	26.013	5.150	24,7
b) Kamu bankaları	24.556	37.153	46.512	59.957	83.264	23.307	38,9
Toplam (1)	35.421	52.187	63.483	80.820	109.277	28.457	35,2
2- Öz kaynaklar:							
a) Diğer kalkınma ve yatırım bankaları	3.452	4.241	4.923	5.429	6.193	764	14,1
b) Kamu bankaları	13.558	14.697	16.292	18.041	20.093	2.052	11,4
Toplam (2)	17.010	18.938	21.215	23.470	26.286	2.816	12,0
3- Toplam aktifler:							
a) Diğer kalkınma ve yatırım bankaları	21.746	27.032	30.574	38.954	45.567	6.613	17,0
b) Kamu bankaları	30.980	43.080	53.954	67.643	97.162	29.519	43,6
Toplam (3)	52.726	70.112	84.529	106.597	142.729	36.132	33,9
4- Net dönem kârı							
a) Diğer kalkınma ve yatırım bankaları	510	530	541	627	887	260	41,5
b) Kamu bankaları	557	610	998	1.128	1.313	185	16,4
Toplam (4)	1.067	1.140	1.539	1.755	2.200	445	25,4

Çizelge: 55- Kalkınma ve yatırım bankalarına ait bazı rasyolar (%)

Rasyolar	Kalkınma ve yatırım bankaları					T. Kalkınma Bankası					T. Eximbank					İller Bankası				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Sermaye yeterlilik standart oranı	34,3	32,7	32,8	28,3	23,5	25,2	21,4	20,4	17,8	13,4	25,1	26,2	24,1	18,9	13,4	62,5	59,9	66,0	57,2	49,6
Öz kaynaklar / toplam aktifler	32,3	27	25,1	22,0	18,4	20,1	17,0	16,4	14,7	11,0	23,8	15,7	12,8	10,8	7,6	73,6	69,3	69,6	68,1	64,6
Toplam krediler ve alacaklar/toplam aktifler	67,2	74,4	75,1	75,8	76,6	78,5	77,6	80,3	82,0	77,0	86,3	92,8	94,5	97,1	90,2	70,8	77,2	70,4	69,9	74,3
Takipteki krediler (brüt)/toplam krediler	0,8	0,8	2,2	1,7	0,5	4,3	4,5	3,5	2,7	2,3	0,8	0,5	0,4	0,3	0,4	-	-	-	-	-
Likit aktifler / toplam aktifler	29,9	21,5	21,5	19,6	17,9	17,0	18,6	16,2	15,2	20,9	11,3	4,9	3,4	0,4	5,0	27,7	20,0	26,9	26,6	21,7
Net dönem kârı / toplam aktifler	2,0	1,6	1,8	1,6	1,5	1,5	1,0	1,2	1,3	1,0	1,4	1,0	1,3	1,1	0,6	2,3	2,2	3,2	3,1	3,8
Net dönem kârı / öz kaynaklar	6,3	6	7,3	7,5	8,4	7,6	6,1	7,3	8,9	9,2	6,0	6,3	9,9	10,2	8,1	3,1	3,2	4,6	4,6	5,8
<u>Grup payı :</u>																				
Toplam kaynaklar (toplam aktif)						5,4	5,1	4,6	4,5	4,9	29,3	35,4	39,9	41,7	47,8	24,0	21,0	19,3	17,3	15,3
Toplam krediler ve alacaklar						6,4	5,3	5,0	4,8	4,9	38,3	44,1	50,2	53,4	56,4	25,3	21,8	18,1	15,9	14,9

2016 yılında, İller Bankası AŞ'nin kaynak ve varlıklar toplamı, önceki yıla göre %18,5 oranında 3,4 milyar TL artarak 21,8 milyar TL'ye yükselmiştir. İller Bankası AŞ, 2016 yıl sonu itibarıyla, aktif toplamı bakımından Türkiye'de faaliyet gösteren (katılım bankaları hariç) 47 adet banka içinde 17. sıradaki yerini muhafaza etmiştir.

Ödenmiş sermayesi 11,7 milyar TL olan Banka, toplam 47 banka içinde en yüksek sermayeye sahip banka konumdadır.

Mevduat kabul etmeyen özel kanunla kurulmuş bir kalkınma ve yatırım bankası olan İller Bankası'nın toplam nakdi kredileri 2016 yıl sonu itibarıyla önceki yıl sonuna göre %25,9 oranında, 3,3 milyar TL artarak 16,2 milyar TL olmuştur. Banka'nın artış oranının sektörün gerisinde kalması nedeniyle toplam krediler itibarıyla sektörden aldığı pay, 2016 yıl sonunda %14,9'a düşmüştür.

2016 yılında 421 milyon TL kâr elde eden İller Bankası'nın dönem kârının öz kaynak toplamına oranı, özetle "öz kaynak getirisi" faaliyet döneminde %5,8 oranında gerçekleşmiştir. Sektör ortalaması %12,6 ve kalkınma ve yatırım bankaları grup ortalaması %8,4 olup, Bankanın öz kaynak getirisi ortalamaların gerisinde kalmıştır.

T. Kalkınma Bankası AŞ'nin 2016 yılı faaliyetleri sonucunda aktif toplamı önceki yıla göre %47,5 oranında artış göstererek 7 milyar TL'ye ulaşmıştır. Banka'nın kullandığı toplam krediler ise 2016 yıl sonunda %38,7 oranında artarak 5,4 milyar TL'ye ulaşmıştır. Banka'nın sektörden aldığı pay %4,9 olarak gerçekleşmiş, Banka krediler ve aktif toplamında kalkınma ve yatırım bankaları ortalamasının altında performans sergilemiştir.

T. Kalkınma Bankası AŞ'nin takipteki alacakları, 2015 yıl sonuna göre %17,4 oranında 19 milyon TL artarak 126 milyon TL'ye yükselmiştir. 2016 yıl sonu itibarıyla, bankacılık sektör ortalaması %3,2, kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması %0,5 olan kredinin takibe dönüşüm oranı, Banka'da %2,3 olarak gerçekleşmiştir. Önceki dönemde %2,7 olan kredinin takibe dönüşüm oranı 2016 yılında düşüş göstermesine rağmen kalkınma ve yatırım bankaları ortalamasının oldukça üzerindedir.

T. Eximbank'ın önceki yıl sonuna göre 2016 yıl sonunda; toplam aktiflerini %53,6 oranında, kredilerini %42,8 oranında artırmış ancak net dönem karı %13,9 oranında düşüş göstermiştir.

TBB tarafından yayımlanan "Bankalarımız 2016" Raporunda, üye 47 banka içinde aktif sıralamasında T. Eximbank 11, İller Bankası 17, Kalkınma Bankası 27. sırada yer almıştır.

(3) Ziraat Katılım Bankası AŞ:

BDDK verilerine göre Türkiye'de 2016 yıl sonu itibarıyla 5 katılım bankası mevcut olup, bunların toplam aktif büyüklüğü 2016 yılında %17,3 büyüme kaydederek 132,8 milyar TL'ye ulaşmıştır. Bankacılık sektörü aktiflerine göre katılım bankaları pazar payı 2016 yıl sonu itibarıyla %4,9 olarak gerçekleşmiştir.¹

BDDK'nın 10.10.2014 tarihli izni kapsamında T.C. Ziraat Bankası, Ziraat Sigorta AŞ, Ziraat Hayat ve Emeklilik AŞ, Ziraat Yatırım Menkul Değerler AŞ ve Ziraat Teknoloji AŞ

¹ Türkiye Katılım Bankaları Birliği - Katılım Bankaları 2016

tarafından kurulan Ziraat Katılım Bankası AŞ, BDDK'nın 12.05.2015 tarihli izniyle, 29.05.2015 tarihinde Eminönü Şubesi ile faaliyetine başlamıştır.

Katılım bankacılığını geliştirmek, sektörde öncü olmak gibi hedef ve stratejileri benimseyen ve Türkiye'de faaliyete geçen ilk kamu sermayeli katılım bankası statüsüne sahip olan 665 milyon TL öz kaynaklı Bankanın; 2016 yıl sonu itibarıyla aktif büyüklüğü 8 milyar TL'ye, topladığı fonlar 5,6 milyar TL'ye, kullandırılan fonların büyüklüğü 5,6 milyar TL'ye ulaşmıştır.

Faaliyet dönemi sonunda Banka'nın aktif büyüklüğü, sektördeki 5 katılım bankasının 132,8 milyar TL olan aktif büyüklüğünün %5,6'sını, topladığı fonlar 84,8 milyar TL tutarındaki toplanan fonların %6,6'sını, kullandığı fonlar (krediler) 84,4 milyar TL tutarındaki kullandırılan fonların %6,6'sını, kullandığı öz kaynaklar 11,5 milyar TL tutarındaki kullanılan öz kaynakların %6,7'sini oluşturmuştur.

Sektör 2016 yılını 1 milyar TL dönem kârı ile kapatırken, Ziraat Katılım Bankası AŞ'nin kârı 30 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

(4) T.H. Türkiye Emlak Bankası AŞ:

2001 yılında 4603 sayılı Kanun'da yapılan değişiklikle; Banka'nın 2001/2202 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında tüm hak ve yükümlülükleriyle birlikte Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığına devri öngörülen varlıkları ile kanuni takibe intikal etmiş alacakları ve yuva kredileri hariç, bütün hak, alacak ve borçları, alacaklıların rızası ve sair herhangi bir işleme gerek kalmaksızın T.C. Ziraat Bankası AŞ veya T. Halk Bankası AŞ'ye devredilmiş, bankacılık yapma ve mevduat kabul etme yetkisi sona erdirilerek, tasfiye süreci başlatılmıştır.

Ancak, 27.05.2017 tarih ve 30078 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Bazı Kanunlarda Ve Bir Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile ilgili banka tasfiye halinden çıkarılmıştır.

Banka'nın, 2012-2016 yıllarına ait başlıca finansal verileri 56 sayılı çizelgede verilmiştir.

Çizelge : 56- T.H. T. Emlak Bankası'na ait finansal veriler

(Milyon TL)

Türü	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
Öz kaynaklar	1.154	1.229	1.338	1.471	1.593	122	8,3
Toplam aktifler	2.193	2.293	2.394	2.642	2.890	248	9,4
Hazineye borçlar	999	998	984	993	1.081	88	8,9
Krediler	21	18	16	-	-	-	-
Brüt takipteki krediler	872	989	976	1.109	1.269	160	14,4
Karşılıklar	267	267	269	269	269	0	0,0
Takipteki krediler (Net)	605	722	707	840	1.000	160	19,0

Banka 2016 yılı faaliyetlerini sonucunda 122 milyon TL dönem kârı sağlamış olup öz kaynaklarını 1,6 milyar TL'ye yükseltmiştir.

Banka'nın 2016 yıl sonu itibarıyla 2,9 milyar TL olan aktiflerinin %43,2'si vadeye kadar elde tutulacak menkul kıymetlere, %34,6'sı takipteki kredi alacaklarına (net) ve %22,2'si diğer aktiflere aittir.

Banka'nın tasfiye sürecine girdiği 06.07.2001 tarihinden 31.12.2016 tarihine kadar, gerek idari yollarla gerekse yasal takip yoluyla, tasfiye olunacak alacaklardan 785.747 bin TL'si anapara, 513.722 bin TL'si faiz ve 17.640 bin TL'si de masraf olmak üzere toplam 1.317.109 bin TL tahsilât sağlanmış, diğer tahsilâtlarla birlikte toplamda 2,382 milyar TL fon oluşturulmuş, bu fonun 2 milyar TL'lik kısmı Hazine'ye aktarılmıştır. Yapılan bu tahsilâtlar ile Banka'ya devredilen toplam 16.116 adet borçludan 10.492 adet firmanın riski tahsil edilerek tasfiye edilmiş, 31.12.2016 itibarıyla borçlu firma sayısı 5.624'e düşmüştür.

bb) Diğer mali kuruluşlar:

(1) Sigortacılık:

2016 yıl sonu itibarıyla kamu sermayeli 4 sigorta şirketinin ikisi hayat dışı branşlarda, ikisi hayat ve bireysel emeklilik branşlarında faaliyet göstermiştir. Halk Sigorta AŞ ve Ziraat Sigorta AŞ hayat dışı branşlarda, Halk Hayat ve Emeklilik AŞ ve Ziraat Hayat ve Emeklilik AŞ hayat ve bireysel emeklilik branşlarında faaliyet göstermektedir.

2016 yıl sonunda sektörün varlıklar toplamı (reasürans şirketleri hariç) 119 milyar TL'ye ulaşmış olup; bunun 76 milyar TL'lik kısmı cari, kalan kısmı ise cari olmayan varlıklardan oluşmuştur. Sektörde yıl sonunda kaynaklar toplamı içinde yükümlülük/öz sermaye dengesi; öz sermaye %12,5, yükümlülükler de buna paralel %87,5 oranında gerçekleşmiştir.

Türkiye'de 2016 yıl sonu itibarıyla faaliyet gösteren 61 şirketin 37'si hayat dışı sigortalarda, 4'ü hayat sigortalarında, 18'i hayat ve emeklilikte, 2'si ise reasürans alanında ruhsat sahibidir. Ancak, ruhsat sahibi olmakla birlikte faaliyette bulunmayan iki hayat dışı, bir hayat ve bir reasürans şirketi bulunmaktadır. Bunlarla birlikte ruhsatlı toplam şirket sayısı 65'e ulaşmaktadır.

Türk sigortacılık sektöründe 2016 yılında hayat dışı sigorta branşlarında 35,5 milyar TL, hayat grubu sigorta dallarında ise 5 milyar TL olmak üzere toplam 40,5 milyar TL prim üretimi gerçekleştirilmiştir. Prim üretimi 2015 yılına göre %30,4 oranında artmıştır. Toplam üretimin 39,5 milyar TL'lik kısmı direkt prim üretimi iken, kalan 1 milyar TL'lik kısmı reasürans yoluyla sağlanmıştır.

Alınan primler karşılığında yıl içinde sigortalılara verilen toplam teminat tutarı, 6111 sayılı Kanunla Sosyal Güvenlik Kurumu'na devredilen tedavi giderleri teminatı dahil, hastalık/sağlık branşı hariç olmak üzere 89,9 trilyon TL'ye ulaşmıştır.

Kamu sermayeli sigorta şirketlerinin 2012-2016 dönemine ait başlıca bilanço kalemleri, toplam prim üretimi ve net dönem kârları, sektör değerleri ile karşılaştırmalı olarak 57 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

(Milyon TL)

Çizelge : 57- Türkiye'de faaliyette bulunan sigorta şirketleri ile ilgili başlıca bilgiler (*)

Başlıca bilanço bilgileri	2012			2013			2014			2015			2016		
	Tüm Sigortacılık	Kamu Sermayeli	Payı %	Tüm Sigortacılık	Kamu Sermayeli	Payı %	Tüm Sigortacılık	Kamu Sermayeli	Payı %	Tüm Sigortacılık	Kamu Sermayeli	Payı %	Tüm Sigortacılık	Kamu Sermayeli	Payı %
Kaynaklar:															
Öz kaynaklar	8.573	475	5,5	10.694	702	6,6	13.187	894	6,8	13.278	957	7,2	16.279	1.331	8,2
Kısa vadeli yükümlülükler	29.017	626	2,2	35.520	847	2,4	39.697	1.175	3	49.989	1.502	3	61.881	2.078	3,4
Uzun vadeli yükümlülükler	13.245	1.072	8,1	16.223	1.813	11,2	28.135	2.714	9,6	35.161	2.036	5,8	44.012	5.525	12,6
Toplam	50.835	2.173	4,3	62.437	3.362	5,4	81.019	4.783	5,9	98.428	6.315	6,4	122.172	8.934	7,3
Varlıklar:															
Cari varlıklar	38.505	1.936	5	46.900	2.424	5,2	53.048	2.978	5,6	62.085	3.245	5,2	77.768	4.225	5,4
Cari olmayan varlıklar	12.330	237	1,9	15.537	938	6	27.971	1.805	6,5	36.343	3.070	8,4	44.405	4.708	10,6
Toplam	50.835	2.173	4,3	62.437	3.362	5,4	81.019	4.783	5,9	98.428	6.315	6,4	122.173	8.933	7,3
Toplam prim üretimi	19.829	1.606	8,1	24.227	2.125	8,8	25.991	2.898	11,2	31.056	2.638	8,5	40.487	3.854	9,5
Net dönem kârı	-221	176		1.230	302		1.394	344	24,7	101	364		2.596	574	22,1

Kaynak: Sigorta Denetleme Kurulu-Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetleri Hakkında Rapor 2016

Kamu sermayeli sigorta şirketlerinden;

-Ziraat Hayat ve Emeklilik AŞ, 2016 yılında yürütülen faaliyetleri kapsamında; 1.071,2 milyon TL'si hayat branşından ve 13,1 milyon TL'si de ferdi kaza branşından olmak üzere toplam 1.084,2 milyon TL prim üretimi gerçekleştirilmiş; bir önceki yıl hayat ürünleri prim üretiminde %16,5 pazar payı ile lider konumunda bulunan Şirket'in, 2016 yılında önceki yıla göre pazar payı 4,8 puan yükselerek %21,3 olarak gerçekleşmiş ve bu pazar payı ile sektördeki liderliğini devam ettirmiş ve yılı 231,5 milyon TL,

-Halk Hayat ve Emeklilik AŞ 2015 yılında 316,4 milyon TL'lik prim üretimi ile hayat branşındaki şirketler arasındaki 5. yer almış iken; 2016 yılında 395,3 milyon TL'lik prim üretimi ile hayat branşındaki şirketler arasındaki 5. sıradaki yerini korumuş ve yılı 35,9 milyon TL,

-Ziraat Sigorta AŞ'nin 2016 yılındaki toplam prim üretimi önceki döneme göre %43,5 oranında artarak 1.337,9 milyon TL'ye yükselmiş ve %3,77 pazar payı ile 8. sıraya yükselmiş ve yılı 128,9 milyon TL,

-Halk Sigorta AŞ hayat dışı branşlarda 2015 yılında 757,4 milyon TL prim üretimi ve %2,8 payla 12. sırada yer almış iken; 2016 yılında %36,7 oranında artarak 1.035,5 milyon TL olan prim üretimi ile sektörde 11. sırada yer almış ve yılı 22 milyon TL,

net dönem kârıyla kapatmıştır.

(2) Sermaye piyasası kurumları:

“Aracı kuruluş” terimi, sermaye piyasasında faaliyette bulunmak üzere yetki belgesi almış olan banka, aracı kurum ve vadeli işlemler aracılık şirketlerini ifade etmektedir.

(a) Aracı kurumlar:

2016 yıl sonu itibarıyla 88 aracı kurum ve 43 banka olmak üzere toplam 131 üye kuruluş sermaye piyasasında faaliyette bulunmuş olup, kamusal sermayeli 2 aracı kurum; Ziraat Yatırım Menkul Değerler AŞ ve Halk Yatırım Menkul Değerler AŞ'dir.

2016 yılında 21,2 milyar TL'ye ulaşan sektör varlıklarının; %95'i oranında 20,1 milyar TL'si dönen, kalanı duran varlıklardan oluşmuştur. Kaynaklar toplamı içinde öz sermaye %20,5 oranında 4,3 milyar TL, kısa vadeli borçlar %78,9 oranında 16,7 milyar TL ve uzun vadeli borçlar %0,7 oranında 139 milyon TL olmuştur. Kamu sermayeli aracı kurumlar 2016 yılında sektör toplam varlıklarının %8,2'sini, öz kaynaklarının %4,9'unu, hisse senedi işlem hacminin %2,9'unu sağlamış ve cari yılda 39,3 milyon TL net dönem kârı elde etmiştir.

Halk Yatırım Menkul Değerler AŞ'nin işlem hacmi, cari yılda %3,1 oranında artışla 29.598 milyon TL'ye yükselmiştir. 2015 yılında işlem yapan 72 aracı kurum arasında 24. sırada yer alan ve pazar payı %1,42 olan Şirket, 2016 yılında işlem yapan 60 aracı kurum arasında 21. sırada yer almış ve pazar payı %1,46 seviyesine gelmiştir. Şirketin hisse senedi işlem hacmindeki bireysel yatırımcı ağırlığının sektöre göre yüksek, kurumsal yatırımcı işlem hacmi ağırlığının ise daha düşük olduğu görülmüştür.

Aracı kurumların 2012-2016 yıllarına ait başlıca bilgileri, kamu sermayeli aracı kurumlar ile karşılaştırmalı olarak 58 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 58- Türkiye'de faaliyette bulunan aracı kurumlarla ilgili başlıca bilgiler (*) (Milyon TL)

Başlıca bilanço bilgileri	2012			2013			2014			2015			2016		
	Tüm aracı kurumlar	Kamu sermayeli	Payı %	Tüm aracı kurumlar	Kamu sermayeli	Payı %	Tüm aracı kurumlar	Kamu sermayeli	Payı %	Tüm aracı kurumlar	Kamu sermayeli	Payı %	Tüm aracı kurumlar	Kamu sermayeli	Payı %
Kaynaklar:															
Öz kaynaklar	3.058	131	4,3	3.337	152	4,6	3.659	171	4,7	4.010	195	4,9	4.336	208	4,8
Kısa vadeli borçlar	8.218	339	4,1	10.579	531	5	11.395	399	3,5	11.180	95	0,8	16.703	1.249	7,5
Uzun vadeli borçlar	90	2	2,2	71	2	2,8	78	3	3,8	122	4	3,3	139	4	2,9
Toplam	11.366	472	4,2	13.987	685	4,9	15.132	573	3,8	15.312	294	1,9	21.178	1.461	6,9
Varlıklar:															
Dönen varlıklar	10.345	460	4,4	12.964	672	5,2	14.138	561	4	14.242	281	2	20.109	1.716	8,5
Duran varlıklar	1.021	12	1,2	1.023	13	1,3	994	11	1,1	1.070	13	1,2	1.069	19	1,8
Toplam	11.366	472	4,2	13.987	685	4,9	15.132	573	3,8	15.312	294	1,9	21.178	1.735	8,2
Hisse senedi işlem hacmi	623.000	28.979	4,7	1.633.717	84.303		1.739.199	48.864	2,8	2.027.393	52.023	2,6	2.014.938	59.023	2,9
Net dönem kârı	275	18		529	16		372	30		433	33		483	39	

Kaynak: Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği-Türkiye Sermaye Piyasası 2016

Borçlanma araçları piyasasının toplam işlem hacmi önceki döneme göre %10,7 oranında artarken aynı dönemde Şirket işlem hacmi %25,5 oranında düşüş göstermiştir. 2016 yıl sonu verilerine göre Borçlanma Araçları Piyasasının toplam işlem hacmi bir önceki yılın aynı dönemine göre %10,6 artarken, aynı dönemde Şirket işlem hacmi ise %25,5 oranında azalış göstermiştir. Diğer taraftan tüm pazarlar ve Bankalar dahil Şirketin piyasadaki aldığı pay %1,65'ten %1,11'e gerilemiştir.

Şirket'in 2016 yılı vadeli işlem hacmi önceki döneme göre %19,3 oranında azalış göstererek 7,8 milyon TL'ye gerilemiş, önceki dönemde %0,85 olan pazar payı %0,67'ye gerilemiştir. VİOP işlemi yapan kurumlar arasında 29. sırada yer almıştır.

Şirketin 2016 yılında net dönem kârı 14,4 milyon TL olmuştur.

Ziraat Yatırım Menkul Değerler AŞ 2016 yılında, alım satıma aracılık faaliyetleri kapsamında; hisse senedi piyasasında %1,5 oranındaki işlem hacmi payı ile 60 aracı kurum arasında 21. sırada yer almıştır. Yine yıl sonu itibarıyla Şirket, Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası (VİOP) işlem hacminde 66 kurum arasında 24 üncü sırada yer alırken kaldıraçlı alım satım işlemlerinde ise 214.063 milyon TL ile %0,9 oranında pazar payı elde etmiştir.

2016 yılında sektörün toplam aracılık komisyon gelirleri 1,3 milyar TL üzerinden %2,3 oranında 29,3 milyon TL toplam net aracılık geliri sağlanmıştır. Şirket 2016 yılında 21,9 milyon TL faaliyet kârı, 24,9 milyon TL de dönem kârı elde etmiştir.

Kalkınma Yatırım Menkul Değerler AŞ'nin 20.03.2012 tarihli Genel Kurulunda hakim ortak Türkiye Kalkınma Bankası AŞ'nin istemi doğrultusunda tasfiye kararı alınmış ve 27.03.2012 tarihinde tescil edilmiştir. 27.03.2012 tarihinde tasfiye işlemleri başlatılan TH Kalkınma Yatırım Menkul Değerler AŞ'nin nakitlerin mevduat olarak değerlendirilmesi ve 6.000 TL kira geliri sonucunda 2016 yıl sonu itibarıyla 584 bin TL net kâr sağlamıştır.

(b) Portföy yönetim şirketleri:

Portföy yönetim şirketlerinin seçilmiş performans verileri 59 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 59- Portföy yönetim şirketlerine ait başlıca bilgiler

(Milyon TL)

Başlıca Bilgiler	Ölçü	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
							Tutar	%
Portföy büyüklüğü:								
-Sektör toplamı	Milyon TL	56.368	64.919	81.867	85.896	122.081	36.185	42,1
-Kamu sermayeli	"	2.627	3.668	6.872	11.675	15.511	3.836	32,9
-Kamu payı	%	4,7	5,7	8,4	13,6	12,7	(0,9)	(6,6)
Portföy yönetimi komisyon ücretleri:								
-Sektör toplamı	Milyon TL		201	228	290	334	44	15,2
-Kamu sermayeli	"		7	14	23	33	10	43,5
-Kamu payı	%		3,5	6,1	7,9	9,9	2,0	25,3

SPK verilerine göre, 2016 yıl sonu itibari ile portföy yönetimi belgesi olan 50 portföy yönetim şirketi bulunmaktadır. Bu şirketlerin yönetmiş oldukları portföyün büyüklüğü önceki yıl sonuna göre %17,3 oranında artarak 122,1 milyar TL olmuştur.

Kamunun yönetmiş olduğu 2 portföy yönetim şirketinin 2016 yıl sonu itibarıyla toplam portföy büyüklüğündeki payı %12,7 olmuştur.

Ziraat Portföy Yönetimi AŞ 26.11.2002 tarihli portföy yöneticiliği yetki belgesi ile 2003 yılında, Halk Portföy Yönetimi AŞ 21.09.2011 tarihli portföy yöneticiliği yetki belgesi ile 2011 yılında faaliyete başlamıştır.

2016 yılı sonunda sektörün toplam portföy büyüklüğü %17,3 oranında 21,1 milyar TL büyürken, Ziraat Portföy Yönetimi AŞ'nin portföy büyüklüğü %32,6 oranında 2,5 milyar TL büyümüştür. Yönettiği portföy büyüklüğü bakımından Ziraat Portföy Yönetimi AŞ'nin 9.965 milyon TL'lik portföy büyüklüğü ve %8,2'lik pazar payı ile 5. sırada yer almıştır.

Halk Portföy Yönetimi AŞ, 2016 yıl sonu itibarıyla önceki yılda olduğu gibi kendisinin kurduğu toplam 11 adet yatırım fonu ile Halk Hayat ve Emeklilik AŞ tarafından kurulan 11 adet emeklilik yatırım fonu olmak üzere toplam 22 adet yatırım fonunu yönetmektedir.

Yönetilen bu kurumsal portföyün fon toplam değeri, önceki döneme göre %30,7 oranında artarak 5.109 milyon TL'ye yükselmiş olup, bunun %55,4'ü oranında 2.828 milyon TL'sini Şirket'in menkul kıymet yatırım fonları, %44,6'sı oranında 2.281 milyon TL'sini de Halk Hayat ve Emeklilik AŞ emeklilik yatırım fonları oluşturmuştur.

(c) Finansal kiralama şirketleri:

Türkiye'de 2015 yıl sonu itibarıyla 28 ve 2016 yıl sonu itibarıyla 26 finansal kiralama şirketi faaliyet göstermiştir. 2016 yıl sonu itibarıyla kamusal sermayeli iki finansal kiralama şirketi Ziraat Finansal Kiralama AŞ ve Halk Finansal Kiralama AŞ'dir.

2016 yıl sonu itibarıyla toplam 48,5 milyar TL olan finansal kiralama sektörü varlıklarının %10,1'ini, kiralama işlemlerinin %10,3'ünü ve net dönem kârının %4,2'sini kamu sermayeli iki şirket gerçekleştirmiştir. Finansal kiralama sektörünün 2016 yıl sonunda gerçekleştirdiği 18.620 milyon TL'lik işlem hacminin %6,1'ini kamu sermayeli şirketler sağlamıştır.

Finansal kiralama sektöründe 2016 yılı işlem hacmi önceki döneme göre %7,6 oranında 1,3 milyar TL artış göstererek 18,6 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde sözleşme adedi de önceki yıla göre %2,7 oranında 626 adet artarak 23.751 adet olarak gerçekleşmiştir.

Takipteki finansal kiralama alacakları (brüt)/finansal kiralama alacakları (takipteki FKA dahil) oranının 2013 yılından itibaren izlediği yükseliş trendi 2015 yılı itibarıyla %8,6 ile düşüşe geçmiş fakat cari dönem itibarıyla tekrar önemli oranda yükseliş göstererek %12,9 olarak gerçekleşmiştir. Aynı oran sektörde 2016 yılında %6,6 olarak gerçekleşmiştir. Şirket, 2016 faaliyet dönemini 30 milyon TL kârla kapatmıştır.

Ziraat Finansal Kiralama AŞ, 2016 yılında önceki yıla göre %49 oranında 511,5 milyon TL azalışla 533,4 milyon TL olarak gerçekleşen işlem hacmi ile pazar payını %6'dan %2,9 oranına getirmiştir. 2016 yılında bu alanda 26 firma faaliyet göstermiştir.

Kamusal sermayeli finansal kiralama şirketlerinin 2012-2016 yıllarına ait başlıca bilgileri sektör değerleriyle birlikte 60, başlıca rasyolar 61 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 60- Türkiye'de faaliyette bulunan finansal kiralama şirketleri ile ilgili başlıca bilgiler (*)

Finansal bilgiler	2012				2013				2014				2015				2016	
	Sektör Toplamı	Kamu Sermayeli	Payı %	Sektör Toplamı	Kamu Sermayeli	Payı %	Sektör Toplamı	Kamu Sermayeli	Payı %	Sektör Toplamı	Kamu Sermayeli	Payı %	Sektör Toplamı	Kamu Sermayeli	Payı %	Sektör Toplamı	Kamu Sermayeli	Payı %
Kaynaklar:																		
Öz kaynaklar	4.614	297	6,4	5.344	453	8,5	6.093	498	8,2	6.930	542	7,8	7.800	581	7,4	7.800	581	7,4
Alınan krediler	13.909	1.364	9,8	19.848	2.812	14,2	22.543	3.296	14,6	27.237	4.043	14,8	31.244	3.938	12,6	31.244	3.938	12,6
Diğer pasifler	1.737	176	10,1	3.279	300	9,1	3.942	160	4,1	6.488	227	3,5	9.456	390	4,1	9.456	390	4,1
Toplam	20.260	1.837	9,1	28.471	3.565	12,5	32.578	3.955	12,1	40.655	4.812	11,8	48.500	4.909	11,8	48.500	4.909	11,8
Varlıklar:																		
Kiralama işlemleri	17.122	1.630	9,5	24.957	3.024	12,1	29.485	3.595	12,2	36.728	4.347	11,8	44.022	4.518	10,3	44.022	4.518	10,3
Takipteki alacaklar (Net)	742	63	8,5	883	211	23,9	772	188	24,4	867	254	29,3	1.121	182	16,2	1.121	182	16,2
Bankalar	1.484	91	6,1	1.493	244	16,3	1.094	99	9,1	1.594	125	7,8	1.555	117	7,5	1.555	117	7,5
Diğer aktifler	912	53	5,8	1.138	88	7,7	1.227	73	5,9	1.466	86	5,9	1.802	92	5,1	1.802	92	5,1
Toplam	20.260	1.837	9,1	28.471	3.565	12,5	32.578	3.955	12,1	40.655	4.812	11,8	48.500	4.909	11,8	48.500	4.909	11,8
Net dönem kârı	443	61	13,8	450	21	4,7	526	(54)	(10,3)	809	43	5,3	922	40	4,3	922	40	4,3
İşlem hacmi	9.582	825	8,6	13.888	2.277	16,4	17.058	1.755	10,3	17.313	2.049	11,8	18.620	1.145	6,1	18.620	1.145	6,1
Sözleşme adedi (Bin)	17.787	1.390	7,8	19.790	1.969	9,9	20.302	1.691	8,3	23.125	1.609	7,0	23.751	1.256	5,3	23.751	1.256	5,3

Kaynak: Finansal Kurumlar Birliği (*) Halk Finansal Kiralama A.Ş. 27.05.2011 tarihinde denetime tabi olmuştur.

Çizelge: 61- Finansal kiralama sektörüne ait rasyolar

Rasyolar	Tüm finansal kiralama sektörü						Ziraat Finansal Kiralama						Halk Finansal Kiralama					
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Öz kaynaklar / toplam aktifler	22,7	18,8	18,7	17	16,1	16,1	23,3	10,4	10,5	9,78	11,3	12,1	14,5	14,6	14,6	12,8	12,3	12,3
Takipteki alacaklar (brüt)/toplam alacaklar	8,4	7,4	7	6,3	6,7	6,7	5,1	9,9	12,5	9,16	14,7	8,9	10,7	12,2	12,2	15,9	11,7	11,7
YP Nakdi alacaklar/Toplam nakdi alacaklar	74,3	73,8	70,5				74,7	72,8	71,6			87,6	87,6	84,3	84,3			
Dönem net kârı / toplam aktifler	2,3	1,8	1,6	2,0	1,9	1,9	2,9	0,8	(3)	1,53	1,3	3,6	0,2	0,3	0,3	0,25	0,4	0,4
Dönem net kârı / öz kaynaklar	10	8,9	27,1	11,7	11,8	11,8	29,6	5,8	(30)	15,6	11,2	12,6	1,4	1,7	1,7	1,97	3,0	3,0
Grup payı :																		
Toplam kaynaklar (toplam aktifler)							3,2	5,4	5,8	6,0	4,8	5,8	7,1	6,3	6,3	5,9	5,3	5,3
Öz kaynaklar							3,4	2,9	3,3	3,4	3,4	3,1	5,5	4,9	4,9	4,4	4,0	4,0
Toplam kiralama işlemleri							3,6	5,5	6	6,0	4,9	6,0	5,8	6,2	6,2	5,8	5,4	5,4
Toplam takipteki alacaklar (Net)							0,9	10,5	10,6	6,9	5,9	7,5	13,4	13,7	13,7	22,4	6,4	6,4
Dönem net kârı							4,3	3,8	(11,3)	4,6	3,2	9,5	0,9	1,0	1,0	0,7	1,0	1,0

Ziraat Finansal Kiralama AŞ'nin net finansal kiralama alacakları, 2015 yıl sonunda 2,3 milyar TL iken, 2016 yıl sonunda %6,2 oranında 141,4 milyon TL azalarak 2,1 milyar TL'ye gerilemiştir. Şirket'in 2016 yıl sonu itibarıyla kanuni takipteki finansal kiralama alacakları bir önceki yıl sonuna göre %47 oranında 100,9 milyon TL artarak 315,6 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Halk Finansal Kiralama AŞ 2016 yılı işlem hacmi önceki döneme göre %39 oranında 392 milyon TL azalış kaydederek 612 milyon TL'ye düşmüş, yapılan sözleşme adedi de %19,4 oranında 147 adet azalarak 610 adet olarak gerçekleşmiştir.

2016 yılında finansal kiralama sektöründe faaliyet gösteren 26 şirket arasında Halk Finansal Kiralama AŞ; ödenmiş sermayede %7,8 pay ile 5. sırada, öz kaynaklarda %4,1 pay ile 9 uncu sırada, toplam aktiflerde %5,3 pay ile 8. sırada, net kira alacaklarında %5,4 pay ile 8. sırada yer almıştır.

Halk Finansal Kiralama AŞ'nin net finansal kiralama alacakları, 2015 yılında 2.012,2 milyon TL iken, 2016 yılında %17,9 oranında 360,5 milyon TL artarak 2.372,7 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Şirketin dönem sonu itibarıyla kanuni takipteki finansal kiralama alacakları, bir önceki yıl sonuna göre %19,8 oranında 70,8 milyon TL azalarak 286,7 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Kanuni takipteki alacaklar için 214,4 milyon TL karşılık ayrılmış olup, net alacak tutarı 72,3 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Şirket 2016 yılı faaliyet sonucunda 9,5 milyon TL dönem net kârı elde etmiştir.

(d) Faktoring şirketleri:

BDDK verilerine göre Türkiye'de 2016 yıl sonu itibarıyla 62 faktoring şirketi mevcut olup, bunların toplam aktifleri 33,1 milyar TL, toplam öz kaynakları 5,1 milyar TL, toplam alacakları 31 milyar TL ve toplam net dönem kârları 664 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Sektörde kuruluş ve faaliyet izni verilmesi ile düzenleme, gözetim ve denetim yetkisi BDDK'ya aittir.

Kamu sermayeli Halk Faktöring AŞ, T. Halk Bankası önderliğinde kurulmuş ve BDDK izni sonrası 06.06.2012 tarihinde 20 milyon TL sermayesi ile faaliyete geçmiştir. Şirketin sermayesi 2016 yıl sonu itibarıyla 55,5 milyon TL'dir. Büyümesini sürdüren Şirketin 2016 yılı sonu itibarıyla pazar payı, bir önceki döneme göre %103 oranında artarak %1,8'den %3,7'ye yükselmiştir.

Şirket'in 2016 yıl sonu itibarıyla brüt faktöring alacağı, önceki döneme göre %133,5 oranında artarak 1.1 milyar TL'ye ulaşmıştır. Bu tutarın %2,1'i oranında 23,3 milyon TL'lik kısmı takibe alınmıştır. Takibe alınan alacaklardan zarar niteliğindeki dahil olmak üzere tamamı için özel karşılık ayrıldığından takipteki alacaklar net tutarı bakiye vermemiştir.

Finansal Kurumlar Birliği'nin 2016 yılı verilerine göre, sektörde faaliyet gösteren 62 şirket arasında Halk Faktöring AŞ, aktif büyüklüğünde 9, öz kaynaklarda 23, faktöring alacaklarında 8, şüpheli alacaklarda 21 ve kârlılıkta 7. sırada yer almıştır. Şirket 2016 yılında 16,1 milyon TL net dönem kârı sağlamıştır.

3-Satışlar:

KİT'lerin 2012-2016 yıllarına ilişkin net satış hasılatı cari fiyatlarla 62/a, 2003 yılı fiyatları ile 62/b sayılı çizelgelerde gösterilmiştir.

Çizelge 62/a-Net satış hasılatı(*) (Cari fiyatlarla)

Sektörler	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
a) Tarım	384.420	519.137	496.130	576.425	710.775	134.350	23,3
b) Sanayi:							
ba) Madencilik	7.376.088	7.115.774	7.110.808	6.415.823	6.410.194	(5.629)	(0,1)
bb) İmalat	5.866.689	6.376.760	7.086.097	8.136.572	10.311.848	2.175.276	26,7
bc) Enerji	32.505.705	27.112.078	24.190.529	23.135.315	26.033.553	2.898.238	12,5
Toplam (b)	45.748.482	40.604.612	38.387.434	37.687.710	43.466.370	5.778.660	15,33
c) Hizmetler:							
ca) Ulaştırma-haberleşme	43.042.456	40.108.211	45.248.843	46.002.428	39.326.263	(6.676.165)	(14,5)
cb) Ticaret	6.739.174	5.943.706	8.176.879	8.474.199	11.604.039	3.129.840	36,9
cc) Diğer hizmetler	1.319.496	2.682.805	321.367	280.490	268.482	(12.008)	(4,3)
Toplam (c)	51.101.126	48.734.722	53.747.089	54.757.117	51.198.784	(3.558.333)	(6,5)
Genel toplam	97.234.028	89.858.471	92.630.653	93.021.252	94.665.154	1.643.902	1,8

(*) Mali kuruluşlar hariç

Çizelge 62/b-Net satış hasılatı(*) (2003 yılı fiyatlarla)

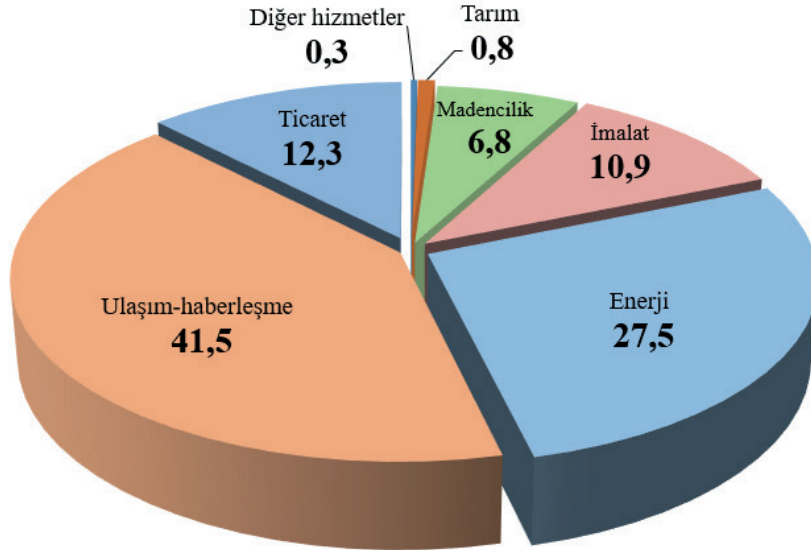
Sektörler	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
a) Tarım	185.450	234.120	210.367	231.208	259.322	28.114	10,8
b) Sanayi:							
ba) Madencilik	3.558.342	3.209.062	3.015.098	2.573.292	2.338.719	(234.573)	(10,0)
bb) İmalat	2.830.184	2.875.782	3.004.621	3.263.636	3.762.212	498.576	13,3
bc) Enerji	15.681.270	12.226.968	10.257.178	9.279.738	9.498.177	218.439	2,3
Toplam (b)	22.069.797	18.311.812	16.276.897	15.158.746	15.858.430	699.684	4,4
c) Hizmetler:							
ca) Ulaştırma-haberleşme	20.764.367	18.087.946	19.186.246	18.451.898	14.347.938	(4.103.960)	(28,6)
cb) Ticaret	3.251.085	2.680.484	3.467.130	3.399.061	4.233.660	834.599	19,7
cc) Diğer hizmetler	636.546	1.209.888	136.265	112.507	97.954	(14.553)	(14,9)
Toplam (c)	24.651.998	21.978.318	22.789.641	21.963.466	18.679.552	(3.283.914)	(17,6)
Genel toplam	46.907.245	40.524.250	39.276.905	37.353.420	34.537.982	(2.815.438)	(8,2)

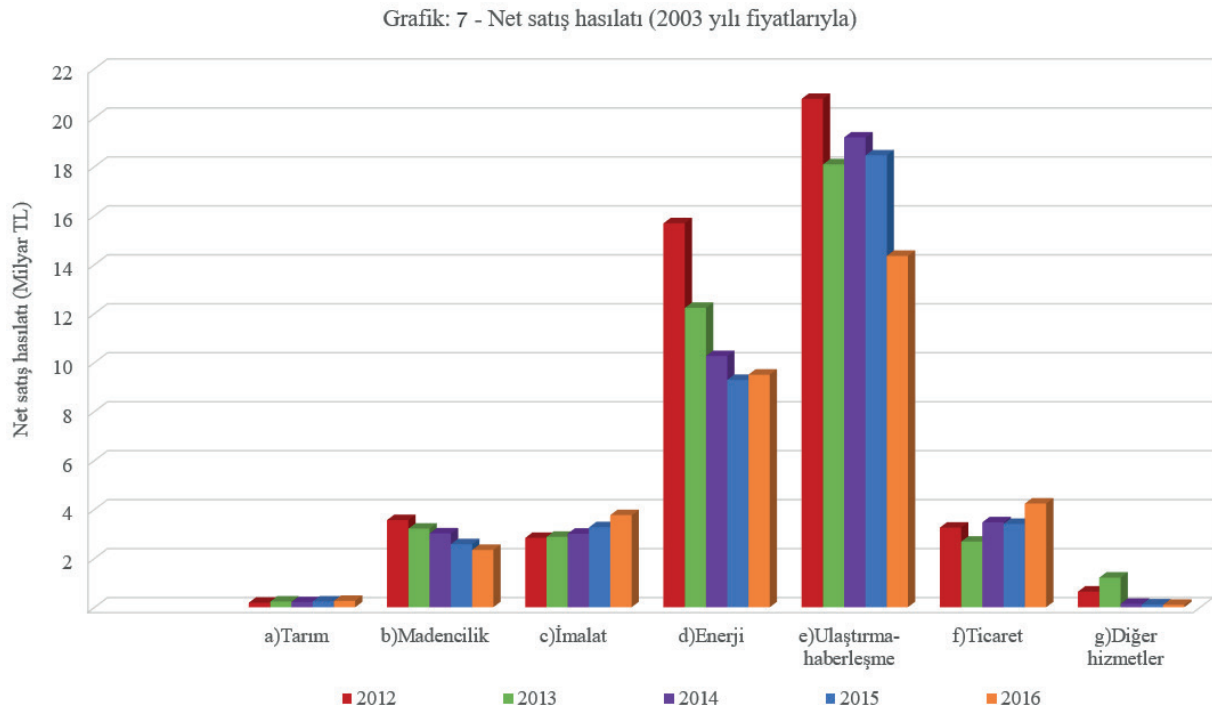
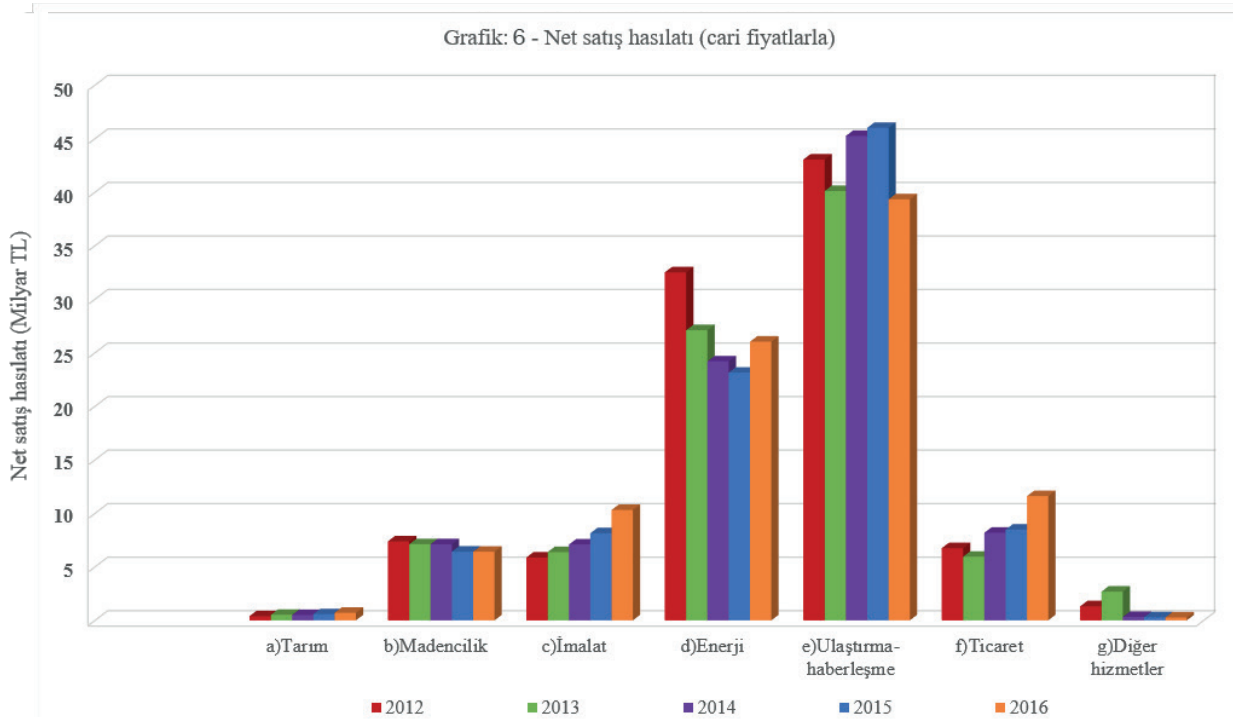
(*) Mali kuruluşlar hariç

Mali kuruluşlar hariç KİT'lerin 2016 yılı net satışları toplamı, bir önceki yıla göre cari fiyatlarla yaklaşık %2 oranında 1,6 milyar TL artarak 94,7 milyar TL'ye yükselmiştir. İmalat, enerji, ticaret ve tarım sektörlerinde faaliyet gösteren kuruluşların net satış hasılatındaki artışa mukabil ulaşım-haberleşme, madencilik ve diğer hizmetler sektörlerinde faaliyet gösteren kuruluşların hasılatındaki azalış toplam hasılatın hasılatındaki artışın sınırlı kalmasına neden olmuştur. Sabit fiyatlar bazında sektörel satış hasılatlarına bakıldığında; özellikle ulaştırma ve haberleşme sektöründeki azalışın etkisiyle, toplam satışların %8,2 oranında azaldığı görülmektedir.

KİT'lerin 2016 yılı net satışlarının sektörel bazda oransal dağılımı grafik 5'te, 2012-2016 dönemine ait net satış hasılatlarının sektörler itibarıyla seyri cari fiyatlarla 6, sabit fiyatlarla 7 sayılı grafikte gösterilmiştir.

Grafik: 5 - 2016 yılı satışların dağılımı (%)

Hazine tarafından karşılanan görev zararı ve sübvansiyonların kuruluşlar bazında dağılımı 63 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge 63-Hazinece karşılanan görev zararı ve sübvansiyonlar

(Bin TL)

Kuruluşlar	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
-TMO	588.873	756.807	756.030	772.244	2.022.943	1.250.699	162,0
-TCDD	339.900	356.374	392.228	486.775	439.955	(46.820)	(9,6)
-DHMİ	4.748	4.824					
-TTK	14.324	23.264	31.559	14.832	18.351	3.519	23,7
-TKİ	631.366	619.958	621.993	665.165	857.654	192.489	28,9
-TİGEM	5.482						
Toplam	1.584.693	1.761.227	1.801.810	1.939.016	3.338.903	1.399.887	72,2

KİT'lerin 2016 yılı net satış hasılatı 94,7 milyar TL'nin; 91,4 milyar TL'si mal ve hizmet satışlarından, 3,3 milyar TL'si de Hazine tarafından karşılanan sübvansiyon ve görev zararlarından oluşmuştur.

TCDD'ye ayrıca ödenmekte olan yol bakım ve onarım gideri karşılığı, 01.05.2013 tarih ve 28634 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulan 6461 sayılı Türkiye Demiryolu Ulaştırmasının Serbestleştirilmesi Hakkında Kanunun geçici 3 üncü maddesiyle Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 5 yıl süreyle sermayeye mahsuben Hazine Müsteşarlığı tarafından karşılanacağı belirtildiğinden söz konusu ödeneğin işletme gelirine alınması uygulamasının yerine, sermayeye mahsuben karşılanması uygulamasına geçilmiştir.

a) Tarım sektörü:

Türkiye'nin bitkisel ve hayvansal üretimini artırmak, çeşitlendirmek, ürün kalitesini iyileştirmek amacıyla, yetiştirmiş olduğu damızlık hayvan, tohumluk, fidan, fide gibi girdileri yetiştiricilere intikal ettirmek, tarım teknolojisi, girdi kullanımı ve ıslah konularında öncülük ve öğreticilik yapmakla yükümlü olan TİGEM, KİT statüsü içinde tarım sektöründe faaliyet gösteren tek kuruluştur.

TİGEM'in 2016 satışları, geçen yıla göre %23,3 oranında 134,4 milyon TL artış göstererek 710,8 milyon TL'ye yükselmiştir. Bu satışların; %77 oranında 545 milyon TL'lik kısmını bitkisel ve hayvansal ürün satışları, %21 oranında 149 milyon TL'lik kısmını Genç Çiftçi Projesi kapsamında yurtiçi ve yurtdışından satın alınıp talep eden çiftçilere yapılan damızlık hayvan satışları, %2 oranında 17 milyon TL'lik kısmını tali ürün ve ilk madde malzeme ile hizmet satışları oluşturmuştur. Toplam satışların %1 oranında 4,4 milyon TL'lik kısmı yurtdışı bitkisel ürün satışlarıdır.

545 milyon TL'lik esas ürün satışlarının; %61 oranında 335 milyon TL'si bitkisel ürün satışlarından, %39 oranında 210 Milyon TL'si hayvansal ürün satışlarından meydana gelmiştir.

b) Sanayi sektörü:

ba) Madencilik sektörü:

Madencilik sektöründe Eti Maden İşletmeleri, TPAO, TKİ ve TTK olmak üzere 4 kuruluş faaliyet göstermektedir. Bu kuruluşların 2016 yılı net satışları toplamı önceki yıl seviyesinde 6,4 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Bor mineralleri ve türevlerinin üretilmesi, işletilmesi ve pazarlanması alanında faaliyette bulunan Eti Maden İşletmelerinin 2016 yılı net satış hasılatı, 2015 yılına göre %1 oranında 24 milyon TL azalarak 2,2 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Son yıllarda satış miktarı azalmasına karşın döviz kurundaki artıştan dolayı TL cinsinden gelir tutarı bir önceki yıl düzeyinde gerçekleşmiştir. 2016 yılında gerçekleştirilen satışların TL bazında %96,4 oranındaki kısmı yurt dışı satışlardan, %3,6 oranındaki kısmı yurt içi satışlardan oluşmuştur.

TPAO'nun 2016 yılında tamamı yurt içine yapılan petrol, doğalgaz ve ana faaliyet konusu hizmet satışlarından olmak üzere 1.730 milyon TL tutarında brüt satış hasılatı elde etmiştir. 154 milyon TL tutarındaki devlet hissesinin indirilmesi sonucu net satış hasılatı 1.577 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Geçen yıla göre net satış hasılatı %13,8 oranında düşmüştür. Satış tutarındaki düşüş büyük ölçüde ham petrol fiyatlarında yaşanan düşüşten kaynaklanmış, ayrıca yeni saha keşfedilememiş olması, mevcut sahaların da çok eski olmasından dolayı tedricen yaşanan üretim düşüşü zararı arttıran diğer etkenler olmuştur. Petrol ve doğalgaz sahalarının geliştirilmesi ve 2016 yılında 22 adet üretim kuyusunun devreye alınması gibi çalışmalarla 2016 yılı günlük üretiminde bir önceki yıla göre bir miktar üretim artışı sağlanmış olsa da, yıllardır üretim yapılan sahalarda üretim düşüşünün meydana gelmesi kaçınılmaz görülmektedir. Cari yıl satışlarının %78,2'i ham petrol, %9,7'si doğalgaz satışları ile ilgili olup, kalan %12,1'lik kısım ise; hizmet satış hasılatı, doğalgaz depolama satış hasılatı ve ortak operasyon satış hasılatına aittir.

TKİ'nin 2016 yılı net satış hasılatı bir önceki döneme göre %13,6 oranında 288 milyon TL artarak 2,4 milyar TL'ye yükselmiştir. Hasılatın; 809 milyon TL'si termik santrallere, 858 milyon TL'si Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı aracılığı ile fakir ailelere, 459 milyon TL'si sanayiye, 281 milyon TL'si de ısınma amaçlı ticari kömür satışlarından elde edilmiştir.

TTK'nın 2016 yılı net satış hasılatı bir önceki döneme göre %8 oranında 19 milyon TL azalarak 221 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bu satışların, 183 milyon TL'si kömür satışlarından, 38 milyon TL'si muhtelif hizmet satışı gelirlerinden oluşmuştur. Önceki yıla göre, üretim miktarının %4 oranında 37 bin ton ve satış miktarının da %6 oranında 53 bin ton düşmesinin yanında ortalama satış fiyatının 210,96 TL/ton ile geçen yıldan düşük gerçekleşmesi sonucu üretim ve satış miktarının düşüş oranından daha fazla satış hasılatı düşüşü gerçekleşmiştir. Zonguldak havzasındaki taş kömürünün çıkarılması ve ekonomiye kazandırılması görevini üstlenen TTK'nın 2010 yılında 1,6 milyon ton olarak gerçekleşen satış miktarı yıllar itibarıyla azalarak 2016 yılında 862 bin ton düzeyinde gerçekleşmiştir. Kurumda yeraltı işçi sayısının ve dolayısıyla satılabilir nitelikte kömür üretim miktarının azalmasına bağlı olarak toplam satış miktarı da azalmıştır. Kömür satışlarının; 462 bin tonu bir termik santrale, 309 bin tonu demir-çelik fabrikalarına, 69 bin tonu ısınma amaçlı olarak piyasaya, 22 bin tonu da muhtelif sanayi kuruluşlarına yapılmıştır.

bb)İmalat sektörü:

İmalat sektöründe yer alan KİT'lerin 2016 yılı net satış hasılatının %35,3'ünü T. Şeker Fabrikaları AŞ gerçekleştirmektedir. Şirket, Şeker Kurumu tarafından tespit edilip üreticilere dağıtımı yapılan kotalar dahilinde üretim yapmaktadır. 2016 yıl sonu itibarıyla Şirket'çe geçen yıla göre %3 oranında fazlasıyla 3,6 milyar TL tutarında satış gerçekleştirilmiştir. Toplam

satışların %90,5'i şeker, %5,2'si melas ve yaş küspe, %2,7'si makine fabrikası ürünleri ile alkol, %1,6'sı diğer satışlardan elde edilmiştir.

ÇAY-KUR 2016 yılı net satış hasılatı, 2015 yılına göre %9,1 oranında 186 milyon TL artarak 2,2 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. ÇAY-KUR'un miktar olarak 2016 yılı çay satışı ise %11 oranında 23 bin ton artış göstermiştir.

MKE Kurumu'nun net satışları 2016 yılında %18,2 oranında 175 milyon TL artışla 1,1 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Bu hasılatın %42,3'ü gerçek ve tüzel kişilere, %32,5'i yurtdışına, %24,5'i resmi dairelere ve %0,7'si KİT'lere yapılan satışlardan elde edilmiştir. Önceki dönem yurt dışına 261,5 milyon TL tutarında satış yapılmışken, bu dönem %41,8 oranında artışla 370,8 milyon TL tutarında satış gerçekleştirilmiştir.

ESK, satışları da önceki yıla göre önemli artış göstermiş ve net satış hasılatı %190 oranında artarak 2.492 milyon TL tutarında gerçekleşmiştir. Satış hasılatının %98,2 oranında 2,4 milyar TL'si esas ürün satışlarından, %1,8 oranında 45 milyon TL'si yan ürün satışlarından meydana gelmiştir. Esas ürün satışlarının %46,3'ünü gövde ve parça et satışları, %44,2'sini canlı hayvan satışları, %5,5'ini süt tozu satışları, %4'ünü şarküteri ürünleri satışları oluşturmuştur. Müşteri grupları itibarıyla satış hasılatının %43'ü besicilere ithal besilik canlı hayvan satışları, %18'i M.S.B. ve Jandarma Genel Komutanlığı'na satışlar, %15'i kasaplara, kırmızı et sanayisi firmalarına, marketlere vb. gövde kırmızı et satışları, %10 bayilere satışlar; %5'i ihracatçı firmalara süt tozu satışları, %4 mağaza satışları, %%'i de resmi daireler, KİT'ler ve diğer satışlar oluşturmuştur.

İmalat sektöründe faaliyet gösteren TCDD'nin bağlı ortaklıkları TÜDEMSAŞ, TÜVASAŞ ve TULOMSAŞ'ın 2016 yılı toplam net satış hasılatı %9,8 oranında artışla 776 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. TÜDEMSAŞ'ın satışlarında %87, TÜVASAŞ'ın satışlarında %50 artış olurken, TULOMSAŞ'ın satışlarında %32 azalış meydana gelmiştir.

Sektörde faaliyet gösteren diğer kuruluşlar TEMSAN'ın net satış hasılatı 33,9 milyon TL, Doğusan'ın net satış hasılatı 3,1 milyon TL olmuştur.

bc) Enerji sektörü:

Enerji sektöründe faaliyet gösteren TETAŞ, EÜAŞ ve TEİAŞ'ın 2016 yılı toplam net satışları geçen yıla göre %33,6 oranında 15,6 milyar azalışla 30,8 milyar TL olmuştur. Bu satışların 16,9 milyar TL'si TETAŞ, 7,4 milyar TL'si EÜAŞ ve 6,6 milyar TL'si TEİAŞ tarafından gerçekleştirilmiştir. 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile kurulan ve TEİAŞ'ın A grubu %30 oranındaki hissesine sahip olduğu Enerji Piyasaları İşletme AŞ (EPIAŞ), 2015 yılı içerisinde faaliyete başladığından TEİAŞ'ın bünyesinde bulunan PMUM tarafından sürdürülmekte olan piyasa işleticisi görevi Eylül/ 2015 ayı itibarıyla Enerji Piyasaları İşletme AŞ'ye devredilmiştir. 2016 yılında PMUM kapsamındaki enerji alış ve satış faaliyetinin olmaması nedeniyle TEİAŞ'ın net satış hasılatı %67 oranında azalış göstermiştir.

Sektör içerisinde EÜAŞ elektrik enerjisini üretmek, TEİAŞ üretilen elektriği iletmek ve yük tevzii faaliyetlerini yürütmek ve TETAŞ ise elektrik ticaret ve taahhüt faaliyetlerinde bulunmaktadır. Bu bağlamda, bu sektörde yer alan kuruluşların birbirleri arasında yaptıkları satışlar toplamı 4,8 milyar TL'nin mahsup edilmesi ile konsolide edilmiş net satış tutarı 26 milyar TL olmaktadır.

Sektörde yer alan ve faaliyeti, işletme hakkı devredilen 8 santralin sözleşmeden doğan takip işleri ile sınırlı olan ADÜAŞ'ın 2011-2016 yıllarında, elektrik dağıtımını yapan bağlı ortaklıklarının özelleştirilmiş olması nedeniyle TEDAŞ'ın 2013-2016 yıllarında satış hasılatı bulunmamaktadır.

c) Hizmetler sektörü:

ca) Ulaştırma-haberleşme sektörü:

Ulaştırma ve haberleşme sektöründe TCDD, TDİ, PTT, TÜRK SAT, BOTAŞ, DHMİ ve Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü faaliyet göstermektedir. Sektörün 2016 yılı net satışları toplamı geçen yıla göre %14,5 oranında azalışla 39,3 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Sektör hasılatının %75'ini oluşturan BOTAŞ'ın net satışlarının %20 oranında azalırken diğer kuruluşların hasılatları %1 ila 106 arasında artış göstermiştir.

BOTAŞ'ın 2016 yılı satışları bir önceki yıla göre %20 oranında 7,4 milyar TL azalarak 29,1 milyar TL'ye inmiştir. Kuruluşun 2016 yılı net satışları toplamının; %89'u doğal gaz ve sıvılaştırılmış doğal gaz satışlarından, kalanı ise petrol ve doğal gaz taşıma, liman hizmetlerinden elde edilmiştir. 2016 yılında gerçekleştirilen 36,4 milyar Sm³'lük yurt içi doğal gaz satış miktarının sektörel dağılımına bakıldığında ise; %42,2'sini elektrik üretim sektörüne yapılan satışlar, %30,2'sini konut tüketimi, %24,6'sını sanayi tüketimi ve %3'lük kısmını ise toptan satış miktarı oluşturmaktadır.

Sektörde tekel olarak faaliyet gösteren TCDD'nin 2016 yılı net satış hasılatı önceki döneme göre %1,1 oranında 19 milyon TL artışla 1,8 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Net satış hasılatının; 18,2'si yurtiçi anahat ve banliyö yolcu taşıma gelirlerinden, % 32'si yurtiçi yük taşıma gelirlerinden, %19,3'ü liman gelirlerinden, %1,9'u hat gelirlerinden, %3,5'i yurtdışı yük gelirlerinden, %24,9'u sübvansiyonlardan, %0,2'si Van Gölü feribot taşımacılığı ve diğer muhtelif gelirlerden meydana gelmiştir. TCDD'nin hizmet satışları esas itibarıyla demiryolu ile yük ve yolcu taşımacılığı oluşturmaktadır. Bu hizmetler 1.1.2017 tarihinden Kuruluşun bağlı ortaklığı olarak faaliyet göstermeye başlayan TCDD Taşımacılık A.Ş.'ye devredilmiştir.

Hava seyrüsefer hizmetleri ile hava meydanları terminal ve işletme hizmetleri gelirlerinden oluşan DHMİ'nin 2016 yılı net satışları, geçen yıla göre %6,3 oranında artarak 3,4 milyar TL olarak gerçekleşmiş olup, satışların; %80,8 oranında 2,9 milyar TL'si yurt içi, %19,2 oranında 663 milyon TL'si yurt dışı hizmet gelirlerinden oluşmuştur. Net satış hasılatının %32,4'ü hava seyrüsefer, %22,9'u terminal, %44,7'si işletme hizmeti gelirleri teşkil etmiştir.

PTT'nin 2016 yılı net satış hasılatı 2015 yılına göre %17,4 oranında artarak 2,8 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Hasılatın; %68'i posta hizmetlerinden, %19'u parasal posta hizmetlerinden, %11,9'u lojistik faaliyetlerinden ve %1,1'i telgraf hizmetlerinden elde edilmiştir.

TÜRK SAT'ın bir önceki döneme göre %11 oranında 95 milyon TL artarak 941 milyon TL olarak gerçekleşen 2016 yılı net satış hasılatının; 390,7 milyon TL'si kablo TV hizmetlerinden, 399,7 milyon TL'si uydu hizmetlerinden, 137,2 milyon TL bilişim e-devlet gelirlerinden, 13,1 milyon TL'si diğer satışlardan elde edilmiştir.

Alanında tekel konumunda faaliyet gösteren KEGM'in, fener, tahlisiye, gemi kurtarma, römorkaj, kılavuzluk ve telsiz hizmetleri gelirlerinden oluşan 2016 yılı net satışları geçen yıla

göre %2,4 oranında artışla 678 milyon TL olmuştur. Bu hasılatın; %45,2'si kılavuzluk ve römorkajlık hizmetlerinden, %46,2'si fener hizmetlerinden, %7,2'si tahlisiye hizmetlerinden, %0,9'u gemi kurtarma ve %0,5'i de telsiz hizmetlerinden elde edilmiştir.

TDİ'nin 2016 yılı net satış hasılatı, 2015 yılına göre %1 oranında artışla 37,4 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bunun; %97,2'si Tekirdağ Liman İşletmesi Müdürlüğü'nden, %1,4'ü Sarayburnu Liman Müdürlüğü'nden, %1,4'ü de Kabatepe-Güllük Liman Şefliğinden sağlanmıştır. Uzun yıllardır Özelleştirme programında bulunan Kuruluşun mülkiyetinde bulunan limanların tamamına yakın kısmının işletme hakkının devri yoluyla özelleştirilmiş olması, kılavuzluk ve römorkaj hizmetlerinin KEGM'ne devri, Salıpazarı Limanının devri, tersanecilik ve diğer asli faaliyetlerinin de yine zaman içinde sona ermesi nedeniyle, görev ve faaliyet alanı önemli ölçüde daralmış bulunmaktadır. Buna bağlı olarak satış gelirleri azalmıştır.

cb)Ticaret sektörü:

DMO, TMO ve Türkiye Petrolleri Petrol Dağıtım AŞ'nin faaliyet gösterdiği ticaret sektörünün net satış hasılatı 2015 yılına göre %36,9 oranında artışla 11,6 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Devletin merkezi satın alma birimi olarak faaliyetlerini sürdüren DMO'nun 2016 yılı net satış hasılatı önceki yıla göre %5,3 oranında artışla 3,7 milyar TL'ye yükselmiştir. Bu hasılatın; %46'sı nakil vasıtası, %23'ü demirbaş, mefruşat ve diğer makine teçhizat, %15'i müşteriler için alınan çeşitli malzeme, %11'i büro makineleri, %5'i diğer malzeme satışlarıyla ilgilidir. Ofisin son 5 yıllık satış döneminde en önemli satış kalemini nakil vasıtaları oluşturmaktadır. Ürün sınıflandırması bazında diğer bir önemli satış kalemi demirbaş ve mefruşat malzemeleri gelmektedir. Buradaki 2016 yılı artışı %40 gibi önemli bir orana tekabül etmektedir.

TMO 2016 yılında, geçen yıla göre %106 oranında artışla 5,5 milyar TL net satış hasılatı elde etmiştir. Bu satışların; 3,4 milyar TL'si yurt içi, 106 milyon TL'si yurt dışı satış gelirlerinden, 2 milyar TL'si de görev zararlarından oluşmuştur. Görev zararı gelirinin dağıtılmasından sonra yurt içi satış hasılatının; %71,2'si buğday, %23,8'i mısır, %3,4'ü arpa, %1,6'sı diğer bitkisel ürünlerle ilgili olup, yurt dışı satış hasılatının tamamı haşhaş ürünleri satışından elde edilmiştir.

Türkiye Petrolleri Petrol Dağıtım AŞ'nin 2016 yılı net satışları, önceki yıla göre %2,7 oranında 61 milyon TL artışla 2,4 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Hasılatın; 2,2 milyar TL'si benzin, motorin ve gazyağı, 215 milyon TL'si fuel oil ve diğer siyah ürünler, 5 milyon TL'si madeni yağ, 24 milyon TL'si diğer ürün satışlarından oluşmuştur.

cc)Diğer hizmetler:

Diğer hizmetler sektöründe faaliyet gösteren kuruluşların net satışları 2016 yılında %4,3 oranında 12 milyon TL azalışla 268,5 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

280,5 milyon TL tutarındaki net satış hasılatının; 55 milyon TL'si Bileşim Alternatif Dağıtım Kanalları ve Ödeme Sistemleri AŞ'ye, 110,2 milyon TL'si Ziraat Teknoloji AŞ'ye, 64,5 milyon TL'si Halk GYO'ya, 2 bin TL'si Vakıf İnşaat Restorasyon ve Ticaret AŞ'ye, 12,1 milyon TL'si Marmara Teknokent AŞ'ye, 10,1 milyon TL'si Sümer Holding AŞ'ye, 1,8 milyon TL'si tta Gayrimenkul AŞ'ye, 6,4'ü Ziraat Katılım Varlık Kiralama AŞ'ye, 8,2 milyon TL'si de Ziraat Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı AŞ'ye aittir. Diğer hizmetler sektöründe faaliyet

gösteren ve sermayesinin %99,71'i T. Kalkınma Bankası AŞ'ye ait olan Arıcak Turizm AŞ'nin 2016 yılında herhangi bir satış geliri bulunmamaktadır.

4-Stoklar:

2012 yılına nazaran stok miktarı 2013-2014 yıllarında azalırken, 2015 yılından itibaren artmış, 2016 yılında önceki yıla göre %7,8 oranında artış göstermiştir. 2016 yılı stok toplamı 16 milyar TL olup, ticaret, diğer hizmetler ile ulaştırma-haberleşme sektörü dışındaki tüm sektörlerde stokların arttığı görülmektedir.

2016 yılı KİT stoklarının malzeme grupları ve sektörler itibarıyla dağılımına bakıldığında, toplam stokun, 3,5 milyar TL tutarında %21,8'ini ilk madde ve malzemelerin, 669,9 milyon TL tutarında %4'ünü yarı mamullerin, 4,7 milyar TL tutarında %28,9'ini mamullerin, 6,1 milyar TL tutarında %38'ini ticari malların ve 1,1 milyar TL tutarında %6,9'unu da diğer stokların oluşturduğu görülmektedir. Diğer yandan dikey yüzdeler olarak, 2016 yılında toplam KİT stokunun %3,4'ü tarım sektörüne, %50,9'u sanayi sektörüne, %45,4'ü hizmetler sektörüne ve %0,3'ü de mali kuruluşlara ait bulunmaktadır.

KİT'lerin 2012-2016 dönemine ilişkin stoklarının sektörler itibarıyla ayrıntısı 64 sayılı, 2016 yılı stoklarının malzeme grupları ve sektörler itibarıyla ayrıntısı 64/a sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge:64- KİT'lerin 2012-2016 yılları stokları (Bin TL)

Stoklar	2012		2013		2014		2015		2016		Son iki yıl farkı	
	Tutar	%	Tutar	%	Tutar	%	Tutar	%	Tutar	%	Tutar	%
1-Tarım	358.819	2,1	403.080	2,8	413.030	3,4	436.211	2,9	543.927	3,4	107.716	24,7
2-Sanayi:												
-Madencilik	2.277.475	13,5	2.526.541	17,4	1.412.218	11,6	1.518.638	10,2	1.750.024	10,9	231.386	15,2
-İmalat	4.347.473	25,7	4.276.338	29,4	4.042.441	33,3	4.206.277	28,2	5.510.975	34,3	1.304.698	31,0
- Enerji	1.234.881	7,3	967.484	6,7	796.553	6,6	677.521	4,5	922.850	5,7	245.329	36
Sanayi toplamı	7.859.829	46,5	7.770.363	53,4	6.251.212	51,5	6.402.436	43,0	8.183.849	50,9	1.781.413	27,8
3-Hizmetler :												
-Ulaştırma- haberleşme	2.735.943	16,2	2.206.258	15,2	2.673.361	22,0	2.553.463	17,1	2.002.232	12,5	(551.231)	(22)
-Ticaret	3.077.504	18,2	4.079.152	28,1	2.730.318	22,5	5.447.202	36,6	5.274.406	32,8	(172.796)	(3,2)
-Diğer hizmetler	2.840.700	16,8	60.081	0,4	57.165	0,5	35.342	0,2	23.431	0,1	(11.911)	(34)
Hizmetler toplamı	8.654.147	51,2	6.345.491	43,6	5.460.844	45,0	8.036.007	53,9	7.300.069	45,4	(735.938)	(9)
Ara toplam	16.872.795	99,9	14.518.934	99,8	12.125.086	99,8	14.874.654	99,9	16.027.845	99,8	1.153.191	8
4-Mali kuruluşlar	24.445	0,1	22.949	0,2	20.242	0,2	20.771	0,1	36.560	0,2	15.789	76,0
Genel toplam	16.897.240	100,0	14.541.883	100,0	12.145.328	100,0	14.895.425	100,0	16.064.405	100,0	1.168.980	7,8

Çizelge: 64/a - Stok türleri itibarıyla 2016 yılı stokları

(Bin TL)

Stoklar	İlk madde malzeme	Yarı mamul	Mamul	Ticari mal	Diğer	Toplam
1-Tarım sektörü	67.366	146.666	277.841	19.399	32.655	543.927
2-Sanayi sektörü:						
-Madencilik	910.895	115.847	429.616	77.941	215.725	1.750.024
-İmalat	1.008.222	336.703	3.835.396	100.307	230.347	5.510.975
-Enerji	595.958		11.683		315.209	922.850
Toplam (2)	2.515.075	452.550	4.276.695	178.248	761.281	8.183.849
3-Hizmetler sektörü:						
-Ulaş.- haberleşme	695.690	65.450	5.984	1.110.478	124.630	2.002.232
-Ticaret	229.221	5.313	79.451	4.802.770	157.651	5.274.406
-Diğer hizmetler	873		18.226		4.332	23.431
Toplam (3)	925.784	70.763	103.661	5.913.248	286.613	7.300.069
Ara toplam	3.508.225	669.979	4.658.197	6.110.895	1.080.549	16.027.845
4-Mali kuruluşlar					36.560	36.560
Genel toplam	3.508.225	669.979	4.658.197	6.110.895	1.117.109	16.064.405

2016 yılında toplam KİT stoku içinde ilk sırayı 4,9 milyar TL ile, TMO almış olup, ağırlıklı olarak hububat ürünlerinden oluşan stoklar, piyasa düzenlemelerinden kaynaklanan nedenlerle yıllar itibarıyla farklılık göstermektedir. İkinci sıradaki T.Şeker Fabrikaları AŞ'nin stokları, 2,7 milyar TL düzeyindedir. T. Şeker Fabrikaları AŞ'nin stoklarının tamamına yakını şeker, melas, yaş küspe vb. mamul stoklarından oluşmaktadır. Bu iki kuruluşu, 1,1 milyar TL tutarında stok ile üçüncü sırada BOTAŞ takip etmiştir. BOTAŞ'ın stoklarının büyük bölümünün gelecek yıllar ihtiyacı stoklardan oluştuğu görülmektedir.

5- İşletme sonuçları:

a) Satışların kârlılığı:

KİT'lerin dönemine ilişkin faaliyet kârı veya zararlarının oluşumu cari fiyatlarla 65/a, 2003 yılı fiyatlarıyla 65/b, sektörel bazda 2016 yılı faaliyet sonuçları 66 sayılı çizelgelerde gösterilmiştir.

Çizelge : 65/a - KİT'lerin 2012-2016 yılları satış sonuçları (Cari fiyatlarla) (*)

(Bin TL)

Yıllar	Brüt satışlar (1)	Satış indirimleri (2)	Net satışlar (3=1-2)	Satışların maliyeti (4)	Pazarlama satış ve dağıtım giderleri (5)	Diğer giderler (6)	Satış maliyeti tutarı (7=4+5+6)	Faaliyet kârı veya zararı (8=3-7)	Satış maliyetine göre kar veya zarar (8/7)%
2012	123.598.121	1.178.757	122.419.364	112.549.728	1.959.802	4.066.093	118.575.623	3.843.741	3,2
2013	113.646.153	1.369.741	112.276.412	100.169.639	999.988	4.193.627	105.363.254	6.913.158	6,6
2014	121.578.624	1.537.771	120.040.853	116.484.865	1.106.398	4.421.514	122.012.777	(1.971.924)	(1,6)
2015	117.938.252	1.377.745	116.560.507	105.785.318	1.567.889	4.357.366	111.710.573	4.849.934	4,3
2016	101.142.510	1.703.454	99.439.056	79.595.581	1.176.786	4.747.421	85.519.788	13.919.268	16,3
Son iki yıl farkı	(16.795.742)	325.709	(17.121.451)	(26.189.737)	(391.103)	390.055	(26.190.785)	9.069.334	11,9
Artış yada azalış (%)	(14,2)	23,6	(14,7)	(24,8)	(24,9)	9,0	(23,4)	(187,0)	(274,9)

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Çizelge : 65/b - KİT'lerin 2012-2016 yılları satış sonuçları (2003 yılı fiyatlarıyla) (*)

(Bin TL)

Yıllar	Brüt satışlar (1)	Satış indirimleri (2)	Net satışlar (3=1-2)	Satışların maliyeti (4)	Pazarlama satış ve dağıtım giderleri (5)	Diğer giderler (6)	Satış maliyeti tutarı (7=4+5+6)	Faaliyet kârı veya zararı (8=3-7)	Satış maliyetine göre kar veya zarar (8/7)%
2012	59.625.704	568.651	59.057.052	54.295.783	945.440	1.961.548	57.202.771	1.854.282	3,2
2013	51.251.986	617.724	50.634.262	45.174.366	450.973	1.891.236	47.516.575	3.117.686	6,6
2014	51.551.316	652.040	50.899.276	49.391.479	469.131	1.874.794	51.735.404	(836.128)	(1,6)
2015	47.305.865	552.623	46.753.242	42.431.237	628.891	1.747.770	44.807.899	1.945.343	4,3
2016	36.901.204	621.494	36.279.710	29.039.943	429.343	1.732.066	31.201.353	5.078.357	16,3
Son iki yıl farkı	(10.404.661)	68.871	(10.473.532)	(13.391.294)	(199.548)	(15.704)	(13.606.546)	3.133.014	11,9
Artış yada azalış (%)	(22,0)	12,5	(22,4)	(31,6)	(31,7)	(0,9)	(30,4)	(161,1)	(274,9)

(*) Mali kuruluşlar hariç.

(Bin TL)

Çizelge : 66 - KİT'lerin sektörler itibarıyla 2016 yılı satış sonuçları (Cari fiyatlarla) (*)

Satış sonuçları	Brüt satışlar (1)	Satış indirimleri (2)	Net satışlar (3=1-2)	Satışların maliyeti (4)	Pazarlama satış ve dağıtım giderleri (5)	Diğer giderler (6)	Satış maliyeti tutarı (7=4+5+6)	Faaliyet kârı veya zararı (8=3-7)	Satış maliyetine göre kâr veya zarar (8/7) (%)
a) Tarım	710.775		710.775	588.698	11.154	167.262	767.114	(56.339)	(7,3)
b) Sanayi:									
(1) Madencilik	6.608.210	198.014	6.410.196	4.615.071	441.826	1.331.124	6.388.021	22.175	0,3
(2) İmalat sanayi	10.506.468	194.620	10.311.848	8.770.759	264.317	531.255	9.566.331	745.517	7,8
(3) Enerji	31.345.882	538.429	30.807.453	24.916.983	9.907	927.422	25.854.312	4.953.141	19,2
Toplam (b)	48.460.560	931.063	47.529.497	38.302.813	716.050	2.789.801	41.808.664	5.720.833	13,7
c) Hizmetler:									
(1) Ulaştırma-haberleşme	39.927.672	601.409	39.326.263	30.022.670	170.281	1.517.756	31.710.707	7.615.556	24,0
(2) Ticaret	11.771.948	167.909	11.604.039	10.577.696	277.496	120.888	10.976.080	627.959	5,7
(3) Diğer hizmetler	271.555	3.073	268.482	103.704	1.805	151.714	257.223	11.259	4,4
Toplam (c)	51.971.175	772.391	51.198.784	40.704.070	449.582	1.790.358	42.944.010	8.254.774	19,2
KİT toplamı	101.142.510	1.703.454	99.439.056	79.595.581	1.176.786	4.747.421	85.519.788	13.919.268	16,3

(*) Mali kuruluşlar hariç

KİT'lerin 2012 yılına göre 2016 yılı brüt satışları cari fiyatlarla %18,2 oranında azalırken, net satış gelirleri azalış oranı %18,8 satış maliyet giderleri azalış oranı %29,3 olarak gerçekleşmiştir. Tarım dışındaki sektörlerin dönem sonuçları kâr oluşturmasına bağlı olarak 2016 yılı 13,9 milyar TL faaliyet kârı ile kapanmıştır.

Sabit fiyatlar bazında dalgalı seyir izleyen net satış gelirleri 2016 yılında 2012 yılına göre %38,6 oranında azalışla 36,3 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

KİT'lerin son beş yıllık faaliyet sonuçlarına göre hesaplanan maliyet, dönem, satış, faaliyet sonucu göstergeleri ile mali kârlılık göstergeleri 67 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 67- KİT'lerle ilgili satış göstergeleri (*) (%)

Göstergeler	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı
1-Maliyet giderleri göstergesi:						
-Satış, Üretim maliyeti/Net satış hasılatı x 100	91,9	89,2	97	90,8	80,0	(10,8)
2-Dönem giderleri göstergesi:						
-Satış giderleri/Net satış hasılatı x 100	1,6	0,9	0,9	1,3	1,2	(0,1)
-Diğer dönem giderleri/Net satış hasılatı x 100	3,3	3,7	3,7	3,7	4,8	1,1
3-Satış göstergesi:						
-Satış maliyeti tutarı/Net satış hasılatı x 100	96,8	93,8	101,6	95,8	86,0	(9,8)
4-Faaliyet sonucu göstergesi:						
-Faaliyet kârı/Net satış hasılatı x 100	3,2	6,2	(1,6)	4,2	14,0	9,8
5-Mali kârlılık/(zararlılık) :						
-Dönem sonucu/Öz kaynaklar x 100	6,3	6,1	(1,6)	3,5	3,5	5,1
-Dönem sonucu/Aktif toplamı x 100	3,8	4,1	(0,1)	2,3	2,3	2,4

(*)Mali kuruluşlar hariç.

b) Dönem sonuçları:

KİT'lerin 2012-2016 yıllarına ilişkin dönem sonuçlarının oluşumu cari fiyatlarla 68/a, 2003 sabit fiyatlarıyla 68/b, 2016 yılı dönem sonuçlarının sektörler itibarıyla ayrıntısı 69, kuruluş bazında brüt satış kârı veya zararı ile faaliyet ve dönem sonuçları 70 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 68/a - KİT'lerin 2012-2016 yılları gelir ve gider unsurları (Cari fiyatlarla) (*)

(Bin TL)

Gelir ve giderler	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
A-Brüt satışlar	123.598.121	113.646.153	121.578.624	117.938.252	101.142.510	(16.795.742)	(14,2)
1-Yurt içi satışlar	94.594.103	94.374.721	95.141.941	93.684.271	92.133.452	(1.550.819)	(1,7)
2-Yurt dışı satışlar	14.617.418	3.915.357	4.844.747	5.772.999	5.687.047	(85.952)	(1,5)
3-Diğer gelirler	14.386.600	15.356.075	21.591.936	18.480.982	3.322.011	(15.158.971)	(82,0)
B-Satış indirimleri (-)	1.178.757	1.369.741	1.537.771	1.377.745	1.703.454	325.709	23,6
1- Satıştan iadeler (-)	528.720	643.188	742.255	491.876	568.469	76.593	15,6
2- Satış iskontoları (-)	99.334	339.720	144.589	185.829	319.507	133.678	71,9
3- Diğer indirimler (-)	550.703	386.833	650.927	700.040	815.478	115.438	16,5
C-Net satışlar	122.419.364	112.276.412	120.040.853	116.560.507	99.439.056	(17.121.451)	(14,7)
D-Satışların maliyeti (-)	112.549.728	100.169.639	116.484.865	105.785.318	79.595.581	(26.189.737)	(24,8)
1-Satılan mamuller maliyeti (-)	33.504.853	16.034.845	21.778.145	19.505.567	35.997.864	16.492.297	84,6
2- Satılan ticari mallar maliyeti (-)	55.411.694	61.755.573	67.638.145	62.021.842	32.827.073	(29.194.769)	(47,1)
3-Satılan hizmet maliyeti (-)	10.772.108	8.391.226	6.738.451	6.966.544	9.947.610	2.981.066	42,8
4-Diğer satışların maliyeti (-)	12.861.073	13.987.995	20.330.124	17.291.365	823.034	(16.468.331)	(95,2)
Brüt satış kârı	9.869.636	12.106.773	3.555.988	10.775.189	19.843.475	9.068.286	84,2
E-Faaliyet giderleri (-)	6.025.895	5.193.615	5.527.912	5.925.255	5.924.207	(1.048)	(0,0)
1-Araştırma ve geliştirme giderleri (-)	493.082	449.991	795.821	1.094.285	550.231	(544.054)	(49,7)
2-Pazarlama, satış ve dağıtım giderleri (-)	1.959.802	999.988	1.106.398	1.567.889	1.176.786	(391.103)	(24,9)
3-Genel yönetim giderleri (-)	3.573.011	3.743.636	3.625.693	3.263.081	4.197.190	934.109	28,6
Faaliyet kârı	3.843.741	6.913.158	- 1.971.924	4.849.934	13.919.268	9.069.334	187,0
F-Diğer faal. olağan gelir ve kârlar	7.364.440	9.070.922	9.024.183	11.867.283	12.910.552	1.043.269	8,8
1-İştiraklerden temettü gelirleri	680.827	1.017.793	616.405	395.455	522.954	127.499	32,2
2-Bağlı ortaklıklardan temettü gelirleri	663.030	700.892	323.966	105.936	2.981	(102.955)	(97,2)
3-Faiz gelirleri	799.194	1.094.803	891.868	978.897	1.351.248	372.351	38,0
4-Komisyon gelirleri	4.083	558	1.049	1.103	1.230	127	11,5
5-Konusu kalmayan karşılıklar	243.503	97.754	119.711	58.390	123.603	65.213	111,7
6-Menkul kıymet satış kârları	33.528	82.484	451.423	68.247	26.026	(42.221)	(61,9)
7-Kambiyo kârları	1.150.550	1.570.747	1.983.763	4.112.911	5.083.410	970.499	23,6
8-Reeskont faiz gelirleri	40.113	35.944	38.636	108.597	1.404	(107.193)	(98,7)
9-Enflasyon düzeltmesi kârları							
10-Diğer olağan gelir ve kârlar	3.749.612	4.469.947	4.597.362	6.037.747	5.797.696	(240.051)	(4,0)
G-Diğer faal. olağan gider ve zararlar (-)	4.409.855	5.706.870	5.669.996	8.686.071	8.126.960	(559.111)	(6,4)
1-Komisyon giderleri (-)	22.687	25.356	30.970	30.181	28.221	(1.960)	(6,5)
2-Karşılık giderleri (-)	583.056	530.174	111.811	970.650	285.739	(684.911)	(70,6)
3-Menkul kıymet satış zararları (-)	27.475	10.264	24.793	19.010	19.469	459	2,4
4-Kambiyo zararları (-)	795.734	1.091.717	1.288.405	2.584.106	3.429.249	845.143	32,7
5-Reeskont faiz giderleri (-)	35.944	47.369	26.790	94.225	17.428	(76.797)	(81,5)
6-Enflasyon düzeltmesi zararları (-)							
7-Diğer olağan gider ve zararlar (-)	2.944.959	4.001.990	4.187.227	4.987.899	4.346.854	(641.045)	(12,9)
H-Finansman giderleri (-)	501.578	1.043.114	645.881	1.144.215	1.023.242	(120.973)	(10,6)
1-Kısa vadeli borçlanma giderleri (-)	166.212	106.632	165.095	160.703	227.888	67.185	41,8
2-Uzun vadeli borçlanma giderleri (-)	335.366	936.482	480.786	983.512	795.354	(188.158)	(19,1)
Olağan kâr	6.296.748	9.234.096	736.382	6.886.931	17.679.618	10.792.687	156,7
I-Olağan dışı gelir ve kârlar	3.591.947	4.182.074	2.248.792	1.292.058	5.907.190	4.615.132	357,2
J-Olağandışı gider ve zararlar (-)	4.731.849	8.477.426	4.412.807	4.693.872	5.337.596	643.724	13,7
Dönem kârı veya zararı	5.156.846	4.938.744	(1.427.633)	3.485.117	18.249.212	14.764.095	423,6
K-Dönem kârı vergi ve diğer yasal yükümlülük karşılıkları	1.386.924	1.900.062	1.085.218	1.320.459	4.047.104	2.726.645	206,5
Net dönem kârı veya zararı	3.769.922	3.038.682	(2.512.851)	2.164.658	14.202.108	12.037.450	556,1

(*) Mali kuruluşlar hariç

Çizelge: 68/b - KİT'lerin 2012-2016 yılları gelir ve gider unsurları (2003 yılı fiyatlarıyla) (*)

(Bin TL)

Gelir ve giderler	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
A-Brüt satışlar	59.625.704	51.251.986	51.551.316	47.305.865	36.901.204	(10.404.661)	(22,0)
1-Yurt içi satışlar	45.633.703	42.560.982	40.341.732	37.577.422	33.614.306	(3.963.116)	(10,5)
2-Yurt dışı satışlar	7.051.675	1.765.742	2.054.252	2.315.591	2.074.883	(240.708)	(10,4)
3-Diğer gelirler	6.940.325	6.925.262	9.155.332	7.412.852	1.212.015	(6.200.838)	(83,6)
B-Satış indirimleri (-)	568.651	617.724	652.040	552.623	621.494	68.871	12,5
1- Satıştan iadeler (-)	255.063	290.064	314.728	197.295	207.402	10.107	5,1
2- Satış iskontoları (-)	47.920	153.206	61.308	74.537	116.570	42.033	56,4
3- Diğer indirimler (-)	265.668	174.453	276.004	280.791	297.522	16.731	6,0
C-Net satışlar	59.057.052	50.634.262	50.899.276	46.753.242	36.279.710	(10.473.532)	(22,4)
D-Satışların maliyeti (-)	54.295.783	45.174.366	49.391.479	42.431.237	29.039.943	(13.391.294)	(31,6)
1-Satılan malların maliyeti (-)	16.163.275	7.231.372	9.234.288	7.823.821	13.133.593	5.309.772	67,9
2- Satılan ticari malların maliyeti (-)	26.731.484	27.850.443	28.679.675	24.877.398	11.976.750	(12.900.649)	(51,9)
3-Satılan hizmet maliyeti (-)	5.196.637	3.784.264	2.857.213	2.794.330	3.629.322	834.993	29,9
4-Diğer satışların maliyeti (-)	6.204.387	6.308.287	8.620.304	6.935.689	300.279	(6.635.410)	(95,7)
Brüt satış kârı veya zararı	4.761.270	5.459.896	1.507.797	4.322.004	7.239.766	2.917.762	67,5
E-Faaliyet giderleri (-)	2.906.988	2.342.209	2.343.925	2.376.662	2.161.409	(215.252)	(9,1)
1-Araştırma ve geliştirme giderleri (-)	237.871	202.936	337.441	438.925	200.748	(238.177)	(54,3)
2-Pazarlama, satış ve dağıtım giderleri (-)	945.440	450.973	469.131	628.891	429.343	(199.548)	(31,7)
3-Genel yönetim giderleri (-)	1.723.677	1.688.300	1.537.353	1.308.845	1.531.318	222.473	17,0
Faaliyet kârı veya zararı	1.854.282	3.117.686	(836.128)	1.945.343	5.078.357	3.133.014	161,1
F-Diğer faal.olağan gelir ve kârlar	3.552.723	4.090.792	3.826.401	4.760.051	4.710.333	(49.718)	(1,0)
1-İştiraklerden temettü gelirleri	328.442	459.003	261.366	158.620	190.796	32.177	20,3
2-Bağlı ortaklıklardan temettü gelirleri	319.856	316.087	137.367	42.492	1.088	(41.404)	(97,4)
3-Faiz gelirleri	385.544	493.733	378.167	392.642	492.994	100.352	25,6
4-Komisyon gelirleri	1.970	252	445	442	449	6	1,4
5-Konusu kalmayan karşılıklar	117.470	44.085	50.759	23.421	45.096	21.675	92,5
6-Menkul kıymet satış kârları	16.174	37.199	191.411	27.374	9.495	(17.879)	(65,3)
7-Kambiyo kârları	555.044	708.373	841.148	1.649.718	1.854.650	204.932	12,4
8-Reeskont faiz gelirleri	19.351	16.210	16.382	43.559	512	(43.047)	(98,8)
9-Enflasyon düzeltmesi kârları							
10-Diğer olağan gelir ve kârlar	1.808.873	2.015.851	1.949.356	2.421.783	2.115.253	(306.530)	(12,7)
G-Diğer faal. olağan gider ve zararlar (-)	2.127.384	2.573.676	2.404.171	3.484.044	2.965.070	(518.974)	(14,9)
1-Komisyon giderleri (-)	10.945	11.435	13.132	12.106	10.296	(1.810)	(14,9)
2-Karşılık giderleri (-)	281.276	239.097	47.410	389.335	104.250	(285.084)	(73,2)
3-Menkul kıymet satış zararları (-)	13.254	4.629	10.513	7.625	7.103	(522)	(6,8)
4-Kambiyo zararları (-)	383.875	492.341	546.305	1.036.503	1.251.140	214.637	20,7
5-Reeskont faiz giderleri (-)	17.340	21.362	11.359	37.794	6.358	(31.436)	(83,2)
6-Enflasyon düzeltmesi zararları (-)							
7-Diğer olağan gider ve zararlar (-)	1.420.695	1.804.812	1.775.452	2.000.681	1.585.922	(414.759)	(20,7)
H-Finansman giderleri (-)	241.969	470.422	273.864	458.953	373.323	(85.629)	(18,7)
1-Kısa vadeli borçlanma giderleri (-)	80.183	48.089	70.003	64.459	83.143	18.684	29,0
2-Uzun vadeli borçlanma giderleri (-)	161.786	422.333	203.861	394.494	290.180	(104.314)	(26,4)
Olağan kâr veya zarar	3.037.652	4.164.380	312.238	2.762.397	6.450.297	3.687.900	133,5
I-Olağan dışı gelir ve kârlar	1.732.812	1.886.026	953.524	518.254	2.155.201	1.636.947	315,9
J-Olağandışı gider ve zararlar (-)	2.282.719	3.823.138	1.871.102	1.882.745	1.947.388	64.643	3,4
Dönem kârı veya zararı	2.487.745	2.227.268	(605.340)	1.397.905	6.658.109	5.260.204	376,3
K-Dönem kârı vergi ve diğer yasal yükümlülük karşılıkları	669.074	856.887	460.150	529.645	1.476.560	946.915	178,8
Net dönem kârı veya zararı	1.818.670	1.370.381	(1.065.490)	868.260	5.181.549	4.313.290	496,8

(*) Mali kuruluşlar hariç

(Bin TL)

Çizelge: 69- 2016 yılı dönem sonucunun oluşumu (*)

Gelir ve giderler	Tarım	Sanayi			Hizmetler			KİT toplamı		
		Maden	İmalat	Enerji	San. top.	Ulaş-hab.	Ticaret		Diğer hizm.	Hiz.top.
A-Brüt satışlar	710.775	6.608.210	10.306.468	31.345.882	48.460.560	39.927.672	11.771.948	271.555	51.971.175	101.142.510
1-Yurt içi satışlar	692.739	4.442.820	9.989.202	30.559.950	44.991.972	36.562.044	9.617.271	269.426	46.448.741	92.133.452
2-Yurt dışı satışlar	4.403	2.165.390	485.343	785.932	2.650.733	2.924.499	2.048.881	1.616	3.031.911	5.687.047
3-Diğer gelirler	13.633	31.923	194.620	538.429	817.855	441.129	2.048.881	513	2.490.523	3.322.011
B-Satış indirimleri (-)	0	198.014	920	494.698	931.063	601.409	167.909	3.073	772.391	1.703.454
1-Satıştan indirimler (-)		2.460	192.241	31.000	223.241	95.024	108.866	156	96.266	568.469
2-Satış iskontoları (-)		195.554	1.459	12.731	209.744	496.022	109.476	236	605.734	315.478
3-Diğer indirimler (-)		6.410.196	10.311.848	30.807.453	47.529.497	39.326.263	11.604.039	268.482	51.198.784	99.439.056
C-Net satışlar	710.775	6.410.196	8.770.759	24.916.983	38.302.813	30.022.670	10.577.696	103.704	40.704.070	79.595.581
D-Satışların maliyeti (-)	588.698	4.615.071	8.770.759	24.916.983	38.302.813	30.022.670	10.577.696	103.704	40.704.070	79.595.581
1-Satılan malların maliyeti (-)	455.036	4.321.480	6.950.055	20.559.030	31.830.565	3.568.260	143.000	1.003	3.712.263	35.997.864
2-Satılan ticari malların maliyeti (-)	123.287	197.771	1.588.588	3.745.577	1.786.359	20.481.458	10.425.393	10.576	30.917.427	32.827.073
3-Satılan hizmet maliyeti (-)	0	95.820	41.994	3.745.577	3.883.391	5.972.952	6.614	84.653	6.064.219	9.947.610
4-Diğer satışların maliyeti (-)	10.375	190.122	190.122	612.376	802.498	2.689	2.689	7.472	10.161	823.034
Brüt satış kârı veya zararı	122.077	1.795.125	1.541.089	5.890.470	9.226.684	9.303.593	1.026.343	164.778	10.494.714	19.843.475
E-Faaliyet giderleri (-)	178.416	1.772.950	795.572	937.329	3.505.851	1.688.037	398.384	153.519	2.239.940	5.924.207
1-Araştırma ve geliştirme giderleri (-)	1.041	392.666	45.220	9.907	437.886	12.910	1.403	96.991	111.304	550.231
2-Pazarlama, satış ve dağıtım giderleri (-)	11.154	441.826	2.643.17	9.907	716.050	170.281	277.496	1.805	449.582	1.176.786
3-Genel yönetim giderleri (-)	166.221	938.458	486.035	927.422	2.351.915	1.504.846	119.485	54.723	1.679.054	4.197.190
Faaliyet kârı veya zararı	(56.339)	22.175	745.517	4.953.141	5.720.833	7.615.556	627.959	11.259	8.254.774	13.919.268
F-Diğer faaliyetlerden oluşan gelir ve kârlar	70.619	4.158.852	1.66.448	4.985.290	9.310.590	3.101.807	336.387	91.149	3.529.343	12.910.552
1-İştiraklerden temettü gelirleri		422.882	8.321	84.828	516.031	4.569	2.354	2.981	6.923	522.954
2-Bağlı ortaklıklardan temettü gelirleri		218.797	36.009	296.686	551.492	671.778	116.340	10.057	798.175	2.981
3-Faiz gelirleri	1.581									1.351.248
4-Komisyon gelirleri										982
5-Konusu kalmayan karşılıklar										2.029
6-Menkul kıymet satış kârları	3	1.649	1.374	48.001	51.024	69.641	909	2.029	72.579	123.603
7-Kambiyo kârları	49	3.092.112	91.459	106.690	3.290.261	1.608.949	180.299	3.852	1.793.100	5.083.410
8-Reeskont faiz gelirleri			30		30		1.374		1.374	1.404
9-Enflasyon düzeltmesi kârları										
10-Diğer olağan gelir ve kârlar	68.986	423.412	28.643	4.449.085	4.901.140	739.457	19.831	68.282	827.570	5.797.696
G-Diğer faal. olağan gider ve zarar(-)	43.219	1.630.353	139.101	4.243.533	6.012.987	1.800.694	257.815	12.401	2.070.910	8.126.960
1-Komisyon giderleri (-)		36	1.119	1.929	3.084	24.971	166	166	25.137	28.221
2-Karşılık giderleri (-)	509	3.045	2.601	42.825	48.471	214.067	16.384	6.308	236.759	285.739
3-Menkul kıymet satış zararları (-)			156			0	19.469	2.520	19.469	19.469
4-Kambiyo zararları (-)	47	1.470.903	111.841	97.953	1.680.697	1.525.938	220.047	1.906	1.748.505	3.429.249
5-Reeskont faiz giderleri (-)			47		47	15.475	1.906		17.381	17.428
6-Enflasyon düzeltmesi zararları (-)										
7-Diğer olağan gider ve zararlar (-)	42.663	156.369	23.337	4.100.826	4.280.532	20.243	9	3.407	23.659	4.346.854
H-Finansman giderleri (-)	59.940	306.924	128.652	279.184	714.760	231.153	9.559	7.830	248.542	1.023.242
1-Kısa vadeli borçlanma giderleri (-)	59.940	1.161	128.652	258.778	564.541	229.435	9.559	1.378	17.729	227.888
2-Uzun vadeli borçlanma giderleri (-)		305.763								1.378
Olağan kâr veya zarar	(88.879)	2.243.750	644.212	5.415.714	8.303.676	8.685.516	696.972	82.177	9.464.665	17.679.618
I-Olağan dışı gelir ve kârlar	32.409	3.212.453	108.595	480.761	3.801.809	1.970.208	95.356	7.408	2.072.972	5.907.190
J-Olağandışı gider ve zararlar (-)	34.626	1.770.701	590.516	852.123	3.213.340	1.667.301	329.535	92.794	2.089.630	5.337.596
Dönem kârı veya zarar	(91.096)	3.685.502	162.291	5.044.352	8.892.145	8.988.423	462.793	(3.209)	9.448.007	18.249.212
Dönem kârı vergi ve diğer yasal yükümlülük karşılıkları (-)		634.729	12.643	798.260	1.445.632	2.501.488	98.128	1.856	2.601.472	4.047.104
Dönem net kâr veya zarar	(91.096)	3.050.773	149.648	4.246.092	7.446.513	6.486.935	364.665	(5.065)	6.846.535	14.202.108

(*) Mali kuruluşlar hariç

(Bin TL)

Çizelge: 70- KİT'lerin 2012-2016 dönemi faaliyet ve dönem sonuçları

Kuruluşlar	2012			2013			2014			2015			2016		
	Bürlüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Bürlüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Bürlüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Bürlüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Bürlüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı
Tarım :															
TİGEM	142.981	30.865	15.823	173.178	43.574	32.054	86.249	(60.409)	(124.681)	130.995	(79.874)	122.077	(56.399)	(91.096)	
Madençilik :															
ETİ Maden İşl. AŞ	996.283	749.880	779.077	1.053.081	773.966	841.797	1.288.464	938.557	1.032.916	1.486.459	1.248.003	1.479.179	1.080.222	1.234.064	
TKİ (Konsolide)	1.221.875	842.318	860.016	721.637	362.127	178.037	540.777	109.778	(8.865)	349.127	81.340	101.272	(319.580)	2.019	
TTK (Konsolide)	(356.250)	(487.073)	(529.356)	(387.205)	(526.941)	(558.658)	(390.825)	(542.993)	(580.760)	(505.326)	(755.652)	(590.948)	(770.169)	(887.209)	
TPAO	1.602.163	697.533	1.471.136	1.865.675	972.183	1.634.199	1.348.876	98.692	839.412	990.670	822.580	805.622	31.702	3.336.628	
İmalat :															
ESK	39.121	(21.493)	(25.534)	28.518	(38.434)	(45.447)	(45.308)	(86.445)	(91.142)	116.607	67.492	297.872	230.904	202.394	
MKE	376.862	198.411	138.808	387.398	199.196	136.862	359.082	151.428	5.759	419.485	47.746	483.599	208.860	888	
Sümer Holding AŞ (1)	124.148	(43.845)	(198.228)	61.070	(116.581)	(251.362)	183.994	(3.793)	(197.026)	227.059	(100.279)	314.899	91.122	(76.495)	
T.Şeker Fabrikaları AŞ	(10.189)	(22.446)	(36.862)	(20.223)	(33.927)	(49.136)	2.050	(13.400)	(23.080)	(11.015)	(42.785)	(3.615)	(21.982)	(36.444)	
T.İlektromekanik San. AŞ	171.758	(1.681)	(64.828)	194.851	(44.034)	(39.301)	256.039	36.276	12.062	414.393	22.671	394.434	239.596	82.124	
ÇAY-KUR	11.192	(1.113)	(22.301)	6.562	(7.594)	(21.393)	22.767	6.700	13	25.898	6.765	23.137	2.823	2.175	
T.Vagon Sanayi TAŞ	25.112	9.409	(4.326)	25.093	8.335	(8.031)	29.774	14.442	3.702	71.279	53.611	34.776	12.187	3.506	
T.Lokomotif ve Motor San. TAŞ	(14.602)	(23.335)	(42.375)	13.579	4.158	323	10.659	10.598	1.687	1.071	(8.926)	(4.851)	(16.504)	(15.066)	
T.Demiryolu Mak.San. TAŞ															
Apaşyan Selööz San. ve Tic. AŞ	265	(513)	(1.013)	227	(541)	(1.176)	80	(740)	(1.528)	698	(1.402)	838	(421)	(1.315)	
DOĞUSAN Boru San. ve Tic. AŞ															
TH KBI (2)		(1.345)	9.439		(1.448)	6.980		(1.301)	1.976		2.209		(1.068)	524	
Enerji :															
T. Elektrik Tic. ve Taahhüt AŞ	1.113.414	1.069.606	859.122	616.299	561.722	573.859	(35.775)	(99.411)	25.429	(653.990)	(559.070)	(117.071)	(194.851)	190.078	
EU AŞ (Konsolide)	1.102.023	947.297	573.440	3.678.468	3.516.047	2.981.214	(1.309.783)	(1.509.670)	(2.527.342)	1.663.782	1.456.785	3.799.233	3.567.761	3.126.285	
TEDAŞ (3)	1.248.200	(596.988)	(34.543)		(361.341)	(4.373.150)		(381.360)	(539.853)		(190.598)		(483.009)	(231.976)	
T. Elektrik İletim AŞ	919.438	843.416	1.090.538	690.090	605.427	1.037.169	1.272.787	1.171.048	1.422.558	1.399.252	1.354.968	2.208.308	2.065.722	1.957.187	
Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Tic. AŞ		(877)	2.843		(1.084)	1.106		(1.432)	1.977		3.866		(2.482)	2.778	
Ulaştırma - haberleşme :															
TDİ	13.085	(21.657)	(12.015)	14.819	(13.217)	12.647	2.302	(26.337)	(20.825)	14.646	5.599	15.961	(9.007)	16.705	
BOTAŞ	(686.748)	(771.188)	(606.244)	10.972	(68.234)	1.556.465	(1.679.791)	(1.765.826)	(587.278)	2.462.834	541.810	8.110.334	7.996.365	8.934.236	
TCDD (Füzyon)	(737.751)	(1.132.199)	(877.508)	(740.945)	(1.178.359)	(1.280.554)	(1.481.850)	(1.983.927)	(1.874.310)	(1.612.254)	(2.098.074)	(1.794.853)	(2.375.285)	(2.506.465)	
PTT	433.670	52.287	171.445	524.995	(124.947)	64.543	549.207	117.579	287.925	651.207	178.780	746.703	132.378	550.222	
DHMI	788.281	672.076	754.756	1.050.904	933.831	796.275	1.451.737	1.317.397	918.923	1.760.221	1.628.135	1.669.212	1.518.953	1.527.057	
Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşl.	222.448	148.975	155.028	239.903	154.575	167.938	280.094	211.262	228.345	392.617	344.943	376.065	280.187	317.722	
TÜRKSAT	135.475	125.807	185.130	149.459	111.464	200.751	101.754	55.287	79.128	210.071	217.759	180.171	71.966	148.946	
Ticaret :															
DMO	135.291	63.081	92.924	139.551	59.479	110.693	143.319	47.017	137.144	195.901	203.475	218.364	85.652	211.039	
TMO	220.263	137.244	13.530	328.100	222.723	102.635	359.304	205.100	70.073	347.324	149.738	587.777	413.627	172.414	
Başkent Doğalgaz Dağıtım AŞ	95.907	56.861	57.304												
T. Petrolleri Petrol Dağıtım AŞ	106.552	39.808	52.244	105.133	26.940	5.183	84.879	19.847	53.262	73.006	13.605	220.202	128.680	79.340	

Çizelge: 70- KİT'lerin 2012-2016 dönemi faaliyet ve dönem sonuçları (devam)

Kuruluşlar	2012			2013			2014			2015			2016		
	Bütüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Bütüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Bütüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Bütüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Bütüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı
Diğer hizmetler :															
Gayrimenkul AŞ	(111.318)	(150.607)	(163.332)	(73.973)	(101.973)	(116.809)	(7.897)	(27.571)	(33.219)	(6.821)	(23.656)	(42.148)	(3.010)	(18.108)	(61.240)
Arcak Turizm Tic. AŞ	(376)	(519)	(591)	(377)	(612)	(613)	(378)	(526)	(526)	(378)	(551)	(551)	(378)	(607)	(607)
Bileşim Ziraat-Halk Altl. Dağ. Kam. Ve Öd. Sis. AŞ	4.010	716	1.615	6.189	2.674	3.571	(434)	(3.700)	2.248	3.677	149	2.112	3.984	1.347	4.652
Enlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ort. AŞ	499.242	432.716	488.913	1.158.011	957.190	1.230.195									
Ziraat Teknoloji Hizm. AŞ	13.290	904	868	49.503	6.858	3.602	75.015	8.924	6.265	78.362	3.751	3.120	102.538	3.702	2.777
TÜBİTAK Marmara Teknokent AŞ	4.993	2.854	2.880	2.948	443	3.271	3.933	3.129	4.240	389	(2.073)	3.452	4.302	1.454	3.540
Vakıf İnş. Rest. ve Tic. AŞ	2.212	1.362	2.004	310	(614)	205	1.503	(268)	1.343	3.953	1.634	2.928	2	(2.592)	(1.071)
Halk Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı AŞ	16.290	12.311	12.005	30.956	24.385	29.211	51.553	40.977	56.168	70.292	61.686	61.509	41.799	31.961	34.780
Sümer Holding AŞ	1.026	(15.117)	(14.986)	2.017	(14.258)	(26.411)	1.831	(14.680)	(9.753)	3.817	(12.956)	5.166	928	(18.404)	374
Ziraat Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı AŞ															13.585
Ziraat Katılım Varlık Kiralama AŞ															1
Bankalar :															
TH T. Emlak Bankası AŞ			31.360			94.140			137.151			165.683			158.014
T.C. Ziraat Bankası AŞ			3.504.725			4.378.523			5.178.733			6.567.623			8.569.135
Ziraat Katılım Bankası AŞ												(11.708)			40.482
İller Bankası AŞ			393.942			441.018			709.283			779.904			1.109.566
T. Halk Bankası AŞ			3.329.139			3.364.892			2.727.255			2.855.643			3.351.550
T. İhraçat Kredi Bankası AŞ			22.191			245.927			427.009			489.406			421.325
T. Kalkınma Bankası AŞ			55.083			47.262			59.179			80.081			92.846
Diğer mali kuruluşlar :															
Halk Sigorta AŞ			16.265			52.839			56.538			12.217			32.525
Halk Hayat ve Emeklilik AŞ			58.644			91.972			110.874			132.907			191.527
Halk Yatırım Menkul Değerler AŞ			12.513			11.538			20.696			14.200			18.327
Halk Finansal Kiralama AŞ			27.228			20.600			6.409			7.780			14.743
Halk Portföy Yönetimi AŞ			583			1.642			2.847			5.668			9.298
Halk Faktoring AŞ			(333)			1.293			9.339			13.270			20.748
Kalkınma Menkul Değerler AŞ			201			296			454			600			736
Ziraat Finansal Kiralama AŞ			19.401			10.705			(51.115)			49.368			44.207
Ziraat Hayat ve Emeklilik AŞ			89.288			164.902			183.228			203.818			292.771
Ziraat Sigorta AŞ			58.582			69.982			81.300			110.070			162.378
Ziraat Portföy Yönetimi AŞ			811			237			3.040			7.031			10.606
Ziraat Yatırım Menkul Değerler AŞ			9.157			9.998			11.893			23.573			27.548

(1) 2012 yılından itibaren ibtaren diğer hizmetler içinde değerlendirilmiştir.

(2) Faaliyeti durdurduğu için satış hasılatı yoktur.

(3) 2012 değerleri konsolide.

KİT'lerin 2016 yılı brüt satışları önceki döneme göre %14,2 oranında azalışla 101,1 milyar TL'ye ve satışların maliyeti %24,8 oranında azalışla 79,6 milyar TL'ye düşmüş, faaliyet giderleri yaklaşık olarak geçen dönemle aynı kalmakla birlikte faaliyet sonucu %187 oranında artış göstererek 13,9 milyar TL kâra ulaşmıştır. Faaliyet dışı gelir ve kârlar ile gider ve zararlar ve finansman giderlerinin de etkisiyle dönem sonucu da 18,2 milyar TL kâr olarak gerçekleşmiştir.

Dönem sonucuna bağlı olarak, vergi karşılıkları %206,5 oranında artarak 4 milyar TL tutarında tahakkuk etmiştir. KİT'lerin 2016 yılı net dönem sonucu önceki döneme göre %556,1 oranında iyileşme göstererek 14,2 milyar TL kâr olarak gerçekleşmiştir.

2003 yılı sabit fiyatları bazında 2016 yılı dönem sonucu önceki döneme göre iyileşme göstermekle birlikte, 2012 yılı seviyesinin üstünde 6,7 milyar TL, dönem net kârı ise 5,2 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

KİT'lerin kuruluş bazında 2016 yılı kârlılık performansları ile faaliyet dönemi içerisinde sektörü ve/veya kuruluşu etkileyen önemli gelişmelerin yanı sıra, seçilmiş mali rasyolar yardımıyla bunların mali yapılarına ilişkin olarak kamuoyunun bilgilendirilmesini amaçlayan değerlendirmelere raporun "Mali Durum ve Finansman" bölümünde yer verilmiştir.

c)Finansman giderleri:

2016 yılı finansman giderleri önceki döneme göre %10,7 oranında artışla 1,5 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Finansman giderleri ağırlıklı olarak ulaştırma ve enerji sektörlerinde faaliyet gösteren KİT'lere ait bulunmaktadır.

KİT'lerin 2012-2016 yıllarına ait finansman giderleri cari fiyatlarla 71/a sayılı, 2003 yılı fiyatlarıyla 71/b, 2016 yılı finansman giderlerinin sektörler itibarıyla ayrıntısı 72, 2012-2016 yıllarında tahakkuk eden finansman giderlerinin, sektörler itibarıyla faiz, kredi komisyonları ve kur farkları olarak ayrıntısına 73, 2012-2016 yılları kâr ve zarar hesaplarında yer alan finansman giderlerinin, cari yıl ve 2003 yılı sabit fiyatlarıyla faaliyet ve dönem sonuçlarına etkisi 74 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 71/a - 2012-2016 yılları finansman giderleri (Cari fiyatlarla) (*)

(Bin TL)

Verilen faiz, komisyon ve kur farkları	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
1- Kaydedildiği hesaplar bakımından :							
İşletme maliyetine giren	166.497	116.726	104.705	110.326	223.090	112.764	102,2
Kâr ve zarar hesabına alınan	657.894	1.070.669	646.047	1.181.606	1.023.350	(158.256)	(13,4)
Yatırım bedellerine giren	48.021	34.050	16.041	73.351	264.425	191.074	260,5
Toplam	872.412	1.221.445	766.793	1.365.283	1.510.865	145.582	10,7
2- Ödendiği yada alacak kaydedildiği yerler bakımından :							
Hazineye	271.301	373.546	109.482	61.137	79.147	18.010	29,5
T.İhracat Kredi Bankası (Eximbank)							
Öteki KİT'ler	795	2	1		2		
İç borçlar için başkaca yerler	345.597	185.546	224.566	568.683	547.632	(21.051)	(3,7)
Dış borçlar için verilen	254.696	458.641	430.962	734.306	618.013	(116.293)	(15,8)
Diğer	23	203.710	1.782	1.157	266.071	264.914	22.896,6
Toplam	872.412	1.221.445	766.793	1.365.283	1.510.865	145.582	10,7

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Çizelge : 71/b - 2012-2016 yılları finansman giderleri (2003 yılı fiyatlarıyla) (*)

(Bin TL)

Verilen faiz, komisyon ve kur farkları	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
1- Kaydedildiği hesaplar bakımından :							
İşletme maliyetine giren	80.322	52.641	44.397	44.253	81.393	37.140	83,9
Kâr ve zarar hesabına alınan	317.379	482.849	273.934	473.951	373.363	(100.588)	(21,2)
Yatırım bedellerine giren	23.166	15.356	6.802	29.422	96.474	67.052	227,9
Toplam	420.865	550.846	325.133	547.625	551.230	3.605	0,7
2- Ödendiği yada alacak kaydedildiği yerler bakımından :							
Hazineye	130.880	168.461	46.422	24.522	28.876	4.354	17,8
T.İhracat Kredi Bankası (Eximbank)							
Öteki KİT'ler	384	1	1		1		
İç borçlar için başkaca yerler	166.722	83.677	95.220	228.103	199.800	(28.303)	(12,4)
Dış borçlar için verilen	122.869	206.837	182.735	294.535	225.478	(69.057)	(23,4)
Diğer	11	91.869	756	464	97.074	96.610	20.817,5
Toplam	420.865	550.846	325.132	547.625	551.230	3.605	0,7

(*) Mali kuruluşlar hariç.

(Bin TL)

Çizelge: 72- 2016 yılı finansman giderleri (*)

Verilen faiz, komisyon ve kur farkları	Tarım	Sanayi					Hizmetler				KİT toplamı			
		Maden	İmalat	Enerji	San. top.	Ulaş.-hab.	Ticaret	Diğ. hiz.	Hiz. top.					
1- Kaydedildiği hesaplar bakımından:														
İşletme maliyetine giren		6.864				6.864							216.226	223.090
Kar ve zarar hesabına alınan	59.940	306.924	128.759	279.184	714.867	714.867	231.153	9.559	7.831	248.543			1.023.350	
Yatırım bedellerine giren				39.509	39.509	39.509	224.916			224.916			264.425	
Toplam	59.940	306.924	135.623	318.693	761.240	761.240	456.069	225.785	7.831	689.685			1.510.865	
2- Ödendiği yada alacak kaydedildiği yerler bakımından:														
Hazineye													79.147	79.147
Öteki KİT'ler					2	2								2
İç borçlar için başkaca yerler	59.940	306.924	24.550	20.103	351.577	351.577	228.990	135.282	1.436	136.718			548.235	
Dış borçlar için verilen			2	298.588	298.590	298.590	147.932	90.433	6.395	319.423			618.013	
Diğer			111.071		111.071	111.071		70		154.397			265.468	
Toplam	59.940	306.924	135.623	318.693	761.240	761.240	456.069	225.785	7.831	689.685			1.510.865	

(*) Mali kuruluşlar hariç.

(Bin TL)

Çizelge : 73- Finansman giderlerinin ayrıntısı (*)

Sektörler	2012				2013				2014				2015				2016			
	Faiz	Kredi kom.	Kur farkı	Toplam	Faiz	Kredi kom.	Kur farkı	Toplam	Faiz	Kredi kom.	Kur farkı	Toplam	Faiz	Kredi kom.	Kur farkı	Toplam	Faiz	Kredi kom.	Kur farkı	Toplam
Tarım	3.763			3.763	12.601			12.601	30.806			30.806	47.710			47.710	59.940			59.940
Sanayi:																				
-Madencilik	8	222		230		102		102		33.173		33.173	172.870	2		172.872	293.703	13.221		306.924
-İmalat	104.924		3.960	108.884	71.342		15.260	86.602	134.919	1.157		136.076	104.267			104.267	135.533	9	81	135.623
-Enerji	84.776	44	146.200	231.020	50.324	3	445.396	495.723	43.138	2.972	246.394	292.504	29.365	247	405.724	435.336	34.431	305	283.957	318.693
Sanayi toplamı	189.708	266	150.160	340.134	121.666	105	460.656	582.427	178.057	36.145	247.551	461.753	306.502	249	405.724	712.475	463.667	13.535	284.038	761.240
Hizmetler:																				
-Ulaşım-haberleşme	196.870	1.128	17.516	215.514	43.254	387	377.406	421.047	49.951	3.831	134.929	188.711	72.247		407.371	479.618	95.525		360.544	456.069
-Ticaret	203.614	1.691	18.367	223.672	97.986	1.684	26.282	125.952	78.794	21	4.849	83.664	87.022	718	36.089	123.829	139.144	70	86.571	225.785
-Diğer hizmetler	89.148	61	120	89.329	79.418			79.418	1.859			1.859	1.651			1.651	7.831			7.831
Hizmetler toplamı	489.632	2.880	36.003	528.515	220.658	2.071	403.688	626.417	130.604	3.852	139.778	274.234	160.920	718	443.460	605.098	242.500	70	447.115	689.685
K/İT toplamı	683.103	3.146	186.163	872.412	354.925	2.176	864.344	1.221.445	339.467	39.997	387.329	766.793	515.132	967	849.184	1.365.283	766.107	13.605	731.153	1.510.865

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Çizelge: 74- KİT'lerin finansman giderlerinin dönem sonucuna etkisi (*)

(Bin TL)

Finansman giderleri dönem sonucu ilişkisi	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
Cari fiyatlarla:							
-Faaliyet sonucu	3.843.741	6.913.158	(1.971.924)	4.849.934	13.919.268	9.069.334	187,0
-Finansman giderleri	657.894	1.070.669	646.047	1.181.606	1.023.242	(158.364)	(13,4)
-Dönem sonucu	5.156.846	4.938.744	(1.427.633)	3.485.117	18.249.212	14.764.095	423,6
2003 yılı fiyatlarıyla:							
-Faaliyet sonucu	1.854.282	3.117.686	(836.128)	1.945.343	5.078.357	3.133.014	161,1
-Finansman giderleri	317.379	482.849	273.934	473.951	373.323	(100.627)	(21,2)
-Dönem sonucu	2.487.745	2.227.268	(605.340)	1.397.905	6.658.109	5.260.204	376,3

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Yatırım projelerinden kaynaklanan finansman maliyetleri ile diğer borçlanma maliyetine ilişkin tahakkuk eden faiz, kur farkı ve komisyon giderleri, varlıkların maliyet bedellerine ya da netice hesaplarına aktarılmaktadır. Bu çerçevede 2016 yılında yaklaşık 1,5 milyar TL olarak tahakkuk eden finansman giderinin %67,7 oranında 1 milyar TL'si netice hesaplarına yansıtılmıştır.

d) Kamu iktisadi teşebbüslerinin genel ekonomi ile ilişkileri:

KİT'lerin son beş yıllık dönemde yarattıkları katma değer Türkiye'de yaratılan toplam GSMH değerleri içindeki payları ve KİT'lerin Hazineye katkılarını gösteren çizelgeler Raporun "KİT'lerin Türkiye Ekonomisi İçindeki Yeri" başlıklı ikinci bölümünde yer almıştır.

KİT'lerin 2012-2016 yıllarında tahakkuk eden vergileri 75, 2016 yılında tahakkuk eden vergilerin sektörler itibarıyla ayrıntısı 75/a, 2012-2016 yıllarında uluslararası ticaretten sağlanan ve ödenen döviz tutarları 76, 2016 yılında sağlanan ve ödenen dövizlerin sektörler itibarıyla ayrıntısı 76/a, 2012-2016 yıllarında üretici ve alıcı fiyatlarıyla GSMH'ye katkısı 77, 2016 yılı GSMH'ye katkının sektörler itibarıyla ayrıntısı 77/a sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge : 75- KİT'lerin 2012-2016 yıllarında tahakkuk eden vergileri

(Bin TL)

Vergi türleri	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı (%)	
						Tutar	(%)
A- Kuruluşun yükümlü olduğu vergi, resim, harç ve fonlar :							
1- Gelirden alınan :							
- Gelir vergisi	3.722.821	3.069.524	3.081.301	2.578.921	6.957.076	4.378.155	169,8
- Kurumlar vergisi							
- Fonlar							
- Diğer			83.779		156.811	156.811	
Toplam (1)	3.722.821	3.069.524	3.165.080	2.578.921	7.113.887	4.534.966	175,8
2- Servetten alınan :							
- Motorlu taşıtlar vergisi	6.301	6.356	5.924	6.337	6.317	(20)	(0,3)
- Emlak vergisi (Belediyelere ödenen)	87.102	91.332	96.503	96.068	89.594	(6.474)	(6,7)
- Diğer	636	12.204	20.463	27.921	33.626	5.705	20,4
Toplam (2)	94.039	109.892	122.890	130.326	129.537	(789)	(0,6)
3- Mal ve hizmetten alınan :							
(Dolaylı vergiler)							
- KDV	3.915.866	2.932.558	2.053.166	2.854.595	4.081.975	1.227.380	43,0
- Özel tüketim vergisi	1.170.443	1.171.930	1.457.032	1.898.862	2.029.589	130.727	6,9
- Banka ve sigorta muamele vergisi	82.193	105.493	156.055	160.076	266.976	106.900	66,8
- Damga vergisi	203.613	188.434	159.260	246.963	261.279	14.316	5,8
- Dış ticarete ödenen vergiler	52	809	465	554		(554)	(100,0)
- Harçlar	146.400	201.389	182.654	220.648	251.526	30.878	14,0
- Belediyelere ödenen(Emlak vergisi dışında) vergi resim ve harçlar	16.468	16.389	41.379	22.188	18.045	(4.143)	(18,7)
- Özel iletişim vergisi	29.249	35.270	29.882	30.380	42.233	11.853	39,0
- Özel işlem vergisi							
- Şans oyunları vergisi						224	
- Haberleşme vergisi						7	
- Fonlar							
- Diğerleri	84.989	53.840	42.051	16.168	47.872	31.704	196,1
Toplam (3)	5.649.273	4.706.238	4.121.944	5.450.434	6.999.726	1.549.292	28,4
Toplam (2+3)	5.743.312	4.816.130	4.244.834	5.580.760	14.113.613	8.532.853	152,9
Toplam (A)	9.466.133	7.885.654	7.409.914	8.159.681	14.243.150	6.083.469	74,6
B- Kuruluşun sorumlu olduğu vergi, resim, harç ve fonlar :							
- Personelden kesilen gelir ve damga vergisi	1.867.802	1.959.869	2.021.323	2.263.035	2.445.309	182.274	8,1
- Yüklenici , üretici ve ortaktardan kesilen gelir, kurumlar ve damga vergisi	2.870.502	3.533.492	4.365.980	4.564.749	5.136.144	571.395	12,5
- Tevkif edilen KDV	472.202	580.269	625.579	719.922	1.398.046	678.124	94,2
- Elektrik ve havagazi tüketim vergisi	659.677	21.369	37.659	12.752	619	(12.133)	(95,1)
- Fonlar							
- Diğerleri	954.813	1.594.745	1.766.649	2.390.117	2.803.656	413.539	17,3
Toplam (B)	6.824.996	7.689.744	8.817.190	9.950.575	11.783.774	1.833.199	18,4
Genel toplam (A+B)	16.291.129	15.575.398	16.227.104	18.110.256	26.026.924	7.916.668	43,7

Çizelge : 75/a - 2016 yılında tahakkuk eden vergiler

(Bin TL)

Vergi türleri	Tarım	Sanayi					Hizmetler				Mali kur.	KİT toplamı	
		Madencilik	İmalat	Enerji	Sanayi toplamı	Ulaş-hab.	Ticaret	Diğer hizmetler	Hizmetler toplamı				
A- Kuruluşun yükümlü olduğu vergi, resim, harç ve fonlar :													
1- Gelirden alınan													
- Gelir vergisi													
- Kurumlar vergisi		634.729	12.643	798.260	1.445.632	2.501.488	98.128	1.856	2.601.472	2.909.972	6.957.076	156.811	
- Fonlar						156.811			156.811				
- Diğer													
Toplam (1)		634.729	12.643	798.260	1.445.632	2.658.299	98.128	1.856	2.758.283	2.909.972	7.113.887		
2- Servetten alınan :													
- Motorlu taşıtlar vergisi	243	1.578	772	516	2.866	1.450	556	19	2.025	1.183	6.317		
- Emlak vergisi (Belediyelere ödenen)	1.924	12.145	30.650	6.204	48.999	17.987	5.429	2.314	25.730	12.941	89.594		
- Diğer			11		11	118		4.226	4.344	29.271	33.626		
Toplam (2)	2.167	13.723	31.433	6.720	51.876	19.555	5.985	6.559	32.099	43.395	129.537		
3- Mal ve hizmetten alınan :													
(Dolaylı Vergiler)													
- KDV													
- Özel tüketim vergisi		472.133	237.950	897.770	1.607.853	2.013.654	185.303	9.381	2.208.338	265.784	4.081.975		
- Banka ve sigorta muamele vergisi		8.024		104	8.128	846.639	1.174.591		2.021.230	231	2.029.589		
- Damga vergisi						13.646		1	13.647	253.329	266.976		
- Dış ticarete ödenen vergiler	5.001	111.167	33.478	50.381	95.026	108.058	35.814	680	144.552	16.700	261.279		
- Harçlar	116	1.686	1.151	3.079	5.916	752	619	639	2.010	243.484	251.526		
- Belediyelere ödenen(Emlak vergisi dışında) vergi, resim ve harçlar													
- Özel iletişim vergisi	32	3.770	2.201	18	5.989	3.435	553	1.320	5.308	6.716	18.045		
- Özel işlem vergisi	186		4		4	35.599		6	35.605	6.438	42.233		
- Şans oyunları vergisi													
- Haberleşme vergisi													
- Fonlar						224			224	7	7		
- Diğer													
Toplam (3)	132	37.940	59	3	38.002	152	44	474	670	9.068	47.872		
Toplam (2+3)	5.467	534.720	274.843	951.355	1.760.918	3.022.159	1.396.924	12.501	4.431.584	801.758	6.999.727		
Toplam (A)	7.634	548.443	306.276	958.075	1.812.794	3.041.714	1.402.909	19.060	4.463.683	845.153	7.129.264		
Toplam (A)	7.634	1.183.172	318.919	1.756.335	3.258.426	5.700.013	1.501.037	20.916	7.221.966	3.755.125	14.243.151		
B- Kuruluşun sorumlu olduğu vergi, resim, harç ve fonlar :													
- Personelden kesilen edilen gelir ve damga vergisi	27.340	124.202	291.478	271.170	686.850	812.881	45.373	11.913	870.167	860.952	2.445.309		
- Yüklenci, üretici ve ortaklardan kesilen gelir, kurumlar ve damga vergisi	8.080	60.973	165.964	87.824	314.761	359.081	147.397	2.545	509.023	4.304.280	5.136.144		
-Tevkif edilen KDV	41.978	101.754	37.417	167.605	306.776	301.823	625.027	4.831	931.681	117.611	1.398.046		
- Elektrik ve havagazı tüketim vergisi		78	493	48	619						619		
- Fonlar													
- Diğerleri		13.873	205	72.143	86.221	8.667	141.375	7	150.049	2.567.386	2.803.656		
Toplam (B)	77.398	300.880	495.557	598.790	1.395.227	1.482.452	959.172	19.296	2.460.920	7.850.228	11.783.773		
Genel toplam (A+B)	85.032	1.484.052	814.476	2.355.125	4.653.653	7.182.465	2.460.209	40.212	9.682.886	11.605.353	26.026.924		

Çizelge: 76- KİT'ler tarafından 2012 - 2016 yıllarında sağlanan ve ödenen dövizler (Bin TL)

Dış ödemeler dengesine etki	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	(%)
Dış alemden sağlanan:							
1- İhracat bedellerinden	3.306.772	3.850.102	3.591.534	4.266.058	4.861.606	595.548	14,0
2-Sermaye hareketlerinden	10.122.753	14.838.003	15.959.113	24.519.640	32.335.474	7.815.834	31,9
3-Görünmeyen işlemlerden	1.932.434	2.049.160	3.895.972	4.585.076	4.227.429	(357.647)	(7,8)
Toplam (1)	15.361.959	20.737.265	20.737.265	33.370.774	41.424.509	8.053.735	24,1
Dış aleme ödenen:							
1-İthalat bedellerine	36.441.631	32.119.091	39.614.085	39.044.673	22.541.179	(16.503.494)	(42,3)
2-Sermaye hareketlerine	3.005.924	3.990.226	14.512.484	13.023.743	16.622.272	3.598.529	27,6
3-Görünmeyen işlemlere	1.327.277	1.637.222	5.906.318	1.298.271	3.442.650	2.144.379	165,2
Toplam (2)	40.774.832	37.746.539	60.032.887	53.366.687	42.606.101	(10.760.586)	(20,2)
Denge farkı (+)	10.169.806	13.338.843	10.527.474	19.743.614	23.604.953	3.861.339	19,6
Denge farkı (-)	(35.582.679)	(30.348.117)	(47.113.742)	(39.739.554)	(24.786.545)	14.953.009	(37,6)
Net denge farkı	(25.412.873)	(17.009.274)	(36.586.268)	(19.995.940)	(1.181.592)	18.814.348	(94,1)

(Bin TL)

Çizelge:7/6/a- 2016 yılında sağlanan ve ödenen dövizler

Dış ödemeler dengesine etki	Tarım	Sanayi				Hizmetler				Mali kur.	KİT toplamı	
		Madencilik	İmalat	Enerji	Sanayi toplamı	Ulaş-hab.	Ticaret	Diğer hizmetler	Hizmetler toplamı			
Dış alemden sağlanan:												
1- İhracat bedellerinden	4.403	2.165.391	484.799		2.650.190	1.399.803	105.796	262	1.505.861	701.152	4.861.606	
2-Sermaye hareketlerinden		294.692		383.300	677.992	133.858			133.858	31.523.624	32.335.474	
3-Görünmeyen işlemlerden		2.497.792	849	33.543	2.532.184	1.529.781		1.038	1.530.819	169.421	4.232.424	
Toplam (1)	4.403	4.957.875	485.648	416.843	5.860.366	3.063.442	105.796	1.300	3.170.538	32.394.197	41.429.504	
Dış aleme ödenen:												
1-İthalat bedellerine	208.816	194.828	1.721.268	34.953	1.951.049	19.514.482	812.647	311	20.327.440	53.874	22.541.179	
2-Sermaye hareketlerine		4.427.447		472.542	4.899.989	139.970			139.970	11.582.313	16.622.272	
3-Görünmeyen işlemlere		1.382.947	34.778	296.484	1.714.209	396.177	90.433	228	486.838	1.241.603	3.442.650	
Toplam	208.816	6.005.222	1.756.046	803.979	8.565.247	20.050.629	903.080	539	20.954.248	12.877.790	42.606.101	
Denge farkı (+)		2.114.984	398.065		2.513.049	1.368.387	14.230	1.300	1.383.917	19.707.987	23.604.953	
Denge farkı (-)	(204.413)	(3.167.326)	(1.668.463)	(387.136)	(5.222.925)	(18.355.574)	(811.514)	(539)	(19.167.627)	(191.580)	(24.786.545)	
Net denge farkı	(204.413)	(1.052.342)	(1.270.398)	(387.136)	(2.709.876)	(16.987.187)	(797.284)	761	(17.783.710)	19.516.407	(1.181.592)	

(Bin TL)

Çizelge: 77- KİT'lerin 2012 - 2016 yıllarında GSMH'ye katkısı (Cari fiyatlarla)

Firma öçeğinde katma değerinin oluşumu (Gelir yoluyla)	Sıra no	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
							Tutar	(%)
A-Pozitif etkiler :								
Personel giderleri (Yevmiyeler dahil)	1	12.165.826	12.771.150	13.520.127	14.670.043	16.258.606	1.588.563	10,8
Verilen faizler (Yurt içi)	2	720.220	616.665	564.723	709.051	1.106.873	397.822	56,1
Verilen bina ve arazi kiralari	3	368.490	434.771	482.543	482.676	972.382	489.706	101,5
Karşılık giderleri	4	3.352.212	4.350.314	3.296.952	4.178.443	6.487.129	2.308.686	55,3
Mevzuat gereğince katılma payları	5	137.498	149.648	195.013	177.722	239.817	62.095	34,9
Demek ve benzeri yerlere bağışlar	6	49.745	55.948	46.729	34.550	701.926	667.376	1.931,6
Geçmiş yıllara aid gider ve zararlar	7	1.027.694	1.227.679	1.820.207	2.661.851	1.748.990	(912.861)	(34,3)
İç sigorta fonu gideri	8	191.429	202.274	195.364	154.479	254.158	99.679	64,5
Amortisman ve tükenme payları	9	4.048.253	3.979.226	5.369.374	4.145.228	4.793.060	647.832	15,6
Dış aleme ödenen giderler	10	1.327.277	1.637.222	5.906.318	1.298.271	3.588.863	2.290.592	176,4
Diğer pozitif etkiler	11	7.436.041	12.958.981	7.644.411	8.408.729	14.034.968	5.626.239	66,9
Dönem kârı	12	15.623.669	20.711.678	14.922.478	18.883.315	36.726.062	17.842.747	94,5
Toplam (A)	13	46.648.354	59.095.556	53.964.239	55.804.358	86.912.834	31.108.476	55,7
B-Negatif etkiler (-) :								
Alınan faizler (Yurt içi)	14	1.556.425	1.926.681	2.084.589	2.491.411	3.379.324	887.913	35,6
Alınan bina ve arazi kiralari	15	516.817	557.634	320.160	273.803	303.930	30.127	11,0
Karşılıklardan kullanılan kısmı	16	701.898	959.847	1.079.407	1.552.807	1.194.895	(357.912)	(23,0)
Geçmiş yıllara ait gelir ve kârlar	17	452.146	902.535	389.155	544.237	619.640	75.403	13,9
İştiraklerden alınan kâr payları	18	1.509.393	1.975.694	1.304.896	907.775	1.057.613	149.838	16,5
İç sigorta fonundan yapılan tahsilat	19	56.892	14.711	6.171	67.918	170.108	102.190	150,5
Dış alemden sağlanan gelirler	20	1.932.434	2.049.160	3.895.972	4.585.076	4.227.691	(357.385)	(7,8)
Diğer negatif etkiler	21	8.096.414	8.881.125	7.727.009	8.107.654	19.984.846	11.877.192	146,5
Dönem zararı	22	2.634.375	6.772.041	6.671.304	3.891.067	3.908.804	17.737	0,5
Toplam (B)	23	17.456.794	24.039.428	23.478.663	22.421.748	34.846.851	12.425.103	55,4
Üretici fiyatlarıyla gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH)'ya katkı (A-B)	24	29.191.560	35.056.128	30.485.576	33.382.610	52.065.983	18.683.373	56,0
Sübvansiyonlar (-)	25	1.600.511	2.483.623	756.422	1.258.998	2.492.141	1.233.143	97,9
Hazine yardımları (-)	26							
Diğer yardım ve bağışlar (-)	27	9.332	5.115	876	5.649	45	(5.604)	(99,2)
Vergi iadeleri (-)	28				317		(317)	100,0
Tüketicilere yansıtılan vergi ve fonlar	29	5.743.312	4.816.308	4.244.833	5.580.760	7.129.263	1.548.503	27,7
Alıcı fiyatlarıyla gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH)'ya katkı	30	33.325.029	37.383.698	33.973.111	37.698.406	56.703.060	19.004.654	50,4
Dış aleme ödenen giderler (-)	31	(1.327.277)	(1.637.222)	(5.906.318)	(1.298.271)	(3.589.174)	(2.290.903)	176,5
Dış alemden sağlanan gelirler	32	1.932.434	2.049.160	3.895.972	4.585.076	4.227.429	(357.647)	(7,8)
Alıcı fiyatlarıyla gayrisafi milli hasıla (GSMH)'ya katkı	33	33.930.186	37.795.636	31.962.765	40.985.211	57.341.315	16.356.104	39,9

(Bin TL)

Çizelge: 77/a- 2016 yılında KİT'lerin GSMH'ye katkısı

Firma öleşğinde katma değerin oluşumu (Gelir yoluyla)	Sıra no	Tarım	Sanayi			Hizmetler				Ara toplam	Mali kur.	KİT toplamı
			Madencilik	İmalat	Enerji	Sanayi toplamı	Ulaş-hab.	Ticaret	Diğer hizmetler			
A-Pozitif etkiler :												
Personel giderleri (Yevmiyeler dahil)	1	210.229	2.169.773	2.231.850	1.244.211	5.645.834	5.235.038	312.237	143.193	5.690.468	4.712.075	16.258.606
Verilen faizler (Yurt içi)	2	59.940	306.321	135.534	30.189	472.044	5.336	139.185	7.960	152.481	422.408	1.106.873
Verilen bina ve arazi kiralama	3	136	100.864	6.311	114.051	221.226	68.718	23.587	4.755	97.060	653.960	972.382
Karşılık giderleri	4	509	22.866	2.863	89.628	115.357	214.067	16.384	7.845	238.296	6.132.967	6.487.129
Mevzuat gereğince katılma payları	5	873	14.907	7.019	3.933	25.859	78.649	4.784	1.505	84.938	128.147	239.817
Demek ve benzeri yerlere bağışlar	6	0	16.363	0	641.330	657.693	4.139	5	0	4.144	40.089	701.926
Geçmiş yıllara aid gider ve zararlar	7	24.050	177.350	211.183	196.156	584.689	365.093	23.367	38.002	426.462	713.789	1.748.990
İç sigorta fonu gideri	8	0	17.814	7.746	134.091	159.651	80.307	13.815	99	94.221	253.872	254.158
Amortisman ve tükenme payları	9	165.841	851.178	128.928	1.003.954	1.984.060	2.003.778	92.589	6.230	2.102.597	4.252.498	4.793.060
Dış aleme ödenen giderler	10	0	1.382.947	34.778	296.484	1.714.209	542.390	90.433	228	633.051	1.241.603	3.588.863
Diğer pozitif etkiler	11	53.286	3.222.948	516.286	4.847.212	8.586.446	2.810.940	500.581	23.051	3.334.572	2.060.664	14.034.968
Dönem karı	12		4.572.711	291.611	5.276.328	10.140.650	11.494.888	462.793	59.399	12.017.080	14.568.332	36.726.062
Toplam (A)	13	514.864	12.856.042	3.574.109	13.877.567	30.307.718	22.903.343	1.679.760	292.267	24.875.370	31.214.882	86.912.834
B-Negatif etkiler (-)												
Alınan faizler (Yurt içi)	14	1.581	218.797	36.646	296.687	552.130	671.777	116.340	17.392	805.509	2.020.104	3.379.324
Alınan bina ve arazi kiralama	15	64.225	80.077	2.321	11.932	94.330	101.132	4.169	3.086	108.387	36.988	303.930
Karşılıklardan kullanılanmayan kısım	16	3	2.281	1.057	48.002	51.340	69.642	909	2.030	72.581	1.070.971	1.194.895
Geçmiş yıllara ait gelir ve karlar	17	1.463	30.016	6.839	52.800	89.655	273.415	29.603	3.459	306.477	222.045	619.640
İştiraklerden alınan kar payları	18	0	422.882	8.474	84.828	516.184	4.569	0	4.458	9.027	532.402	1.057.613
İç sigorta fonundan yapılan tahsilat	19	0	742	432	110.950	112.124	3.396	17	54.568	57.981	170.105	170.108
Dış alemden sağlanan gelirler	20	0	2.492.797	849	33.543	2.527.189	1.529.781	0	1.300	1.531.081	169.421	4.227.691
Diğer negatif etkiler	21	99.981	6.635.749	262.536	4.970.568	11.868.853	3.870.260	284.820	47.287	4.202.367	3.813.645	19.984.846
Dönem zararı	22	91.096	887.209	129.320	231.796	1.248.325	2.506.465	0	62.918	2.569.383	3.908.804	3.908.804
Toplam (B)	23	258.349	10.770.550	448.474	5.841.106	17.060.130	9.030.437	435.858	196.498	9.662.793	26.981.272	34.846.851
Üretici fiyatlarıyla gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH)ya katkı (A-B)	24	256.515	2.085.492	3.125.635	8.036.461	13.247.588	13.872.906	1.243.902	95.769	15.212.577	28.716.680	52.065.983
Subvansiyonlar (-)	25			(29.243)		(29.243)	(439.955)	(2.022.943)		(2.462.898)	(2.492.141)	(2.492.141)
Hazine yardımları (-)	26											
Diğer yardım ve bağışlar (-)	27						(45)			(45)		(45)
Vergi iadeleri (-)	28											
Tüketicilere yansıtılan vergi ve fonlar	29	7.634	548.443	306.277	958.075	1.812.795	3.041.715	1.402.909	19.057	4.463.681	845.153	7.129.263
Alıcı fiyatlarıyla gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH)ya katkı	30	264.149	2.633.935	3.402.669	8.994.536	15.031.140	16.474.621	623.868	114.826	17.213.315	32.508.604	56.703.060
Dış aleme ödenen giderler (-)	31		(1.382.947)	(34.778)	(296.484)	(1.714.209)	(542.390)	(90.433)	(539)	(633.362)	(1.241.603)	(3.589.174)
Dış alemden sağlanan gelirler	32		2.492.797	849	33.543	2.527.189	1.529.781		1.038	1.530.819	4.058.008	4.227.429
Alıcı fiyatlarıyla gayrisafi milli hasıla (GSMH)ya katkı	33	264.149	3.743.785	3.368.740	8.731.595	15.844.120	17.462.012	533.435	115.325	18.110.772	23.122.274	57.341.315

KİT'lerin yarattıkları katma değer faktörler itibarıyla dağılımı 78 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 78- KİT'lerin yarattıkları katma değer faktörler itibarıyla dağılımı (%)

Katma değer unsurları	2012	2013	2014	2015	2016
Personel giderleri	36,5	34,2	39,8	38,9	28,7
Dernek vb. yerlere bağışlar	0,1	0,1	0,1	0,1	1,2
Mevzuat gereğince katılma payları	0,4	0,4	0,6	0,5	0,4
Verilen-alınan faiz farkı	(2,5)	(3,6)	(4,5)	(4,7)	(4,0)
Verilen-alınan kiralar farkı	(0,4)	(0,3)	0,5	0,6	1,2
İç sigorta fonu (Net)	0,4	0,5	0,6	0,2	0,1
Karşılıklar (Net)	8,6	9	6,5	7	9,3
İştirak karları	(4,5)	(5,2)	(3,8)	(2,4)	(1,9)
Amortismanlar	12,1	10,6	15,8	11	8,5
Geçmiş yıllara ait gider ve zararlar (net)	1,7	0,9	4,2	5,6	2,0
Dış âleme ödenen giderler (Net)	(1,8)	(1,1)	5,9	(8,7)	(1,1)
Tüketicilere yansıtılan vergi ve fonlar	17,2	12,9	12,5	14,8	12,6
Hazine yardımları, sübvansiyonlar, diğer yard. (-)	(4,8)	(6,5)	(2,2)	(3,4)	(4,4)
Diğer pozitif ve negatif etkiler (Net)	(2)	10,9	(0,2)	0,8	(10,5)
Dönem kârı veya zararı (+,-)	39	37,3	24,3	39,8	57,9
Toplam	100	100	100	100	100,0

2016 yılında KİT'ler tarafından yaratılan 56,7 milyar TL tutarındaki katma değer %28,7'si toplam dönem kârları toplamının dönem zararlarını aşan kısmına, %57,9'u çalışanlara ücret olarak yapılan ödemelere ve %12,6'sı tüketicilere yansıtılan vergi ve fonlara aittir.

F-YATIRIMLAR

1-Genel durum:

2016 Yılı Programında yer alan toplam 464 milyar TL tutarındaki sabit sermaye yatırımının; 101 milyar TL'si kamuyla, 363 milyar TL'si özel sektörle ilgilidir. Önceki yıla göre özel sektör yatırımlarının %7,8 oranında, kamu yatırımlarının %16,3 oranında artması öngörülmüştür.

Sabit sermaye yatırımı 2016 yılı programına göre kamu kesimi yatırımında %26,8 oranında azalış, özel kesim yatırımında ise %3,5 oranında artış olmak üzere toplamda 2016 yılında %5 oranında artarak 440,7 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

2016 Yılı Yatırım Programında 3.042 proje için ayrılan 80,4 milyar TL tutarındaki ödenek içinde %29,8 oranındaki pay ile ulaştırma-haberleşme sektörü ilk sırayı almış, bunu %20,3 ile diğer kamu hizmetleri, %16,8 ile eğitim, %13,4 tarım ve %9,2 ile sağlık sektörü izlemiş, Enerji sektörünün payı ise %6,2 olmuştur. 2016 yılı kamu yatırım tahsisleri içinde madencilik, imalat, turizm ve konut sektörlerinin toplam payı ise %4,3 olmuştur.

2016 yılı kamu ve özel sektör sermaye yatırımları toplamı 2015 yılına göre %9,1 artışla 440,7 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

2016 yılında mali kuruluşlar dahil KİT yatırımlarında 13,5 milyar TL olan revize yatırım ödeneğinin %78'i oranında 10,5 milyar TL nakdi gerçekleşme oluşmuştur.

KİT yatırımlarının 2016 yılı nakdi gerçekleşme oranları incelendiğinde; en yüksek gerçekleşme %117,1 oranı ile mali kuruluşlar, en düşük gerçekleşme %46,7 oranı ile imalat sektöründe meydana gelmiştir.

Yatırım büyüklükleri itibarıyla 2016 yılı toplam KİT yatırımlarının; %47'si ulaştırma-haberleşme, %29,9'u enerji, %9,3'ü madencilik, %4,9'u imalat, %4'ü mali kuruluşlara, %3,8'i tarım, %0,8'i diğer hizmetlere ve kalan %0,2'lik kısmı da ticarete aittir.

2016 yılına göre nakdi harcamalarda en yüksek artış %57.037 ile ticaret sektöründe en büyük düşüş ise % 50,8 oranı ile İmalat sektöründe gerçekleşmiştir.

2012-2016 döneminde KİT yatırımlarının sektörler itibarıyla dağılımı 79 sayılı ve 2016 yılı yatırımlarının program ve gerçekleştirmeleri 79/a sayılı çizelgelerde gösterilmiştir.

Çizelge: 79 – KİT'lerin 2012-2016 yılları nakdi yatırım harcamaları (Bin TL)

Sektörler	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	(%)
a) Tarım	307.363	80.510	322.239	292.150	248.448	(43.702)	(15,0)
b) Sanayi:							
ba) Madencilik	1.204.879	950.671	274.497	282.266	872.879	590.613	209,2
bb) İmalat	162.736	492.047	302.217	630.719	310.404	(320.315)	(50,8)
bc) Enerji	1.893.920	1.535.353	3.263.591	3.955.538	2.757.341	(1.198.197)	(30,3)
Toplam (b)	3.261.535	2.978.071	3.840.305	4.868.523	3.940.624	(927.899)	(19,1)
c) Hizmetler							
ca) Ulaştırma-haberleşme	3.988.003	5.697.601	4.940.526	4.393.131	5.602.572	1.209.441	27,5
cb) Ticaret	5.931	4.054	9.621		11.061	11.061	11,061
cc) Diğer hizmetler	23.909	42.685	20.161	23.386	16.150	(7.236)	(30,9)
Toplam (c)	4.017.843	5.744.340	4.970.308	4.416.517	5.629.783	1.213.266	27,5
d) Mali kuruluşlar	860.465	1.364.108	323.747	1.277.030	593.046	(683.984)	(53,6)
Genel toplam (a+b+c+d)	8.447.206	10.167.029	9.456.599	10.854.220	10.411.901	(442.319)	(4,1)

Çizelge : 79/a – KİT'lerin sektörler itibarıyla 2016 yılı yatırım harcaması

Sektörler	Projenin son tutarı Bin TL	Başlangıçtan 2016 yılı sonuna kadar		2016 yılı Ödeneğinin Son Tutarı Bin TL	2016 yılında		Gerçekleşen (%)			
		Nakdi Ödeme Bin TL	Fiziki Yatırım Bin TL		Nakdi Ödeme Bin TL	Fiziki Yatırım Bin TL	Nakdi		Fiziki	
							Tümünde	2016	Tümünde	2016
a) Tarım	2.335.577	1.055.787	832.154	504.584	248.448	139.663	45	49	36	28
b) Sanayi:										
ba) Madencilik	6.333.030	1.107.945	839.160	1.255.183	872.879	862.815	17	70	13	69
bb) İmalat	2.196.984	690.030	603.144	665.220	310.404	279.518	31	47	27	42
bc) Enerji	36.765.849	8.580.912	7.653.501	4.018.562	2.757.341	2.703.051	23	69	21	67
Toplam (b)	45.295.863	10.378.887	9.095.805	5.938.965	3.940.624	3.845.384	23	66	20	65
c) Hizmetler:										
ca) Ulaştırma-haberleşme	74.338.189	24.478.936	25.119.692	6.239.522	5.602.572	6.250.421	33	90	34	100
cb) Ticaret	39.438	17.065	17.065	33.000	11.061	11.061	43	34	43	34
cc) Diğer hizmetler	51.090	18.817	18.817	8.210	16.150	16.150	37	197	37	197
Toplam (c)	74.428.717	24.514.818	25.155.574	6.280.732	5.701.004	6.382.727	23	88	25	99
d) Mali kuruluşlar	791.311	423.630	423.630	500.401	593.046	585.931	54	119	54	117
Genel toplam (a+b+c+d)	122.851.468	36.373.122	35.507.163	13.224.682	10.411.901	10.848.610	30	79	29	82

2-Yatırımların sektörel dağılımı:

a) Tarım sektörü:

2016 yılında tarım sektörüne yapılan KİT nakdi yatırımları tutarı cari yıl ödeneğine göre %49,2 oranında 248,4 milyon TL olup başlıca yatırımcı kuruluşlar TİGEM, ÇAY-KUR, TMO ve Türkiye Şeker Fabrikalarıdır. TMO hem tarım hem de imalat sektöründe yer almaktadır. Tarım sektöründe yapılan 248,4 milyon TL tutarındaki nakdi harcamanın %43,4'ü ÇAY-KUR tarafından yapılmıştır.

b) Sanayii sektörü:

Madencilik sektöründe 2016 yılı KİT yatırımlarının nakdi gerçekleşme tutarı ödeneğine göre %69,5 oranında 872,9 milyon TL olup, başlıca yatırımcı KİT'ler Eti Maden, EÜAŞ, TPAO, TKİ ve TTK ve bağlı ortaklarıdır. EÜAŞ hem enerji hem de madencilik sektöründe, Eti Maden ise hem imalat hem de madencilik sektöründe yer almaktadır. Madencilik sektöründeki nakdi gerçekleşmenin %54,1'i TPAO ve %12,5'i ise EÜAŞ tarafından gerçekleştirilmiştir.

2016 yılında imalat sektörüne yapılan KİT nakdi yatırımları tutarı cari yıl ödeneğine göre %46,7 oranında 310,4 milyon TL olup, başlıca yatırımcı kuruluşlar Eti Maden, MKE, TEMSAN, TCCD, EBK, TMO, Sümer Holding ve TEDAŞ'tır. İmalat sektöründeki toplam 310,4 milyon TL'nin %42,9'u MKE tarafından gerçekleştirilmiş olup, bu sektördeki en büyük nakdi gerçekleşme payını oluşturmaktadır.

Enerji sektöründe 2016 yılı KİT nakdi yatırımları tutarı cari yıl ödeneğine göre %68,6 oranında 2,8 milyar TL olup, başlıca yatırımcı kuruluşlar; TEİAŞ, BOTAŞ, EÜAŞ, TPPD, ile TETAŞ'tır. Sektörün yatırım toplamı 2,8 milyar TL'nin %76,2'si TEİAŞ tarafından gerçekleştirilmiş olup, bu sektördeki en büyük nakdi gerçekleşme payını oluşturmaktadır. TEİAŞ enerji iletim faaliyetlerinde tekel konumunda olup, 2016 yılı enerji sektörü yatırımları kapsamında; muhtelif etütler, elektrik iletim hatları ve trafo merkezleri yapımı ve idame yenileme nitelikli yatırımlar yürütülmüştür.

Enerji sektöründe, elektriğin güvenilir ve düşük maliyetli olarak planlanması, işletilmesi ve tüketicilere kaliteli, yeterli ve düşük maliyetli elektrik enerjisi arz edilebilmesi için; özellikle dağıtım sistemindeki kayıp-kaçığın azaltılması hususunda gerekli tedbirlerin alınması ve yatırımların yapılması, elektriğin üretimi, iletimi ve dağıtımında enerji verimliliğini artırmaya yönelik yatırımların özendirilmesi ve öncelik verilmesi konuları önemini korumaktadır.

2016 yılında Türkiye genelinde üretilen enerjinin %32,8'i doğal gaz kullanılarak üretilmiştir. Tamamına yakını ithal kaynak olan doğal gazla enerji üretiminde %32,8 oranındaki dışa bağımlılık önemli bir arz güvenliği riski oluşturmakta, ayrıca elektrik üretiminde maliyetlerin azaltılması olanağını da güçleştirmektedir.

Rezervleri belirlenen ve termik santral kurulabilecek özellikte olan linyit sahalarının devreye sokulması sonucu yerli kurulu gücünün artırılması mümkün görülmektedir.

Termik santrallerde tüketimi fazla olan yüksek kaliteli çelikten üretilen kazan boruları, türbin kanatları gibi malzemeler ile hidrolik santrallerde türbin dizayn ve üretimi olmak üzere santrallerde yer alan tüm elektromekanik teçhizatındaki yerli dizayn ve üretim oranlarının artırılması önemini korumaktadır.

Enerji arz güvenliğinin sağlanabilmesi ve enerjide dışa bağımlılığımızın azaltılması, bazı tedbirler alınmasını zorunlu kılmaktadır.

Enerji sektöründeki sürdürülebilirliğin devamlılığı açısından, yıllardır süregelen termik santral teknolojileri konusunda dışa bağımlılığın azaltılması amacı ile söz konusu bu teknolojilerin yerli sanayimize kazandırılması ülkemiz açısından büyük önem arz etmektedir.

HES teknolojileri alanında yurt dışına olan bağımlılığı azaltmak ve sanayimizi üretici haline getirmek için bu konuda Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerine hız kazandırılması amacıyla çalışmalara hız verildiği anlaşılmaktadır.

Güneş enerjisinde yüksek potansiyele sahip olan ülkemizde elektrik üretiminde güneş enerjisi teknolojilerinin kullanılması için yapılan çalışmalara hız verildiği görülmektedir.

Kömür rezervlerine uygun, çevre mevzuatlarını sağlayabilecek yerli baca gazı arıtma teknolojilerinin Ar-Ge çalışmaları ile geliştirilmesi ve santral ölçeğinde uygulanması konusunda yeterli düzeye gelinememiştir.

Sürdürülebilir kalkınmanın öneminin gittikçe daha çok anlaşıldığı günümüzde, enerji verimliliğine yönelik çabaların değeri de aynı oranda artmaktadır.

c) Hizmetler sektörü:

Ulaştırma-haberleşme sektöründe 2016 yılı KİT nakdi yatırımları tutarı cari yıl ödeneğine göre %89,8 oranında 5,6 milyar TL olup, başlıca yatırımcı kuruluşlar; TCDD, DHMİ, PTT, Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü, TÜRKSAT ve TDİ'dir. Bu sektördeki toplam 5,6 milyar TL'nin %87,2'si oranında 4,9 milyar TL'si TCDD tarafından harcanmış olup, bu sektördeki en büyük nakdi gerçekleştirme payını oluşturmaktadır.

TCDD'nin 2016 yılı hizmetler sektörü faaliyetleri 2,5 milyar TL dönem zararı ile kapanmış; geçmiş yıllar zararı ile birlikte bilanço zararı 16,1 milyar TL'ye ulaşmıştır.

Gelişmiş ülkelerin ekonomik ve sosyal gelişimlerinde önemli rol oynayan demiryolu taşımacılığının Türkiye'de uzun yıllar ihmal edilmiş olması ve etkin bir konuma gelememesi, yüksek maliyetlerle işletmecilik yapmak zorunda kalan TCDD üzerindeki finansal yükü artırmıştır. Bu olumsuz yapı, demiryolu sektörünün ve TCDD'nin başlıca ana sorununu oluşturmaktadır.

TCDD'nin, modern, hızlı ve güvenli bir taşımacılık faaliyetinde bulunan, ekonomik teşkilat yapısına sahip, verimli çalışan ve rekabet gücü yüksek bir kuruluş haline getirilmesi önem arz etmektedir. Bu çerçevede demiryolu taşımacılığının modernizasyonuna yönelik olarak yürütülmekte olan yatırımların sürdürülmesi ve demiryolu ağının ülke sathına yaygınlaştırılması önem arz etmektedir.

Demiryolu işletmeciliğinin modernizasyonu, bu alandaki rekabet gücünün yükseltilmesi ve demiryolu taşımacılığının toplam taşımacılık içindeki payının artırılması yönünde çeşitli yatırım projeleri uygulamaya konulmuş bulunmaktadır. Hızlı tren projeleri başta olmak üzere, bu alandaki yatırımların en uygun maliyetle ve zamanında tamamlanması gerekmektedir. Bu nedenle yatırım projelerinin ayrıntılı araştırmalara ve zemin-sondaj etütlerine dayalı olarak hazırlanması, ihalelere gerçekçi metrajlar üzerinden çıkılması, zorunlu haller dışında ihaleden sonra projelerde kapsamlı değişikliklere, dolayısıyla işlerin tasfiyesine gidilmemesi hususları üzerinde önemle durulmalıdır.

Hızlı tren projelerinin yanı sıra, konvansiyonel hatların modernizasyonuna da ağırlık verilmelidir. Demiryolu hatlarının yaklaşık % 90 oranındaki ağırlıklı kısmında tek hat işletmeciliği yapıldığı görülmekte olup bu durum etkin ve verimli çalışmayı olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle çift hatlı yolların artırılması hususu önem arz etmektedir. Diğer yandan genel iyileştirme programları çerçevesinde elektrifikasyon uygulamaları ve sinyalizasyon sistemi de yaygınlaştırılmalıdır. Ayrıca, demiryolu hatlarının ve çeken-çekilen araçların yenilenmesi çalışmaları sürdürülmelidir.

Diğer hizmetler sektöründe 2016 yılı KİT nakdi yatırımları cari yıl ödeneğine göre %196,7 oranında 16,2 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bu sektördeki yatırımların %91 oranında 14,7 milyon TL'si TÜBİTAK Marmara Teknokent AŞ'ye aittir.

Ticaret sektörü yatırımları, cari yıl ödeneğine göre %33,5 oranında 11,1 milyon TL ile DMO'ya aittir.

d)Mali kuruluşlar:

Mali kuruluşların 2016 yılı KİT nakdi yatırımları tutarı cari yıl ödeneğine göre %118,5 oranında 593 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Sektörde faaliyet gösteren başlıca kuruluşlar T.C. Ziraat Bankası ve iştirakleri, Türkiye Halk Bankası ve iştirakleri, Türkiye İhracat ve Kredi Bankası ile İller Bankası'dır. Bu sektördeki en büyük nakdi gerçekleşme %66,9 oranında 425,4 milyon TL ile T.C. Ziraat Bankasına aittir.

G-ÖZELLEŞTİRME ÇALIŞMALARI

1-Özelleştirme politikaları:

2014–2018 yıllarını kapsayan Onuncu Kalkınma Planında; özelleştirme uygulamalarının, uzun vadeli sektörel öncelikler çerçevesinde belirlenmiş bir program dâhilinde sürdürülmesi, uygulamalarda halka arz yönteminin kullanılmasına ağırlık verilmesi, kamu elektrik üretim tesislerinin önemli bir bölümü ile dağıtım varlıklarının tümünün özelleştirilmesinin tamamlanması, kamu kesiminin özelleştirmeler dışında tuttuğu santrallerle elektrik üretimine devam etmesi, iletim ve toptan satış faaliyetlerini sürdürmesi hedeflenmiştir.

2-Mevzuat:

Özelleştirmeye ilişkin temel yasal düzenlemeler; 2983, 3291 ve 4046 sayılı kanunlarla yapılırken, enerji, telekomünikasyon, şans oyunlarının özelleştirilmesi ve gayrimenkul satışları için ayrı düzenlemeler yapılmıştır.

320 sayılı Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 23.07.2010 tarih ve 6009 sayılı Kanun'la 2 nci maddesinin ikinci fıkrası değiştirilerek; şans oyunlarının tertibiyle ilgili iş ve hizmetlerin TTK'ya göre kurulmuş olan anonim şirketlere yaptırılmasına ilişkin usul ve esasların bir yönetmelikle belirlenmesi ve ihale işlemlerine Bakanlar Kurulu kararıyla başlanması esası getirilmiştir.

4603 sayılı Kanun ile; TC. Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası AŞ ve Türkiye Emlak Bankası AŞ'nin özelleştirmeye hazırlanmalarını sağlayacak şekilde yeniden yapılandırılmaları düzenlenmiş, bu bankaların hisselerinin 4046 sayılı Kanun çerçevesinde satış yöntemiyle özelleştirilmeleri öngörülmüştür.

Enerji sektörünü düzenleyen 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 18 inci maddesinde; TEDAŞ, EÜAŞ ve bunların müessese, bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimleri ile varlıklarının özelleştirilmesinin 4046 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB) tarafından yürütüleceği düzenlenmiştir.

5335 sayılı Kanun'un 32 inci maddesinde; TCDD Genel Müdürlüğü'nün mülkiyetindeki taşınmazlardan, işletmecilik fazlası olanların belirlenmesine ve bu taşınmazların satışına karar verilmesine TCDD Yönetim Kurulu yetkili kılınmış, satış bedellerinin TCDD tarafından yeni demiryolu inşaatı ve mevcut demiryollarının bakımı, onarımı ve iyileştirilmesi ile demiryolu araçlarının temininde kullanılacağı karara bağlanmıştır. TCDD'ye ait işletmecilik fazlası taşınmazlardan, Yönetim Kurulunca uygun görülenlerin 4046 sayılı Kanun çerçevesinde ÖİB tarafından özelleştirilmesi halinde elde edilecek gelirlerin, özelleştirme giderleri düşüldükten sonra TCDD'ye aktarılması öngörülmüştür.

ÖYK'nın 03.02.2017 tarih ve 2017/1, 3 ve 5 sayılı kararları ile özelleştirme kapsam ve programında bulunan T.Halk Bankası AŞ'nin %51,11, TDİ'nin %49 oranındaki hisseleri ile TCDD'nin İzmir Limanı, 680 sayılı KHK'nın 82 nci maddesi ile değişik 320 sayılı KHK'nın ek 2 nci maddesi gereğince şans oyunlarına ilişkin lisans Türkiye Varlık Fonuna devredilmiştir.

3-Özelleştirme uygulamaları:

Denetlenen kuruluşlardan özelleştirme kapsam ve programında bulunanlar 80 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 80- Özelleştirme kapsam ve programındaki kuruluşlar

Şirket / kuruluş adı	Kapsam ve programa alınma tarihi	Kamu payı %
A- Özelleştirme kapsamında olanlar: 1-EÜAŞ santralleri	30.05.2003	100
B- Özelleştirme kapsam ve programında olanlar: 1-Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ (1)	27.12.2006	100
2-Doğusan Boru Sanayi ve Ticaret AŞ	12.07.2007	56,09
3-EÜAŞ işletimindeki hidroelektrik santralleri (1)	19.10.2009	100
4-Sümer Holding AŞ (1)	11.09.1987	100
5-TH Karadeniz Bakır İşletmeleri AŞ (KBİ)	25.11.1993	99,99
6-Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ (1)	12.08.2008	100
7-TP Petrol Dağıtım AŞ (2)	15.06.2015	100
8-tta Gayrimenkul AŞ (3)	05.02.2001	100
9-T. Elektrik Dağıtım AŞ (TEDAŞ) (4)	05.02.2001	100
10-TEMSAN (5)	15.06.2015	100
11-T.Denizcilik İşletmeleri AŞ (1)(6)	10.08.1993	100
12-TCDD'ye ait İzmir Limanı (7)	30.12.2004	100
13-T. Halk Bankası AŞ (7)	05.02.2001	51,11

Kaynak: http://www.oib.gov.tr/portfoy/portfoy_genel.htm

(1) Hisse senedi veya tesis ve varlık satışı biçiminde kısmen özelleştirme işlemi gerçekleştirilmiştir.

(2) 04.04.2017 tarihi itibarıyla özelleştirildi.

(3) 31.08.2016 tarihi itibarıyla Sümer Holding AŞ ile birleşti.

(4) 25.04.2017 tarihi itibarıyla özelleştirme kapsam ve programından çıktı.

(5) 17.04.2017 tarihi itibarıyla özelleştirme kapsam ve programından çıktı.

(6) 03.02.2017 tarihi itibarıyla hisselerin %49'u Türkiye Varlık Fonuna devredildi.

(7) 03.02.2017 tarihi itibarıyla Türkiye Varlık Fonuna devredildi.

2016 yılında gerçekleştirilen özelleştirmelerden elde edilen 1,3 milyar ABD Doları tutarındaki gelirin, 1,2 milyar ABD Doları KİT'lere ait varlıkların özelleştirilmesinden sağlanmıştır.

Özelleştirme kapsamına alınan kuruluş ve varlıkların bağlı oldukları kuruluşla ilişkileri kesilmemekte, özelleştirme hazırlık çalışmaları tamamlandıktan sonra özelleştirme programına alınmaktadır.

Özelleştirme kapsam ve programında olan kuruluş ve varlıklarla ilgili olarak 2016 yılı özelleştirme uygulamalarına aşağıda yer verilmiştir.

1-Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ:

ÖYK'nın 27.12.2006 tarih ve 2006/100 sayılı kararıyla özelleştirme kapsam ve programına alınan 9 adet elektrik üretim santralının tek çatı altında toplanması amacıyla 2007 yılında Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş kurulmuştur. Şirkete ait elektrik üretim santrallerinin tamamının satışı ÖYK'nın 07.05.2008 tarih ve 2008/29 nolu kararı ile onaylanmış ve devir işlemi 01.09.2008 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

01.09.2008 tarihten itibaren herhangi bir üretim faaliyeti bulunmayan Şirketin faaliyetleri; işletme hakkı devir sözleşmeleri kapsamında mülkiyeti kendisine ait olan

santrallerde yapılacak yatırımlar ve sigorta işlerinin izlenmesi, ayrılacak amortismanların takibi ve yapılan işlerle ilgili denetim ve kontrollük görevi gibi hususlarla sınırlı kalmıştır.

Şirket 2016 yılında, 4046 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi kapsamında, işletme hakkı devri suretiyle özelleştirilen santraller üzerindeki işletme hakkı devir sözleşmelerinden doğan denetim ve kontrollük görevinin yanı sıra, ÖİB tarafından verilen yetkiler çerçevesinde bazı taşınmazların özelleştirilmesi işlemlerini yürütmüştür.

ÖYK'nın 22.07.2015 tarih ve 2015/63 sayılı kararı ile Şirketin 2020 yılına kadar tamamlanmak üzere blok satış yöntemiyle özelleştirilmesine karar verilmiştir. Karar kapsamında çıkılan özelleştirme ihalesinde son teklif verme tarihi 09.10.2015 olarak belirlenmesine rağmen, 22.10.2015 tarih ve 909 sayılı ÖİB oluru ile ihale iptal edilmiş ve teklif zarfları açılmadan iade edilmiştir.

ADÜAŞ'a ait bazı taşınmazların varlık satışı, bazı taşınmazların 49 yıl süreyle işletme hakkı verilmesi, bazı taşınmazların varlık satışı ve/veya kullanım izninin devri ve/veya işletme hakkının verilmesi suretiyle Şirket tarafından özelleştirilmesini öngören 27.10.2015 tarih ve 921 sayılı ÖİB kararı kapsamında yapılan ihale sonucunda pazarlık ve açık artırma turları ile varlıkların toplam 76 milyon TL bedelle özelleştirilmesine ilişkin karar ÖYK'nın 14.03.2016 tarih ve 2016/31 sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Gerçekleştirilen özelleştirme çalışmalarından sonra, Şirket'in ÖİB'den kiraladığı otoparkın hizmet alımı yoluyla işlettilmesi dışında bir işletmecilik faaliyeti bulunmamakta olup, önceki yıllarda Özelleştirme Fonuna ödenmeyen temettülerin değerlendirilmesinden elde edilen faiz gelirleri de 2016 yılında 54.755 bin TL tutarındaki temettünün devredilmesinden sonra önemli oranda azalmıştır. Şirketin 2.482 bin TL'si faaliyet gideri olmak üzere 4.046 bin TL olarak gerçekleşen 2016 yılı giderlerinin 1.577 bin TL'si özelleştirilmek üzere devredilen iki iştiraktan alınan temettü gelirlerinden karşılanmıştır.

Şirketin tasfiye sürecine ilişkin olarak Yönetim Kurulu'na sunulan 18.07.2017 tarih ve TKR-15 sayılı takirde;

-2008 yılından bu yana Sayıştay Başkanlığı tarafından yapılan denetimler sonucunda getirilen önerilerde, 01.09.2008 tarihinden itibaren faaliyet alanı daralan Şirketin geleceği hakkında karar verilmesi, Şirketin santrallerle ilgili devir sözleşmesinden kaynaklanan takip işleri dışında işletme faaliyetinin bulunmadığı, sadece 4046 sayılı Kanun kapsamında kendisine devredilen taşınmazların değer tespit ve satışını yürüttüğü, ayrıca faaliyet giderlerinin tamamını Özelleştirme Fonu'na aktarılmayarak Şirket bünyesinde bırakılan fonlarla karşılamakta olduğu ve ilave giderlere sebebiyet verildiği hususları dikkate alınarak, ÖİB tarafından Şirketin bir an önce özelleştirilmesi veya bir kamu kurumu ile birleştirilmek sureti ile tüzel kişiliğinin sonlandırılmasının istendiği,

-4046 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (e) bendinde özelleştirme kapsamına alınan kuruluşlardan gerekli görülenlerin küçültülmesine, faaliyetlerinin süreli veya süresiz olarak durdurulmasına, kapatılmasına ve tasfiyesine karar verilmesinin ÖYK'nın görevleri arasında belirtilmiş olduğu ve Şirketin tasfiye edilmesine ilişkin olarak ÖİB tarafından ÖYK Kararı alınması gerektiği tespit edildikten sonra,

-Ana faaliyet konusu, yapılan mevzuat değişikliği sonucunda sona eren, bu nedenle atıl durumda kalan ve otopark işletmesinden elde edilen gelir ile faiz geliri dışında herhangi bir

gelir kaynağı bulunmayan Şirketin tasfiye edilerek tüzel kişiliğinin sona erdirilmesinin Sayıştay Başkanlığı tarafından yapılan öneriler de dikkate alınarak uygun olacağı değerlendirilerek,

-Şirketçe alınacak karar doğrultusunda konuya yönelik iş ve işlemlerin yapılmasında Genel Müdürlüğün yetkilendirilmesi hususunun görüşülerek karara bağlanmak üzere Yönetim Kurulu gündemine alınması talep edilmiştir.

Genel Müdürlüğün 18.07.2017 tarih ve 15 sayılı tavrının görüşüldüğü Şirket Yönetim Kurulu'nun 19.07.2017 tarih ve 2017/15 sayılı kararıyla;

-Şirketin tasfiye edilerek tüzel kişiliğinin sona erdirilmesinin uygun olacağı,

-Konuya yönelik iş ve işlemlerin yapılması hususunda Genel Müdürlüğün yetkili kılınması,

oybirliğiyle kabul edilmiştir.

2017/15 sayılı Yönetim Kurulu kararı, 27.07.2017 tarih ve 471 sayılı yazıyla gereği yapılmak üzere ÖİB'ye gönderilmiştir.

2-Doğusan Boru Sanayi ve Ticaret AŞ:

Şirketin, ÖİB'ye ait %56,09 oranındaki hissesi, ÖYK'nın 18.01.2008 tarih ve 2008/003 sayılı kararına istinaden blok satış yoluyla özelleştirilmesi için ihaleye çıkılmış, ancak teklif gelmemiştir. Şirketteki kamu hisselerinin satışına yönelik olarak 2008 yılından beri sürdürülen çalışmalardan sonuç alınamamıştır.

Şirket hisselerinin satışa ilişkin ilk ihale 22.12.2008 tarihinde yapılmış, teklif alınmadığı için ihale iptal edilmiştir. 13.05.2010 tarihinde çıkılan ihaleye de teklif verilmemiştir. 18.05.2011 tarihinde üçüncü kez ihaleye çıkılmış ve 6 firmadan teklif alınmış olmasına karşılık, teklif veren firmaların dördü teminatlarını yakarak ihaleden çekilmiştir.

15.11.2012 tarihinde yapılan ihalede üç firma teklif vermiş ve ÖYK'nın 12.02.2013 tarih ve 2013/16 sayılı Kararı ile hisselerin satışı onaylanmış olmasına karşılık, alıcı yükümlülüğünü yerine getirmemiştir.

11.05.2016 tarihinde çıkılan 5. ihale ise gelen tekliflerin yetersiz olması nedeniyle iptal edilmiştir.

3-Elektrik Üretim AŞ:

Kamu elektrik üretim santrallerinin 3096 sayılı Kanun kapsamındaki özelleştirme işlemleri Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından, 4046 sayılı Kanun kapsamındaki özelleştirme işlemleri ise ÖİB tarafından yürütülmüştür.

2008 yılında yürürlüğe giren 5784 sayılı Kanunda; EÜAŞ'ın özelleştirme programına alınan birim ve varlıklarının 4046 sayılı Kanun gereğince doğrudan ÖİB'ye aktarılması yerine EÜAŞ bünyesinde kalması ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile ilgilerinin devam etmesi, özelleştirmeye hazırlık ve özelleştirme işlemlerinin 4046 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde yürütülmesi hususları düzenlenmiştir.

2013 yılında yürürlüğe giren 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nda da; TEDAŞ, EÜAŞ ve bunların müessese, bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimleri ile varlıklarının

özelleştirilmesinin 4046 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde ÖİB tarafından yürütülmesi öngörülmüştür.

ÖYK'nın 2015/55 sayılı kararı ile EÜAŞ'a ait özelleştirme kapsamında bulunan 3 termik ve 6 HES özelleştirme programına, kapsamda olmayan 20 HES özelleştirme kapsam ve programına alınmış ve özelleştirme işlemlerinin 31.12.2020 tarihine kadar tamamlanması kararlaştırılmıştır.

2016 yılında ÖYK'nın;

-22.02.2016 tarih ve 2016/15 sayılı kararı ile Manavgat HES,

-22.02.2016 tarih ve 2016/16 sayılı kararı ile Fethiye HES,

-22.02.2016 tarih ve 2016/17 sayılı kararı ile Karacaören 1 ve Karacaören 2 HES,

-22.02.2016 tarih ve 2016/29 sayılı kararı ile Kadıncık 1 ve Kadıncık 2 HES,

-14.03.2016 tarih ve 2016/31 sayılı kararı ile Hopa Termik Santral taşınmazları,

-04.02.2016 tarih ve 2016/35 sayılı kararı ile Doğankent, Kürtün ve Torul HES'lerinin,

işletme hakkı verilmesi şeklinde özelleştirilmeleri kararlaştırılmış, HES'lerin devir işlemleri 2016 yılında gerçekleştirilmiştir.

ÖYK'nın 26.09.2016 tarih ve 2016/56 sayılı kararı ile de, EÜAŞ'a ait "Enerji Üretim ve Rezerv Alanları"nın özelleştirme kapsam ve programına alınması kararlaştırılmıştır.

4-Sümer Holding AŞ:

1987 yılında özelleştirme kapsamına alınan Şirket, 1994 yılında yürürlüğe giren 4046 sayılı Kanunla özelleştirme kapsam ve programına alınmış sayılmış, ÖİB'nin 02.07.1999 tarih ve 3179 sayılı yazısıyla; Özelleştirme kapsam ve programına alınarak kendisine devredilen iştirak paylarının özelleştirilmesi çalışmalarını yapmakla da görevlendirilmiştir.

4046 sayılı Kanun'un 20 nci maddesi hükmüne göre devir bilançosu üzerinden tüm hak ve yükümlülüklerinin yanı sıra mevcut personeliyle birlikte Holding bünyesinde birleştirilmiş ve tasfiyesiz infisah suretiyle tüzel kişilikleri sonlandırılmış KİT sayısı 8'e ulaşmıştır.

Doğrudan kendisine ait işletmelerin özelleştirilme işlemi en son 2005 yılında tamamlanmış bulunan Holding'in mevcut faaliyetleri, halihazırda bünyesine dahil olmuş kuruluşlardan devreden dava dosyalarıyla alacakların takip ve tahsilinin yanı sıra, kimi işletmelerin mal ve hizmet üretim ve satışıyla sınırlıdır.

Özelleştirme sürecine ilişkin ÖYK'nın 06.07.2015 tarih, 2015/58 sayılı kararında; toplantısında; Holding'in özelleştirme süresinin, Holding ile birleştirilerek tüzel kişiliği sona erdirilen şirketlerden Holding'e devredilen fabrika, işletme, iştirak ve diğer varlıklar ile doğrudan özelleştirme programına alınan varlık, işletme, fabrika, iştirak hissesi ve diğer varlıklardan Holding'e devredilenlerin özelleştirme ve diğer işlemlerinin 31.12.2020 tarihine kadar tamamlanması öngörülmüştür.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 05.09.2016 tarih ve 149-K020 sayılı kararı gereğince tta Gayrimenkul AŞ'nin çıkarılacak devir bilançosu üzerinden tüm hak ve yükümlülükleriyle birlikte Sümer Holding AŞ'ye devrine karar verilmiş, devir işlemi 31.08.2016 tarihi itibarıyla gerçekleştirilmiştir.

Yönetim Kurulunun 22.09.2016 tarih ve 9/35 sayılı yönetim kurulu kararı ile kabul edilen ÖİB'nin 03.10.2016 tarih 688 sayılı kararı ile onaylanan Ana Sözleşme Tadil Tasarısı 26.10.2016 tarih 9184 sayılı Ticaret Sicili gazetesinde kabul edilerek yürürlüğe girmiştir.

2016 yıl sonu itibarıyla portföyünde bulunan Taşucu işletmesi 23.01.2017 tarih ve ÖİB'nin K003/69 sayılı kararı ile Türkiye Denizcilik İşletmesine bedelsiz devredilmesine karar verilmiştir. Şirketin 3 maden sahası ve 15 iştiraki bulunmaktadır.

5-TH Karadeniz Bakır İşletmeleri AŞ:

1993 yılında özelleştirme kapsamına alınan Şirket, 1994 yılında yürürlüğe giren 4046 sayılı Kanunla özelleştirme kapsam ve programına alınmış sayılmıştır.

Varlıklarının özelleştirilmesinden sonra, işletme faaliyetleri tamamen sona eren Şirket hakkında, ÖYK'nın 22.06.2007 tarih ve 2007/42 sayılı kararıyla, 07.09.2007 tarihinden geçerli olmak üzere tasfiye edilmesine ve tasfiye işlemlerinin Şirket Yönetim Kurulu tarafından yerine getirilmesine karar verilmiştir. ÖYK kararı kapsamında 20.08.2007 tarihinde yapılan Olağanüstü Genel Kurul toplantısında tasfiyesi kabul edilen Şirketin tasfiye işlemleri 2016 yılında da tamamlanamamıştır.

6-Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ:

Şirket 20.12.2000 tarih ve 2000/92 sayılı ÖYK kararıyla özelleştirme kapsamına, 08.10.2007 tarih ve 2007/57 sayılı ÖYK kararıyla da özelleştirme programına alınmıştır.

14.07.2008 tarih ve 2008/42 sayılı ÖYK kararıyla; Şirkete bağlı fabrikaların tek tek satılması yerine, gruplar halinde satılması öngörülmüştür. Bu amaçla fabrikalar 6 portföye ayrılmış ve özelleştirmenin bu strateji ile yapılması öngörülmüştür.

TÜRKŞEKER fabrikalarının özelleştirilmesine ilişkin çalışmalar ve atıl arsa-arazi ve diğer taşınmazların özelleştirilmesine ilişkin olarak ÖİB ve TÜRKŞEKER tarafından sürdürülen çalışmalar devam etmektedir.

2016 yılında ÖYK'nın 22.02.2016 tarih ve 2016/13 sayılı kararıyla Ağrı ve Bor şeker fabrikalarının satışına karar verilmiştir.

2000 yılından beri özelleştirme kapsamında bulunan ve ÖYK'nın değişik tarihli kararlarıyla özelleştirme süresi sürekli uzatılan Şirketin özelleştirilmesi 2016 yılında da gerçekleştirilememiş, ÖYK'nın 21.11.2016 tarihli ve 2016/67 sayılı kararıyla Türkşeker'in özelleştirme işlemlerinin 31.12.2018 tarihine kadar tamamlanmasına karar verilmiştir.

7-TP Petrol Dağıtım AŞ:

ÖYK'nın 15.06.2015 tarihli ve 2015/55 sayılı kararı ile özelleştirme kapsam ve programına alınan Türkiye Petrolleri Petrol Dağıtım AŞ, 20.10.2016 tarihinde yapılan ihale sonucunda, Şirket'in %100 oranındaki hissesi ÖYK'nın 28.12.2016 tarih 2016/96 sayılı 490 milyon TL bedelle satılmış, 04.04.2017 tarihinde imzalanan hisse satış sözleşmesi ile devir teslim işlemi gerçekleştirilmiştir.

8-tta Gayrimenkul AŞ:

ÖYK'nın 05.02.2001 tarih ve 2001/06 sayılı kararıyla özelleştirme kapsam ve programına alınan Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri AŞ'nin, üretim tesisleri ve taşınmazlarının özelleştirilmesi 15.01.2012 tarihinde tamamlanmış olup, ÖİB Başkanlık

Makamının 03.02.2012 tarih ve 135 sayılı Oluru ile Şirketin unvanı tta Gayrimenkul AŞ olarak değiştirilmiş ve Şirket gayrimenkul imar, ifraz ve satışlarında görevlendirilmiştir.

Şirket, 2015 yılı içerisinde 222.159.564 TL'lik varlık satışı veya devri ile 62.299.125 TL'lik bedelli devir işlemi gerçekleştirmiştir. Şirket tüzel kişiliği, ÖİB'nin 26.08.2016 tarih ve 607 sayılı oluru ile, 31.08.2016 tarihi itibarıyla Sümer Holding AŞ ile birleştirilmek suretiyle sona erdirilmiştir.

9-T.Elektrik Dağıtım AŞ (TEDAŞ):

TEDAŞ Genel Müdürlüğü bünyesinde kurulan elektrik dağıtım ve elektrik perakende şirketlerinin tümü 2013 yılı itibarıyla özelleştirilmiş olup; TEDAŞ Genel Müdürlüğü de 25.04.2017 tarih ve 2017/12 sayılı ÖYK kararıyla özelleştirme kapsam ve programından çıkarılmıştır.

10-TEMSAN AŞ:

ÖYK'nin 15.06.2015 tarihli ve 2015/55 sayılı kararı ile özelleştirme kapsam ve programına alınan TEMSAN AŞ'nin özelleştirilmesi konusunda bir gelişme kaydedilememiş, Şirket 17.04.2017 tarih ve 2017/11 sayılı ÖYK kararıyla, özelleştirme kapsam ve programından çıkarılmıştır.

11-Türkiye Denizcilik İşletmeleri AŞ (TDİ):

TDİ, Bakanlar Kurulu'nun 10.08.1993 tarih ve 93/4693 sayılı Kararı ile özelleştirme kapsamına alınarak Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na bağlanmış, 24.11.1994 tarihinde de özelleştirme programına alınmıştır.

2016 yılında TDİ ile ilgili ÖYK ve ÖİB kararlarına aşağıda yer verilmiştir:

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın 23.03.2016 tarih ve 2016/ÖİB-K-21 sayılı kararı ile; Şirket adına kayıtlı İstanbul ili, Kadıköy ilçesi, Kozyatağı Mahallesi, Uzay Sokakta bulunan ve tapuda 3117 ada, 94 nolu parselde kayıtlı meskenin (Kozyatağı Lojmanı) Satış yöntemi ve Pazarlık Usulü uygulanmak suretiyle en yüksek teklifi veren Teklif Sahibine verilmesine ve isteklilerin sözleşmeyi imzalamaktan imtina etmesi durumunda teminatlarının Şirket lehine irat olarak kaydedilmesine ve ihalenin iptal edilmesine; bu karar gereklerinin ve Kozyatağı Lojmanı'nın devir işlemlerinin İhale Şartnamesindeki hükümler doğrultusunda Şirket tarafından yerine getirilmesine karar verilmiştir.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın 24.03.2016 tarih ve 2016/ÖİB-K-23 sayılı kararı ile; Şirket adına kayıtlı Kastamonu ili, Cide İlçesi, Cumhuriyet Mahallesi, Liman Mevkii, tapuda 303 ada, 4 nolu parselde kayıtlı taşınmazın (Cide Eski Yolcu Salonu) Satış yöntemi ve Pazarlık Usulü uygulanmak suretiyle en yüksek teklifi veren Teklif Sahibine verilmesine, teklif sahibinin sözleşmeyi imtina etmesi veya diğer yükümlülükleri yerine getirmemesi halinde teminatının Şirket lehine irat kaydedilmesine ve ihalenin iptal edilmesine; bu karar gereklerinin ve Cide Eski Yolcu Salonu'nun devir işlemlerinin İhale Şartnamesindeki hükümler doğrultusunda Şirket tarafından yerine getirilmesine karar verilmiştir.

2017 yılı içerisinde ise Özelleştirme İdaresi Başkanlığı Başkanlığının 23.01.2017 tarihli olurunda; Bakanlar Kurulu'nun 11.09.1987 tarihli ve 87/12184 sayılı Kararı ile özelleştirme kapsamına, 4046 sayılı Kanun'un geçici 11. Maddesi uyarınca da özelleştirme programına alınan Sümer Holding A.Ş.'nin özelleştirme çalışmalarının Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun

muhtelif kararları çerçevesinde sürdürülmekte olduğu belirtilmiştir. 4046 sayılı Kanun'un 20. Maddesi (A) Fıkrasının "sermayesinin tamamı İdareye ait olan anonim şirket statüsündeki kuruluşların aktiflerinin, anonim şirket statüsünde olmayan kuruluşların ise varlıklarının tamamının veya bir kısmının özelleştirme programında bulunan ve sermayesinin tamamı İdareye ait başka bir anonim şirkete veya kuruluşa bedelli veya bedelsiz devrine İdarece karar verilir." hükmü çerçevesinde, Holding'e ait Taşucu İşletmesi ve Limanı ile ilgili olarak;

-İşletmenin (personeli ile birlikte) ve İşletmenin kullanımında olan taşınır ve taşınmazların,

-Devre konu İşletme'ye, taşınır ve taşınmazlara ilişkin olarak Holding tarafından imzalanmış ve yürürlükte olan sözleşmelerin,

-Devre konu İşletme'ye, taşınır ve taşınmazlara ilişkin mevcut diğer hak ve yükümlülüklerin,

Bedelsiz olarak Türkiye Denizcilik İşletmeleri AŞ'ye devredilmesi uygun görülmüştür.

ÖYK'nın 03.02.2017 tarih ve 2017/3 sayılı kararı ile TDİ AŞ'nin sermayesinin %49'una tekabül eden hisse, özelleştirme kapsam ve programından çıkartılarak Türkiye Varlık Fonu'na devredilmiştir.

12-TCDD İzmir Limanı:

TCDD'nin 6 limanı 30.12.2004 tarih ve 2004/128 sayılı ÖYK kararıyla özelleştirme programına alınmış ve 02.06.2005 tarih ve 2005/54 sayılı Kararıyla özelleştirme stratejisi belirlenmiştir. Bu kapsamda ÖYK'nın muhtelif tarihlerde aldığı kararlar çerçevesinde işletme haklarının devri suretiyle özelleştirilen limanlardan Mersin limanının teslimi 2007 yılında, Bandırma ve Samsun Limanlarının teslimi 2010 yılında, İskenderun Limanının teslimi 2011 yılında, Derince Limanının teslimi 2015 yılında gerçekleştirilmiştir. İzmir Limanının özelleştirme süreci 2016 yılında da devam etmiştir.

03.02.2017 tarih ve 2017/5 sayılı ÖYK kararı ile;

-ÖYK'nın 30.12.2004 tarih ve 2004/128 sayılı kararı ile özelleştirme kapsam ve programına alınan TCDD İzmir Limanı'nın, özelleştirme kapsam ve programından çıkartılarak 19.08.2016 tarihli ve 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 4'üncü maddesinin (a) bendi uyarınca Türkiye Varlık Fonu'na devrine,

-İzmir Limanı'nın Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi tarafından üçüncü kişilere devri işlemleri tamamlanıncaya kadar TCDD'nin yönetiminde kalmasına ve TCDD tarafından işletilmeye devam edilmesine, devir sonrası bu limanları devralacak yatırımcıların bakım onarım ve diğer yükümlülüklerine ilişkin denetim ve kontrollerinin TCDD tarafından yerine getirilmesine,

karar verilmiştir.

13-Türkiye Halk Bankası AŞ:

Kamu bankalarının özelleştirmeye hazırlanması ve yeniden yapılandırılması amacıyla 2000 yılında yürürlüğe giren 4603 sayılı Kanun kapsamında Banka hakkında, yeniden

yapılandırma süreci başlatılmış, 11.08.2006 tarih ve 2006/69 sayılı ÖYK Kararıyla, Banka'daki kamu hisseleri ÖİB'ye devredilmiştir.

ÖİB'ye devredilen hisselerin %24,98'ine tekabül eden 312,3 milyon TL'lik hisse, 10.05.2007 tarihinde halka arz edilmiş, ÖYK'nın 04.10.2012 tarih 2012/150 sayılı Kararı ile de, ÖİB'ye ait toplam sermayedeki %23,92'lik hisselerin halka arzı 21.11.2012 tarihinde tamamlanmıştır. İkincil halka arzla, Banka'nın halka açıklık oranı %48,9'a yükselmiştir. 2016 yıl sonu itibarıyla, nitelikli paya sahip hissedar ÖİB'nin payı %51,106'dır.

ÖYK'nın 29.12.2014 tarihli 129 ve 130 sayılı kararları ile; Şirketin bağlı ortaklıklarından Halk Hayat ve Emeklilik AŞ sermayesindeki %100 oranındaki Banka payının %90'lık kısmının blok satış yöntemi ile, Halk Sigorta AŞ sermayesindeki Bankaya ait %89,18 ile Halk Yatırım Menkul Değerler AŞ'ye ait %4,31 olmak üzere toplam %93,49 oranındaki hissenin blok satış yöntemi ile özelleştirilmesine; özelleştirme işlemlerinin 13.11.2015 tarihine kadar tamamlanmasına karar verilmiş olup, bu kapsamda 19.01.2015 tarihinde açılan ihaleler, 13.08.2015 tarihinde iptal edilmiştir.

ÖYK'nın 03.02.2017 tarih ve 2017/1 sayılı kararı ile T.Halk Bankası AŞ'nin sermayesinin %51,106'sına tekabül eden hisse, özelleştirme kapsam ve programından çıkartılarak Türkiye Varlık Fonu'na devredilmiştir.

14-Milli Piyango İdaresi:

Şans oyunları lisansının verilmesine yönelik işlemlere ÖYK'nın 12.09.2003 tarihli ve 2003/62 sayılı kararı ile başlanmıştır. 2009 yılında gerçekleştirilen ilk ihale, teklif bedellerinin yetersiz kalması nedeniyle iptal edilirken, 2014 yılında yapılan ikinci ihale, ÖYK tarafından onaylanmış olmasına rağmen, birinci ve ikinci sıradaki teklif sahiplerinin yükümlülüklerini yerine getirmemesi üzerine yeni ihale süreci başlatılmıştır.

ÖYK'nın 05.04.2016 tarihli ve 2016/41 sayılı Kararı ile yeniden başlatılan özelleştirme sürecinde; ÖİB tarafından 320 sayılı KHK hükümleri çerçevesinde, karşılığı nakit olmak üzere planlama, tertip etme ve çekiliş düzenleme hakkı MPİ'ye ait olan piyango, hemen kazan ve sayısal oyunlar ile ilgili mevzuat çerçevesinde izin verilebilecek olan benzer şans oyunlarını içeren lisansın, 10 yıl süre ile topluca verilmek suretiyle özelleştirilmesine ilişkin olarak 06.05.2016 tarihinde çıkılan ihalede ön yeterlilik son başvuru tarihi 10.02.2017, son teklif verme tarihi ise 10.03.2017 olarak belirlenmiştir.

06.01.2017 tarih ve 29940 sayılı Mükerrer Resmi Gazetede yayımlanmış olan 680 sayılı KHK'nın 82 nci maddesi ile 320 sayılı KHK'nın ek 2 nci maddesi değiştirilmiş ve şans oyunlarına ilişkin lisans 06.01.2017 tarihi itibarıyla 49 yıl süreyle Türkiye Varlık Fonuna verilmesi nedeniyle "Şans Oyunlarının Lisans Verilmesi Suretiyle Özelleştirilmesi" ihalesi iptal edilmiştir.

II. DİĞER KURULUŞLAR

A-DİĞER KURULUŞLARIN HUKUKİ YAPISI VE DENETİM ŞEKLİ

2010 yılına kadar;

-Teşkilat kanunlarında denetimi Sayıştay tarafından yapılması öngörülen genel bütçeden yardım alan bağımsız bütçeli idarelerle,

-İlgili mevzuatlarında Sayıştay denetimine tabi olmamakla birlikte, TBMM KİT Komisyonunun aldığı kararlar gereğince sermayesinin yarısından fazlası kamuya ait olan ya da sonradan bu kapsama giren,

kuruluş ve şirketler diğer kuruluşlar kapsamında değerlendirilmiştir.

Önceki yıllarda diğer kuruluşlar arasında değerlendirilmiş olup, 2010 yılında yürürlüğe giren 6085 sayılı Kanun kapsamında Sayıştay'ın denetimine tabi kuruluşlardan; Anayasa'daki KİT tanımı çerçevesinde belirli alanlarda işletmecilik yapmak üzere kurulmuş kuruluş ve ortaklıklar 2011 yılından itibaren KİT'ler arasında değerlendirilmiş, kendilerine bazı kamu yetki ve görevleri verilmiş olup, galip vasıfları bu kamu hizmetlerini yürütmek olan kuruluşlar ise diğer kuruluşlar bölümünde değerlendirilmeye devam edilmiştir.

B-DİĞER KURULUŞLARIN TÜRKİYE EKONOMİSİ İÇİNDEKİ YERİ

Diğer kuruluşlar tarafından kullanılan 273,1 milyar TL tutarındaki kaynağın; %77,2 oranında 210,8 milyar TL'si mali kuruluşlar içinde yer alan T. Vakıflar Bankası TAO tarafından, %22,8 oranında 62,3 milyar TL'si TRT, MPM ve TOKİ'nin yer aldığı, ulaştırma ve diğer hizmetler sektöründeki kuruluşlar tarafından kullanılmıştır.

2012-2016 döneminde KİT'ler içinde değerlendirilmeyen kuruluşların sektörler itibarıyla ayrıntısına Ek:2'de, rapor kapsamındaki kuruluşların 2016 yılına ilişkin başlıca bilgilerine Ek:8'de yer verilmiştir.

Diğer kuruluşlara ait başlıca bilgilere 81 sayılı çizelgede yer verilmiştir.

Çizelge : 81 - Diğer kuruluşların 2012-2016 dönemine ait başlıca bilgileri

Toplu bilgiler	Ölçü	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	Artış veya azalış (%)
Esas sermaye	Bin TL	2.682.001	2.682.001	2.682.001	2.682.001	2.682.001	-	-
Ödenmiş sermaye	"	2.682.001	2.682.001	2.682.001	2.682.001	2.682.001	-	-
Sermaye ödeme oranı	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Kaynaklar :								
Öz kaynaklar	Bin TL	34.736.661	38.192.433	44.586.752	49.547.783	55.595.190	6.047.407	12,2
Yabancı kaynaklar :								
-Kısa süreli	"	94.182.843	120.663.677	138.309.375	158.352.118	162.307.399	3.955.281	2,5
-Uzun süreli	"	24.601.134	25.381.251	29.667.027	28.424.932	55.192.267	26.767.335	94,2
Varlıklar :								
-Dönen varlıklar (Net)	"	60.135.514	82.356.249	91.488.544	103.702.982	126.853.690	23.150.708	22,3
-Duran varlıklar (Net)	"	92.303.071	101.881.112	121.074.610	126.520.238	146.241.166	19.720.928	15,6
Yatırım harcamaları (Nakdi)	"	360.214	484.283	116.313	467.260	114.935	(352.325)	(75,4)
Tüm alımlar tutarı	"	463.045	595.067	665.856	725.306	861.605	136.299	18,8
Net satış hasılatı (*)	"	7.799.503	6.748.871	9.227.615	7.359.393	8.334.655	975.262	13,3
Satışların maliyeti (*)	"	3.662.641	3.104.474	4.836.203	3.786.748	4.204.153	417.405	11,0
Mevduat	"	67.242.290	81.532.814	91.756.968	109.922.534	123.838.377	13.915.843	12,7
Verilen krediler	"	68.101.671	86.728.786	104.563.428	123.776.425	147.709.056	23.932.631	19,3
Sübvansiyonlar	"	7.287	5.153	6.051	6.094	-	(6.094)	(100,0)
Stoklar:								
-İlk madde ve malzeme	"	22.899	27.985	23.661	24.149	21.328	(2.821)	(11,7)
-Yarı mamul-ara mamul	"	1.035	1.044	6.893.615	8.426.536	10.090.127	1.663.591	19,7
-Mamul	"	496.698	302.263	288.836	1.012.970	362.271	(650.699)	(64,2)
-Ticari mal	"	4.438.361	6.908.547	1.115	1.125	142	(983)	(87,4)
Personele:								
Memur (ortalama)	Kişi	688	720	712	680	646	(34)	(5,0)
Sözleşmeli personel (ortalama)	"	7.658	7.737	7.791	7.970	7.697	(273)	(3,4)
İşçi (ortalama)	"	13.215	14.249	15.049	15.271	15.916	645	4,2
Toplam personel giderleri	Bin TL	1.481.626	1.668.846	1.816.032	2.067.657	2.295.369	227.712	11,0
Toplam memur giderleri	"	27.212	30.367	32.678	34.560	38.450	3.890	11,3
Toplam sözleşmeli personel giderleri	"	531.634	528.431	587.158	647.512	758.215	110.703	17,1
Toplam işçi giderleri	"	922.275	1.107.736	1.193.801	1.357.421	1.495.996	138.575	10,2
Aylık kişi başına memur giderleri	TL	3.296	3.515	3.825	4.235	4.960	725	17,1
Aylık kişi başına sözleşmeli personel giderleri	"	5.785	5.692	6.280	6.770	8.209	1.439	21,3
Aylık kişi başına işçi giderleri	"	5.816	6.478	6.610	7.407	7.684	277	3,7
Tahakkük eden kurumlar vergisi	Bin TL	509.713	256.587	602.546	407.945	727.859	319.914	78,4
Tahakkük eden tüm vergiler	"	1.472.117	959.422	1.363.187	1.185.397	1.575.496	390.099	32,9
GSYH'ye katkı (üretici fiyatlarıyla)	"	8.351.220	8.395.844	9.250.195	9.432.145	8.197.664	(1.234.481)	(13,1)
GSYH'ye katkı (alıcı fiyatlarıyla)	"	9.088.088	8.966.751	9.858.385	10.045.137	8.871.858	(1.173.279)	(11,7)
GSMH'ye katkı (alıcı fiyatlarıyla)	"	9.064.839	8.725.029	9.580.092	9.637.480	13.022.262	3.384.782	35,1
İşletme faaliyetleri kârları toplamı (*)	"	3.382.617	2.806.164	3.469.121	2.742.181	3.029.432	287.251	10,5
Finansman giderleri (yatırımlar hariç) (*)	"	(34.913)	(37.606)	(34.701)	(225.425)	(18.286)	207.139	(91,9)
Dönem kârları toplamı	Bin TL	861	2.195	468	767	731	(36)	(4,7)
Dönem zararları toplamı	Bin TL	5.867.052	5.383.350	6.942.684	6.074.278	4.182.624	(1.891.654)	(31,1)
Dönem zararları toplamı	Bin TL	-	(52.294)	-	(146.973)	-	146.973	(100,0)

(*) Mali kuruluşlar hariç.

C-İSTİHDAM

1-Personel statüsü:

Diğer kuruluşlar kapsamında olan kuruluşlardan kendi kuruluş kanunu bulunanlarda istihdam edilen personelin hangi statüde çalıştırılacağı kanunlarında belirlenmiştir. Bu kuruluşlardan;

-AOÇ faaliyetlerini 657 sayılı Kanun kapsamında istihdam edilen memurlar, 4857 sayılı Kanun kapsamında istihdam edilen işçiler ve istisnai hallerde de sözleşmeli statüde istihdam edilen personel ile yürütmektedir.

-TRT’de çalışan personelin tamamı sözleşmeli statüde, Vakıfbank personeli 4857 sayılı İş Kanunu kapsamındadır.

-MPİ çalışanların tamamı memur statüsünde iken, TOKİ’de çalışanlar memur ve sözleşmeli personel statüsünde istihdam edilmiştir.

-Belirtilen kuruluşlar dışındaki diğer kuruluşlarda ise genellikle 4857 sayılı İş Kanununa tabi işçi personel istihdam edilmektedir.

2-Personel istihdamı:

Diğer kuruluşlarda çalışan personel sayısı, bu kapsamdaki kuruluş sayısına bağlı olarak değişkenlik göstermektedir.

Diğer kuruluşlarda çalışan ortalama personel sayısı genel olarak artan bir seyir izlemiş, 2011 yılında 100 olan ortalama çalışan endeksi 2016 yılında 119,4 olarak gerçekleşmiştir.

2016 yılında çalışan ortalama 23.980 personelin; %62,7 oranında 15.032 kişisi mali kuruluş olarak faaliyet gösteren T. Vakıflar Bankası AO’da, %30,5 oranında 7.324 kişisi ulaştırma haberleşme sektöründe faaliyet gösteren TRT’de, %5,4 oranında 1.294’u diğer hizmetler sektöründe faaliyet gösteren kuruluşlarda, %1,4 oranında 330’u tarım sektöründe faaliyet gösteren AOÇ’de istihdam edilmiştir.

Diğer kuruluşlarda çalışan personelin statüleri itibarıyla dağılımı 82 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 82- Diğer kuruluşlarda çalışan personel

(Kişi)

Yıllar	Memurlar		Sözleşmeliler		İşçiler		Toplam	
	Ortalama	Yıl sonu	Ortalama	Yıl sonu	Ortalama	Yıl sonu	Ortalama	Yıl sonu
2012	688	722	7.658	7.706	13.215	13.832	21.561	22.260
2013	720	722	7.737	7.780	14.249	15.317	22.706	23.819
2014	712	704	7.791	7.814	15.049	15.253	23.552	23.771
2015	680	667	7.970	8.108	15.271	15.732	23.921	24.507
2016	646	670	7.697	7.955	15.916	15.355	24.259	23.980

2016 yılında diğer kuruluşlarda çalışan ortalama 23.980 personelin; %2,8’i memur, %33,2’si sözleşmeli personel, %64’ü işçi statüsünde istihdam edilmiş olup, işçi statüsünde

istihdam edilen 15.355 personelin; %9,3 oranında 2.230'u kapsam dışı personel, %90,6 oranında 13.103'ü daimi işçi, %0,1 oranında 22'si geçici işçi statüsündedir. KİT'lerde olduğu gibi bu kuruluşlarda da yüklenici aracılığı ile işçi temini uygulaması yaygın olarak kullanılmakta olup, 2015 yıl sonu itibarıyla 5.716 kişi olan yüklenici işçisi sayısı 2015 yıl sonu itibarıyla 6.198 kişi olarak gerçekleşmiştir.

Diğer kuruluşların 2016 yılına göre %11 oranında 227,7 milyon TL artarak 2,3 milyar TL olarak gerçekleşen toplam personel harcamalarının; 2,7 milyon TL'si kuruluş dışı yönetim ve denetim kurulu üyelerine yapılan ödemeler, 38,5 milyon TL'si memur, 758,2 milyon TL'si sözleşmeli personel, 1,5 milyar TL'si işçi personelle ilgili olup, harcamaların 75,3 milyon TL'si geçmiş yıllarla ilgili olarak gerçekleştirilmiştir.

Toplam personel giderleri 2012 yılına göre %54,9 oranında artış göstermiş olup, aynı dönemde sabit fiyatlar bazında artış oranı %12,9 olarak gerçekleşmiştir.

İşçiler için 2016 yılında yapılan toplam 1,5 milyar TL tutarındaki harcamanın; %0,5 oranında 7,1 milyon TL'si kapsam dışı personel, kalan tutar kapsam içi ve geçici işçiler için yapılmıştır.

Diğer kuruluşlarda 2012-2016 yıllarında istihdam edilen personelin sektörler itibarıyla ortalama ve yıl sonu çalışan sayıları 83 sayılı, toplam personel giderleri 84 sayılı, memur, sözleşmeli ve işçi personel için yapılan harcamaların sektörler itibarıyla ayrıntısı 85/a-c sayılı çizelgelerde gösterilmiştir.

3-Personelle ilgili sosyal konular:

Diğer kuruluşlarda istihdam edilen personel için 2016 yılında gerçekleşen personel giderlerinin %27,5'ini oluşturan 631,3 milyon TL tutarındaki sosyal amaçlı giderlerin; 556 milyon TL'si cari yılla, 75,3 milyon TL'si geçmiş yıl giderleriyle ilgilidir. Toplam sosyal giderler içinde %45,7 oranında 288,8 milyon TL ile en büyük pay SGK primi ve işsizlik sigortası primi işveren payı giderlerine ait olup, emekli olan işçilere ödenen kıdem tazminatı %8 oranında 50,3 milyon TL, memur ve sözleşmeli personel için ödenen emekli ikramiyesi %1,8 oranında 11,5 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge: 83- Diğer kuruluşlar personeli (Kişi)

Sektörler	Ortalama						Yıl sonu						
	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	2016 yılı toplamı içindeki payı %
1-Tarım	363	364	348	339	330	(9)	371	357	347	331	307	(24)	1,3
2-Hizmetler:													
a)Ulaştırma-haberleşme	7.053	7.137	7.171	7.338	7.324	(14)	7.106	7.159	7.182	7.473	7.068	(405)	29,1
b)Diğer hizmetler	1.281	1.324	1.342	1.299	1.294	(5)	1.320	1.360	1.322	1.293	1.269	(24)	5,2
Toplam (2)	8.334	8.461	8.513	8.637	8.618	(19)	8.426	8.519	8.504	8.766	8.337	(429)	34,4
3-Mali kuruluşlar	12.864	13.881	14.691	14.945	15.032	87	13.463	14.943	14.920	15.410	15.615	205	64,4
Genel toplam	21.561	22.706	23.552	23.921	23.980	59	22.260	23.819	23.771	24.507	24.259	(248)	100
Endeks 2011=100	98,6	103,8	107,7	109,4	109,7		103,3	110,5	110,3	113,7	112,6		

Çizelge: 84- Diğer kuruluşlar personel giderleri (Bin TL)

Sektörler	2015						2016			
	2012	2013	2014	2015	Esas ücret	Ek ödeme	Sosyal giderler	Toplam		
1-Tarım	17.041	18.259	21.263	22.651	8.647	6.492	9.326	24.465		
3-Hizmetler:										
a)Ulaştırma-haberleşme	489.234	483.068	536.628	592.037	404.437	134.084	155.494	694.015		
b)Diğer hizmetler	72.792	80.498	88.550	93.665	46.589	36.755	23.921	107.265		
Toplam (3)	562.026	563.566	625.178	685.702	451.026	170.839	179.415	801.280		
3-Mali kuruluşlar	902.559	1.087.021	1.169.591	1.359.304	596.694	430.364	442.566	1.469.624		
Genel toplam (Cari fiyatlarla)	1.481.626	1.668.846	1.816.032	2.067.657	1.056.367	607.695	631.307	2.295.369		
Endeks 2011=100	103,9	117,1	127,4	145,1				161,0		
Genel toplam	694.849	728.722	733.099	767.106				784.634		
(2013 yılı Tüketici fiyatlarıyla)										
Endeks 2011=100	97,9	102,7	103,3	108,1				110,6		

Çizelge: 85/a- Memur giderleri

(Bin TL)

Sektörler	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı
1-Tarım	3.176	3.392	3.524	4.070	4.399	329
2-Hizmetler:						
a)Ulaştırma-haberleşme						
b)Diğer hizmetler	24.036	26.975	29.154	30.490	34.051	3.561
Toplam (2)	24.036	26.975	29.154	30.490	34.051	3.561
3-Mali kuruluşlar						
Genel toplam (Cari fiyatlarla)	27.212	30.367	32.678	34.560	38.450	3.890
Endeks 2011=100	115,3	128,6	138,4	146,4	162,9	
Genel toplam (2013 yılı Tüketici fiyatlarıyla)	12.762	13.260	13.219	12.822	13.144	322
Endeks 2011=100	108,6	112,8	112,5	109,1	111,8	

Çizelge: 85/b- Sözleşmeli personel giderleri

(Bin TL)

Sektörler	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı
1-Tarım						
2-Hizmetler:						
a)Ulaştırma-haberleşme	488.946	482.755	536.303	591.673	693.593	101.920
b)Diğer hizmetler	42.688	45.676	50.855	55.839	64.622	8.783
Toplam (2)	531.634	528.431	587.158	647.512	758.215	110.703
3-Mali kuruluşlar						
Genel toplam (Cari fiyatlarla)	531.634	528.431	587.158	647.512	758.215	110.703
Endeks 2011=100	120,6	119,8	133,2	146,8	171,9	
Genel toplam (2013 yılı Tüketici fiyatlarıyla)	249.324	230.746	237.025	240.229	259.183	18.954
Endeks 2011=100	113,6	105,1	108,0	109,4	118,1	

Çizelge: 85/c- İşçi giderleri

(Bin TL)

Sektörler	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı
1-Tarım	13.865	14.867	17.739	18.581	20.066	1.485
2-Hizmetler:						
a)Ulaştırma-haberleşme						
b)Diğer hizmetler	5.851	7.612	8.304	7.058	8.436	1.378
Toplam (2)	5.851	7.612	8.304	7.058	8.436	1.378
3-Mali kuruluşlar	902.559	1.085.257	1.167.758	1.357.421	1.467.494	110.073
Genel toplam (Cari fiyatlarla)	922.275	1.107.736	1.193.801	1.383.060	1.495.996	112.936
Endeks 2011=100	96,3	115,6	124,6	144,4	156,2	
Genel toplam (2013 yılı Tüketici fiyatlarıyla)	432.526	483.706	481.915	513.119	511.382	(1.737)
Endeks 2011=100	90,7	101,4	101,0	107,6	107,2	

D- MALİ DURUM VE FİNANSMAN**1- Genel mali durum:**

Diğer kuruluşların 2016 yılı toplam kaynak ve varlıkları (mali kuruluşlar hariç) geçen yıla göre %13,6 oranında ve 2012 yıl sonu değerlerine göre %28,6 oranında artış göstermiştir.

Mukayese edilen yıllara ait kaynak ve varlıkların artış oranları ile üretici fiyatlarındaki artış oranları aşağıda gösterilmiştir.

Yıllar	Kaynak varlık artışı %	Üretici fiyatları artışı %
2012	18,7	6,1
2013	2,2	4,5
2014	11,8	10,25
2015	(0,97)	5,28
2016	13,6	4,3

Diğer kuruluşların mali durumlarının değerlendirilmesine esas, sektörel bazda 2016 yılı varlıkların ayrıntısına Ek:5'te, kaynakların ayrıntısına Ek:6'da yer verilmiştir.

Sayıştay tarafından denetlenen KİT'lerin dışındaki diğer kuruluşların 2012-2016 yıllarına ait genel mali durumları toplu olarak 86 sayılı çizelgede, 2016 yılı varlık ve kaynaklarının sektörler itibarıyla ayrıntısı 86/a sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 86- Diğer kuruluşların 2012-2016 yılları mali durumu (*)

M a l i d u r u m	2012		2013		2014		2015		2016		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	22.818.507	47,1	25.676.112	51,9	29.915.002	54,0	32.880.235	60,0	36.476.479	58,6	3.596.244	10,9
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	15.234.687	31,5	12.730.069	25,7	13.004.233	23,5	7.916.386	14,4	9.645.832	15,5	1.729.446	21,8
b) Kısa süreli	11.431.886	23,7	11.081.989	22,5	12.428.148	22,6	14.019.647	25,6	16.127.362	25,9	2.107.715	15,0
Toplam (2)	26.666.573	55,1	23.812.058	48,1	25.432.381	46,0	21.936.033	40,0	25.773.194	41,4	3.837.161	17,5
3 - Yabancı kaynaklara sirayet eden zarar (-)	(1.082.053)	(2,2)		0,0		0,0						
Kaynaklar toplamı	48.403.027	100,0	49.488.170	100,0	55.347.383	100,0	54.816.268	100,0	62.249.673	100,0	7.433.405	13,6
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	2.764.849	5,7	3.320.301	6,7	2.701.460	4,9	2.672.577	4,9	2.663.693	4,3	(8.884)	(0,3)
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	22.293.826	46,1	19.111.905	38,6	22.361.744	40,4	16.959.143	30,9	17.656.745	28,4	697.602	4,1
Toplam (1)	25.058.675	51,8	22.432.206	45,3	25.063.204	45,3	19.631.720	35,8	20.320.438	32,6	688.718	3,5
2 - Dönen varlıklar												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	22.056.820	45,6	24.483.941	49,5	28.413.799	51,3	32.977.184	60,2	39.843.785	64,0	6.866.601	20,8
b) Hazır değerler	1.287.532	2,8	2.572.023	5,2	1.870.380	3,4	2.207.364	4,0	2.085.450	3,4	(121.914)	(5,5)
Toplam (2)	23.344.352	48,2	27.055.964	54,7	30.284.179	54,7	35.184.548	64,2	41.929.235	67,4	6.744.687	19,2
Varlıklar toplamı	48.403.027	100,0	49.488.170	100,0	55.347.383	100,0	54.816.268	100,0	62.249.673	100,0	7.433.405	13,6

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	=	85,57	107,83	117,63	149,89	141,53
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar toplamına oranı	=	94,29	93,29	95,12	95,12	95,72
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	=	12,12	12,93	9,03	8,13	7,30
Disponibilite oranı	=	11,26	23,21	15,05	15,74	12,93
Genişletilmiş likidite oranı	=	204,20	222,6	243,67	250,97	259,99
Mali rantabilite oranı	=	25,70	20,76	15,81	10,51	11,48

Çizelge: 86/a - Diğer kuruluşların 2016 yılı kaynak ve varlıklarının sektörler itibarıyla dağılımı (*) (Bin TL)

M a l i d u r u m	Tarım	Ulaş.- haber.	Diğ.hizmet.	Toplam
Kaynaklar (Pasif) :				
1 - Öz kaynaklar	100.409	2.161.904	34.214.166	36.476.479
2 - Yabancı kaynaklar:				
a) Uzun süreli	3816	52762	9589254	9.645.832
b) Kısa süreli	11786	126370	15989206	16.127.362
Toplam (2)	15.602	179.132	25.578.460	25.773.194
3 - Yabancı kaynaklara sirayet eden zarar (-)				
Kaynaklar toplamı	116.011	2.341.036	59.792.626	62.249.673
Varlıklar (Aktif):				
1 - Duran varlıklar:				
a) Bağlı değerler	25.214	351.147	2.287.332	2.663.693
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler		1.132.585	16.524.160	17.656.745
Toplam (1)	25.214	1.483.732	18.811.492	20.320.438
2 - Dönen varlıklar				
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	72.298	394.155	39.377.332	39.843.785
b) Hazır değerler	18.499	463.149	1.603.802	2.085.450
Toplam (2)	90.797	857.304	40.981.134	41.929.235
Varlıklar toplamı	116.011	2.341.036	59.792.626	62.249.673
Sektör payı	0,19	3,76	96,05	100

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Diğer kuruluşların kaynaklar ve varlıklar toplamı yıllar itibarıyla sürekli artarak 2014 yılında 55,3 milyar TL'ye ulaşmış, ancak 2015 yılında %1 oranında azalarak 54,8 milyar TL'ye gerilemiştir. 2016 yılında ise geçen yıla göre %13,6 oranındaki artışla 62,2 milyar TL'ye ulaşmıştır.

Cari dönem kaynak ve varlıklarının %0,2'si tarım, %99,8'i de hizmetler sektörüne aittir.

Diğer kuruluşların mali bünye incelemesi aşağıda yapılmıştır.

a) Kaynaklar arasındaki ilişkiler:

Diğer kuruluşların 2012-2016 yıllarına ait öz kaynak unsurları 87 sayılı, yabancı kaynak unsurları 88 sayılı çizelgede ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

Çizelge: 87 - Diğer kuruluşların öz kaynak unsurları (*)

Öz kaynak unsurları	2012		2013		2014		2015		2016		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
1 - Ödenmiş sermaye	182.001	0,8	182.001	0,7	182.001	0,6	182.001	0,6	182.001	0,3	-	-
2 - Sermaye düzeltilmesi olumlu farkı	11.275	0,0	11.275	0,0	11.275	0,0	11.275	0,0	11.275	0,0	-	-
3 - Kar yedekleri	1.461.722	6,4	1.643.107	6,4	1.758.213	5,9	1.901.286	5,8	1.768.315	2,8	(132.971)	(7,0)
4 - Diğer öz kaynaklar (Geçmiş yıllar kârları, serm.yedekleri vb.)	17.644.189	77,2	20.987.269	81,5	23.801.866	79,3	27.754.175	84,2	56.774.948	91,1	29.020.773	104,6
5 - Dönem kârlarının öz kaynaklarda kalacak kısmı	3.545.370	15,5	2.930.153	11,4	4.246.833	14,2	3.116.685	9,5	3.598.321	5,8	481.636	15,5
Ara toplam	22.844.557	100,0	25.753.805	100,0	30.000.188	100,0	32.965.422	100,0	62.334.860	100,0	29.369.438	89,1
6 - Geçmiş yıllar zararları (-)	(26.050)	(0,1)	(26.050)	(0,1)	(85.186)	(0,3)	(85.187)	(0,3)	(85.187)	(0,1)	-	-
7 - Dönem net zararı (-)		-	(51.643)	(0,2)								
Net öz kaynaklar	22.818.507	99,9	25.676.112	99,7	29.915.002	99,7	32.880.235	99,7	62.249.673	99,9	29.369.438	89,3

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Çizelge: 88 - Diğer kuruluşların yabancı kaynak unsurları (*)

Yabancı kaynak unsurları	2012		2013		2014		2015		2016		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
1-Mali borçlar	1.584.119	5,9	1.582.446	6,6	1.477.308	5,8	1.466.417	6,7	1.475.283	5,7	8.866	0,6
a) Kısa süreli	332.108	1,2	308.359	1,3	414.871	1,6	192.911	0,9	201.777	0,8	8.866	4,6
b) Uzun süreli	1.252.011	4,7	1.274.087	5,4	1.062.437	4,2	1.273.506	5,8	1.273.506	4,9	0	0,0
2-Ticari borçlar	24.354.170	91,3	21.447.561	90,1	23.117.641	90,9	19.405.328	88,5	22.935.526	89,0	3.530.198	18,2
a) Kısa süreli	10.474.876	39,3	10.094.566	42,4	11.283.762	44,4	12.876.415	58,7	14.652.555	56,9	1.776.140	13,8
b) Uzun süreli	13.879.294	52,0	11.352.995	47,7	11.833.879	46,5	6.528.913	29,8	8.282.971	32,1	1.754.058	26,9
3-Vergi borçları	281.779	1,1	138.462	0,6	151.139	0,6	165.242	0,8	169.443	0,7	4.201	2,5
a) Kısa süreli	281.779	1,1	138.462	0,6	151.139	0,6	165.242	0,8	169.443	0,7	4.201	2,5
b) Uzun süreli												
4-Diğer borçlar	65.848	0,2	58.429	0,2	93.158	0,4	164.558	0,8	166.478	0,6	1.920	1,2
a) Kısa süreli	50.495	0,2	58.429	0,2	93.158	0,4	114.801	0,5	113.731	0,4	(1.070)	(0,9)
b) Uzun süreli	15.353	0,1					49.757	0,2	52.747	0,2	2.990	0,0
5-Diğer yab. kaynaklar	380.657	1,4	585.160	2,5	593.135	2,3	734.488	3,3	1.026.464	4,0	291.976	39,8
a) Kısa süreli	292.628	1,1	482.173	2,0	485.218	1,9	670.278	3,1	989.856	3,8	319.578	47,7
b) Uzun süreli	88.029	0,3	102.987	0,4	107.917	0,4	64.210	0,3	36.608	0,1	(27.602)	(43,0)
Toplam	26.666.573	100,0	23.812.058	100,0	25.432.381	100,0	21.936.033	100,0	25.773.194	100,0	3.837.161	17,5
a) Kısa süreli	11.431.886	42,9	11.081.989	46,5	12.428.148	48,9	14.019.647	63,9	16.127.362	62,6	2.107.715	15,0
b) Uzun süreli	15.234.687	57,1	12.730.069	53,5	13.004.233	51,1	7.916.386	36,1	9.645.832	37,4	1.729.446	21,8

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Son beş yılda öz kaynaklar; çok önemli bir artış trendi göstererek, %172,8 oranında büyürken, önceki döneme göre artış ise %89,3 oranında olmuştur.

2016 yılı öz kaynaklarının yaklaşık %99,7'sini bünyede bırakılan kârlar ve yedekler oluşturmuş; ödenmiş sermayenin oranı %0,3 olarak gerçekleşmiştir. Özellikle TOKİ, Milli Piyango ve TRT gibi kuruluşlar, elde ettikleri dönem karları ile diğer kuruluşların öz kaynak birikimine önemli ölçüde katkıda bulunmuşlardır.

Son beş yıllık dönemde; kullanılan yabancı kaynaklar 25 milyar TL düzeyinde gerçekleşmiş, 2016 yılında kullanılan yabancı kaynaklar 25,8 milyar TL'ye ulaşmıştır. Bu tutarın %89'unun ticari borçlardan, %5,7'si faize tabi mali borçlardan oluşmuştur.

Öz kaynaklar ile yabancı kaynaklar birlikte değerlendirildiğinde; diğer kuruluşların toplam kaynakları içinde öz kaynak kullanımının son beş yıllık dönemde ortalama %50 seviyesinde bulunduğu, bu oranın 2015 yılında %60 seviyesine çıktığı, 2016 yılında ise %58,6 seviyesine gerilediği görülmüştür. Aynı dönemde öz kaynak kârlılığı ortalama %20 seviyesinden %11,5 seviyesine gerilemiştir. 2016 yılında diğer kuruluşların toplam karlılık oranı üretici fiyatlarındaki artışların yaklaşık üç katı düzeyinde gerçekleşmiştir.

b) Varlıklar arasındaki ilişkiler:

Diğer kuruluşların 2012-2016 yıllarına ait varlık unsurları dönen ve duran olarak, son iki yılın değerleri ise karşılaştırmalı olarak 89 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge : 89 - Diğer kuruluşların varlık unsurları (*)

Varlık unsurları	2012		2013		2014		2015		2016		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
1-Bağlı değerler	2.764.849	5,7	3.320.301	6,7	2.701.460	4,9	2.672.577	4,9	2.663.693	4,3	(8.884)	(0,3)
a) Maddi duran varlıklar	735.290	1,5	720.746	1,5	3.583	0,0	703.885	1,3	681.399	1,1	(22.486)	(3,2)
b) Diğer bağlı değerler	2.029.559	4,2	2.599.555	5,3	2.697.877	4,9	1.968.692	3,6	1.982.294	3,2	13.602	0,7
2-Stoklar	5.021.013	10,4	7.292.782	14,7	7.268.607	13,1	9.518.064	17,4	10.531.920	16,9	1.013.856	10,7
a) Dönen	5.021.013	10,4	7.292.782	14,7	7.268.607	13,1	9.518.064	17,4	10.531.920	16,9	1.013.856	10,7
b) Duran												
3-Hazineden alacaklar									1.061	0,0	1.061	
a) Dönen									1.061	0,0	1.061	
b) Duran												
4-Yurt dışından alacaklar	2.410	0,0	2.996	0,0	3.033	0,0	2.147	0,0	4.117	0,0	1.970	91,8
a) Dönen	2.409	0,0	2.996	0,0	3.033	0,0	2.147	0,0	4.117	0,0	1.970	91,8
b) Duran	1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
5- Diğer alacaklar	39.322.456	81,2	36.296.835	73,3	43.503.903	78,6	40.415.929	73,7	49.963.305	80,3	9.547.376	23,6
a) Dönen	17.028.631	35,2	17.184.930	34,7	21.142.159	38,2	23.456.786	42,8	29.306.560	47,1	5.849.774	24,9
b) Duran	22.293.825	46,1	19.111.905	38,6	22.361.744	40,4	16.959.143	30,9	17.656.745	28,4	697.602	4,1
6-Menkul kıymetler	4.767	0,0	3.233	0,0	0	0,0	187	0,0	127	0,0	(60)	0,0
a) Dönen	4.767	0,0	3.233	0,0	0	0,0	187	0,0	127	0,0	(60)	0,0
b) Duran	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
7-Hazır değerler	1.287.532	2,7	2.572.023	5,2	1.870.380	3,4	2.207.364	4,0	2.085.450	3,4	(121.914)	(5,5)
a) Dönen	1.287.532	2,7	2.572.023	5,2	1.870.380	3,4	2.207.364	4,0	2.085.450	3,4	(121.914)	(5,5)
b) Duran												
Toplam :	48.403.027	100,0	49.488.170	100,0	55.347.383	100,0	54.816.268	100,0	62.249.673	100,0	7.433.405	13,6
a) Dönen	23.344.352	48,2	27.055.964	54,7	30.284.179	54,7	35.184.548	64,2	41.929.235	67,4	6.744.687	19,2
b) Duran	25.058.675	51,8	22.432.206	45,3	25.063.204	45,3	19.631.720	35,8	20.320.438	32,6	688.718	3,5

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Beş yıllık dönemde diğer kuruluşların varlıkları %28,6 oranında büyüme göstermiştir. 2016 yılında toplam varlıkların %80,3'ünü oluşturan alacakların %64,7'sini kısa vadeli, %35,3'ünü uzun vadeli alacaklar oluşturmuştur.

Diğer kuruluşların son beş yıla ait bağlı değerlerinin, paraya çevrilebilir ve hazır değerlerinin, varlıklar toplamı içindeki oranlarına aşağıda yer verilmiştir.

	2012	2013	2014	2015	2016
	%	%	%	%	%
$\frac{\text{Bağlı değerler x 100}}{\text{Varlıklar toplamı}}$	= 5,7	6,7	4,9	4,9	4,3
$\frac{\text{Paraya çevrilebilir ve hazır değerler x 100}}{\text{Varlıklar toplamı}}$	= 94,3	93,3	95,1	95,1	95,7

c) Kaynaklarla varlıklar arasındaki ilişkiler:

Kaynaklarla varlıklar arasındaki ilişkileri ve yıllara göre izlediği seyri görmek üzere bazı göstergelere aşağıda yer verilmiştir.

	2012	2013	2014	2015	2016
	%	%	%	%	%
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı = $\frac{\text{Bağlı değerler x 100}}{\text{Öz kaynaklar}}$	= 12,1	12,9	9,0	8,1	4,3
Disponibilite oranı = $\frac{\text{Hazır değerler x 100}}{\text{Kısa süreli borçlar}}$	= 11,3	23,2	15,0	15,7	12,9
Genişletilmiş likidite oranı = $\frac{\text{Dönen varlıklar x 100}}{\text{Kısa süreli borçlar}}$	= 204,2	222,6	243,7	251,0	260,0

2016 yılında öz kaynaklardaki büyük artış nedeniyle bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı düşüş göstermiştir. Ayrıca; kısa süreli borçlarda görülen artış nedeniyle disponibilite oranında da 2,8 puan düşüş gerçekleşmiştir. Ancak, dönen varlıklar toplamında görülen artış sayesinde likidite oranında artış görülmüştür.

2- Sektörler itibarıyla mali durum:

Diğer kuruluşların toplam kaynak ve varlıkları ile bunların sektörlere göre dağılımı 90 sayılı; sektörlerin son beş yıllık mali durumlarına ilişkin veriler ve bu veriler ışığında hesaplanan rasyolar 91-94 sayılı çizelgelerde gösterilmiştir.

Çizelge: 90- Varlık ve kaynakların sektörlerimize göre dağılımı

Sektör ve alt sektörler	2012		2013		2014		2015		2016		Son iki yıl farkı	
	Toplam Bin TL	%	Toplam Bin TL	%	Toplam Bin TL	%	Toplam Bin TL	%	Toplam Bin TL	%	Toplam Bin TL	%
1-Tarım	89.611	0,1	84.217	0,0	90.615	0,0	106.288	0,0	116.011	0,0	9.723	9,1
2-Hizmetler:												
a)Ulaştırma-haberleş.	1.873.296	1,2	2.003.212	1,1	2.169.313	1,0	2.078.410	0,9	2.341.036	0,9	262.626	12,6
b)Ticaret	6.177	0,0										
c)Diğer hizmetler	46.433.943	30,5	47.400.741	25,7	53.087.455	25,0	52.631.570	22,3	59.792.626	21,9	7.161.056	13,6
Toplam (3)	48.313.416	31,7	49.403.953	26,8	55.256.768	26,0	54.709.980	23,2	62.133.662	22,8	7.423.682	13,6
Toplam (1+2+3)	48.403.027	31,8	49.488.170	26,9	55.347.383	26,0	54.816.268	23,2	62.249.673	22,8	7.433.405	13,6
3-Mali kuruluşlar	104.035.558	68,2	134.749.191	73,1	157.215.771	74,0	181.508.565	76,8	210.845.183	77,2	29.336.618	16,2
Genel toplam	152.438.585	100,0	184.237.361	100,0	212.563.154	100,0	236.324.833	100,0	273.094.856	100,0	36.770.023	15,6

Çizelge : 91 - Tarım sektörünün 2012-2016 yılları mali durumu

Mali durum	2012		2013		2014		2015		2016		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	79.061	88,2	71.542	84,9	74.884	82,6	88.823	83,6	100.409	86,6	11.586	13,0
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	2.330	2,6	2.692	3,2	3.063	3,4	3.447	3,2	3.816	3,3	369	10,7
b) Kısa süreli	8.220	9,2	9.983	11,9	12.668	14,0	14.018	13,2	11.786	10,2	(2.232)	(15,9)
Toplam (2)	10.550	11,8	12.675	15,1	15.731	17,4	17.465	16,4	15.602	13,4	(1.863)	(10,7)
3 - Yabancı kaynaklara sırayet eden zarar (-) Kaynaklar toplamı												
89.611	100,0	84.217	100,0	90.615	100,0	106.288	100,0	116.011	100,0	9.723	9,1	
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	23.535	26,3	24.580	29,2	26.080	28,8	25.740	24,2	25.214	21,7	(526)	(2,0)
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler												
23.535	26,3	24.580	29,2	26.080	28,8	25.740	24,2	25.214	21,7	(526)	(2,0)	
2 - Dönen varlıklar:												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	38.551	43,0	45.950	54,6	57.209	63,1	66.649	62,7	72.298	62,3	5.649	8,5
b) Hazır değerler	27.525	30,7	13.687	16,3	7.326	8,1	13.899	13,1	18.499	15,9	4.600	33,1
66.076	73,7	59.637	70,8	64.535	71,2	80.548	75,8	90.797	78,3	10.249	12,7	
89.611	100,0	84.217	100,0	90.615	100,0	106.288	100,0	116.011	100,0	9.723	9,1	

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	: Öz kaynaklar/yabancı kaynaklar*100	=	749,39	2012	2013	2014	2015	2016
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar toplamına oranı	: Paraya çevrilebilir ve hazır değerler/ Varlıklar toplamı*100	=	73,74	70,81	71,22	75,78	78,27	
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	: Bağlı değerler/Öz kaynaklar*100	=	29,77	34,36	34,83	28,98	25,11	
Disponibilite oranı	: Hazır değerler / Kısa süreli borçlar*100	=	334,85	137,10	57,83	99,15	156,96	
Genişletilmiş likidite oranı	: Dönen varlıklar / Kısa süreli borçlar*100	=	803,84	597,39	509,43	574,60	770,38	
Mali rantabilite oranı	: Dönem sonuçları (Kâr) / Öz kaynaklar*100	=	4,11	13,90	6,36	20,03	14,10	

Çizelge : 92 - Ulaştırma-haberleşme sektörünün 2012-2016 yılları mali durumu

M a l i d u r u m	2012		2013		2014		2015		2016		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	1.791.251	95,6	1.904.387	95,1	2.056.655	94,8	1.909.682	91,9	2.161.904	92,3	252.222	13,2
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	40.083	2,1	43.438	2,2	46.654	2,2	49.772	2,4	52.762	2,3	2.990	6,0
b) Kısa süreli	41.962	2,2	55.387	2,8	66.004	3,0	118.956	5,7	126.370	5,4	7.414	6,2
Toplam (2)	82.045	4,4	98.825	4,9	112.658	5,2	168.728	8,1	179.132	7,7	10.404	6,2
3 - Yabancı kaynaklara sırayet eden zarar (-)												
Kaynaklar toplamı	1.873.296	100,0	2.003.212	100,0	2.169.313	100,0	2.078.410	100,0	2.341.036	100,0	262.626	12,6
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	408.523	21,8	1.040.832	52,0	371.291	17,1	379.894	18,3	351.147	15,0	(28.747)	(7,6)
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	562.157	30,0	2.698	0,1	783.504	36,1	971.892	46,8	1.132.585	48,4	160.693	16,5
Toplam (1)	970.680	51,8	1.043.530	52,1	1.154.795	53,2	1.351.786	65,0	1.483.732	63,4	131.946	9,8
2 - Dönen varlıklar												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	502.300	26,8	409.824	20,5	419.116	19,3	395.463	19,0	394.155	16,8	(1.308)	(0,3)
b) Hazır değerler	400.316	21,4	549.858	27,4	595.402	27,4	331.161	15,9	463.149	19,8	131.988	39,9
Toplam (2)	902.616	48,2	959.682	47,9	1.014.518	46,8	726.624	35,0	857.304	36,6	130.680	18,0
Varlıklar toplamı	1.873.296	100,0	2.003.212	100,0	2.169.313	100,0	2.078.410	100,0	2.341.036	100,0	262.626	12,6

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	=	2.183,25	1.927,03	1.825,57	1.131,81	1.206,88
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar toplamına oranı	=	78,19	48,04	82,88	81,72	85,00
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	=	22,81	54,65	18,05	19,89	16,24
Disponibilite oranı	=	954,00	992,76	902,07	278,39	366,50
Genişletilmiş likidite oranı	=	2.151,03	1.732,68	1.537,06	610,83	678,41
Mali rantabilite oranı	=	10,02	5,94	7,40	(7,70)	11,67

Çizelge : 93 - Diğer hizmetler sektörünün 2012-2016 yılları mali durumu

M a l i d u r u m	2012		2013		2014		2015		2016		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	20.948.195	45,1	23.700.183	50,0	27.783.463	52,3	30.881.730	58,7	34.214.166	57,2	3.332.436	10,8
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	15.176.921	32,7	12.683.939	26,8	12.954.516	24,4	7.863.167	14,9	9.589.254	16,0	1.726.087	22,0
b) Kısa süreli	10.308.827	22,2	11.016.619	23,2	12.349.476	23,3	13.886.673	26,4	15.989.206	26,7	2.102.533	15,1
Toplam (2)	25.485.748	54,9	23.700.558	50,0	25.303.992	47,7	21.749.840	41,3	25.578.460	42,8	3.828.620	17,6
3 - Yabancı kaynaklara sirayet eden zarar (-)												
Kaynaklar toplamı	46.433.943	100,0	47.400.741	100,0	53.087.455	100,0	52.631.570	100,0	59.792.626	100,0	7.161.056	13,6
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	2.328.027	5,0	2.254.889	4,8	2.304.089	4,3	2.266.943	4,3	2.287.332	3,8	20.389	0,9
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	21.731.669	46,8	19.109.207	40,3	21.578.240	40,6	15.987.251	30,4	16.524.160	27,6	536.909	3,4
Toplam (1)	24.059.696	51,8	21.364.096	45,1	23.882.329	45,0	18.254.194	34,7	18.811.492	31,5	557.298	3,1
2 - Dönen varlıklar :												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	21.514.556	46,3	24.028.167	50,7	27.937.474	52,6	32.515.072	61,8	39.377.332	65,9	6.862.260	21,1
b) Hazır değerler	859.691	1,9	2.008.478	4,2	1.267.652	2,4	1.862.304	3,5	1.603.802	2,7	(258.502)	(13,9)
Toplam (2)	22.374.247	48,2	26.036.645	54,9	29.205.126	55,0	34.377.376	65,3	40.981.134	68,5	6.603.758	19,2
Varlıklar toplamı	46.433.943	100,0	47.400.741	100,0	53.087.455	100,0	52.631.570	100,0	59.792.626	100,0	7.161.056	13,6

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	=	2012	2013	2014	2015	2016
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar toplamına oranı	=	82,20	100,00	109,80	141,99	133,76
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	=	94,99	95,24	95,66	95,69	96,17
Disponibilite oranı	=	11,11	9,51	8,29	7,34	6,69
Genişletilmiş likidite oranı	=	8,34	18,23	10,26	13,41	10,03
Mali rantabilite oranı	=	217,04	236,34	236,49	247,56	256,30
	=	18,13	13,61	16,46	11,61	11,45

Çizelge : 94 - Mali kuruluşların 2012-2016 yılları mali durumu

M a l i d u r u m	2012		2013		2014		2015		2016		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	11.918.154	11,5	12.516.321	9,3	14.671.750	9,3	16.667.548	9,2	19.118.711	9,1	2.451.163	14,7
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	9.366.447	9,0	12.651.182	9,4	16.662.794	10,6	20.508.546	11,3	45.546.435	21,6	25.037.889	122,1
b) Kısa süreli	82.750.957	79,5	109.581.688	81,3	125.881.227	80,1	144.332.471	79,5	146.180.037	69,3	1.847.566	1,3
Toplam (2)	92.117.404	88,5	122.232.870	90,7	142.544.021	90,7	164.841.017	90,8	191.726.472	90,9	26.885.455	16,3
3 - Yabancı kaynaklara sirayet eden zarar (-)												
Kaynaklar toplamı	104.035.558	100,0	134.749.191	100,0	157.215.771	100,0	181.508.565	100,0	210.845.183	100,0	29.336.618	16,2
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	2.526.587	2,4	2.943.136	2,2	2.586.732	1,6	3.429.036	1,9	3.700.343	1,8	271.307	7,9
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	64.717.809	62,2	76.505.770	56,8	93.424.674	59,4	109.561.095	60,4	122.220.385	58,0	12.659.290	11,6
Toplam (1)	67.244.396	64,6	79.448.906	59,0	96.011.406	61,1	112.990.131	62,3	125.920.728	59,7	12.930.597	11,4
2 - Dönen varlıklar :												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	23.011.886	22,1	34.412.669	25,5	37.637.187	23,9	43.158.321	23,8	58.208.356	27,6	15.050.035	34,9
b) Hazır değerler	13.779.276	13,2	20.887.616	15,5	23.567.178	15,0	25.360.113	14,0	26.716.099	12,7	1.355.986	5,3
Toplam (2)	36.791.162	35,4	55.300.285	41,0	61.204.365	38,9	68.518.434	37,7	84.924.455	40,3	16.406.021	23,9
Varlıklar toplamı	104.035.558	100,0	134.749.191	100,0	157.215.771	100,0	181.508.565	100,0	210.845.183	100,0	24.292.794	13,4

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	=	12,94	10,24	10,29	10,11	9,97
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar toplamına oranı	:	Öz kaynaklar/yabancı kaynaklar*100				
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	:	Paraya çevrilebilir ve hazır değerler/ Varlıklar toplamı*100				
Disponibilitite oranı	:	Bağlı değerler/Öz kaynaklar*100				
Genişletilmiş likidite oranı	:	Hazır değerler / Kısa süreli borçlar*100				
Mali rantabilite oranı	:	Dönen varlıklar / Kısa süreli borçlar*100				
	:	Dönem sonuçları (Kâr) / Öz kaynaklar*100				

Diğer kuruluşların, varlık ve kaynaklarındaki artış oranı mali kuruluşlar dahil olmak üzere bir önceki yıla göre sırasıyla; 2012 yılında %17,7, 2013 yılında %20,9, 2014 yılında %15,4, 2015 yılında %11,2 ve 2016 yılında %15,6 olarak gerçekleşmiş; cari dönem kaynak ve varlıkları beş yıl önceki değerlerine göre %79,2 oranında artmıştır.

2016 yılında kaynaklar toplamının %0,04'ü tarım, %22,8'i hizmetler ve %77,2'si mali sektöre aittir.

Tarım sektöründe faaliyet gösteren AOÇ, faaliyetlerini %86,6 gibi yüksek oranda öz kaynakla sürdürmektedir.

Hizmetler sektöründe faaliyet gösteren kuruluşlar, diğer kuruluşların 2016 yılı toplam kaynak ve varlıklarının %22,8'ini kullanmış olup, sektörde ulaştırma-haberleşme ve diğer hizmetler alt sektörlerinde faaliyet gösteren kuruluşlar bulunmaktadır.

Ulaştırma-haberleşme alt sektöründe yer alan tek kuruluş TRT'dir. Faaliyetlerini %92,3 oranında öz kaynak ile sürdüren kuruluşun toplam varlıklarının %19,8'ini karşılayan oranda hazır değer bulunmaktadır. Kuruluşun varlıklar toplamı geçen yıla göre %12,6 oranında artmıştır. Bu artış öz kaynak artışından kaynaklanmıştır.

Diğer hizmetler alt sektöründe ise 2016 yılında 4 kuruluş yer almış olup; bu kuruluşların cari dönem kaynak ve varlık toplamları, diğer tüm kuruluşların kullandığı kaynak ve varlıkların %21,9'unu, hizmetler sektörünün ise %96,2'sini oluşturmuştur. Sektör kaynaklarının %57,2'si öz kaynaklarla karşılanırken, bağlı değerlerin varlıklar içindeki payı ise %3,8'dir.

Mali sektörde yer alan tek kuruluş Vakıfbank olup, sektörün diğer kuruluşlar varlık ve kaynakları içerisindeki payı %77,2'dir. Bankanın kaynaklar toplamının geçen yıla göre %16,2 oranında artması, uzun süreli yabancı kaynaklarda görülen 25 milyar TL tutarındaki artıştan kaynaklanmıştır.

3- Finansman programı ve gerçekleşmesi:

Diğer kuruluşların finansman programları ve gerçekleşme durumları, kuruluşlara göre farklılık göstermekte olup, bu bölümde konsolide veya ayrı ayrı bir değerlendirme yapılmamıştır.

E-İŞLETME ÇALIŞMALARI

1-Alımlar:

Diğer kuruluşlar içinde yer alan yedi kuruluşun; 2012-2016 dönemi mal alımlarının sektörler itibarıyla ayrıntısı 95 sayılı, 2016 yılı mal alımlarının gruplar itibarıyla ayrıntısı 95/a, gruplar bazında yıllar itibarıyla ayrıntısı 95/b, 2012-2016 dönemi hizmet alımlarının sektörler itibarıyla ayrıntısı 96 sayılı çizelgelerde gösterilmiştir.

Çizelge: 95- Diğer kuruluşların sektörler itibarıyla tüm mal alımları (Bin TL)

Sektörler	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
a) Tarım	43.207	62.713	57.565	47.015	41.836	(5.179)	(11)
b) Hizmetler:							
ba)Ulaş.-haberleşme	11.593	2.467	12.598	14.962	12.297	(2.665)	(17,8)
bb)Diğer hizmetler	10.381	10.578	11.178	16.029	13.885	(2.144)	(13,4)
Toplam(b)	21.974	13.045	23.776	30.991	26.182	(4.809)	(15,5)
c) Mali kuruluşlar	29.237	35.804	39.163	20.214	16.901	(3.313)	(16,4)
Genel toplam	94.418	111.562	120.504	98.220	84.919	(13.301)	(13,5)

Çizelge: 95/a- Diğer kuruluşların mal alımlarının gruplar itibarıyla ayrıntısı (Bin TL)

Sektörler	İlk madde	İşletme malzemesi ve yedek	Ticari mal	Diğer alımlar	Toplam
a) Tarım	28.940	12.609	287	-	41.836
b) Hizmetler:					
ba)Ulaş.-haberleşme	12.297	-	-	-	12.297
bb)Diğer hizmetler	4.224	9.481	-	180	13.885
Toplam(b)	16.521	9.481	-	-	26.182
c) Mali kuruluşlar	-	-	-	16.901	16.901
Genel toplam	45.461	22.090	287	17.081	84.919

Çizelge: 95/b – Diğer kuruluşların gruplar itibarıyla mal alımları

(Bin TL)

Alımlar	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
-İlk madde	40.751	48.452	43.899	53.441	45.461	(7.980)	(14,9)
-İşletme malzemesi ve yedek	-	-	-	-	-	-	-
-Ticari mal	20.998	25.649	36.981	24.137	22.090	(2.047)	(8,5)
-Diğer alımlar	321	246	365	306	287	(19)	(6,2)
Toplam	32.348	37.215	39.259	20.336	17.081	(3.255)	(16)
Genel toplam	94.418	111.562	120.504	98.220	84.919	(13.301)	(13,5)

Çizelge: 96 - Diğer kuruluşların sektörler itibarıyla hizmet alımları

(Bin TL)

Sektörler	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
a) Tarım	2.635	6.033	8.301	7.190	9.957	2.767	38,5
b) Hizmetler:							
ba) Ulaş.-haberleşme	103.989	123.557	115.122	131.699	157.712	26.013	19,8
bb) Diğer hizmetler	43.614	177.128	154.309	175.698	206.246	30.548	17,4
Toplam(b)	147.603	300.685	269.431	307.397	363.958	56.561	18,4
c) Mali kuruluşlar	218.389	255.753	267.620	312.499	402.771	90.272	28,9
Genel toplam	368.627	562.471	545.352	627.086	776.686	149.600	23,9

2016 yılında diğer kuruluşların mal alımları önceki yıla göre %13,5 oranında azalarak 84,9 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bu azalışta diğer kuruluşlar içinde tarım sektöründe faaliyette bulunan AOÇ'nin, alımlarındaki önceki yıla göre %11 oranındaki azalışlar ve mali sektörde yer alan Vakıfbank'ın alımlarındaki %16,4 oranındaki azalışlar ile ulaştırma-haberleşme sektöründe faaliyette bulunan tek kuruluş olan TRT'nin alımlarındaki %17,8 oranındaki azalışlar etkili olmuştur.

Diğer kuruluşlar içinde tarım sektöründe faaliyette bulunan AOÇ'nin, 2016 yılında toplam alım tutarı, önceki yıla göre %18,3 oranında azalmış olup, alımların 28,9 milyon TL'si esas üretimle ilgili ilk maddelere, 12,6 milyon TL'si yardımcı ilk madde ve malzemelere, 287 bin TL'si ise ticari mallara ilişkin alımlardan oluşmaktadır.

Sanayi sektöründe yer alan kuruluşlar, 2011 yılından itibaren KİT'ler arasında değerlendirildiğinden bu sektörde alım bulunmamaktadır.

Hizmetler sektörü mal alımları 2016 yılında, %15,5 oranında azalarak 26,2 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılında ulaştırma-haberleşme sektörüne ait 12,3 milyon TL tutarındaki mal alımının tamamı TRT tarafından gerçekleştirilmiştir. TRT'nin alımları önceki yıla göre 2,7 milyon TL azalmıştır.

Diğer hizmetler sektörü mal alımları ise 2016 yılında önceki yıla göre %13,4 oranında azalarak 13,9 milyon TL'ye düşmüştür.

Mali kuruluş olarak Vakıfbank'ın 2016 yılında 16,9 milyon TL tutarındaki alım harcamaları, bilgi işlem malzemesi, kırtasiye, basılı kâğıt alımlarıyla ilgilidir.

2016 yılında diğer kuruluşların hizmet alımları, önceki yıla göre %23,9 oranında artarak 776,7 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Hizmet alımlarının 2015 yılına göre artmasında TRT ve Vakıfbank'a ait alımlardaki artış etkili olmuştur.

Diğer kuruluşlar içinde tarım sektöründe faaliyet gösteren tek kuruluş olan AOÇ'de 2016 yılında, ihale yoluyla 2,8 milyon TL tutarında güvenlik hizmetleri, 2,7 milyon TL tutarında temizlik hizmetleri, 2,5 milyon TL tutarında nakliye hizmeti, 1,1 milyon TL tutarında da tamir, bakım ve diğer hizmetler satın alınmıştır.

Hizmet sektöründe TRT dışındaki diğer kuruluşların hizmet alımları ise, 2016 yılında önceki yıla göre %17,4 oranında artış göstererek, 206,2 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bu tutarın, 162,5 milyon TL'si TOKİ, 37,8 milyon TL'si MPİ, 4,6 milyon TL'si İstanbul Olimpiyat Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kurulu, 5,9 milyon TL'si ise Şeker Kurumu tarafından gerçekleştirilmiştir.

TOKİ’de 2016 yılı hizmet alımları tutarı önceki yıla göre %19,1 oranında artarak 162,5 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Hizmet alımlarının büyük bölümünü oluşturan müşavirlik hizmetleri, İdarenin yapım işlerinde inşaat kontrollüğü, işletmeye alma ve proje yönetimi hizmetlerini yerine getirmek üzere 4734 sayılı Kanun’un 20 nci maddesine göre belli istekliler arasında ihale yöntemine göre ihalesini gerçekleştirdiği danışmanlık/müşavirlik işlerini kapsamaktadır.

İstanbul Olimpiyat Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kurulu tarafından; 2016 yılında 4,6 milyon TL ödeme gerçekleştirilmiştir. 2016 yılı hizmet alımlarının, %86,6’sı oranında 3.940 bin TL’sini Atatürk Olimpiyat Stadyumuyla ilgili koruma güvenlik hizmetleri, elektronik, ses, tesisat, mekanik işleri, çim saha bakım hizmetleri oluşturmaktadır.

Vakıfbank’ın 2016 yılı hizmet alımları, önceki yıla göre 90,2 milyon TL artarak 402,8 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

2-Üretim:

Diğer kuruluşlar, tarım, hizmetler ve bankacılık sektörlerinde faaliyet göstermiştir.

a) İşletmeciler kuruluşlar:

aa) Tarım sektörü:

Sektörde faaliyet gösteren Atatürk Orman Çiftliği, Atatürk tarafından bağış mektubu ile Hazine’ye bağışlandığında 55.538 dekar arazi varlığına sahipken; yaklaşık 22.240 dekar arazi varlığı 1939-1983 yılları arasında çıkarılan yasalarla ve Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumu Yönetim Kurulu kararları ile yaklaşık 43 dekar arazi ise 1973-1996 yılları arasında yargı kararları ile Milli Savunma Bakanlığı, Hazine, MKE ve THK ile çeşitli kurum ve kuruluşlara satılmış veya devredilmiş olup günümüzde mevcut arazi varlığı 33.256 dekadır.

Ankara’da yeşil alan ihtiyacının Çiftlikte yapılan bitkisel üretim faaliyetlerinin önüne geçmesi sebebiyle bu faaliyetler yıllar itibarıyla azaltılmış, ağaçlandırma çalışmalarına daha çok önem verilmiştir. Bu kapsamda bitkisel üretim faaliyetlerinde kullanılmakta olan ve buğday ekimi yapılan yaklaşık 1.700 dekar tarım arazisine Çiftlik Yönetim Kurulunun 23.10.2015 tarih ve 40/172 sayılı kararıyla 2015-2016 sezonunda ekim yapılmamasına karar verilmiştir.

Bitkisel üretim faaliyetlerinde kullanılmama kararı alınan ve daha önce buğday ekimi yapılan yaklaşık 1.700 dekar tarım arazisinin yaklaşık 600 dekarlık kısmının fidan üretimi faaliyetlerinde ve ağaçlandırmak amacıyla ayrıldığı, kuru tarım arazilerinin ise ağaçlandırılabilmesi için çalışmaların devam ettiği görülmüştür.

Bitkisel Üretim Müdürlüğünde değişik tür ve cinslerde meyve fidanı yetiştirilmekte ve süs bitkileri üretimi yapılmaktadır. 2016 yılında 12 türde 27 çeşit meyve fidanı, 516 dekar açık alan, 1 dekar cam sera, 4 dekar plastik serada 37 çeşit dış mekân süs bitkisi üretimi gerçekleştirilmiştir.

AOÇ’nin başlıca tarımsal ve hayvansal mallar üretimi 97 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 97-Başlıca tarımsal ve hayvansal ürün üretimi

Ürün cinsi	Birim	2012	2013	2014	2015	2016	2015'e göre fark		2016 yılı Türkiye üretimi içindeki payı %
							Miktar	%	
Buğday	Ton	158	541	88	85	-	-	-	-
Kuru yonca	Ton		160	-	-	-	-	-	-
Kuru çayır	Ton	31	22	-	-	-	-	-	-
Yeşil yonca	Ton	128	-	-	-	-	-	-	-
Meyve fidanı	Adet	16.741	14.110	22.506	16.365	20.800	4.435	27,1	
Süs bitkisi	Adet	29.847	132.391	70.853	72.322	73.954	1.632	2,3	
Pastörize süt	Bin lt	10.656	13.825	13.899	11.517	9.943	(1.574)	(13,7)	0,688
Ayran	Bin lt	907	1.005	977	882	1.024	142	16,1	0,149
Yoğurt	Ton	5.248	6.240	5.641	4.185	3.528	(657)	(15,7)	0,301
Tereyağı	Ton	201	206	174	160	170	10	6,3	
Dondurma	Ton	722	589	619	689	735	46	6,7	
Beyaz peynir	Ton	242	247	141	93	74	(19)	(20,4)	
Kaşar/dil peyniri	Ton	110	133	94	80	91	11	13,8	
Süt tozu	Ton		96	0	0	21	21	-	
Bal	Ton	208	220	232	232	195	(37)		
Şarap	Bin lt	8	8	15	-	-	-	-	
Domates suyu	Bin lt	68	75	37	189	-	-	-	
Meyve suyu	Bin lt	329	399	289	289	109	(180)	(62,3)	
Sirke	Bin lt		8	5	10	8	(2)	(20,0)	
Pekmez	Ton	7	12	11	5	8	3	60,0	
Salça	Ton	12	13	16	17	20	3	17,6	
Tahin	Ton	7	18	16	10	2	(8)	(80,0)	
Turşu	Ton	90	88	91	99	47	(52)	(52,5)	

ab) Hizmetler sektörü:**(1) Ulaştırma-haberleşme:**

2016 Yılı Genel Yayın Planı'nda yurtiçine yayın yapan Radyo-1, Radyo-2 (TRT-FM), Radyo-3, Radyo-4, TRT-Nağme, TRT-Türkü ve TRT-Radyo Haber programlarının haftalık yayın süresi 168 saat (7 gün x 24 saat) olarak planlanmıştır. Bölge Radyolarının ise haftada 14 saat yayın yapmaları öngörülmüştür. Kuruluşça, yurtiçine yönelik sürdürülen radyo yayınları beş ulusal, beş bölgesel ve üç yerel radyodan yapılmakta olup, TRT radyolarının yayın merkezi durumundaki Ankara Radyosu tarafından, cari yılda 6 postadan (Radyo-1, TRT-FM, Radyo-3, TRT Nağme, TRT Türkü ve Kent Radyo Ankara) 52.560 saat yayın gerçekleştirilmiştir.

TRT 2016 yılında, Kurum tarafından yayınlanan programlar 24 saat esasına göre kesintisiz sürdürülmekle birlikte, bazı programların zaman paylaşımı olarak yayınlanması nedeniyle haftalık yayın süresi 2.204 saat olarak öngörülmüş olup, 2016 yılında televizyonların toplam yayın süresi 7.358.400 dakika olarak 17 kanaldan televizyon yayını gerçekleştirilmiştir.

(2) Diğer hizmetler:

2016 yılında diğer hizmetler sektöründe; MPİ, İstanbul Olimpiyat Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kurulu, TOKİ ve Şeker Kurumu faaliyet göstermiştir.

Milli Piyango İdaresi; milli piyango çekilişi, hemen-kazan ve sayısal loto oyunları ile eşya piyangoları gibi karşılığı nakit olmayan çekilişlere izin vermek ve izlemek, talih oyunları işletmelerini denetlemekle görevlendirilmiştir.

2016 yılında 2,3 milyar TL brüt satış hasılatı elde edilmiştir. Brüt satış hasılatından 1,2 milyar TL tutarında dağıtılan ikramiyelerin ve 231 milyon TL tutarında şans oyunları vergisinin tenzilinden sonra 859 milyon TL tutarında net satış hasılatı elde edilmiştir. Net satış hasılatı geçen yıla göre %13,2 oranında artış göstermiştir.

2016 yılı faaliyetlerinden sağlanan 859,3 milyon TL tutarındaki net satış hasılatının %79'u (678,4 milyon TL) sayısal loto oyunlarından, %17'si (149,2 milyon TL) milli piyango biletinden, %4'ü (31,7 milyon TL) de hemen-kazan şans oyunlarından elde edilmiştir.

İstanbul kentinin “Uluslararası Olimpiyat Anlaşma Şartlarına” uygun olarak olimpiyatlara hazırlanması ve olimpiyat oyunlarının düzenlenmesi ile ilgili esas ve usulleri belirlemek amacıyla kurulan İstanbul Olimpiyat Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kurulu (HDK) bir yandan olimpiyat oyunları için alt yapı yatırımlarının gerçekleştirilmesine çalışırken, diğer yandan olimpiyat oyunlarının İstanbul'da yapılması için gerekli çalışmaları yürütmektedir. HDK, faaliyetlerine başladığı ilk yıllarda Olimpiyat Oyunları'nın organizasyonu ile ilgili olarak projeler hazırlayan ve bu projelerin tanıtımını IOC nezdinde yapan bir Kurul iken, başta Atatürk Olimpiyat Stadyumu olmak üzere doğrudan spor tesisleri inşa eden yatırımcı bir kuruluş niteliğini alarak İstanbul Olimpiyat Projesini hayata geçirmek üzere yatırımlara başlamıştır.

TOKİ'nin başlıca görevi, konut ihtiyacının karşılanması amacıyla; ferdi ve toplu konut kredisi vermek, konut ve alt yapı uygulamaları yapmak ve yaptırmak suretiyle konut piyasasında Devletin düzenleyici rolünü yerine getirmek ve fiyat istikrarını oluşturmak, İdareye kaynak sağlamak üzere kâr amaçlı projeler geliştirmek olarak belirlenmiştir.

Esas itibarıyla alt yapı arsa üretimi ve toplu konut yapımcılarına kredi desteği sağlama görevlerini ifa eden İdare, 2002 yılından itibaren sosyal konut üretimine, 2008 yılından itibaren de kamu kurum ve kuruluşlarının hizmet binası, hastane, okul vb. tesislerin yapımına ağırlık ve öncelik vermeye başlamıştır.

TOKİ konut seferberliği kapsamında, 2003-2016 döneminde, 753.946 adet konutun yapımı tamamlanarak teslim edilmiştir.

2015 yılında 7,3 milyar TL'ye ulaşan konut yatırım harcamaları, 2016 yılında olarak 8,2 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Şeker Kurumu yurt içi şeker talebini yurt içi üretimle karşılanması ilkesi doğrultusunda sektörde düzenlemeler yapmaktadır. Şeker arzı Şeker Kurulu tarafından belirlenen kotayla planlanmakta ve üretimde de istikrar sağlanmaktadır.

Türkiye'nin şeker üretim kapasitesi 3.1 milyon ton/yıl pancar şekeri ve 1 milyon ton/yıl nişasta kökenli şeker olmak üzere toplam 4.1 milyon ton/yıl düzeyindedir. Şeker Kanunu'nda A Kotası; yurt içi talebe göre üretilen ve pazarlama yılı içinde iç pazara verilebilen şeker miktarı, B Kotası; A kotasının belli bir oranına tekabül eden ve güvenlik payı için bulundurulmak üzere üretilen şeker miktarı olarak tanımlanmaktadır.

Şeker Kurulu tarafından 2015/2016 pazarlama yılında A kotası pancar şekeri için 2.504 bin ton, nişasta bazlı şeker için 265 bin ton, B kotası pancar şekeri için 119 bin ton kota belirlenmiş ve bu kotalar üreticilere kapasiteleri oranında tahsis edilmiştir.

4733 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesi hükümleri kapsamında, Hazine Müsteşarlığı adına alınan tütünler için 2015 yılında yapılan işletme faaliyetleri ve satışları, tta Gayrimenkul

AŞ'nin işletmeleri aracılığı ile yerine getirilmekte, muhasebe kayıtları Genel Müdürlük merkezinde ayrı olarak tutulmaktadır.

2016 yılında 405 ton işlenmiş yaprak tütün 1.004.102 TL bedelle yurt dışına çeşitli firmalarca ihraç edilmiştir.

b) Mali kuruluşlar:

Sektörde faaliyet gösteren Vakıfbank'ın vakıf hisseleri kamu payı olarak değerlendirilmediğinden, Banka, Anayasa'nın 165 inci maddesine göre denetlenmemekte; 6219 sayılı Kanun'un 14/3 maddesi uyarınca Sayıştay tarafından hazırlanan rapor Banka Genel Kuruluna sunulmaktadır.

2016 yılında Banka'nın sektörden aldığı pay mevduatta 0,2 azalış gösterirken; aktif ve kredilerde sektörden aldığı pay değişmemiş, toplam aktiflerden aldığı pay değişmemiş ve toplam kredilerden aldığı pay ise 0,1 puan artarak %8,6 olmuştur.

Banka'nın 2011-2015 yılları arasındaki performansı değerlendirildiğinde, mevduat, öz kaynaklar ve net dönem kârı kalemlerinde sektör ortalamasının üzerinde, toplam aktif-pasif, finansal varlıklarda ise sektörün altında bir artış görülmektedir. 2016 yılında ise; aktif pasif büyümesi ve finansal varlıklarda sektör ortalamalarında, mevduat, öz kaynak ve kârlılık artışında sektörün gerisinde büyüme göstermiştir.

Aynı dönemde, sektörün sermaye yeterlilik standart (SYR) oranı 0,1 puan azalarak %15,5 olarak gerçekleşirken, Bankanın sermaye yeterlilik standart oranı 0,3 puan azalarak %14,2 ile sektörün gerisinde gerçekleşmiştir.

Banka toplam aktiflerinin %69,5'i, mevduat bankalarında ise %65,5'i kredilerden oluşmaktadır. Takipteki kredilerin toplam kredilere (brüt) oranındaki gelişime bakıldığında; satışı yapılan takipteki kredilerde dahil olmak üzere, sektörün bu oranında 0,6 puanlık bir kötüleşme, Bankada ise herhangi bir satış işlemi yapmamış ve 0,4 puanlık bir kötüleşme ile %4,3 seviyesinde gerçekleşmiştir. Sorunlu hale gelmesi muhtemel kredilerin tespitine ve söz konusu kredilerin takibe intikalini önlemek için, erken uyarı sistemleri ve kapsamının genişletilerek gerekli tedbirlerin alınmasına yönelik çalışmaların etkin bir şekilde sürdürülmesi gereklidir.

Diğer yandan sektörün "net dönem kârı/toplam aktifler" oranı sektörün 0,1 puan altında %1,3 olarak gerçekleşmiştir. Sektörde "net dönem kârı/öz kaynaklar" oranı %13,0 iken, bu oran Bankada %14,0 oranı ile sektörün üstünde oluşmuştur. Banka 2016 yıl sonu itibarıyla aktif toplamında, mevduatta, öz kaynakta ve kredilerde 7. sırada, kârlılıkta 6. sırada yer alarak 2015 yıl sonundaki konumunu korumuştur.

Banka'nın 2012-2016 yıllarına ait önemli finansal verileri, sektör bankaları ile birlikte 98 sayılı, mevduat bankaları içindeki yerini gösteren seçilmiş performans değerleri 99 sayılı çizelgede verilmiştir.

Çizelge: 98- T. Vakıflar Bankasının başlıca finansal verileri

(Milyon TL)

Başlıca değerler	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
1- Öz kaynaklar:							
a) Diğer mevduat bankaları	145.635	153.438	186.445	211.477	243.385	31.908	15,1
b) Vakıfbank	11.918	12.516	14.671	16.667	19.118	2.451	14,7
Toplam (1)	157.553	165.954	201.116	228.144	262.503	34.359	15,1
2- Mevduat:							
a) Diğer mevduat bankaları	702.774	861.780	965.881	1.140.775	1.339.006	198.231	17,4
b) Vakıfbank	67.242	81.533	91.757	109.923	123.838	13.915	12,7
Toplam (2)	770.016	943.313	1.057.638	1.250.698	1.462.844	212.146	17,0
3- Krediler ve alacaklar:							
a) Diğer mevduat bankaları	665.385	876.586	1.041.619	1.253.916	1.459.634	205.718	16,4
b) Vakıfbank	68.133	86.752	104.584	123.781	147.712	23.931	19,3
Toplam (3)	733.518	963.338	1.146.203	1.377.697	1.607.346	229.649	16,7
4- Finansal varlıklar (net):							
a) Diğer mevduat bankaları	269.065	277.076	293.977	318.624	350.262	31.638	9,9
b) Vakıfbank	18.468	22.128	23.558	25.337	27.611	2.274	9,0
Toplam (4)	287.533	299.204	317.536	343.961	377.873	33.912	9,9
5- Toplam aktifler:							
a) Diğer mevduat bankaları	1.140.836	1.429.762	1.645.562	1.946.450	2.240.079	293.629	15,1
b) Vakıfbank	104.580	135.496	158.218	182.947	212.540	29.593	16,2
Toplam (5)	1.245.416	1.565.258	1.803.780	2.129.397	2.452.619	323.222	15,2
6- Net dönem kârı:							
a) Diğer mevduat bankaları	20.079	20.887	21.174	21.959	31.521	9.562	43,5
b) Vakıfbank	1.460	1.586	1.753	1.930	2.703	773	40,1
Toplam (6)	21.539	22.473	22.927	23.889	34.224	10.335	43,3

Çizelge : 99- T. Vakıflar Bankasına ait rasyolar

(%)

Rasyolar	Mevduat bankaları					Vakıfbank				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Sermaye yeterlilik standart oranı	17,2	14,6	15,7	15,0	15,1	16,1	13,7	14,0	14,5	14,2
Öz kaynaklar / toplam aktifler	12,7	10,6	11,1	10,7	10,7	11,4	9,3	9,3	9,2	9,1
Toplam krediler ve alacaklar / toplam aktifler	58,9	61,5	63,5	64,7	65,5	65,1	64,0	66,1	67,7	69,5
Tüketici kredileri/toplam krediler ve alacaklar	35,2	33,1	30,0	27,1	25,5	35,6	35,1	31,4	29,6	27,8
Takipteki krediler (brüt)/toplam krediler ve alacaklar	2,9	2,8	2,9	3,1	3,4	4,0	4,1	3,8	3,9	4,3
Finansal varlıklar (net) /toplam aktifler	23,1	19,4	17,8	16,5	15,7	17,7	16,3	14,9	13,8	13,0
Likit aktifler / toplam aktifler	31,4	28,8	27,9	26,6	25,5	27,2	28,3	26,0	24,3	22,4
Net dönem kârı / toplam aktifler	1,7	1,4	1,3	1,1	1,4	1,4	1,2	1,1	1,1	1,3
Net dönem kârı / öz kaynaklar	13,7	13,5	11,4	10,5	13,0	12,3	12,6	11,9	11,5	14,0
Grup payı :										
Toplam kaynaklar (toplam aktifler)						8,4	8,7	8,8	8,6	8,7
Toplam krediler ve alacaklar						9,3	9,0	9,1	9,0	9,2
Toplam mevduat						8,7	8,6	8,7	8,8	8,5

3- Satışlar:

Diğer kuruluşların 2012-2016 dönemine ait net satış hasılatları, sektör bazında ayrıntılı olarak cari fiyatlarla 100/a sayılı, sabit fiyatlarla 100/b sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge 100/a-Net satış hasılatı(*) (Cari fiyatlarla)

(Bin TL)

Sektörler	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
a)Tarım	51.600	64.772	64.658	62.176	59.646	(2.530)	(4,1)
b)Hizmetler:							
ba)Ulaştırma-haberleşme	1.375.506	1.477.226	1.548.449	1.677.045	2.033.140	356.095	21,2
bb)Ticaret	352	330					
bc)Diğer hizmetler	6.372.045	5.206.543	7.614.508	5.620.172	6.241.869	621.697	11,1
Toplam (b)	7.747.903	6.684.099	9.162.957	7.297.217	8.275.009	977.792	13,4
Genel toplam	7.799.503	6.748.871	9.227.615	7.359.393	8.334.655	975.262	13,3

(*) Mali kuruluşlar hariç

Çizelge 100/b-Net satış hasılatı(*) (2003 yılı fiyatlarla)

(Bin TL)

Sektörler	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
a)Tarım	24.893	29.211	27.416	24.939	21.761	(3.178)	(12,7)
b)Hizmetler:							
ba)Ulaştırma-haberleşme	663.566	666.197	656.568	672.675	741.778	69.103	10,3
bb)Ticaret	170	149					
bc)Diğer hizmetler	3.073.976	2.348.040	3.228.675	2.254.291	2.277.306	23.015	1,0
Toplam (b)	3.737.712	3.014.386	3.885.243	2.926.965	3.019.084	92.119	3,1
Genel toplam	3.762.605	3.043.597	3.912.659	2.951.904	3.040.845	88.941	3,0

(*) Mali kuruluşlar hariç

Diğer kuruluşlar net satış hasılatı; 2016 yılında, bir önceki döneme göre %13,2 oranında yaklaşık 1 milyar TL artarak 8,3 milyar TL'ye yükselmiştir. Net satış hasılatındaki artış, TRT ve diğer hizmetler sektöründe faaliyet gösteren TOKİ'nin satış hasılatlarında meydana gelen artıştan kaynaklanmıştır.

a)Tarım sektörü:

Sektörde yer alan AOÇ'nin 2016 yılı net satış hasılatı, bir önceki yıla göre %4,1 oranında 2,5 milyon TL azalışla 59,6 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Hasılatın; %85'i süt ve süt mamulleri, %12,6'sı bal, meyve suyu, turşu vb. ürünler, %1,7'i bitkisel ürün, %0,7'si fidan, çiçek, süs bitkileri vb. satışlarından elde edilmiştir.

b)Hizmetler sektörü:

ba)Ulaştırma-haberleşme sektörü:

Sektörde yer alan TRT'nin 2016 yılı net satış hasılatı %21,2 oranında 356 milyon TL artışla 2 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Hasılatın; %39'u elektrik payı gelirlerinden, %46,9'u bandrol gelirlerinden, %10,4'ü reklam gelirlerinden, %1,4'ü mal ve hizmet satışı gelirlerinden, %0,6'sı sponsorluk gelirlerinden, %1,7'si diğer gelirlerden oluşmuştur.

bb)Ticaret sektörü:

Ekici Tütünleri Satış Piyasalarının Desteklenmesi İşleri 2013 yılında tta Gayrimenkul AŞ'ye devredilmesinden sonra sektörde 2014 ila 2016 yıllarında net satış hasılatı elde edilmemiştir.

bc)Diğer hizmetler sektörü:

Sektörün net satış hasılatının %86,1'ini sağlayan TOKİ'nin 2016 yılı hasılatı, önceki yıla göre %10,8 oranında 523 milyar TL artarak 5,4 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Bu satışların; %98,5'i olağan taşınmaz satış gelirinden, %1'i gelir paylaşım esaslı satış gelirinden, bakiyesi diğer faaliyet gelirlerinden oluşmuştur. Net satışlardaki artışın tamamı, olağan taşınmaz satışlarında yer alan konut ve arsa satışlarındaki artıştan meydana gelmiştir.

2016 yılında sektörde faaliyet gösteren MPİ 859,4 milyon TL, T. Şeker Kurumu 8,6 milyon TL, İstanbul Olimpiyat Oyunları Hazırlama ve Düzenleme Kurulu 2,4 milyon TL net satış hasılatı elde etmiştir.

4-Stoklar:

2016 yılında diğer kuruluşların yıl sonu stokunun tamamına yakını, hizmetler sektörünün diğer hizmetler alt başlığında izlenen TOKİ'ye aittir. TOKİ'nin stokları ağırlıklı olarak arazi ve arsa stokları ile olağan taşınmaz stoklarından oluşmaktadır. TOKİ stoklarının önceki yıla göre %10,7 oranında artarak 10,4 milyar TL'ye yükseldiği görülmüştür.

Diğer kuruluşların 2012-2016 dönemine ilişkin stoklarının sektörler itibarıyla ayrıntısı 101 sayılı, 2016 yılı stoklarının malzeme grupları ve sektörler itibarıyla ayrıntısı 101/a sayılı çizelgede gösterilmiştir.

(Bin TL)

Çizelge: 101 - Diğer kuruluşların 2012-2016 yılları stokları

Stoklar	2012		2013		2014		2015		2016		Son iki yıl farkı	
	Tutar	%	Tutar	%	Tutar	%	Tutar	%	Tutar	%	Tutar	%
a)Tanım:	14.204	0,3	20.697	0,3	15.813	0,2	14.289	0,1	12.911	0,1	(1.378)	(10)
b)Hizmetler:												
-Ulaştırma-haberleşme	72.688	1,4	66.402	0,9	66.966	0,9	64.080	0,7	63.523	0,6	(557)	(1)
-Ticaret	1.413	0										
-Diğer hizmetler	4.932.708	98,2	7.205.683	98,7	7.185.828	98,8	9.439.695	99,1	10.455.486	99,2	1.015.791	10,8
Toplam (b)	5.006.809	99,6	7.272.085	99,6	7.252.794	99,7	9.503.775	99,8	10.519.009	99,8	1.015.234	10,7
Ara toplam	5.021.013	99,9	7.292.782	99,9	7.268.607	99,9	9.518.064	99,9	10.531.920	99,9	1.013.856	10,7
c)Mali kuruluşlar	7.248	0,1	5.194	0,1	9.164	0,1	9.268	0,1	10.270	0,1	1.002	10,8
Genel toplam	5.028.261	100,0	7.297.976	100,0	7.277.771	100,0	9.527.332	100,0	10.542.190	100,0	1.014.858	10,7

Çizelge : 101/a - Stok türleri itibarıyla diğer kuruluşların 2016 yılı stokları

(Bin TL)

Stoklar	İlk madde malzeme	Yarı mamul	Mamul	Ticari mal	Diğer	Toplam
a) Tarım	7.708	-	5.027	49	127	12.911
b) Hizmetler:						
-Ulaş- haberleşme	13.107	-	117	93	50.206	63.523
-Ticaret	-	-	-	-	-	-
-Diğer hizmetler	513	10.090.127	357.127	-	7.719	10.455.486
Hizmetler toplamı	13.620	10.090.127	357.244	93	57.925	10.519.009
Ara toplam	21.328	10.090.127	362.271	142	58.052	10.531.920
c) Mali kuruluşlar	-	-	-	-	10.270	10.270
Genel toplam	21.328	10.090.127	362.271	142	68.322	10.542.190

Diğer kuruluşların stokları, önceki yıla göre %10,7 oranında artarak 10,5 milyar TL'ye yükselmiş olup bu artış büyük ölçüde, TOKİ stoklarının önceki yıla göre %10,7 oranında artarak 10,4 milyar TL'ye yükselmesinden kaynaklanmıştır. Önceki yıllarda olduğu gibi, 2016 yılı itibarıyla de stokların tamamına yakını hizmetler sektöründe bulunmaktadır.

5-İşletme sonuçları:

a) Satışların kârlılığı:

2016 yılında diğer kuruluşların brüt satışları toplamı önceki döneme göre %13,6 oranında artış göstererek 9,9 milyar TL'ye, satışların maliyeti %11,0 artarak 4,2 milyar TL'ye, satış maliyetleri toplamı da %9,9 oranında artışla 5,3 milyar TL'ye, faaliyet sonucu da %19,6 oranında artışla 3,0 milyar TL'ye yükselmiştir.

Diğer kuruluşların 2012-2016 dönemi satış sonuçlarının oluşumu cari fiyatlarla 102/a, 2003 yılı sabit fiyatlarıyla 102/b, satış sonuçlarının sektörler itibarıyla ayrıntısı 103 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

b) Dönem sonuçları:

2016 yılında diğer kuruluşların toplam dönem kârında %19,6 oranında artış gerçekleşmiştir.

2003 yılı fiyatları baz alındığında diğer kuruluşların 2015 yılında 1,0 milyar TL olarak gerçekleşen toplam dönem kârı 2016 yılında 1,1 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

2016 yılı finansman giderleri tutarı 731 bin TL olarak gerçekleşmiştir.

Diğer kuruluşların 2012-2016 yıllarında dönem sonuçlarının oluşumu cari fiyatlarla 104/a, 2003 yılı fiyatlarıyla 104/b, 2016 yılı dönem sonuçlarının sektörler itibarıyla ayrıntısı 105, kuruluşların brüt satış kârı veya zararı, işletme faaliyetleri ve dönem sonuçları 106, aynı dönemde kaydedildiği hesaplar ve ödendiği yerler itibarıyla finansman giderleri 107 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge : 102/a- Diğer kuruluşların 2012-2016 yılları satış sonuçları (Cari fiyatlarla) (*)

(Bin TL)

Yıllar	Brüt satışlar (1)	Satış indirimleri (2)	Net satışlar (3=1-2)	Satışların maliyeti (4)	Pazarlama satış ve dağıtım giderleri (5)	Diğer giderler (6)	Satış maliyeti tutarı (7=4+5+6)	Faaliyet kân veya zararları (8=3-7)	Satış maliyetine göre kâr veya zarar (8/7)%
2012	9.079.062	1.279.559	7.799.503	3.662.641	245.311	543.847	4.451.799	3.347.704	75,2
2013	8.107.927	1.359.056	6.748.871	3.104.474	279.593	596.246	3.980.313	2.768.558	69,6
2014	10.686.562	1.458.947	9.227.615	4.836.203	285.356	671.636	5.793.195	3.434.420	69,6
2015	8.717.623	1.358.230	7.359.393	3.786.748	272.387	783.502	4.842.637	2.516.756	69,6
2016	9.900.868	1.566.213	8.334.655	4.204.153	267.583	851.773	5.323.509	3.011.146	69,6
Son iki yıl farkı	1.183.245	207.983	975.262	417.405	(4.804)	68.271	480.872	494.390	102,8
Artış veya azalış(%)	13,6	15,3	13,3	11,0	(1,8)	8,7	9,9	19,6	147,8

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Çizelge : 102/b - Diğer kuruluşların 2012-2016 yılları satış sonuçları (2003 yılı fiyatlarıyla) (*)

(Bin TL)

Yıllar	Brüt satışlar (1)	Satış indirimleri (2)	Net satışlar (3=1-2)	Satışların maliyeti (4)	Pazarlama satış ve dağıtım giderleri (5)	Diğer giderler (6)	Satış maliyeti tutarı (7=4+5+6)	Faaliyet kân veya zararları (8=3-7)	Satış maliyetine göre kâr veya zarar (8/7)%
2012	4.379.884	617.280	3.762.605	1.766.916	118.342	262.360	2.147.619	1.614.986	75,2
2013	3.656.502	612.905	3.043.597	1.400.051	126.090	268.894	1.795.036	1.248.560	69,6
2014	4.531.276	618.617	3.912.659	2.050.629	120.996	284.785	2.456.409	1.456.250	59,3
2015	3.496.700	544.796	2.951.904	1.518.891	109.256	314.268	1.942.416	1.009.489	52,0
2016	3.612.269	571.423	3.040.846	1.533.859	97.626	310.764	1.942.249	1.098.598	56,6
Son iki yıl farkı	115.569	26.627	88.942	14.967	(11.630)	(3.504)	(167)	89.109	(7,3)
Artış veya azalış(%)	3,3	4,9	3,0	1,0	(10,6)	(1,1)	(0,0)	8,8	(14,1)

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Çizelge: 103- Diğer kuruluşların sektörler itibarıyla 2016 yılı satış sonuçları (*) (Bin TL)

Satış sonuçları	Brüt satışlar (1)	Satış indirimleri (2)	Net satışlar (3=1-2)	Satışların maliyeti (4)	Pazarlama satış ve dağıtım giderleri (5)	Diğer giderler (6)	Satış maliyeti tutarı (7=4+5+6)	Faaliyet kârı veya zararı (8=3-7)	Satış maliyetine göre kâr veya zarar (8/7) (%)
a) Tarım	63.940	4.294	59.646	53.739	2.542	0	56.281	3.365	6,0
b) Hizmetler:									
ba)Ulaştırma-haber.	2.040.994	7.854	2.033.140	1.174.866	7.527	654.214	1.836.607	196.533	10,7
bb)Diğer hizmetler	7.795.934	1.554.065	6.241.869	2.975.548	257.514	197.559	3.430.621	2.811.248	81,9
Toplam (b)	9.836.928	1.561.919	8.275.009	4.150.414	265.041	851.773	5.267.228	3.007.781	57,1
Genel toplam	9.900.868	1.566.213	8.334.655	4.204.153	267.583	851.773	5.323.509	3.011.146	56,6

(*) Mali kuruluşlar hariç

Çizelge: 104/a - Diğer kuruluşların 2012-2016 yılları dönem sonucunun oluşumu (*) (Cari fiyatlarla)

(Bin TL)

Gelir ve giderler	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	(%)
A-Brüt satışlar	9.079.062	8.107.927	10.686.562	8.717.623	9.900.868	1.183.245	13,6
1-Yurt içi satışlar	7.844.097	6.725.419	9.260.443	7.166.552	8.113.894	947.342	13,2
2-Yurt dışı satışlar	19.147	16.635	17.216	19.847	28.988	9.141	46,1
3-Diğer gelirler	1.215.818	1.365.873	1.408.903	1.531.224	1.757.986	226.762	14,8
B-Satış indirimleri (-)	1.279.559	1.359.056	1.458.947	1.358.230	1.566.213	207.983	15,3
1- Satıştan iadeler (-)	8.949	13.092	155.490	24.057	93.906	69.849	290,3
2- Satış iskontoları (-)			1.773		3.916		
3- Diğer indirimler (-)	1.270.610	1.345.964	1.301.684	1.334.173	1.468.391	134.218	10,1
C-Net satışlar	7.799.503	6.748.871	9.227.615	7.359.393	8.334.655	975.262	13,3
D-Satışların maliyeti (-)	3.662.641	3.104.474	4.836.203	3.786.748	4.204.153	417.405	11,0
1-Satılan mamuller maliyeti (-)	2.740.680	2.237.824	3.869.960	2.455.989	2.985.076	529.087	21,5
2- Satılan ticari mallar maliyeti (-)	3.062	2.742	605	441	1.448	1.007	228,3
3-Satılan hizmet maliyeti (-)	872.624	863.908	965.638	1.330.318	1.217.629	(112.689)	(8,5)
4-Diğer satışların maliyeti (-)	46.275						
Brüt satış kârı veya zararı	4.136.862	3.644.397	4.391.412	3.572.645	4.130.502	557.857	15,6
E-Faaliyet giderleri (-)	789.158	875.839	956.992	1.055.889	1.119.356	63.467	6,0
1-Araştırma ve geliştirme giderleri (-)	856	930	618	1.175	1.972	797	67,8
2-Pazarlama, satış ve dağıtım giderleri (-)	245.311	279.593	285.356	272.387	267.583	(4.804)	(1,8)
3-Genel yönetim giderleri (-)	542.991	595.316	671.018	782.327	849.801	67.474	8,6
Faaliyet kârı veya zararı	3.347.704	2.768.558	3.434.420	2.516.756	3.011.146	494.390	19,6
F-Diğer faaliyetlerden olağan gelir ve kârlar	706.005	758.866	850.352	1.044.043	1.104.305	60.262	5,8
1-İştiraklerden temettü gelirleri	89.622	150.444	230.945	211.243	226.617	15.374	7,3
2-Bağlı ortaklıklardan temettü gelirleri							
3-Faiz gelirleri	131.286	106.805	130.508	174.822	122.233	(52.589)	(30,1)
4-Komisyon gelirleri	811					0	100,0
5-Konusu kalmayan karşılıklar	5.063	11.283	9.926	6.467	2.580	(3.887)	(60,1)
6-Menkul kıymet satış kârları	9	22	4	23	4.134	4.111	17.873,9
7-Kambiyo kârları	2.992	94.979	45.816	137.469	137.665	196	0,1
8-Reeskont faiz gelirleri							
9-Enflasyon düzeltmesi kârları							
10-Diğer olağan gelir ve kârlar	476.222	395.333	433.153	514.019	611.076	97.057	18,9
G-Diğer faaliyetlerden olağan gider ve zararlar (-)	90.581	343.501	64.874	158.922	119.038	(39.884)	(25,1)
1-Komisyon giderleri (-)	795	102	128	313	16.465	16.152	5.160,4
2-Karşılık giderleri (-)	14.818	165.085	18.807	15.881	3.194	(12.687)	(79,9)
3-Menkul kıymet satış zararları (-)							
4-Kambiyo zararları (-)	3.364	14.948	5.253	6.860	11.669	4.809	70,1
5-Reeskont faiz giderleri (-)							
6-Enflasyon düzeltmesi zararları (-)							
7-Diğer olağan gider ve zararlar (-)	71.604	163.366	40.686	135.868	87.710	(48.158)	(35,4)
H-Finansman giderleri (-)	861	2.195	468	767	731	(36)	(4,7)
1-Kısa vadeli borçlanma giderleri (-)	22	2.195	353	205	74	(131)	(63,9)
2-Uzun vadeli borçlanma giderleri (-)	839		115	562	657	95	
Olağan kâr veya zarar	3.962.267	3.181.728	4.219.430	3.401.110	3.995.682	594.572	17,5
I-Olağan dışı gelir ve kârlar	90.673	189.145	524.692	72.620	225.348	152.728	210,3
J-Olağandışı gider ve zararlar (-)	71.249	22.731	15.114	16.718	38.406	21.688	129,7
Dönem kârı veya zararı	3.981.691	3.348.142	4.729.008	3.457.012	4.182.624	725.612	21,0
K-Dönem kârı vergi ve diğ.yasal yüküm.karş.(-)	433.464	470.283	1.027	3.738	2.906	(832)	(22,3)
Dönem net kârı veya zararı	3.548.227	2.877.859	4.727.981	3.453.274	4.179.718	726.444	21,0

(*) Mali kuruluşlar hariç

Çizelge: 104/b - Diğer kuruluşların 2012-2016 yılları dönem sonucunun oluşumu (*) (2003 yılı fiyatlarıyla)

(Bin TL)

Gelir ve giderler	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	(%)
A-Brüt satışlar	4.379.884	3.656.502	4.531.276	3.496.700	3.612.269	115.569	3,3
1-Yurt içi satışlar	3.784.117	3.033.020	3.926.579	2.874.555	2.960.303	85.748	3,0
2-Yurt dışı satışlar	9.237	7.502	7.300	7.961	10.576	2.615	32,9
3-Diğer gelirler	586.530	615.980	597.398	614.185	641.390	27.205	4,4
B-Satış indirimleri (-)	617.280	612.905	618.617	544.796	571.423	26.627	4,9
1- Satıştan iadeler (-)	4.317	5.904	65.930	9.649	34.261	24.612	255,1
2- Satış iskontoları (-)							
3- Diğer indirimler (-)	612.963	607.001	551.935	535.146	535.733	587	0,1
C-Net satışlar	3.762.605	3.043.597	3.912.659	2.951.904	3.040.846	88.942	3,0
D-Satışların maliyeti (-)	1.766.916	1.400.051	2.050.629	1.518.891	1.533.859	14.967	1,0
1-Satılan mamuller maliyeti (-)	1.322.148	1.009.211	1.640.926	985.115	1.089.086	103.972	10,6
2- Satılan ticari mallar maliyeti (-)	1.477	1.237	257	177	528	351	198,7
3-Satılan hizmet maliyeti (-)	420.968	389.604	409.446	533.600	444.244	(89.356)	(16,7)
4-Diğer satışların maliyeti (-)	22.324	0					
Brüt satış kârı veya zararı	1.995.688	1.643.545	1.862.030	1.433.013	1.506.987	73.974	5,2
E-Faaliyet giderleri (-)	380.702	394.985	405.780	423.525	408.390	(15.135)	(3,6)
1-Araştırma ve geliştirme giderleri (-)	413	419	262	471	719	248	52,7
2-Pazarlama, satış ve dağıtım giderleri (-)	118.342	126.090	120.996	109.256	97.626	(11.630)	(10,6)
3-Genel yönetim giderleri (-)	261.948	268.475	284.523	313.797	310.045	(3.752)	(1,2)
Faaliyet kârı veya zararı	1.614.986	1.248.560	1.456.250	1.009.489	1.098.598	89.109	8,8
F-Diğer faaliyetlerden olağan gelir ve kârlar	340.588	342.232	360.563	418.773	402.899	(15.874)	(3,8)
1-İştiraklerden temettü gelirleri	43.235	67.847	97.924	84.731	82.680	(2.051)	(2,4)
2-Bağlı ortaklıklardan temettü gelirleri							
3-Faiz gelirleri	63.334	48.167	55.338	70.122	44.596	(25.526)	(36,4)
4-Komisyon gelirleri							
5-Konusu kalmayan karşılıklar	2.442	5.088	4.209	2.594	941	(1.653)	(63,7)
6-Menkul kıymet satış kârları	4	10	2	9	1.508	1.499	16.248,9
7-Kambiyo kârları	1.443	42.833	19.427	55.140	50.226	(4.914)	(8,9)
8-Reeskont faiz gelirleri							
9-Enflasyon düzeltmesi kârları							
10-Diğer olağan gelir ve kârlar	229.737	178.287	183.664	206.177	222.947	16.771	8,1
G-Diğer faaliyetlerden olağan gider ve zararlar (-)	43.698	154.912	27.508	63.745	43.430	(20.314)	(31,9)
1-Komisyon giderleri (-)	384	46	54	126	6.007	5.882	4.684,8
2-Karşılık giderleri (-)	7.148	74.450	7.974	6.370	1.165	(5.205)	(81,7)
3-Menkul kıymet satış zararları (-)							
4-Kambiyo zararları (-)	1.623	6.741	2.227	2.752	4.257	1.506	54,7
5-Reeskont faiz giderleri (-)	0						
6-Enflasyon düzeltmesi zararları (-)							
7-Diğer olağan gider ve zararlar (-)	34.543	73.675	17.252	54.498	32.000	(22.497)	(41,3)
H-Finansman giderleri (-)	415	990	198	308	267	(41)	(13,3)
1-Kısa vadeli borçlanma giderleri (-)	11	990	150	82	27	(55)	(67,2)
2-Uzun vadeli borçlanma giderleri (-)	405	0			240	240	
Olağan kâr veya zarar	1.911.461	1.434.891	1.789.107	1.364.209	1.457.799	93.590	6,9
I-Olağan dışı gelir ve kârlar	43.742	85.300	222.478	29.128	82.217	53.088	182,3
J-Olağandışı gider ve zararlar (-)	34.372	10.251	6.409	6.706	14.012	7.306	109,0
Dönem kârı veya zararı	1.920.831	1.509.940	2.005.176	1.386.632	1.526.004	139.372	10,1
K-Dönem kârı vergi ve diğ.yasal yüküm.karş.(-)	209.110	212.088	435	1.499	1.060	(439)	(29,3)
Dönem net kârı veya zararı	1.711.721	1.297.853	2.004.741	1.385.133	1.524.944	139.811	10,1

(*) Mali kuruluşlar hariç

Çizelge: 105- Diğer kuruluşların 2016 yılı dönem sonucunun oluşumu (*)

(Bin TL)

Gelir ve giderler	Tarım	Hizmetler			Toplam
		Ulaştırma haberleşme	Diğer hizmetler	Hizmetler toplamı	
A-Brüt satışlar	63.940	2.040.994	7.795.934	9.836.928	9.900.868
1-Yurt içi satışlar	63.940	274.325	7.775.629	8.049.954	8.113.894
2-Yurt dışı satışlar		11.096	17.892	28.988	28.988
3-Diğer gelirler		1.755.573	2.413	1.757.986	1.757.986
B-Satış indirimleri (-)	4.294	7.854	1.554.065	1.561.919	1.566.213
1- Satıştan iadeler (-)	2.586	3.938	87.382	91.320	93.906
2- Satış iskontoları (-)		3.916		3.916	3.916
3- Diğer indirimler (-)	1.708		1.466.683	1.466.683	1.468.391
C-Net satışlar	59.646	2.033.140	6.241.869	8.275.009	8.334.655
D-Satışların maliyeti (-)	53.739	1.174.866	2.975.548	4.150.414	4.204.153
1-Satılan mamuller maliyeti (-)	53.455	232	2.931.389	2.931.621	2.985.076
2- Satılan ticari mallar maliyeti (-)	284	1.164		1.164	1.448
3-Satılan hizmet maliyeti (-)		1.173.470	44.159	1.217.629	1.217.629
4-Diğer satışların maliyeti (-)					
Brüt satış kârı veya zararı	5.907	858.274	3.266.321	4.124.595	4.130.502
E-Faaliyet giderleri (-)	2.542	661.741	455.073	1.116.814	1.119.356
1-Araştırma ve geliştirme giderleri (-)		1.971	1	1.972	1.972
2-Pazarlama, satış ve dağıtım giderleri (-)	2.542	7.527	257.514	265.041	267.583
3-Genel yönetim giderleri (-)		652.243	197.558	849.801	849.801
Faaliyet kârı veya zararı	3.365	196.533	2.811.248	3.007.781	3.011.146
F-Diğer faaliyetlerden olağan gelir ve kârlar	40.099	46.293	1.017.913	1.064.206	1.104.305
1-İştiraklerden temettü gelirleri	6		226.611	226.611	226.617
2-Bağlı ortaklıklardan temettü gelirleri					
3-Faiz gelirleri	1.343	15.626	105.264	120.890	122.233
4-Komisyon gelirleri					
5-Konusu kalmayan karşılıklar	112	1	2.467	2.468	2.580
6-Menkul kıymet satış kârları		4.134		4.134	4.134
7-Kambiyo kârları			137.665	137.665	137.665
8-Reeskont faiz gelirleri					
9-Enflasyon düzeltmesi kârları					
10-Diğer olağan gelir ve kârlar	38.638	26.532	545.906	572.438	611.076
G-Diğer faal. olağan gider ve zararlar (-)	27.487	36.895	54.656	91.551	119.038
1-Komisyon giderleri (-)		16.465		16.465	16.465
2-Karşılık giderleri (-)	98	3.062	34	3.096	3.194
3-Menkul kıymet satış zararları (-)					
4-Kambiyo zararları (-)		11.597	72	11.669	11.669
5-Reeskont faiz giderleri (-)					
6-Enflasyon düzeltmesi zararları (-)					
7-Diğer olağan gider ve zararlar (-)	27.389	5.771	54.550	60.321	87.710
H-Finansman giderleri (-)			731	731	731
1-Kısa vadeli borçlanma giderleri (-)			74	74	74
2-Uzun vadeli borçlanma giderleri (-)			657	657	657
Olağan kâr veya zarar	15.977	205.931	3.773.774	3.979.705	3.995.682
I-Olağan dışı gelir ve kârlar	932	66.566	157.850	224.416	225.348
J-Olağandışı gider ve zararlar (-)	2.750	20.275	15.381	35.656	38.406
Dönem kârı veya zararı	14.159	252.222	3.916.243	4.168.465	4.182.624
K-Dönem kârı vergi ve diğ.yas.yüküm.karş. (-)	2.906				2.906
Dönem net kârı veya zararı	11.253	252.222	3.916.243	4.168.465	4.179.718

(*) Mali kuruluşlar hariç

Çizelge: 106- Diğer kuruluşların 2012-2016 yılları faaliyet ve dönem sonuçları

(Bin TL)

Kuruluşlar	2012			2013			2014			2015			2016		
	Brüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Brüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Brüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Brüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Brüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı
Tarım :															
Atatürk Orman Çiftliği	(5.475)	(17.903)	3.248	(7.541)	(20.909)	9.944	(9.479)	(19.965)	4.763	1.246	(9.184)	17.791	5.907	3.365	14.159
Ulaştırma-haberleşme :															
TRT	542.066	132.741	179.450	653.210	208.581	113.136	624.225	101.351	152.268	390.708	(201.429)	(146.973)	858.274	196.533	252.222
Ticaret :															
Ekici Tütünleri Satış Piyasasının Destek İşleri	(2.052)	(2.818)	2.964	(1.825)	(1.825)	(651)									
Diğer hizmetler :															
Millî Piyango İdaresi	654.026	379.535	432.719	708.028	396.548	468.192	710.168	399.677	481.148	714.739	405.021	483.562	815.211	506.967	581.397
Olimpiyat Oyunları Haz. ve Düzenleme Kurulu	744	(14.192)	28.997	1.203	(14.872)	(51.643)	2.542	(14.736)	63.544	3.221	(14.812)	844	2.413	(18.286)	56.593
Şeker Kurumu	8.308	1.996	2.268	7.751	1.122	1.378	8.042	1.028	1.369	8.919	1.354	2.608	8.647	459	1.534
Toplu Konut İdaresi	2.939.245	2.868.345	3.332.045	2.283.571	2.199.913	2.807.786	3.055.914	616.705	4.025.916	2.453.812	799.895	3.099.180	2.440.050	885.911	3.276.719
Bankalar :															
T. Vakıflar Bankası TAO			1.885.361			1.982.914			2.213.676			2.470.293			3.395.524

Çizelge: 107 - Diğer kuruluşların 2012-2016 yılları finansman giderleri (*)

(Bin TL)

Verilen faiz, komisyon ve kur farkları	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	(%)
1-Kaydedildiği hesaplar bakımından :							
İşletme maliyetine giren							
Kâr ve zarar hesabına alınan	861	2.195	468	767	731	(36)	(4,7)
Yatırım bedellerine giren							
Toplam	861	2.195	468	767	731	(36)	(4,7)
2-Ödendiği yada alacak kaydedildiği yerler bakımından:							
Hazineye	839						
İç borçlar için başkaca yerler	22	61		205	74	(131)	(63,9)
Dış borçlar için verilen		2.134	468	562	657	95	16,9
Diğer							
Toplam	861	2.195	468	767	731	(36)	(4,7)

(*) Mali kuruluşlar hariç.

c) Diğer kuruluşların genel ekonomi ile ilişkileri:

2016 yılında diğer kuruluşların yükümlü oldukları vergi, resim, harç ve fon tahakkukları 2015 yılına göre %32,9 oranında artışla 1,6 milyar TL düzeyinde gerçekleşmiştir.

Kuruluşların sorumlu olduğu 3,2 milyar TL tutarındaki vergi, resim, harç ve fonlar da dikkate alındığında 2016 yılı toplam vergi tahakkukları 4,8 milyar TL olmuştur. 2016 yılında tahakkuk eden vergi ve benzeri diğer yükümlülüklerin; %69,1'i mali kuruluşlardan sağlanırken, bu sektörü %30,6 pay oranı ile hizmetler sektörü izlemiştir.

Diğer kuruluşlar tarafından 2016 yılında ithal edilen mal ve hizmetler karşılığında 110,8 milyon TL ödeme yapılmıştır. Sermaye hareketleri ve görünmeyen işlemlerden sağlanan ve ödenen döviz tutarları hesaba katıldığında diğer kuruluşların 2016 yılında dış dünya ile olan bütün işlemlerden sağladığı dövizin tutarı 16,4 milyar TL, ödediği dövizin toplam tutarı ise 11,9 milyar TL'dir.

Diğer kuruluşların üretici fiyatlarıyla GSYH'ye katkısı 2015 yılında 9,4 milyar TL iken 2016 yılında 8,2 milyar TL'ye düşmüştür. 2016 yılında 13 milyar TL olan alıcı fiyatlarıyla GSMH'ye katkının %64,4'ü mali kuruluşlar, %35,3'ü hizmetler sektörü, geriye kalan %0,3'ü de tarım sektörü tarafından sağlanmıştır.

Diğer kuruluşların 2012-2016 yıllarında tahakkuk eden vergileri 108, 2016 yılında tahakkuk eden vergilerin sektörler itibarıyla ayrıntısı 108/a, 2012-2016 yıllarında uluslararası ticaretten sağlanan ve ödenen döviz tutarları 109, 2016 yılında sağlanan ve ödenen dövizlerin sektörler itibarıyla ayrıntısı 109/a, 2012-2016 dönemi üretici ve alıcı fiyatlarıyla GSMH'ye katkısı cari fiyatlarla 110 sayılı, 2016 yılı GSMH'ye katkının sektörler itibarıyla ayrıntısı 110/a sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 108- Diğer kuruluşların 2012-2016 yılları vergi tahakkukları

(Bin TL)

Vergi türleri	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	(%)
A- Kuruluşun yükümlü olduğu vergi, resim, harç ve fonlar :							
1- Gelirden alınan:							
- Gelir vergisi	5.298	10.124	11.668	18.654	10.931	(7.723)	(41,4)
- Kurumlar vergisi	509.713	256.587	602.546	407.945	727.859	319.914	78,4
- Fonlar							
-Diğer			59		3.865	3.865	
Toplam (1)	515.011	266.711	614.273	426.599	742.655	316.056	74,1
2- Servetten alınan :							
- Motorlu taşıtlar vergisi	1.052	1.103	955	828	658	(170)	(20,5)
- Emlak vergisi (Belediyelere ödenen)	30.732	35.634	44.721	55.025	56.513	1.488	2,7
-Diğer		451		72		(72)	
Toplam (2)	31.784	37.188	45.676	55.925	57.171	1.246	2,2
3- Mal ve hizmetten alınan :							
(Dolaylı vergiler)							
- KDV	347.097	369.176	392.958	379.728	415.121	35.393	9,3
- Özel tüketim vergisi	11	8	469	721	83	(638)	(88,5)
- Banka ve sigorta muamele vergisi	321.663	15.203	25.022	24.395	35.082	10.687	43,8
- Damga vergisi	11.208	6.976	8.295	8.894	7.712	(1.182)	(13,3)
- Dış ticarete ödenen vergiler	12		4	15	4	(11)	
- Harçlar	48.092	59.050	66.340	75.104	80.982	5.878	7,8
- Belediyelere ödenen (Emlak vergisi hariç) vergi, resim ve harçlar	2.391	2.891	2.943	4.036	3.131	(905)	(22,4)
- Özel iletişim vergisi							
- Özel işlem vergisi							
- Şans oyunları vergisi	187.939	200.825	204.955	209.045	231.225	22.180	10,6
- Haberleşme vergisi							
- Fonlar							
- Diğer	6.909	1.394	2.252	935	2.330	1.395	149,2
Toplam (3)	925.322	655.523	703.238	702.873	775.670	72.797	10,4
Toplam (2+3)	957.106	692.711	748.914	758.798	832.841	74.043	9,8
Toplam (A)	1.472.117	959.422	1.363.187	1.185.397	1.575.496	390.099	32,9
B- Kuruluşun sorumlu olduğu vergi, resim, harç ve fonlar :							
-Personelden kesilen gelir ve damga vergisi	240.376	287.151	313.315	351.813	389.699	37.886	10,8
-Yüklenici, üretici ve ortaklardan kesilen gelir, kurumlar ve damga vergisi	222.384	234.890	291.396	288.283	312.970	24.687	8,6
-Tevkif edilen KDV	243.677	246.300	331.672	355.289	407.005	51.716	14,6
- Elektrik ve havagazi tüketim vergisi		76	143				
- Fonlar							
- Diğerleri	791.981	1.448.818	1.518.757	1.807.058	2.127.924	320.866	17,8
Toplam (B)	1.498.418	2.217.235	2.455.283	2.802.443	3.237.598	435.155	15,5
Genel toplam (A+B)	2.970.535	3.176.657	3.818.470	3.987.840	4.813.094	825.254	20,7

Çizelge: 108/a - Diğer kuruluşların 2016 yılında tahakkuk eden vergileri

(Bin TL)

Vergi türleri	Tarım	Hizmetler			Mali kuruluşlar	Toplam
		Ulaş-hab.	Diğer hiz.	Hizmetler toplamı		
A- Kuruluşun yükümlü olduğu vergi, resim, harç ve fonlar :						
1- Gelirden alınan						
- Gelir vergisi			10.931	10.931		10.931
- Kurumlar vergisi	2.906				724.953	727.859
- Fonlar						
- Diğer			3.865	3.865		3.865
Toplam (1)	2.906		14.796	14.796	724.953	742.655
2- Servetten alınan :						
- Motorlu taşıtlar vergisi			14	14	644	658
- Emlak vergisi (Belediyelere ödenen)	961	7.479	44.504	51.983	3.569	56.513
- Diğer						
Toplam (2)	961	7.479	44.518	51.997	4.213	57.171
3- Mal ve hizmetten alınan :						
(Dolaylı Vergiler)						
- KDV	5.514		409.607	409.607		415.121
-Özel tüketim vergisi	11	72		72		83
- Banka ve sigorta muamele vergisi					35.082	35.082
- Damga vergisi		1.735	247	1.982	5.730	7.712
- Dış ticarete ödenen vergiler		4		4		4
- Harçlar		222	1	223	80.759	80.982
- Belediyelere ödenen (Emlak vergisi hariç) vergi resim ve harçlar	110	30	11	41	2.980	3.131
- Özel iletişim vergisi						
- Özel işlem vergisi						
- Şans oyunları vergisi			231.225	231.225		231.225
- Haberleşme vergisi						
- Fonlar						
- Diğer		344		344	1.986	2.330
Toplam (3)	5.635	2.407	641.091	643.498	126.537	775.670
Toplam (2+3)	6.596	9.886	685.609	695.495	130.750	832.841
Toplam (A)	9.502	9.886	700.405	710.291	855.703	1.575.496
B- Kuruluşun sorumlu olduğu vergi, resim, harç ve fonlar :						
-Personelden kesilen gelir ve damga vergisi	2.731	81.300	12.696	93.996	292.972	389.699
-Yüklenici, üretici ve ortaklardan kesilen gelir, kurumlar ve damga vergisi	1.536	19.132	292.237	311.369	65	312.970
-Tevkif edilen KDV		57.538	299.745	357.283	49.722	407.005
- Elektrik ve havagazı tüketim vergisi						
- Fonlar						
- Diğerleri					2.127.924	2.127.924
Toplam (B)	4.267	157.970	604.678	762.648	2.470.683	3.237.598
Genel toplam (A+B)	13.769	167.856	1.305.083	1.472.939	3.326.386	4.813.094

Çizelge: 109- 2012-2016 yıllarında sağlanan ve ödenen dövizler

(Bin TL)

Ödemeler dengesine etki	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	(%)
Dış alemden sağlanan:							
1- İhracat bedellerinden	4.490	1.254	1.073				
2-Sermaye hareketlerinden	540.473	14.708.006	14.187.778	15.958.019	11.252.733	(4.705.286)	(29,5)
3-Görünmeyen işlemlerden	49.496	71.415	71.153	178.271	5.145.316	4.967.045	2.786,2
Toplam (1)	594.459	14.780.675	14.260.004	16.136.290	16.398.049	261.759	1,6
Dış aleme ödenen:							
1-İthalat bedellerine	96.093	70.718	88.832	257.139	110.825	(146.314)	(56,9)
2-Sermaye hareketlerine	537.694	4.389	4.448	574	10.849.231	10.848.657	1.890.009,9
3-Görünmeyen işlemlere	72.745	313.137	349.446	585.928	994.911	408.983	69,8
Toplam	706.532	388.244	442.726	843.641	11.954.967	11.111.326	1.317,1
Denge farkı (+)	31.250	14.470.563	13.909.857	15.550.943	4.498.334	(11.052.609)	(71,1)
Denge farkı (-)	(117.405)	(78.132)	(92.579)	(258.294)	(55.252)	203.042	(78,6)
Net denge farkı	(86.155)	14.392.431	13.817.278	15.292.649	4.443.082	(10.849.567)	(70,9)

Çizelge: 109/a - Diğer kuruluşlarca 2016 yılında sağlanan ve ödenen dövizler

(Bin TL)

Ödemeler dengesine etki	Tarım	Hizmetler			Mali kuruluşlar	Toplam
		Ulaş-hab.	Diğer hizmetler	Hizmetler toplamı		
Dış alemden sağlanan:						
1- İhracat bedellerinden						
2-Sermaye hareketlerinden					11.252.733	11.252.733
3-Görünmeyen işlemlerden		11.096	17.892	28.988	5.116.328	5.145.316
Toplam (1)		11.096	17.892	28.988	16.369.061	16.398.049
Dış aleme ödenen:						
1-İthalat bedellerine		62.662		62.662	48.163	110.825
2-Sermaye hareketlerine					10.849.231	10.849.231
3-Görünmeyen işlemlere		3.686	6.294	9.980	984.931	994.911
Toplam (2)		66.348	6.294	72.642	11.882.325	11.954.967
Denge farkı (+)			11.598	11.598	4.486.736	4.498.334
Denge farkı (-)		(55.252)		(55.252)		(55.252)
Net denge farkı		(55.252)	11.598	(43.654)	4.486.736	4.443.082

Çizelge: 110 - Diğer kuruluşların 2012-2016 yılları GSMH'ye katkısı

Sıra no	Firma ölçeğinde katma değer oluşumu (Gelir yoluyla)	2012-2016 yılları GSMH'ye katkısı					(Bin TL)	
		2012	2013	2014	2015	2016	Tutar	Son iki yıl farkı (%)
A-Pozitif etkiler :								
1	Personel giderleri (Yevmiyeler dahil)	1.450.632	1.673.154	1.812.233	2.079.654	2.251.687	172.033	8,3
2	Verilen faizler (Yurt içi)	860	424	96	205	86	(119)	(58,0)
3	Verilen bina ve arazi kiralari	171.385	194.323	225.844	328.431	298.316	(30.115)	(9,2)
4	Karşılık giderleri	1.477.258	2.043.968	1.706.058	1.591.215	2.282.474	691.259	43,4
5	Mevzuat gereğince katılma payları	32.980	36.696	43.839	46.338	53.280	6.942	15,0
6	Dernek ve benzeri yerlere bağışlar	3.233	980	449	1.029	7.586	6.557	637,2
7	Geçmiş yıllara ait gider ve zararlar	137.423	55.632	207.329	247.093	120.652	(126.441)	(51,2)
8	İç sigorta fonu gideri	15.023	14.957	1.864	3.586	5.059	1.473	41,1
9	Amortisman ve tükenme payları	203.452	203.466	215.135	241.389	250.393	9.004	3,7
10	Dış aleme ödenen giderler	72.745	313.137	349.446	585.928	994.912	408.984	69,8
11	Diğer pozitif etkiler	1.284.010	1.359.528	1.796.121	2.012.363	1.665.539	(346.824)	(17,2)
12	Dönem kârı	5.867.052	5.383.350	6.942.684	6.074.278	7.578.148	1.503.870	24,8
13	Toplam (A)	10.716.053	11.279.615	13.301.098	13.211.509	15.508.132	2.296.623	17,4
B-Negatif etkiler (-) :								
14	Alman faizler (Yurt içi)	132.238	107.970	130.531	174.824	122.234	(52.590)	(30,1)
15	Alman bina ve arazi kiralari	48.056	66.494	74.995	82.031	81.542	(489)	(0,6)
16	Karşılıklardan kullanılan kısm	465.828	521.290	840.114	834.310	676.173	(158.137)	(19,0)
17	Geçmiş yıllara ait gelir ve karlar	65.013	151.161	516.565	78.070	221.930	143.860	184,3
18	İştiraklerden alınan kar payları	146.700	204.445	297.233	273.373	318.370	44.997	16,5
19	İç sigorta fonundan yapılan tahsilat	5		11	2		(2)	
20	Dış alemden sağlanan gelirler	49.496	71.415	71.153	178.271	5.145.316	4.967.045	2.786,2
21	Diğer negatif etkiler	1.457.497	1.708.702	2.120.301	2.011.510	744.903	(1.266.607)	(63,0)
22	Dönem zararı	2.364.833	2.883.771	4.050.903	3.779.364	7.310.468	3.531.104	93,4
23	Toplam (B)	2.364.833	2.883.771	4.050.903	3.779.364	7.310.468	3.531.104	93,4
24	Üretici fiyatlarıyla gayri safi yurt içi hasıla (GSYH)'ya katkı (A-B)	8.351.220	8.395.844	9.250.195	9.432.145	8.197.664	(1.234.481)	(13,1)
25	Subvansiyonlar (-)	7.287	5.153	6.051	6.094		(6.094)	(100,0)
26	Hazine yardımları (-)	204.642	108.900	126.631	130.793	150.000	19.207	
27	Diğer yardım ve bağışlar (-)	8.309	7.751	8.042	8.919	8.647	(272)	(3,0)
28	Vergi iadeleri (-)							
29	Tüketicilere yansıtılan vergi ve fonlar	957.106	692.711	748.914	758.798	832.841	74.043	9,8
30	Alıcı fiyatlarıyla gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH)'ya katkı	9.088.088	8.966.751	9.858.385	10.045.137	8.871.858	(1.173.279)	(11,7)
31	Dış aleme ödenen giderler (-)	(72.745)	(313.137)	(349.446)	(585.928)	(994.912)	(408.984)	69,8
32	Dış alemden sağlanan gelirler	49.496	71.415	71.153	178.271	5.145.316	4.967.045	2.786,2
33	Alıcı fiyatlarıyla gayrisafi milli hasıla (GSMH)'ya katkı	9.064.839	8.725.029	9.580.092	9.637.480	13.022.262	3.384.782	35,1

(Bin TL)

Çizelge: 110/a - Diğer kuruluşların 2016 yılı GSMH'ye katkısı

Sıra no	Tanım	Hizmetler			Mali kur.	Toplam
		Ulaş-hab.	Diğer hiz.	Hizmetler toplamı		
Firma ölçeğinde katma değer in oluşumu (Gelir yoluyla)						
A-Pozitif etkiler :						
1	Personel giderleri (Yevmiyeler dahil)	679.886	105.108	784.994	1.444.610	2.251.687
2	Verilen faizler (Yurt içi)	12	74	86		86
3	Verilen bina ve arazi kiralari	22.506	867	23.373	274.943	298.316
4	Karşılık giderleri	3.062	34	3.096	2.279.280	2.282.474
5	Mevzuat gereğince katılma payları	20.189	107	20.296	32.903	53.280
6	Dernek ve benzeri yerlere bağışlar	1		1	7.585	7.586
7	Geçmiş yıllara ait gider ve zararlar	16.378	6.488	22.866	95.055	120.652
8	İç sigorta fonu gideri	2.957	1.733	4.690		5.059
9	Amortisman ve tükenme payları	62.798	14.037	76.835	172.096	250.393
10	Dış aleme ödenen giderler	3.687	6.294	9.981	984.931	994.912
11	Diğer pozitif etkiler	7.528	32.391	39.919	1.600.124	1.665.539
12	Dönem kârı	252.222	3.916.243	4.168.465	3.395.524	7.578.148
13	Toplam (A)	1.071.226	4.083.376	5.154.602	10.287.051	15.508.132
B-Negatif etkiler (-)						
14	Alman faizler (Yurt içi)	15.626	105.265	120.891		122.234
15	Alman bina ve arazi kiralari	14.074	27.997	42.071	923	81.542
16	Karşılıklardan kullanılmayan kısım	1	2.446	2.447	673.615	676.173
17	Geçmiş yıllara ait gelir ve karlar	43.560	151.429	194.989	26.823	221.930
18	İştiraklerden alınan kar payları		226.611	226.611	91.753	318.370
19	İç sigorta fonundan yapılan tahsilat			0		0
20	Dış alemden sağlanan gelirler	11.096	17.892	28.988	5.116.328	5.145.316
21	Diğer negatif etkiler	53.673	437.654	491.327	252.670	744.903
22	Dönem zararı			-		0
23	Toplam (B)	138.030	969.294	1.107.324	6.162.112	7.310.468
24	Üretici fiyatlarıyla gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH)ya katkı (A-B)	933.196	3.114.082	4.047.278	4.124.939	8.197.664
25	Subvansiyonlar (-)			-		-
26	Hazine yardımları (-)		150.000	150.000		150.000
27	Diğer yardım ve bağışlar (-)		8.647	8.647		8.647
28	Vergi iadeleri(-)			-		-
29	Tüketiciilere yansıtılan vergi ve fonlar	9.886	685.609	695.495	130.750	832.841
30	Alıcı fiyatlarıyla gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH)ya katkı	943.082	3.641.044	4.584.126	4.255.689	8.871.858
31	Dış aleme ödenen giderler (-)	(3.687)	(6.294)	(9.981)	(984.931)	(994.912)
32	Dış alemden sağlanan gelirler	11.096	17.892	28.988	5.116.328	5.145.316
33	Alıcı fiyatlarıyla gayrisafi milli hasıla (GSMH)ya katkı	950.491	3.652.642	4.603.133	8.387.086	13.022.262

F- YATIRIMLAR

Diğer kuruluşların 2012-2016 dönemi sabit sermaye yatırımları 111 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 111– Diğer kuruluşların 2012-2016 yılları nakdi yatırım harcamaları (Bin TL)

Sektörler	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	
						Tutar	(%)
a) Tarım	237	578	2.950	1.668	1.229	(439)	(26,3)
b) Sanayi (İmalat)	594	544	-	-	-	-	-
c) Hizmetler:							
-Ulaştırma-haberleşme	38.935	44.549	30.390	75.418	30.334	(45.084)	(59,8)
-Diğer hizmetler	35.295	27.548	15.705	5.719	40.887	35.168	615
Toplam (c)	74.230	72.097	46.095	81.137	71.221	(9.916)	(12,2)
d) Mali kuruluşlar	285.153	411.064	67.268	384.455	42.485	(341.970)	(88,9)
Genel toplam (a+b+c+d)	360.214	484.283	116.313	467.260	114.935	(352.325)	(75,4)

Diğer kuruluşların 2016 yılı yatırımları geçen yıla göre %352 oranında artarak 114,9 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılında tarım, mali kuruluşlar ve ulaştırma ve haberleşme sektörü yatırımlarında azalış kaydedilirken, diğer hizmetler sektöründe artış olmuştur.

III. İŞTİRAKLER

A-İŞTİRAK TANIMI, İŞTİRAK NEDENLERİ, HUKUKİ YAPISI

233 sayılı KHK'nın 2 nci maddesinin altıncı fıkrası iştiraki; iktisadi devlet teşekküllerinin veya kamu iktisadi kuruluşlarının veya bağlı ortaklıkların, sermayelerinin en az %15, en çok %50 sine sahip buldukları anonim şirketler, olarak tanımlanmıştır.

233 sayılı KHK'nın 27/1 inci maddesine göre, bir teşebbüsün veya bağlı ortaklığın bir anonim şirkete iştiraki, kuruluşun önerisi üzerine YPK kararıyla yapılabilmektedir. Söz konusu KHK'nın 27/2 nci maddesi gereği, bir anonim şirkete iştirak için teşebbüsün veya bağlı ortaklığın şirket sermayesine katılma oranının en az %15 olması ve bu oranın ortaklığın sermaye artırması halinde de korunması gerekmektedir.

233 sayılı KHK'nın;

-28 inci maddesinde; teşebbüs veya bağlı ortaklıklara ait iştiraklerin yönetim kurullarında, teşebbüs ve bağlı ortaklığı temsilen her %15 hisse için en az bir üye buldurulacağı, söz konusu temsilcilerin, teşebbüsün veya bağlı ortaklığın kendi mensupları arasından ve imkan dahilinde iştirakin bulunduğu yere en yakın teşebbüs veya bağlı ortaklık birimi içinden veya dışardan teşebbüs veya bağlı ortaklığın yönetim kurulunun göstereceği adaylar arasından seçileceği,

-38 inci maddesinde; iştiraklerin tasfiye, devir, satış ve işletme haklarının verilme kararının Yüksek Planlama Kurulu tarafından alınacağı,

-58 inci maddesinin üçüncü fıkrasında; teşebbüslerin, bu KHK hükümleriyle bağlı olmaksızın yurt dışında şirket kurmalarına ve kurulmuş şirketlere iştirak etmelerine izin vermeye ve bu konularda ilgili esasları kurumlar itibarıyla belirlemeye Bakanlar Kurulunun yetkili olduğu,

-Geçici 2 nci maddesinde; teşebbüslerin ve bağlı ortaklıkların faaliyet alanları dışında kalan ve normal piyasa şartları içinde elden çıkarılmaları mümkün olan mevcut iştirak paylarının devir veya tasfiyesinin bu KHK'nın yürürlüğe girdiği tarihi izleyen bir yıl içinde bitirileceği, mevcut iştiraklerden teşebbüsün faaliyet alanı içinde kalanlardan iştirak payları %10'un altında olup, devamında kamu yararı veya ekonomik yarar bulunanların YPK kararıyla muhafaza edileceği,

hükümleri yer almıştır.

Bankacılık sektörü açısından, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun tanımlar ve kısaltmalar başlıklı 3 üncü maddesinde;

-Bağlı ortaklık; ana ortaklığın kontrolü altında faaliyet gösteren ortaklıkları,

-İştirakleri ifade eden nitelikli pay; bir ortaklığın sermayesinin veya oy haklarının doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on veya daha fazlasını teşkil eden paylar ile bu oranın altında olsa dahi yönetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren payları,

şeklinde tanımlanmıştır.

5411 sayılı Kanun'un ortaklık paylarına ilişkin sınırlamalar başlıklı 56 ncı maddesinin birinci fıkrasında, "Bankaların; kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlar dışındaki bir ortaklıktaki

payı kendi öz kaynaklarının yüzde onbeşini, bu ortaklıklardaki paylarının toplam tutarı ise kendi öz kaynaklarının yüzde altmışını aşamaz” hükmü getirilmiş, diğer fıkralarda iştirak oranlarının öz kaynaklar karşısındaki durumu ile banka sermayesinde payı bulunan ortaklıkların iştirak ilişkisi düzenlenmiştir.

Bankacılık sektörü için, bağlı ortaklık, iştirak, birlikte kontrol edilen ortaklıklar ve satılmaya hazır finansal varlıklarda izlenen ortaklıkların ayrı ayrı tanımlanması gerekmektedir.

BDDK tarafından çıkarılan ve 08.11.2006 tarihli ve 26340 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bankaların Konsolide Finansal Tablolarının Düzenlenmesine İlişkin Tebliğde;

-Bağlı ortaklık; ana ortaklığın kontrolü altında faaliyet gösteren ortaklık,

-İştirak; ana ortaklık bankanın sermayesine katıldığı, üzerinde kontrolü bulunmamakla birlikte önemli etkinliğe sahip olduğu yurt içinde veya yurt dışında kurulu bulunan ortaklık,

-Birlikte kontrol edilen ortaklıklar; iş ortaklıkları ve adi ortaklıklar dahil olmak üzere, ana ortaklık bankanın bir ortaklık sözleşmesi çerçevesinde başka gruplarla birlikte kontrol ettiği, yurt içinde veya yurt dışında kurulu bulunan ortaklık,

-Satılmaya hazır finansal varlıklarda izlenen ortaklık payları ise; %10’a kadar ortaklık yapılan yurt içinde veya yurt dışında kurulu bulunan ortaklıklar,

şeklinde tanımlanmıştır.

B-İŞTİRAKLERİN DENETİMİ:

Anonim şirket statüsündeki iştiraklerin yönetim ve denetim organları Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre teşkil edilmektedir. Dolayısıyla 233 sayılı KHK’nın iştiraklerin yönetimi başlıklı 28 inci maddesinde yer alan; teşebbüs veya bağlı ortaklıklara ait iştiraklerin yönetim kurullarında, teşebbüs ve bağlı ortaklığı temsilen her %15 hisse için en az bir üye bulundurulacağı hükmü saklı kalmak kaydıyla kamu iştiraklerinin gerek yönetim kurulu üyesi, gerekse denetçilerinin seçimi, kamu kesiminin etkinliğine, şirket ana sözleşmesine ve iştirak payına bağlıdır. Kuruluşlar iştiraklerinde çoğu kez bakanlık veya kendi personelinden yönetim ve denetim kurulu adaylarını, hisselerini temsil eden vekili vasıtasıyla iştirakin genel kurulunda seçirmektedir.

5411 sayılı Kanun’un konsolide denetim başlıklı 66 ncı maddesinde ise; konsolide bazda sınırlama ve oranlara tabi olan ana ortaklık bankalar ve bunların yurt içi ve dışı bağlı ortaklıkları, birlikte kontrol edilen ortaklıkları, şube ve temsilciliklerinin konsolide denetime tabi olduğu, denetim sonuçları ile denetime esas bilgi ve belgeler anılan yetkili mercilerin görüşü alınarak BDDK’ca belirlenecek usul ve esaslara göre paylaşılacağı ve kullanılacağı belirtilmiştir.

Zaman içinde şirketlerde yapılan sermaye artışlarına özel sektörün katılmaması nedeniyle taahhüt edilmeyen sermaye artışlarının kamu tarafından taahhüt edilmesi veya şirketlerin nakit ihtiyaçlarının karşılanması için verilen ve geri dönmeyen kredilerin sermayeye eklenmesi sonucu kamu payı %50’nin üzerine çıkan şirketler 3346 sayılı Kanun’un 2 nci maddesi kapsamında Sayıştay tarafından denetlenmektedir.

4046 sayılı Kanunda da; özelleştirme programında olan kuruluşlardaki sermaye payı %50'nin altına düşünceye kadar bu kuruluşların Sayıştay tarafından denetlenmesi öngörülmüştür.

6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun denetim alanını düzenleyen 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde öngörülen %50 sınırının Anayasa Mahkemesinin 04.12.2014 tarih ve 2014/184 K. Sayılı kararıyla iptal edilmesi üzerine, 14.01.2016 tarih ve 6661 sayılı Kanun'un; 19 uncu maddesiyle;

-6085 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "sermayesindeki kamu payı doğrudan veya dolaylı olarak %50'den fazla olan" ibaresinin "sermayesinde doğrudan veya dolaylı olarak kamu payı olan" şeklinde değiştirilmek suretiyle, sermayesinde kamu payı olan tüm kuruluşlar herhangi bir sınırlamaya tabi tutulmaksızın Sayıştay'ın denetimine tabi kılınmış,

-Aynı fıkranın sonuna eklenen "(a) ve (b) bentleri kapsamına giren şirketlerden doğrudan veya dolaylı olarak kamu payı %50'den az olup ilgili mevzuatı uyarınca bağımsız denetime tabi olan; şirketler, bunların iştirakleri ve bağlı ortaklıklarının denetimi, ilgili mevzuatı uyarınca düzenlenen ve Sayıştaya gönderilecek olan bağımsız denetim raporları esas alınarak yapılır. Sayıştay, münhasıran kendisine sunulan bağımsız denetim raporlarını esas alarak hazırlayacağı raporu Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar." hükmü ile, bağımsız denetime tabi olan iştiraklerin raporlama şekli de belirlenmiştir.

2016 yıl sonu itibarıyla, Sayıştay tarafından 3346 sayılı Kanun kapsamında denetlenmekte olan kuruluşlara ait toplam 140 adet iştirak bulunmaktadır. İştirakler arasında yer alan T.C. Merkez Bankasının sermayesindeki kamu payı %77,9 olmasına rağmen 3346 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinin üçüncü fıkrası ile bu Kanunla konulan denetimin dışında tutulmuştur.

C-İŞTİRAK UYGULAMALARI

2016 yıl sonu itibarıyla 140 adet iştirak bulunmaktadır. Bazı kamu kurum ve kuruluşlarının, sermayesine çok düşük oranda katıldıkları iştiraklerde, sermayeyi temsilen bir yönetim kurulu üyesi bulundurma hakkı bulunmadığı gibi, şirketlerin tasarrufları üzerinde etkili olma imkânı da bulunmamaktadır.

T.C. Ziraat Bankası, TPAO ve BOTAS'ın bazı şirketleri ise sermayesinin tamamı ilgili kuruluşlara ait olmak üzere yurt dışında kurulmuştur.

Bazı iştiraklerin dönem sonuçlarının kuruluş kayıtlarına zamanında intikal ettirilmemesi, dönem kârları üzerinden yapılacak temettü tahsilatlarının takibini zorlaştırmaktadır.

İştiraklere ait başlıca bilgiler 112 sayılı çizelgede gösterilmiş, ayrıntılı bilgilere Ek:7'de yer verilmiştir. Çizelgeler denetim raporlarında yer alan bilgiler çerçevesinde hazırlanmış, muhasebe kayıtlarında enflasyon düzeltmeleri nedeniyle oluşan farklar göz önüne alınmamıştır.

Çizelge: 112- İştiraklere ait başlıca bilgiler

Başlıca bilgiler	Ölçü	2012	2013	2014	2015	2016	Son iki yıl farkı	Değişme oranı %
İştirak edilen şirket sayısı:	Adet	54	54	54	49	51	2	4,1
-Bir kuruluşun iştirak ettiği	Adet	11	12	12	14	15	1	7,1
-Birden fazla kuruluşun iştirak ettiği	Adet	16	18	15	16	15	(1)	(6,3)
-Tasfiye halindeki ve faaliyetsiz iştirakler	Adet	42	40	42	42	45	3	7,1
-Yabancı sermayeli iştirakler	Adet	17	14	11	13	14	1	7,7
-% 50'den fazla kamu payı olanlar	Adet	140	138	134	134	140	6	4,5
Toplam	Adet	140	138	134	134	140	6	4,5
İştiraklerin:	Bin TL	24.663.008	29.472.385	34.005.888	32.834.553	42.524.923	9.690.370	29,5
-Esas sermayeleri	Bin TL	21.899.551	27.679.623	32.561.897	29.533.787	40.349.504	10.815.717	36,6
-Ödenmiş sermayeleri	%	88,8	93,9	95,8	89,9	94,9	4,9	5,5
-Sermaye ödeme oranı	Bin TL	5.019.689	5.739.051	7.803.029	9.891.689	12.996.385	3.104.696	31,4
Denetlenen kuruluşların iştirakleri:	Bin TL	4.984.093	5.604.323	6.658.045	8.372.729	11.062.150	2.689.421	32,1
-Sermaye taahhüdü	%	99,3	97,7	85,3	84,6	85,1	0,5	0,6
-Sermaye ödemesi	%	20,4	23,2	22,9	30,1	30,6	0,4	1,4
-Sermaye ödeme oranı	Bin TL	9.268.607	9.865.819	16.641.548	59.269.612	67.208.368	7.938.756	13,4
Denetlenen kuruluşların, iştiraklerin sermayesine katılma oranı	Bin TL	(371.292)	(581.122)	(265.971)	(624.019)	(584.687)	39.332	(6,3)
İştiraklerin:	Bin TL	709.019	904.013	517.311	421.819	153.995	(267.824)	(63,5)
-Dönem kârları toplamı	%	14,2	12,7	7,8	5,0	1,4	(3,6)	(72,4)
-Dönem zararları toplamı	Bin TL	709.019	904.013	517.311	421.819	153.995	(267.824)	(63,5)
Denetlenen kuruluşların payına düşen:	%	14,2	12,7	7,8	5,0	1,4	(3,6)	(72,4)
-Temettü	Bin TL	709.019	904.013	517.311	421.819	153.995	(267.824)	(63,5)
-Temettütünün ödenen iştirak payına oranı	%	14,2	12,7	7,8	5,0	1,4	(3,6)	(72,4)

IV. DENETLENEN KURULUŞLARIN GENEL VE ORTAK SORUNLARI İLE ÖNERİLER

1-İstihdamla ilgili sorunlar ve öneriler:

a) Sorunlar:

-Kuruluşların birçoğunda bilimsel yöntemlerle hazırlanmış norm kadrolar bulunmaması, gerçek personel ihtiyacının tespitini ve işin niteliğine uygun personel seçimini güçleştirmekte, mevcut kadroların ihtiyaca göre dağılımını da olumsuz yönde etkilemektedir.

-4857 sayılı İş Kanunu'nun geçici 6 ncı maddesi gereğince özel bir kanunla düzenlenmesi öngörülen "Kıdem Tazminatı Fonu"nun tesis edilmemiş olması, kuruluşların kıdem tazminatı ödedikleri dönemdeki yüklerini artırmaktadır.

-Kuruluşlarda çalışan yüklenici işçileri tarafından, "işletmenin ve işin gereği ile teknolojik uzmanlık gerektiren işler dışında olan bir işin bölünerek yükleniciye (alt işverene) verildiği ve aynı işin bir bölümünde asıl işveren kamu kuruluşunun işçisi ile birlikte çalışıldığı" iddiası ve bu durumun 4857 sayılı İş Kanunu'nun 2 nci maddesinin 7 nci fıkrasına aykırılık oluşturduğu gerekçesiyle açtıkları davaların, genellikle kuruluşlar aleyhine sonuçlanması, kuruluşlara ek istihdam ve ek işçilik maliyetleri getirmektedir.

-Kamu iktisadi teşebbüslerine iç denetçi kadrosu tahsis edilmesine ve finansman kararlameleri ile iç denetimle ilgili düzenlemelerin yapılması öngörülmüş olmasına rağmen, iç denetçi kadrolarına atanacak olan personelin statüsü, özlük hakları ve maaş unsurları ile ilgili herhangi bir yasal düzenlemenin bulunmaması ve ilgili personelin iç denetçi kadrolarına atanması durumunda ödenecek ek ödeme, zam ve tazminat oranları ile uygulanacak statüye ilişkin tereddütler nedeniyle gerekli atamalar yapılamamakta, iç denetim faaliyetleri iç denetçi atanma yeterliliğine sahip olan personel arasından görevlendirme yapılmak suretiyle yerine getirilmeye çalışılmaktadır.

b) Öneriler:

-Kuruluşların faaliyetlerin uygun sayı ve nitelikte personelle yürütülmesinin sağlanabilmesi için, bilimsel esaslara dayalı norm kadroların uygulamaya konulmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

-4857 sayılı İş Kanunu'nun geçici 6 ncı maddesinde, özel bir kanunla düzenlenmesi öngörülen "Kıdem Tazminatı Fonu"nun kurulması sağlanmalıdır.

-Kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıklarına ait genel yatırım ve finansman kararlamelerinde öngörüldüğü gibi; esas faaliyet konusu işlerde yüklenici personeli çalıştırılmaması; hizmet alımlarında, yüklenici işçisinin muhatabının teşebbüs değil yüklenici firma olması, yüklenici işçilerin teşebbüsle olan ilişkilerinde, iş hukukuna göre devamlılık arz edebilecek hükümlerin sözleşmelerde yer almaması hususlarına kuruluşlarca gereken özen gösterilmelidir.

-Kamu iktisadi teşebbüslerinin iç denetçi kadrolarına atanacaklara ödenecek ek ödeme, zam ve tazminat oranları ile uygulanacak statüye ilişkin mevzuat düzenlemeleri biran evvel gerçekleştirilmelidir.

2-Mali durumla ilgili sorunlar ve öneriler:**a) Sorunlar:**

-Kuruluşların faaliyetlerini yürütmeye ihtiyaç duydukları öz kaynaklarının yetersizliği yanında destekleme faaliyetlerinden ve görev zararından doğan Hazineden alacaklarının zamanında ve tam olarak ödenmemesi, ilgili kuruluşların mali yapısında olumsuzluklara neden olmaktadır.

-KİT'ler, alacaklarının tahsilindeki gecikmeler nedeniyle, yükümlülüklerini yerine getirebilmek için kredi kullanmak ve dolayısıyla ilave finansman yüküne katlanmak zorunda kalmaktadır.

b) Öneriler:

-Kuruluşların finansman ihtiyaçlarının karşılanmasında yabancı kaynak kullanımının ve finansman yükünün azaltılması için gereken sermaye artırımlarının yapılmasının yanı sıra, ödenmemiş sermayeleri ile Hazine tarafından karşılanması gereken görev zararlarının zamanında ödenmesi sağlanmalıdır.

-Alacakların zamanında tahsil edilmesi sağlanmalı, kamu kuruluşlarının birbirlerine sattıkları mal ve hizmetlerin bedelinin zamanında ödenmesi için etkin önlemler alınmalıdır.

3- İşletme çalışmalarıyla ilgili sorunlar ve öneriler:**a) Alımlarla ilgili sorunlar ve öneriler:****aa) Sorunlar:**

-4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun geçici 4 üncü maddesinde; enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektörlerinde faaliyet gösteren kuruluşlar, özel kanunları yürürlüğe girinceye kadar bu Kanun'a tabi tutulmuş olup, söz konusu sektörlerde faaliyet gösteren kuruluşların tabi olacağı kanuni düzenleme yapılmamıştır.

ab) Öneriler:

-4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun geçici 4 üncü maddesinde sayılan enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektörlerinde faaliyet gösteren kuruluşların kendi özel durumlarına uygun yasal düzenleme yapılmalıdır.

b) Mali kuruluşlarla ilgili sorunlar ve öneriler:**ba) Sorunlar:**

-Kamu sermayeli mevduat bankalarının mevduat vadelerinin kısa olması kaynak maliyetlerinin yüksek gerçekleşmesine neden olmaktadır.

-Kamu bankaları, POS terminali kullanımı, kredi kartları sayısı ile işlem ciroları hacminde aktif büyüklüklerine göre sektör oranlarının altında kalmıştır.

bb) Öneriler:

-Kaynak maliyetlerini düşürücü yönde yapılan çalışmaların devam ettirilerek, banka bilançosunun pasif tarafında ortalama vadenin uzatılması ve düşük maliyetli kaynaklara yönelmek suretiyle maliyetlerin düşürülmesi sağlanmalıdır.

-Kamu bankalarının, POS terminali kullanımı, kredi kartı sayısı ve işlem cirosu bakımından bankacılık sektöründeki pazar paylarını artırıcı politikaların geliştirilmesinin yanında, gelecekte sağlayacağı rekabet avantajları nedenleriyle internet bankacılığı müşteri

sayısı ile işlem hacminin artırılması hususlarında daha fazla gayret gösterilmeli, müşteriye teşvik edici politika ve uygulamalar geliştirilmelidir.

4- Yatırımlarla ilgili sorunlar ve öneriler:

a) Sorunlar:

-Enerji sektöründe, elektriğin üretiminden, iletim, dağıtım ve nihai tüketiciler tarafından kullanımında enerji verimliliğini artırmaya yönelik yatırımların özendirilmesi ve öncelik verilmesi konuları önemini korumakta olup, enerji üretim tesislerinde yer alan teçhizattaki yerli dizayn ve üretim payları düşük seviyelerdedir.

Türkiye'nin birincil enerji arzında büyük oranda yurt dışından karşılanan petrol ve doğal gaz kaynaklarına olan bağımlılığı devam etmektedir. Özellikle elektrik üretiminde doğal gazın payı yüksekliğini sürdürmekte, bu kaynakta sınırlı sayıda ülkeye olan bağımlılık arz güvenliği açısından ayrıca bir risk unsuru olarak görülmektedir.

-Son yıllarda hızlı tren hattı ve çift hat yapımı çalışmalarına ağırlık verilmiş olmasına karşılık, demiryolu hatlarının %90 gibi yüksek oranındaki kısmında tek hat işletmeciliği yapılması; verimli, etkin çalışmayı, tren trafiğini ve dolayısıyla işletmecilik gelirlerini olumsuz yönde etkilemektedir.

Demiryolu taşımacılığının toplam taşımacılık içindeki payının halen düşük seviyelerde bulunması nedeniyle, yük ve yolcu ulaştırma hizmetlerinin etkin, verimli, ekonomik, çevreye duyarlı, emniyetli ve kaliteli bir şekilde sürdürülmek üzere geliştirilmesi hususu önemini korumaktadır.

b) Öneriler:

-Enerji sektöründe; üretilen elektrik enerjisinin üretim, iletim ve dağıtımında verimliliği artırıcı tedbirler alınmalı, arz güvenliğini sağlamak üzere yerli kaynaklar ile ithal enerji kaynakları çeşitlendirilmeli, enerji santrallerinde yer alan tüm elektromekanik teçhizattaki yerli dizayn ve üretim oranlarını artırıcı planlamalar yapılmalı, üretimde dışa bağımlılığın azaltılmasına çalışılmalıdır.

-Demiryolu işletmeciliğinin modernizasyonu demiryolu taşımacılığının toplam taşımacılık içindeki payının artırılabilmesi için; demiryolu hatlarında çift hatlı yolların artırılması, yük ve yolcu ulaştırma hizmetlerinin geliştirilmesi, hatların daha etkin, verimli, ekonomik, çevreye duyarlı, emniyetli ve kaliteli bir şekilde kullanılmasına yönelik tedbirler alınmalıdır.

EKLER

- 1- KİT'lerin 2012-2016 yılları dönem sonuçları
- 2- Diğer kuruluşların 2012-2016 yılları dönem sonuçları
- 3- KİT'lerin 2016 yılı varlıklarının ayrıntısı
- 4- KİT'lerin 2016 yılı kaynaklarının ayrıntısı
- 5- Diğer kuruluşların 2016 yılı varlıklarının ayrıntısı
- 6- Diğer kuruluşların 2016 yılı kaynaklarının ayrıntısı
- 7- 2016 yılı iştirak bilgileri
- 8- Denetlenen kuruluşların 2016 yılına ilişkin başlıca bilgileri

KİT'lerin 2012-2016 yılları dönem sonuçları

(Bin TL)

Kuruluşlar	2012	2013	2014	2015	2016
Tarım :					
Tarım İşletmeleri	15.823	32.054	(124.681)	(79.874)	(91.096)
Madencilik :					
Eti Maden İşletmeleri (1)	779.077	841.797	1.032.916	1.248.003	1.234.064
T. Kömür İşletmeleri (Konsolide)	860.016	178.037	(8.865)	81.340	2.019
T. Taşkömürü Kurumu (Konsolide)	(529.356)	(558.658)	(580.760)	(755.652)	(887.209)
T. Petrolleri AO (1)	1.471.136	1.634.199	839.412	822.580	3.336.628
Madencilik toplamı	2.580.873	2.095.375	1.282.703	1.396.271	3.685.502
İmalat :					
Çay İşletmeleri (1)	(64.828)	(39.301)	12.062	22.671	82.124
Et ve Süt Kurumu	(25.534)	(45.447)	(91.142)	67.492	202.394
Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu	138.808	136.862	5.759	47.746	888
T.Elektromekanik Sanayii AŞ	(36.862)	(49.136)	(23.080)	(42.785)	(36.444)
T. Şeker Fabrikaları AŞ	(198.228)	(251.362)	(197.026)	(100.279)	(76.495)
T.Demiryolu Mak.San.TAŞ	(42.375)	323	1.687	(8.926)	(15.066)
T.Lokomotif ve Motor San.TAŞ	(4.326)	(8.031)	3.702	27.486	3.506
T.Vagon Sanayi TAŞ	(22.301)	(21.393)	13	1.326	2.175
TH Karadeniz Bakır İşletmeleri AŞ	9.439	6.980	1.976	2.209	524
DOĞUSAN Boru San. ve Tic. AŞ	(1.013)	(1.176)	(1.528)	(1.402)	(1.315)
İmalat toplamı	(247.220)	(271.681)	(287.577)	15.538	162.291
Enerji :					
Elektrik Üretim AŞ (Konsolide)	573.440	2.981.214	(2.527.342)	131.026	3.126.285
T. Elektrik Dağıtım AŞ (2)	(34.543)	(4.373.150)	(539.853)	(190.598)	(231.976)
T. Elektrik İletim AŞ	1.090.538	1.037.169	1.422.558	1.354.968	1.957.187
T.Elektrik Tic. ve Taahhüt AŞ	859.122	573.859	25.429	(559.070)	190.078
Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Tic.AŞ	2.843	1.106	1.977	3.866	2.778
Enerji toplamı	2.491.400	220.198	(1.617.231)	740.192	5.044.352
Ulaştırma - haberleşme :					
Boru Hatları ile Petrol Taşıma AŞ (1)	(606.244)	1.556.465	(587.278)	541.810	8.934.236
Devlet Hava Meydanları İşletmesi	754.756	796.275	918.923	1.573.234	1.527.057
Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri	155.028	167.938	228.345	344.943	317.722
PTT (1)	171.445	64.543	287.925	425.314	550.222
T.C.Devlet Demiryolları (Füzyon)	(877.508)	(1.280.554)	(1.874.310)	(2.098.074)	(2.506.465)
T. Denizcilik İşletmeleri AŞ (3)	(12.015)	12.647	(20.825)	5.599	16.705
TÜRKSAT AŞ (1)	185.130	200.751	79.128	217.759	148.946
Ulaştırma - haberleşme toplamı	(229.408)	1.518.065	(968.092)	1.010.585	8.988.423
Ticaret :					
Başkent Doğalgaz Dağıtım AŞ (4)	57.304				
Devlet Malzeme Ofisi	92.924	110.693	137.144	203.475	211.039
Toprak Mahsulleri Ofisi	13.530	102.635	70.073	149.738	172.414
TP Petrol Dağıtım AŞ (5)	52.244	5.183	53.262	13.605	79.340
Ticaret toplamı	216.002	218.511	260.479	366.818	462.793

(1) 24.01.2017 tarih ve 2017/9756 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla T.Varlık Fonuna devredildi.

(2) 2012 değeri konsolide.

(3) 03.02.2017 tarih ve 2017/3 sayılı ÖYK kararıyla hissesinin %49'u T.Varlık Fonuna devredildi.

(4) 31.05.2013 tarihinde özelleştirildi.

(5) 04.04.2017 tarihinde özelleştirildi.

(Ek : 1/2)

KİT'lerin 2012-2016 yılları dönem sonuçları (devam)

(Bin TL)

Kuruluşlar	2012	2013	2014	2015	2016
Diğer hizmetler :					
Arıcak Turizm Tic. AŞ	(591)	(613)	(526)	(551)	(607)
Bileşim Alternatif Dağ.Kan.ve Öd.Sis. AŞ (6)	1.615	3.571	2.248	2.112	4.652
Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ort.AŞ (7)	488.913	1.230.195			
Halk Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı AŞ (6)	12.005	29.211	56.168	61.509	34.780
Sümer Holding AŞ	(14.986)	(26.411)	(9.753)	5.166	374
ttta Gayrimenkul AŞ (8)	(163.332)	(116.809)	(33.219)	(42.148)	(61.240)
TÜBİTAK Marmara Teknokent AŞ	2.880	3.271	4.240	3.452	3.540
Vakıf İnşaatRestorasyon ve Tic. AŞ	2.004	205	1.343	2.928	(1.071)
Ziraat Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı AŞ (1,9)					13.585
Ziraat Katılım Varlık Kiralama AŞ (1,10)					1
Ziraat Teknoloji AŞ (1,11)	868	3.602	6.265	3.120	2.777
Diğer hizmetler toplamı	329.376	1.126.222	26.766	35.588	(3.209)
Bankalar :					
İller Bankası AŞ	393.942	441.018	709.283	779.904	1.109.566
T.C.Ziraat Bankası AŞ (1)	3.504.725	4.378.523	5.178.733	6.567.623	8.569.135
T. Halk Bankası AŞ (6)	3.329.139	3.364.892	2.727.255	2.855.643	3.351.550
T.H.T.Emlak Bankası AŞ	31.360	94.140	137.151	165.683	158.014
T.İhracat Kredi Bankası AŞ	221.191	245.927	427.009	489.406	421.325
T.Kalkınma Bankası AŞ	55.083	47.262	59.179	80.081	92.846
Ziraat Katılım Bankası AŞ (1,12)				(11.708)	40.482
Bankalar toplamı	7.535.440	8.571.762	9.238.610	10.926.632	13.742.918
Diğer mali kuruluşlar :					
Halk Faktoring AŞ (6)	(333)	1.293	9.339	13.270	20.748
Halk Finansal Kiralama AŞ (6)	27.228	20.600	6.409	7.780	14.743
Halk Hayat ve Emeklilik AŞ (6)	58.644	91.972	110.874	132.907	191.527
Halk Portföy Yönetimi AŞ (6)	583	1.642	2.847	5.668	9.298
Halk Sigorta AŞ (6)	16.265	52.839	56.538	12.217	32.525
Halk Yatırım Menkul Değerler AŞ (6)	12.513	11.538	20.696	14.200	18.327
T.H. Kalkınma Yatırım Menkul Değerler AŞ	201	296	454	600	736
Ziraat Finansal Kiralama AŞ (1)	24.069	10.705	(51.115)	49.368	44.207
Ziraat Hayat ve Emeklilik AŞ (1)	89.288	164.902	183.228	203.818	292.771
Ziraat Portföy Yönetimi AŞ (1)	811	237	3.940	7.031	10.606
Ziraat Sigorta AŞ (1)	58.582	69.982	81.300	110.070	162.378
Ziraat Yatırım Menkul Değerler AŞ (1)	9.157	9.998	11.893	23.573	27.548
Diğer mali kuruluşlar toplamı	297.008	436.004	436.403	580.502	825.414

(6) 03.02.2017 tarih ve 2017/1 ve 5 sayılı ÖYK kararlarıyla T.Varlık Fonuna devredildi.

(7) 18.11.2013 itibarıyla halka arz edildi.

(8) 21.10.2016 itibarıyla Sümer Holding AŞ ile birleşti.

(9) 01.11.2016 tarihinde denetime girdi.

(10) 22.01.2016 tarihinde denetime girdi.

(11) 08.04.2014 tarihine kadar Fintek Finansal Teknoloji Hizmetleri AŞ.

(12) 16.02.2015 itibarıyla faaliyete geçti.

Diğer kuruluşların 2012-2016 yılları dönem sonuçları

(Bin TL)

Kuruluşlar	2012	2013	2014	2015	2016
Tarım :					
Atatürk Orman Çiftliği	3.248	9.044	4.763	17.791	14.159
Ulaştırma-haberleşme :					
TRT	179.450	113.136	152.268	(146.973)	252.222
Ticaret :					
Ekici Tütünleri Satış Piyasalarını Destek. İşleri (1)	2.964	(651)			
Diğer hizmetler :					
Milli Piyango İdaresi	432.719	468.192	481.148	483.562	581.397
Olimpiyat Oyunları Haz.ve Düz.Kurulu	28.997	(51.643)	63.544	844	56.593
Şeker Kurumu	2.268	1.378	1.369	2.608	1.534
TOKİ	3.332.045	2.807.786	4.025.916	3.099.180	3.276.719
Diğer hizmetler toplamı	3.796.029	3.225.713	4.571.977	3.586.194	3.916.243
Bankalar :					
T.Vakıflar Bankası TAO	1.885.361	1.982.914	2.213.676	2.470.293	3.395.524

(1) 6456 sayılı Kanunla 18.04.2013 tarihi itibarıyla tta Gayrimenkul AŞ'ye devredilmiştir.

Diğer kuruluşların 2016 yılı varlıklarının ayrıntısı

(Bin TL)

(Ek:5)

Varlıklar	Kod	Tanım			Hizmetler									Ara toplam			Mali kuruluşlar			Diğer kuruluşlar toplamı			
		Ulaştırma-haberleşme			Diğer hizmetler			Hizmetler toplamı			Dönen	Duran	Toplam	Dönen	Duran	Toplam	Dönen	Duran	Toplam				
		Dönen	Duran	Toplam	Dönen	Duran	Toplam	Dönen	Duran	Toplam													
1-Hazır ve paraya çevrilebilir değerler:																							
Kasa ve bankalar:																							
Kasa mevcudu	1			129		129	6.458		6.458	6.587		6.587	6.587		6.587		1.785.996		1.785.996	1.792.583		1.792.583	
Bankalardaki nakit	2	17.006		17.006	463.023	463.023	1.444.010		1.444.010	1.907.033		1.907.033	1.924.039		1.924.039		9.668.493		9.668.493	11.592.532		11.592.532	
Kanuni karşılıklar kasası	3			(4)		(4)				(4)		(4)			(4)		15.007.819		15.007.819	15.007.815		15.007.815	
Diğer	4	1.493		1.493	1	1	153.334		153.334	153.335		153.335	154.828		154.828		253.791		253.791	408.619		408.619	
Hazır değerler toplamı	5	18.499		18.499	463.149	463.149	1.603.802		1.603.802	2.066.951		2.066.951	2.085.450		2.085.450		26.716.099		26.716.099	28.801.549		28.801.549	
Kasa ve bankalar toplamı	6	18.499		18.499	463.149	463.149	1.603.802		1.603.802	2.066.951		2.066.951	2.085.450		2.085.450		26.716.099		26.716.099	28.801.549		28.801.549	
Menkul kıymetler:																							
Hisse senetleri	7																27.610		27.610		27.610		27.610
Tahvil, senet ve bonolar	8						127		127	127		127		127		127	3.232.541	22.028.926	25.261.467	3.232.668	22.028.926	25.261.594	
Diğer	9																682.107	1.639.588	2.321.695	682.107	1.639.588	2.321.695	
Menkul kıymetler toplamı	10						127		127	127		127		127		127	3.914.648	23.696.124	27.610.772	3.914.775	23.696.124	27.610.899	
Alacaklar:																							
Bankaların verdiği krediler	11																49.550.721	98.158.335	147.709.056	49.550.721	98.158.335	147.709.056	
Ticari alacaklar:																							
KİT'lerden	12	62		62				3	3	3		3		62	3	65				62	3	65	
Resmi daireler	13	50		50	215		215	4.687.754	20	4.687.774	4.687.969	20	4.687.989	4.688.019	20	4.688.039	85.138		85.138	4.773.157	20	4.773.177	
Bağlı ortaklıklar	14																						
İştiraklerden	15							3.850.523		3.850.523	3.850.523		3.850.523	3.850.523		3.850.523				3.850.523		3.850.523	
Yurt dışından	16						1.221	2.896		4.117		4.117		4.117		4.117				4.117		4.117	
Diğer	17	59.042		59.042	42.978	3.243	46.221	4.376.688	16.312.841	20.689.529	4.419.666	16.316.084	20.735.750	4.478.708	16.316.084	20.794.792	3.411.811	365.926	3.777.737	7.890.519	16.682.010	24.572.529	
Ticari alacaklar toplamı	18	59.154		59.154	44.414	3.243	47.657	12.917.861	16.316.864	29.230.725	12.962.275	16.316.107	29.278.382	13.021.429	16.316.107	29.337.536	3.496.949	365.926	3.862.875	16.518.378	16.682.033	33.200.411	
Diğer alacaklar:																							
Hazineden	19						1.061		1.061	1.061		1.061		1,061		1,061				1,061		1,061	
KİT'lerden	20																						
Resmi daireler	21				7		7			7		7		7		7	2.331		2.331	2.338		2.338	
Bağlı ortaklıklar	22																						
İştiraklerden	23																						
Yurt dışından	24																						
Diğer	25	61		61	9.888	1.411	11.299	13.579	53.881	67.460	23.467	55.292	78.759	23.528	55.292	78.820	5.570		5.570	29.098	55.292	84.390	
Diğer alacaklar toplamı	26	61		61	9.895	1.411	11.306	14.640	53.881	68.521	24.535	55.292	79.827	24.596	55.292	79.888	7.901		7.901	32.497	55.292	87.789	
Alacaklar toplamı	27	59.215		59.215	54.309	4.654	58.963	12.932.501	16.366.745	29.299.246	12.986.810	16.371.399	29.358.209	13.046.025	16.371.399	29.417.424	53.055.571	98.524.261	151.579.832	66.101.596	114.895.660	180.997.256	
Stoklar :																							
İlk madde malzeme	28	7.708		7.708	13.107		13.107	513		513	13.620		13.620	21.328		21.328				21.328		21.328	
Yarı mamuller	29							10.090.127		10.090.127	10.090.127		10.090.127	10.090.127		10.090.127				10.090.127		10.090.127	
Mamuller	30	5.027		5.027	117		117	357.127		357.127	357.244		357.244	362.271		362.271				362.271		362.271	
Ticari mallar	31	49		49	93		93			93		93		142		142				142		142	
Diğer	32	127		127	50.206		50.206	7.719		7.719	57.925		57.925	58.052		58.052	10.270		10.270	68.322		68.322	
Stoklar toplamı	33	12.911		12.911	63.523		63.523	10.455.486		10.455.486	10.519.009		10.519.009	10.531.920		10.531.920	10.270		10.270	10.542.190		10.542.190	
Diğer paraya çevrilebilir değerler	34	172		172	276.323	1.127.931	1.404.254	15.989.218	157.415	16.146.633	16.265.541	1.285.346	17.550.887	16.265.713	1.285.346	17.551.059	1.227.867		1.227.867	17.493.580	1.285.346	18.778.926	
Kısa sürede para çevrilebilir değerler	35	72.298		72.298	394.155	1.132.585	1.526.740	39.377.332	16.524.160	55.901.492	39.771.487	17.656.745	57.428.232	39.843.785	17.656.745	57.500.530	58.208.356	122.220.385	180.428.741	98.052.141		237.929.271	
Paraya çevrilebilir ve hazır değerler	36	90.797		90.797	857.304	1.132.585	1.989.889	40.981.134	16.524.160	57.505.294	41.838.438	17.656.745	59.495.183	41.929.235	17.656.745	59.585.980	84.924.455	122.220.385	207.144.840	126.853.690	139.877.130	266.730.820	
Bağlı değerler:																							
İştirakler	37		102	102		12.635	12.635		1.944.693	1.944.693		1.957.328	1.957.328		1.957.430	1.957.430		299.478	299.478		2.256.908	2.256.908	
Bağlı ortaklıklar	38								18.567	18.567		18.567	18.567		18.567	18.567		1.797.124	1.797.124		1.815.691	1.815.691	
Maddi duran varlıklar:	39																						
Maddi duran varlıklar edinme değeri	40		57.645	57.645		892.635	892.635		462.889	462.889		1.355.524	1.355.524		1.413.169	1.413.169		2.317.330	2.317.330		3.730.499	3.730.499	
Birikmiş amortismanlar (-)	41		(32.533)	(32.533)		(559.869)	(559.869)		(139.368)	(139.368)		(699.237)	(699.237)		(731.770)	(731.770)		(907.455)	(907.455)		(1.639.225)	(1.639.225)	
Maddi duran varlıklar (net)	42		25.112	25.112		332.766	332.766		323.521	323.521		656.287	656.287		681.399	681.399		1.409.875	1.409.875		2.091.274	2.091.274	
Maddi olmayan duran varlıklar (net)	43					5.746	5.746		80	80		5.826	5.826		5.826	5.826		193.866	193.866		199.692	199.692	
Özel tükenmeye tabi varlıklar (net)	44																						
Diğer bağlı değerler	44								471	471		471	471		471	471					471	471	
Bağlı değerler toplamı	45		25.214	25.214		351.147	351.147		2.287.332	2.287.332		2.638.479	2.638.479		2.663.693	2.663.693		3.700.343	3.700.343		6.364.036	6.364.036	
Varlıklar toplamı	46	90.797	25.214	116.011	857.304	1.483.732	2.341.036	40.981.134	18.811.492	59.792.626	41.838.438	20.295.224	62.133.662	41.929.235	20.320.438	62.249.673	84.924.455	125.920.728	210.845.183	126.853.690	146.241.166	273.094.856	

(Ek:7/1)

İştirakler	İştirakin		Kuruluş tarafından				2016 dönemi sonucu		Kuruluşa isabet eden temettül Bin TL	Temettülün ödenmiş sermayeye oranı (%)	Sermayeye katılan kuruluşlar
	Esas sermayesi Bin TL	Ödenen sermayesi Bin TL	Ödeme Oranı %	Tahhüt edilen		Kar Bin TL	Zarar Bin TL				
				Bin TL	%						
1 - Bir kuruluşun iştirak ettiği şirketler											
1 - Aktaş Elektrik Ticaret Anonim Şirketi	1.000	1.000	100,0	150	15,0	100,0				TETAŞ	
2 - Alidaş Alanya Limanı İ.Ş. A.Ş.	6.000	6.000	100,0	30	0,5	100,0				T. Halk Bankası A.Ş.	
3 - Ankara Cıvırı Pancar Ek. Kop.	827	827	100,0		0,0					AOC	
4 - Anten Teknik Hizmetler ve Vertel Tesis İşletme A.Ş.	17.680	1.680	9,5	1.680	9,5	100,0				TRT	
5 - Arap Türk Bankası	440.000	440.000	100,0	67.892	15,4	100,0				T.C.Ziraat Bankası A.Ş.	
6 - Axa Sigorta A.Ş.	1.225.739	1.225.739	100,0	89.547	7,3	100,0				T.C.Ziraat Bankası A.Ş.	
7 - Bala-Can İ.Ş. San ve Tic.A.Ş.	45.000	45.000	100,0	9.000	20,0	100,0				TIGEM	
8 - Boğaziçi Konut Hiz.Yön.İ.Ş.Tic.A.Ş.	2.800	2.800	100,0	28	1,0	100,0				TOKİ	
9 - Çayşan Doğu Karadeniz Çay Entg.San A.Ş.	8.000	8.000	100,0	3.832	47,9	100,0				Çay-Kur	
10 - Demiryolu Arac San.Tic.A.Ş.	6.000	6.000	100,0	900	15,0	100,0				TCDD	
11 - ELTEM-TEK (Elektrik Tes.Müh.Hizim ve Tic.A.Ş.)	2.500	2.500	100,0	1.175	47,0	100,0				TEİAŞ	
12 - Emek İnşaat İ.Ş. A.Ş.	14.500	14.500	100,0	102	0,7	100,0				AOC	
13 - Emlak Planlama İnş.Proje Yön ve Tic. A.Ş.	65.000	65.000	100,0	31.850	49,0	100,0				TCDD	
14 - Enerji Piyasaları İşletme A.Ş. (EPIAŞ)	61.572	61.572	100,0	18.471	30,0	100,0				TEİAŞ	
15 - Eti Soda A.Ş.	128.300	116.570	90,9	33.358	26,0	100,0				TOKİ	
16 - GEDAŞ Gayrimenkul Değerlendirme A.Ş.	700	700	100,0	343	49,0	100,0				TEİAŞ	
17 - Gübre Fabrikaları T.A.Ş.	334.000	334.000	100,0	478	0,1	100,0				Eti Maden İşletmeleri	
18 - Güneş Sigorta	30.000	30.000	100,0	21	0,1	100,0				TOKİ	
19 - İzmir Banlyô Taş.Tic.A.Ş. (IZBAN)	270.000	270.000	100,0	130.143	48,2	100,0				Stimer Holding A.Ş.	
20 - İzmir Enternasyonal Otelelik A.Ş.	395.000	395.000	100,0	197.500	50,0	100,0				T.Vakıflar Bankası T.A.O.	
21 - Kazova Vastı Diren Tar.İ.Ş.San.veTic.A.Ş.	120	120	100,0	6	5,0	100,0				T.Vakıflar Bankası T.A.O.	
22 - Kömür İşletmeleri A.Ş.	7.081	7.081	100,0	1.769	25,0	100,0				TKI	
23 - Malsan Malatya Makine San. A.Ş.	1.600	1.600	100,0	768	48,0	100,0				TIGEM	
24 - Malsan Malatya Makine San. A.Ş.	1.525	1.525	100,0	475	31,1	100,0				TKB	
25 - Mannesman Boru End.T.A.Ş.	141.750	141.750	100,0	1.916	1,4	100,0				Stimer Holding A.Ş.	
Savfa toplamı	3.206.694	3.178.964	99,1	591.434	18,4	100,0					
				591.434	18,4	100,0					
				761.374	(347.005)						
				9.974							

(Ek:7/2)

İştirakler	İştirakin		Kuruluş tarafından				2016 dönem sonucu		Kuruluşa isabet eden temettü Bin TL	Temettünün ödemiş sermayeye oranı (%)	Sermayeye katılan kuruluşlar
	Esas sermayesi Bin TL	Ötlenen sermayesi Bin TL	Taahhüt edilen		Ödenen		Kar Bin TL	Zarar Bin TL			
			Bin TL	%	Bin TL	%					
Devreden toplam	3.206.694	3.178.964	591.434	18,5	591.434	97,7	761.374	(347.005)	9.974	1,7	T.C.Ziraat Bankası A.Ş.
26 - Milli Reasürans TAŞ	660.000	660.000	16.431	2,5	16.431	100,0	129.243		1.245	7,6	EÜAŞ
27 - NURTEK Elektronik Üretim AŞ	11.000	11.000	3.300	30,0	3.300	100,0					T. Şeker Fabrikaları A.Ş.
28 - Pancar Ekicileri Koop. (Raporda bilgi yok)			269		269	100,0					T. Şeker Fabrikaları A.Ş.
29 - Pankobirlik (Raporda bilgi yok)			20		20	100,0					MKE
30 - Silah sanayi ihtisas OSB	300	300	45	15,0	45	100,0	2071				TCDD
31 - Sivas Travers İmalat San. ve Tic. AŞ	7.000	7.000	1.050		1.050	100,0					EÜAŞ
32 - SOYTEK Elektrik Sant. Tesis İşl. ve Tic.AŞ	3.522	2.598	528	15,0	506	95,8					MKE
33 - Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetici AŞ	1.000	963	170	17,0	170	100,0	6.684				T. Vakıflar Bankası T.A.O.
34 - T. Sinat Kalkınma Bankası AŞ	2.050.000	2.050.000	171.738	8,4	171.738	100,0	410.590		29.531	17,2	T. Vakıflar Bankası T.A.O.
35 - Taksim Otelcilik AŞ	334.257	334.257	170.474	51,0	170.474	100,0	5.340				T. Vakıflar Bankası T.A.O.
36 - TGT Enerji Üretim ve Ticaret AŞ	52.745	52.745	17		17	100,0					EÜAŞ
37 - TIAK Televizyon İzleme Araştırmaları AŞ	50	5	5	10,0	5	100,0					TRT
38 - TMO-TOBB Tar. Ürün.Lis.Dep.San ve Tic.AŞ	51.000	51.000	25.500	50,0	25.500	100,0		(1.906)			TMO
39 - TOBAŞ Toplu K.-BŞ.Bel.İnş.Eml.Mim.Pr.AŞ	13.000	13.000	6.490	49,9	6.490	100,0			980	40,0	TOKİ
40 - Tümaş Türk Müh.Müşavirlik Müteah. AŞ	5.000	5.000	2.450	49,0	2.450	100,0	2.725		714	5,0	Stimer Holding A.Ş.
41 - Vakıf Emeklilik AŞ (1)	26.500	26.500	14.284	53,9	14.284	100,0	30.858				T. Vakıflar Bankası T.A.O.
42 - Vakıf Enerji ve Madencilik AŞ. (1)	85.000	85.000	55.675	65,5	55.675	100,0	14047				T. Vakıflar Bankası T.A.O.
43 - Vakıf Finans Factoring Hizm.AŞ.(1)	22.400	22.400	17.560	78,4	17.560	100,0		(2.266)			T. Vakıflar Bankası T.A.O.
44 - Vakıf Gayrimenkul Değerleme AŞ.(1)	14.000	14.000	7.600	54,3	7.600	100,0	1.364		380	5,0	T. Vakıflar Bankası T.A.O.
45 - Vakıf Menkul Kıymetler Yatırım Ort. AŞ.(1)	20.000	20.000	4.579	22,9	4.579	100,0		(281)			T. Vakıflar Bankası T.A.O.
46 - Vakıf Portföy Yönetimi AŞ (1)	12.000	12.000	12.000	100,0	12.000	100,0	3.302		9.600	80,0	T. Vakıflar Bankası T.A.O.
47 - Vakıf Yatırım Menkul Değerler AŞ.(1)	35.000	35.000	34.650	99,0	34.650	100,0		(5.459)			T. Vakıflar Bankası T.A.O.
48 - Vakıf Finansal Kiralama AŞ.(1)	87.000	87.000	51.080	58,7	51.080	100,0	23.637		12.917	25,3	T. Vakıflar Bankası T.A.O.
49 - Vakıf Pazarlama Sanayi ve Ticaret AŞ.(1)	30.241	30.241	20.966	69,3	20.966	100,0	3.587				T. Vakıflar Bankası T.A.O.
50 - Yeni Çetlek Madencilik AŞ	55	55	9	16,4	9	100,0	10.300				T. Vakıflar Bankası T.A.O.
51 - Yozgat Otelcilik	96	96	4	4,2	4	100,0	36.032				TKİ
Toplam (1)	6.727.860	6.699.124	1.208.328	18,0	1.208.306	100,0	1.441.154	(356.917)	65.341	5,4	TKB

(1) Özel kanunu gereğince denetim tabi olan Vakıfbank'ın iştirak payı %50'min üzerinde olmakla birlikte, şirket denetime tabi değildir.

(Ek:7/3)

İştirakler	İştirakin				Kuruluş tarafından				2016 dönemi sonucu				Temettüfinin ödenmiş sermayeye oranı (%)	Sermayeye katılan kuruluşlar
	Esas sermayesi Bin TL	Ödenen sermayesi Bin TL	Ödeme Oranı %	Taahhüt edilen Bin TL	%	Bin TL	Ödenen Bin TL	%	Kar Bin TL	Zarar Bin TL	Kurulmuş isabet eden temettü Bin TL			
II- Birden fazla kuruluşun iştirak ettiği şirketler:														
1 - Bankalararası Kart Merkezi AŞ	14.000	14.000	100,0	6.528	46,6	6.528	100,0	13.043					T.C.Ziraat Bankası A.Ş., T.Vakıflar Bankası T.A.O., T. Halk Bankası A.Ş.	
2 - Borsa İstanbul AŞ	423.234	423.234	100,0	312	0,1	312	100,0	275.635					T.C.Ziraat Bankası A.Ş., T. Halk Bankası A., Ziraat Yatırım Menkul Değerler A.Ş., Halk Yatırım Menkul Değerler A.Ş., Ziraat Hayat ve Emeklilik A.Ş., Halk Hayat ve Emeklilik A.Ş.	
3 - Emeklilik Gözetim Merkezi	4.275	4.275	100,0	638	14,9	638	100,0	178					TOKI, İller Bankası	
4 - Emlak Konut GYO	3.800.000	3.800.000	100,0	1.874.830	49,3	1.874.830	100,0	42.425		657	0,0		Halk Bankası, Vakıfbank	
5 - İstanbul Takas ve Saklama Bank AŞ	600.000	600.000	100,0	33.495	5,6	33.495	100,0	265.357	(3.404)	3.279	9,8		T.C.Ziraat Bankası A.Ş., Halk Yatırım Menkul Değerler A.Ş., Ziraat Hayat ve Emeklilik A.Ş., Halk Hayat ve Emeklilik A.Ş.	
6 - Kobi Girişim Sermaye Yatırım Ortaklığı AŞ	38.000	38.000	100,0	12.587	33,1	12.587	100,0	5.530					T.C.Ziraat Bankası A.Ş., Eximbank, T. Halk Bankası A.Ş., T.Vakıflar Bankası T.A.O.	
7 - Kredi Garanti Fonu A.Ş.	278.439	278.439	100,0	113.046	40,6	113.046	100,0	5.530					T.Vakıflar Bankası T.A.O., T.C.Ziraat Bankası T.A.O., T. Halk Bankası A.Ş., T.C.Ziraat Bankası A.Ş.	
8 - Kredi Kayıt Bürosu AŞ	7.425	7.425	100,0	2.700	36,4	2.700	100,0	43.168		822	30,4		T.C.Ziraat Bankası A.Ş., TDI, T. Halk Bankası A.Ş.	
9 - Mersin Serbest Bölge İşl. A.Ş.	5.402	5.402	100,0	1.214	22,5	1.214	100,0	10.848		983	81,0		T.Vakıflar Bankası TAO., MIKE	
10 - Roketsan AŞ	147.053	147.053	100,0	36.912	25,1	36.912	100,0	208.559		5.447	14,8		EÜAŞ, TKI	
11 - Soma Organize Sanayi Bölgesi	25.000	10.005	40,0	10.000	40,0	10.000	100,0						Ziraat Sigorta A.Ş., Halk Sigorta AŞ	
12 - İtım Sig. Havuz İşl.AŞ	5.283	5.283	100,0	440	8,3	440	100,0	1.122		1	20,0		T.C.Ziraat Bankası A.Ş., T. Halk Bankası A.Ş.	
13 - TC Merkez Bankası	25	25	100,0	5	20,0	5	100,0	9.555.947					Ziraat Sigorta A.Ş., T.Halk Bankası AŞ	
14 - Türk P-İ Sigorta AŞ	6.000	6.000	100,0	2.000	33,3	2.000	100,0	863					Ziraat Sigorta A.Ş., T.Halk Bankası AŞ	
15 - Vakıf Gayrimenkul Yatırım Ort.AŞ	213.000	213.000	100,0	113.588	53,3	113.588	100,0	74.144		3.598	3,2		T.Vakıflar Bankası TAO, TOKI	
Toplam (II)	5.567.136	5.552.141	99,7	2.208.295	39,7	2.208.295	100,0	10.496.819	(3.404)	14.787	0,7			
III- Tasfiye halinde olan ve faaliyet göstermeyen şirketler:														
1 - T.H.Azer-Tekel Sig.ve İklı Ür. Paz.Müş.Mitess.	1.807	630	34,9	904	50,0	555	61,4						Sümer Holding AŞ	
2 - T.H.Beytaş Beyoğlu Kireç San.ve Tic.AŞ	450	450	100,0	55	12,2	55	100,0						Sümer Holding A.Ş.	
3 - T.H.Doğu Halk Holding AŞ	2.000	2.000	100,0	802	40,1	802	100,0	141					DOĞUSAN Boru Sanayi ve Ticaret A.Ş.	
4 - T.H.Erve Balk Sanayi ve Tic.AŞ (El-Pas)	1	1	100,0		0,0								ESK	
5 - T.H.Elektrik İm.Tes.San.ve Tic.AŞ (ETİTAŞ)	7.400	7.400	100,0	3.561	48,1	3.561	100,0						TEİAŞ	
6 - T.H.Güney Sanayi AŞ	26.396	26.396	100,0	64	0,2	64	100,0						Sümer Holding A.Ş.	
7 - T.H.Metaş İzmir Metalurji Fab.TAŞ	705	705	100,0	20	2,8	20	100,0						Sümer Holding A.Ş.	
8 - T.H.Melek Metal Teknoloji ve Yatırım AŞ	5	5	100,0	1	20,0	1	100,0						Eti Maden İşletmeleri	
9 - T.H.Sümer Tekstil AŞ (Süti)	8	8	100,0	3	37,5	3	100,0						Sümer Holding A.Ş.	
10 - T.H.Şişan Hali İplik AŞ					0,0								Sümer Holding A.Ş.	
11 - T.H.Türk Stüdi. Yatırım Holding AŞ	5.800	5.800	100,0	2.302	39,7	2.302	100,0	3.508.759					Sümer Holding A.Ş., TKB	
12 - T.H. Türk Ticaret Bankası	120.000	120.000	100,0		0,0			16.422					T.C.Ziraat Bankası A.Ş.	
13 - T.H.World Vakıf UBB Ltd.	974	974	100,0	799	82,0	799	100,0		(7.898)				T.Vakıflar Bankası TAO	
14 - T.H.Yerteks Testil San ve Tic.AŞ	25	25	100,0	3	10,0	3	100,0						Sümer Holding A.Ş.	
15 - T.H.Y.İlaş Yeşilyurt Tekn. San.AŞ	6	6	100,0	3	50,0	3	100,0						Sümer Holding A.Ş.	
Toplam (III)	165.577	164.400	99,3	8.514	5,1	8.165	95,9	3.525.322	(7.898)		0,0			

(Ek:7/A)

KİT'ler ve Sayıştay'ın denetimine giren kuruluşların işlemleri

İştirakler	İştirakin				2016 dönem sonucu				Kurulmuş isabet eden temettül Bin TL	Temettülün ödennisi sermayeye oranı (%)	Sermayeye katılan kuruluşlar
	Esas sermayesi Bin TL	Ödenen sermayesi Bin TL	Ödeme Oranı %	Taahhüt edilen Bin TL	%	Kar Bin TL	Zarar Bin TL	Kurulmuş isabet eden temettül Bin TL			
IV - Yabancı sermayeli şirketler ile başka ülke kanunlarına göre faaliyet gösteren şirketler											
1 - Azer Türk Bank ASC	99.580	99.580	100,0	12.320	12,4	13.394	108,7	11.270			T.C.Ziraat Bankası A.Ş.
2 - BCC(Bureau Central de Compensation)	441	441	100,0	3	0,68	3	100,0				TCDD
3 - Borica Bankservice AD	19.945	19.945	100,0	5	0,0	5	100,0	18.728			T.C.Ziraat Bankası A.Ş.
4 - BOTAŞ International Limited (BIL)	671	671	100,0	671	100,0	671	100,0	146.009			BOTAŞ
5 - Demirhalkbank Nederland NV	420.579	420.579	100,0	151.316	36,0	151.316	100,0	84.238			T. Halk Bankası A.Ş.
6 - Demiryolu Araç. San. Tic. AŞ (EUROTEM)	6.000	6.000	100,0	900	15,0	900	100,0				TCDD
7 - Etimine S.A	19.920	19.920	100,0	14.940	75,0	14.940	100,0		9.100		Eti Maden İşletmeleri
8 - Etiproducs	9.912	9.912	100,0	4.956	50,0	4.956	100,0		5000		Eti Maden İşletmeleri
9 - Eurasiasat SAM	239.289	239.289	100,0	239.289	100,0	239.289	100,0	3617			TÜRKSAT
10 - EUROFIMA	8.957.500	8.957.500	100,0	3.583	0,04	3.583	100,0				TCDD
11 - Eurocevs SA	68.440	10.950	16,0	10.950	16,0	10.950	100,0				TRT
12 - Euelsat Communication SA	863.665	863.665	100,0	2.143	0,2	2.143	100,0	1.345.950	2.886		TÜRKKSAT
13 - EUŞ International ICC	175.950	985	0,6	175.950	100,0	985	0,6				EUŞ
14 - Halk Banka AD Skopje	208.181	208.181	100,0	206.162	99,0	206.162	100,0	31.775	39.777		T. Halk Bankası A.Ş.
15 - ICF(Intercontainer-Interfrigo)	65.167	65.167	100,0	782	1,2	782	100,0				TCDD
16 - İstanbul Risk Sermayesi Öncü Girişimi (IVCI)	443.304	296.015	66,8	27.703	6,2	18.497	66,8	17.855.408			TKB
17 - Kazakistan Ziraat Int. Bank	157.650	157.650	100,0	156.982	99,6	156.982	100,0	25.178			T.C.Ziraat Bankası A.Ş.
18 - Kıbrıs Türk Denizcilik Ltd.Şti	4.082	4.082	100,0	2.082	51,0	2.082	100,0				TDI
19 - Kıbrıs Türk Kıyı Em.ve Gemi Kur.Ltd.Şti.	5.314	5.314	100,0	2.599	48,9	2.599	100,0	4.304			Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü
20 - Kıbrıs Türk Tütün End.Ltd.Şti.	3.174	3.174	100,0	1.619	51,0	1.619	100,0		1.976		Stimer Holding AŞ
21 - Kıbrıs Vakıflar Bankası Ltd.	70.000	70.000	100,0	10.500	15,0	10.500	100,0	3.337	4500		T.Vakıflar Bankası T.A.O.
Sayfa toplamı	11.838.764	11.459.020	96,8	1.025.455	8,7	842.358	82,1	19.529.814	(19.966)	63.239	7,5

(Ek:7/6)

KıTİ'ler ve Savıştay'ın denetimine giren kuruluşların işbirlikleri

İştirakler	Esas sermayesi		Ödenen sermayesi		Ödeme Oranı %		Kurulmuş taraftan				2016 dönem sonucu		Kurulmuş isabet eden temettü Bin TL	Temettünün ödenmiş sermayeye oranı (%)	Sermayeye katılan kuruluşlar	
	Bin TL	Bin TL	Bin TL	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Kar Bin TL				Zarar Bin TL
1 - Halk Faktoring AŞ (2)	55.500	55.500	100,0	1.387	2,5	1.387	100,0	20.748	350	25,2	Halk Finansal Kiralama A.Ş., Halk Portföy Yönetimi A.Ş., Bileşim Alternatif Dağ.Kanal. ve Öd.Sis..A.Ş., Halk Yatırım Menkul Değerler A.Ş.					
2 - Halk Finansal Kiralama AŞ (2)	272.250	272.250	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	14.743	13	4,3	Halk Yatırım Menkul Değerler A.Ş., Halk Sigorta A.Ş., Bileşim Alternatif Dağ.Kanal. ve Öd.Sis..A.Ş., Halk Portföy Yönetimi A.Ş.					
3 - Halk Gayrimenkul Yat.Ört.AŞ (2)	790.000	790.000	100,0	299	0,0	299	100,0	34.780	138	5,0	Halk Finansal Kiralama A.Ş., Halk Yatırım Menkul Değerler A.Ş.					
4 - Halk Portföy Yönetimi AŞ (2)	11.000	11.000	100,0	2.750	25,0	2.750	100,0	9.298	960	14,7	Halk Yatırım Menkul Değerler A.Ş., Halk Finansal Kiralama AŞ					
5 - Halk Sigorta AŞ (2)	129.000	129.000	100,0	6.519	5,1	6.519	100,0	32.525	960	14,7	Bileşim Alternatif Dağ.Kanal. ve Öd.Sis..A.Ş.					
6 - Halk Yatırım Menkul Değerler AŞ (2)	82.000	82.000	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	18.327	540	209,3	Bileşim Alternatif Dağ.Kanal. ve Öd.Sis..A.Ş.					
7 - Türkiye Kalkınma Bankası AŞ	500.000	500.000	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	70.413	540	209,3	Stimer Holding A.Ş.					
8 - T.Vakıflar Bankası TAO (3)	2.500.000	2.500.000	100,0	258	0,0	258	100,0	2.703.042	540	2.250,0	T.C.Ziraat Bankası A.Ş.					
9 - Ziraat Finansal Kiralama AŞ (5)	250.000	250.000	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	44.207	540	2.250,0	Ziraat Teknoloji A.Ş.					
10 - Ziraat Hayat ve Emeklilik AŞ (5)	80.000	80.000	100,0	24	0,0	24	100,0	292.771	540	2.250,0	Ziraat Teknoloji A.Ş., Ziraat Yatırım Menkul Değerler A.Ş., Ziraat Finansal Kiralama A.Ş.					
11 - Ziraat Katılım Bankası AŞ (5)	747.000	747.000	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	30.673	750	24,0	Ziraat Sigorta, Ziraat Hayat ve Emeklilik, Ziraat Teknoloji, Ziraat Yatırım Menkul Kıymetler					
12 - Ziraat Portföy Yönetimi AŞ (5)	12.500	12.500	100,0	3.125	25,0	3.125	100,0	10.606	750	24,0	Ziraat Yatırım Menkul Değerler A.Ş., Halk Yatırım Menkul Değerler A.Ş.					
13 - Ziraat Sigorta AŞ (5)	50.000	50.000	100,0	1,5	0,0	1,5	100,0	162.378	210	1.400,0	Ziraat Teknoloji A.Ş., Ziraat Yatırım Menkul Değerler A.Ş., Ziraat Finansal Kiralama A.Ş.					
14 - Ziraat Yatırım Menkul Değerler AŞ (5)	60.000	60.000	100,0	14.400	24,0	14.400	100,0	27.548	4.608	32,0	Ziraat Finansal Kiralama A.Ş.					
Toplam (V)	5.539.250	5.539.250	100,0	28.777	0,5	28.777	100,0	3.472.059	8.109	28,2						
Genel toplam	42.524.923	40.349.504	94,9	12.996.385	30,6	11.062.150	85,1	67.208.368	153.995	1,4						

(1) Sermayesinin %50'den fazlası kamu kuruluşlarına ait olduğundan, denetim raporu hazırlanmaktadır.

(2) Sermayesinin %50'den fazlası T.Halk Bankası AŞ'ye ait olduğundan, bağlı ortaklık statüsündedir.

(3) Sermayesinin %58,45'i Vakıflar Genel Müdürlüğüne temsil edildiğinden, özel kanunu gereğince denetlenmemektedir.

(4) Sermayesinin %53,1'i TOKİ'ye aittir.

(5) Sermayesinin %50'den fazlası T.C. Ziraat Bankası AŞ'ye ait olduğundan, bağlı ortaklık statüsündedir.

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

Yayın İşleri Müdürlüğü
06520 Balgat / ANKARA

www.sayistay.gov.tr

ISSN : 2146-7439